

Euangelij scdm Lucam

S observationem sabbati: et quod consueverunt frequenter manduca-
re non ieiunare: Unde eis non erat imponenda abstinentia ci-
borum: quia rudes a consuetudine difficile auelluntur: quia ab-
horret et refugit tantam austeritatem. **Aboraliter.** In hoc da-
tur forma confessionibus et prelatibus / quod de nouo egressis a pecca-
to non est iniungen-
da grauis peniten-
tia: triplici ratione.
Primo ne timore gra-
uis penitentiae resili-
ant a bono propo-
sito. Secundo ne con-
temnant et peccent con-
temnendo penitentiam.
Tertio ne scandalizentur / videntes illos qui talem peni-
tentiam iniungunt / nihil tale facere. Unde **Matth. xxiij. a.**
arguit dominus tales: Super cathedras moysi sederunt scri-
bae et pharisaei: quae dicunt facte: factum vero opera eorum nolite
facere: dicunt enim et non faciunt: imponunt enim onera gra-
uia et importabilia in humeros hominum: digito autem suo no-
lunt ea mouere. Item **Matth. xvij. a.** Qui scandalizauerit
vnum de pusillis istis qui in me credunt etc. **Ibi Glo.** Pusil-
li non sunt scandalizandi: sed ut crescant nutriendi. **Ioh. xj. f.**
Soluite est et finite abire. Primo ergo debet auferri vetustas
peccati: et postea paulatim debet insurgere penitentia quae facit ad
renouationem hominis. **Zach. iij. b.** Ecce abstuli a te iniqui-
tatem tuam et indui te mutatorijs. **Gen. xj. b.** Torquentur
ioseph et veste mutata presentauerunt regi. Et hoc totum est
contra rigorem et austeritatem prelatorum et confessorum. De
quibus **Ezech. xxxij. a.** Quod infirmum erat non consolidastis:
et quod egrotum non sanastis: et quod fractum non alligastis: et quod
abiecerum non reduxistis: et quod perierat non quaesistis: sed cum
austeritate et potentia impabatis eis: et dispersi sunt oves meae.
Item hoc est contra duplices: qui vestem exterioris con-
uersationis ex nouo et veteri panno consuunt: Contra illud
Deut. xxij. b. Non indueris vestimento quod ex lana linoque con-
textum est. Sequitur: **a Et nemo mittit vinum nouum
in vtres veteres etc.** Hic probat dominus quod ieiunium exulta-
tionis siue nouae vite: non erat apostolorum indicendum ex toto: quia
adhuc rudes erant: et ideo quasi vtres veteres: quod patet ex pe-
tri negatione et filiorum cebedet petitione. Unde indico tali iei-
unium deficeret: et ieiunium iniunctum irritum esset vel forte no-
cium. Prima pars huius ieiunij pertinet ad exteriores ob-
seruantias: vnde per vestimentum significat quod deforis regit.
Secunda pars pertinet ad obseruantias interiores: et ideo
per vinum quod mentem letificat designatur. Et est hoc exem-
plum contra duo genera hominum. Primo contra illos qui ha-
bent vinum diuinae scientiae quo alios inebriant: et ipsi vitam ve-
teris hominis ducunt. De quibus dicitur **Roma. ij. d.** Qui
praedicat non furandus furaris: Qui dicitis: non mechandum me-
charis: Qui abominatis idola / sacrilegium facis: Qui in lege
gloriaris per peruationem legis dei in honorem: Secundo contra
illos qui in peccato manentes audiunt sacra scripturam. Ipsi enim
volunt ponere vinum nouum in vtres veteres: quod non potest esse
nec decet: quia in maliuolam animam non introibit sapientia:
Sap. j. a. Item **Eccl. xxj. c.** Cor fatum quasi vas contractum
et omnem sapientiam non tenebit. Item est contra doctores
qui nouis et rudibus secreta scripturarum mysteria pandunt.
Unde **Rabanus.** Cauendum est doctore / ne animae nondum
innouatae sed in vetustate maliciae perduranti nouorum myste-
riorum secreta committat. Dicit ergo: **Et nemo mittit vinum
nouum in vtres veteres: alioquin rumpit vinum nouum
vires et ipsum effundetur et vtres peribunt.** Beda. Ve-
teribus vtres etiam comparant apostoli: qui vino nouo: id
est spiritualibus preceptis facilius diripiunt quam contineant. **b Sed
vinum nouum.** Respondet anthyphora quae posset ei fieri.
Deus erat et in momento poterat eos innouare ex toto: et ad
tale ieiunium exequendum idoneos reddere: ideo occurrit ostē-
dens non sic esse faciendum: quia qui consuevit vetera / non su-
bito sed paulatim promouendus est ad maiora. Nec dum etiam

Hec sunt quinque
calera platoz q
debet h dicit mi
nistrare .f. tem-
ptatoz cosola-
tio: infirmoz vs-
sitatio: sacramē-
toz dispensatio:
vbi diuini p d-
cario: orationis
deuotio

erat tempore innouationis apostolorum: Ipsi enim sicut dicit
Beda: erunt noui vtres / cum post ascensionem accepto spiri-
tu / desiderio consolationis eius et orando et sperando innoua-
buntur. Dicit ergo: **Sed vinum nouum:** id est nouae vite ie-
iunium: **c In vtres novos:** id est apostolos in resurrec-
tione domini et pen-
tecoste innouatos:
d Mittendum est:
id est eis indicendum: et
vtres seruand.
**e Et nemo bibes
vet.** i. nemo vete-
ri consuetudine im-
bur: **f Statim:**

id est subitō. **g Quod nouum:** id est noua oino ingredi con-
suetudinem. **h Dicit enim:** vetus melius est: id est placet
et magis pristina consuetudo. Per veterem pannum et vtres
veteres intelliguntur etiam / sicut dicit Hieronimus / scribae et pha-
risaei. Per nouum autem pannum vel nouum vinum / intelliguntur
precepta euangelij: ac si diceret dominus scribis et pharisaeis:
Ideo declino vestram conuersationem et vos non instruo: quia
nouus pannus non est assumendus veteri: nec vinum nouum
mittendum in vtres veteres: id est nouitas preceptorum euan-
gelij non est comunicanda vobis antiqua legalium consuetu-
dine imbutis: ne maior scissura fiat / si doctrina euangelica le-
gali admisceatur: quia vtres scindere etc. **Expo. Ca. Vi.**

F Actum est autem in sabbato etc. Supra redar-
guit dominus vanam superstitionem scribarum et phari-
saeorum qui contra dominum discipulos indignabantur / eo-
que non ieiunarent frequenter / sicut ipsi et discipuli iohannis: ex-
cusas discipulos duplici similitudine: Adhuc in principio hu-
ius capituli excusat dominus discipulos suos super alia indig-
natione pharisaeorum. Diuiditur autem istud capitulum in sex
partes. In prima ponitur responsio domini pro discipulis con-
tra pharisaeos indignantes super spicarum vellitione et con-
fricatione: quae videbatur ipsis pharisaeis sabbati violatio. In
secunda parte ponitur manus aride sanatio facta in alio sab-
bato: propter quod et contra dominum indignati sunt pharisaei: ibi:
Factum est autem et in alio sabbato. In tertia ponit
sermo domini habitus post noctis orationem et duodecim aposto-
lorum electionem in monte ad discipulos et ad turbas: in quo pau-
peribus consolationem et contra diuitibus imprecatur aeternam
damnationem: ibi: **Factum est autem in illis diebus.** In
quarta ponitur exhortatio domini ad discipulos suos: in qua inui-
tat eos ad culmen perfectionis: ibi: **Sed vobis dico.** In qua
ta ponitur hypocritarum redargutio: qui cum pleni sint pec-
catis grauioribus leuioza in fratribus asperere reprehendunt: in qua
ostendit dominus quod peccator peccatorem non valet iuste corrige-
re: ibi: **Quid autem vides.** In sexta bonos auditores ver-
bi assimilat sibi dominus: malos vero diabolo: ibi: **Omnia
qui venit ad me etc.** Dicit ergo: **i Factum est autem
in sabbato secundo primo.** Doctrinis modis exponi-
tur. Primo sic: **Factum est in sabbato secundo primo.** i.
in sabbato secundo a primo: id est sequente precedenti sabba-
tum. In precedenti enim sabbato intrauit synagogam vbi sa-
nauit demoniacum. **ii. iij. f.** In sequenti ibat per sara: vbi apo-
stoli vellebant spicas. Secundo sic. **Factum est in sabba-
to secundo primo:** id est in sabbato euangelico legali pre-
lato. Et dicitur sabbatum euangelicum primum respectu le-
galis sabbati et dignitate et tempore. Dignitate: quia sabba-
tum euangelicum est feriare a vitijs: legale vero sabbatum est
feriare ab operibus seruilibus. Tempore: quia prius fuit obserua-
tum ab antiquis patribus quam legale fuerit institutum. Utroque modo
secundo primo sunt duae dictiones. Tertio sic. **Factum est
in sabbato secundo primo:** id est in sabbato euangelico
quod est secundum et primum. Primum quia ante legale sabba-
tum a patribus obseruatum. Secundum: quia post legale a
christianis quasi nouiter obseruatum: et in euangelio quasi no-
uiter institutum. Statutam enim erat et preceptum sabbati
euangelicum: quod est cessare a vitijs / sed naturaliter im-
b. Unde antiqui

Slo. Beda.
quo sabbat
i. sabbatum
terale. Et
cas. i. Er
ralis sabbat
bertate. Sed
ta naturale
atur cessat
vltimoq ab
pota moysi
ductu natura
rationis ab
tate pnti
seruatum. Q
dies sabbat
ceterorum du
ru simile era
qa non obliu
haf ex pcep
allicu legi
pntificat nec
fieri dicitur
bertate sabb
naturali etc
118 92.

Et antiq ductu naturalis ronis b obseruabat: postea ho sta
tutu erat z hceptu die saluatori i euangelio: z ita saluatori sab
batu pectoris pot dici/ pmo pmu/ inquat e naturale: et secu
dopmu inquatu est euangelicu: et sic est vna dictio coposita
ex obliquo z recto. **a** Cu trāsiret p sara/ dñs/ vellebāt

discipuli ei/ spi
cas. Hoc eni licitū
erat fm legē. Deut.
xxij. d. Si intraueris
segetē amici tui/ frā/
ges spicas et manu
pteres: falce aut nō
metes. Hoc aut fa/
ciebant discipuli fa/
me vrgere: qz nō habebāt spaciū māducandi ppter hoim fre
quentiā. In quo facto duo notant. s. qz plati z pdicatores de
bent postponere corporalē refectionē ppter populi eruditionē.
Itē qz post eruditionē populi nō debent gñere lauta cibaria:
sed comedere gratanē que inueniūt in domibus sacerdotum.
j. x. a. Edentes z bibentes que apud illos sunt. **b** Et mā/
ducabant confricantes manibus. **Abyslice.** Per
apostolos designant plati ecclesie et pdicatores. Et hoc ge
nerale est vbiqz: qz electi: qz edocti: qz missi. Per agrū siue p
sara/ significat mūdus/ multis hoim generib/ qñ multis gra
noz generib/ semiat. An Job. iij. e. Leuate oculos vros z
videte regiones: qz iam albe sunt ad messē. Spicę sunt ho/
mines. In spica eni sunt duo. s. granū z palea: Et in homine
duo. s. corp/ z aia. Per sara trāsēunt pdicatores: qñ trāsēūt
per mūdū pdicantes z pñssiones hoim audiētes. Spicas
vellūt mētes hoim a terrenis sepando. **Matth. xv. d.** Si sepa
ueris pctosum a vili/ qñ os meū eris. **Leuit. xxij. d.** Feretis
manipulos spicarū primitias mellis vestre ad sacerdotē qui
eleuabit fasciculū coram dño. Itē spicas pñicat manib/ pē/
nitentiā imponēdo: nō solum verbo/ sed etiam exemplo: vt
per pñitentiā qñ per pñicationē palea segetur a grano. i. vit/
um a virtute. Unde Beda apud **Barcū. ij. et Matth. xij.**
Discipuli pcedētes dñm hoc egisse referunt: quia necesse est
vt doctoris sermo pcedat: et sic cor auditoris gratia supne lu
stificationis illustret. Deinde post pñicationē manducāt: id ē
ecclesie incorporat in eoz pñsione delectādo. **Vic eni est re
ctus ordo:** Prīmū est auulsiō a terrenis: secundū pñicatio pē
nitentię z tribulatiōis: tertiū ē incorporatio ecclesie. **Uñ Act. x.**
b. Dacta z manduca. Spicę virides non possunt fricari nisi
prius igne torreant: nec homines agere pñitentiā nisi a pec
catis separentur anteqz cōminatione extremi iudiciū vel igne
tribulationis exurant. **Leuit. ij. d.** Si obruleris manus pri
mitiarum frugum tuarū dño de spicis adhuc virentib/ : torre
bis eas igne et confringes in modū farris: et sic offeres pñi
tias tuas dño/ sūdēs super ea oleū: quasi temperamentū cō/
minatiōis. Itē per sara significant hominū corda: Per spi
cas significant virtutes. Unde **Gen. xij. a.** Septē spicę pul
lulabant in culmo vno. i. in christo: i quo fuit et est omnī vir
tutum plenitudo plene z pulcherrime: alē quoqz septē tenu
es z percussę vredine oriebant de stipula: qz pñoz pulchritu
dinē deuorauerunt: que sūt septem criminalia peccata/ quib/
virtutes destrunt. Per sara vadūt pdicatores/ corda homi
nū diligēter cōsiderādo. Spicas vellūt virtutes a terrena in
tentione sepando. **Et fricant/ omnia opera sua dijudicādo: vt
Job. ix. d.** Verebar omnia opera mea. **Et Judic. vj. b.** Be
deon excutit z purgat frumenta: vt fugiat madian. i. diabolu.

5.12.7. Manducāt in bonis operibus delectādo. **P. s.** Labores ma
nuū tuarū qz manducabis ēē. Item p sara significat sacra scri
ptura: qñ mltis sententijs qñ mltis seminib/ ē seminata. Spicę
sunt diuina eloquia/ palea historie et granū spūalis intelligē
tię continentia. Et per hęc sara vadunt pdicatores in scripu
ris studendo/ meditādo/ legendo. Unde **Job. v. f.** Scrutamī
ni scripturas in quibus vos putatis vitam habere. Spicas
vellunt/ dum sententias portiores eligūt. **Dantib/** confricant/
dum opere z exemplo verum a falso/ bonū a malo discernūt.
Māducāt: dum sententias veras memorie cōmēdant. **De ist**

spicis pceptis in lege/ vt messorēs eas non colligāt: sed pau
peribus colligēdas relinquunt. **Leuit. xxij. d.** Postqz mes
sueritis segetē terrę vestre/ nō secabitis eam vsqz ad solū: nec
remanentes spicas colligētis: sed pauperib/ z peregrinis di
mitteris eas. **Uñ z booc pceptis messorib/ suis vt ex industria**

a non licet in sabbatis: **Et rē/
spondens iesus ad eos dixit:**
c **Hęc hoc legistis qd fecit da
uid/ cum esuriret ipse et qui
cū eo erāt quomodo intrauit**

Ruth. 2. c.
relinquerent spicas:
quas ruth colligere
posset absqz rubore.
Et doctores ecclesie
multa in expōsita re/
liquerūt/ nō verecū/
dātes si miores post
eos possunt aliquid
de suo ingenio expo
nendo intēnre. Unde moyses dicit **Numeri. xj. f.** Quis tri
buat vt omnis populus pphetet: **Daniel. xij. b.** Pertrāsibūt
plurimī z multiplex erit scientia. Non est ptereundū qz sabb
tis dicunt discipuli tre per sara z vellere spicas: **Barc. ij. d.**
Quia in quiete z pace studendū est i scriptura. **Eccl. xxxvij.**
c. Sapientiam scribe i tempore vacuitatis: z qui minoratur
actu sapientiā percipet. Sequitur: **c** **Quidam autem
phariseoz dicebat illis: qd facitis qd nō licet i sab
batis: scōm pceptū legis: Exo. xvj. et xxxv.** Super **Bar/
cum** habetur qz erat sabbatum z neomentia simul: quia erant
calendę cuiusdam mensis. **Or** autē dicit sabbat/ pluraliter:
forte ad illud potest referri: quia erat duplex sabbatū. i. sab
batū z neomentia. Per istos significant illi qui doctores z p/
dicatores reprehendūt/ quia in festis diebus student: cū tñ lo
hānes i dñica die viderit apocalypsim suā: vt dicit **Apoc. i. c.**
Nota qz **mattheus et marc/** dicunt: hęc ipsi dño fuisse obie
cta. Sed a diuersis: z ipsi dño z discipulis potuerūt obijci: z
cuicunqz obiectum sit/ ad ipsum maxime pertinet. Si eni trās
grediunt discipuli/ videtur in eum culpa redūdare: qui habet
eos corrigere. **Esa. xj. a.** Arguet in equitate pro mansueti ter
re. i. respondebit p discipulis. Unde sequit: **d** **Et respō/
dēs iesus ad eos dixit: Hęc hoc ēē. Tripliciter excusat
dñs discipulos suos.** Prīmo per famis necessitatē/ ponēs ex
emplum de dauid qui erat inferior apostolis. **Secūdo/** per sa
cerdotis dispensationem: qui erat inferior christo. Unde di
cit: **Quia dñs est fili/ hominis etiam sabbati.** **Nota** ergo cū
dauid fugeret a facie saul/ venit i nobe ciuitatē: z intrauit do/
mū abimelech sacerdotis: z cum vgeretur fame petijt ab eo
panes ppositionis quos non licebat edere nisi solis sacerdoti
bus: quos z dedit. Si ergo dauid excusat ppter famis necessi
tatem z sacerdotis dispensationē: quanto magis apostoli de
bent esse excusati ppter famis necessitatē z christi dispensatio
nem. **Tertia excusatio est** **Matth. xij. a.** per misericordię p/
electionem. Unde inducit illam auctoritatē **Osę. vj. c.** **Di/
sericordiam volo z non sacrificiū.** Dicunt autem quidam/ qz
abimelech dispensauit cum dauid qui erat summ/ sacerdos:
Necessitas enim sola nō excusat sine dispensatione. **Idem di/
cunt de marathia qui pugnavit in sabbatis. j.** **Dachab. ij. e.**
Unde **leo papa.** **Ubi** necessitas fuerit ad vtilitatem ecclesie: qz
potestatem habet ea dispēser. Sed beatus **Bern.** distinguit
tria. **Quędam** pñe necessitatis: vt vota que cuiqz necessaria
facit propria in pñittendo voluntas. **Quędam** secundę ne
cessitatis: vt pcepta que necessaria facit pceptiētis aucto
ritas. **Quędam** tertie necessitatis: vt ea que dñs docuit i ser
mone suo in mōte: qñ facit necessaria pcepti dignitas. In pri
mis pot dispēfare ille qñ pñest ex causa/ alit nō. **Uñ Bern.** d. pñ
deratiōe. **Uñ** sū tā rudis vt ignorē vos dispēfatores esse po
sitos/ sed i edificationē nō in destructionē. **Ubi** necessitas v/
get excusabilis ē dispēfatio: vbi vtilitas puocat dispēfationē
laudabilis ē dispēfatio: vtilitas dico cōmunis/ non ppria: vbi
nihil horum est/ nō est dispēfatio sed crudelis dissipatio. **Di/
cit qz:** **q** **Hęc hoc legistis qd fecit dauid cū esuriret
ipse z cū eo erāt. j.** **Reg. xxj. b.** **f** **Quō** intrauit in
domū dei: id est abiatbar vñ abimelech p ipso: qz nō legit
ipse dauid intrasse. **Bo.** dicit sup **Matth. xij. q** **b** factum est
sub abimelech. **Barc. ij.** dicit qz hoc factū est/ sub abiatbar.

Chryf. soluit

Chryf. soluit dices q binomi erat. Aliter: ambo tuc ad erant presentes abimelech pater et abiarhar filius eius: sed abiarhar maioris dignitatis erat sub dauid q fuisse abimelech sub saule: ideo dominus facit mentione de ipso. a Et panes propositionis sumpsit: id est qui proponebant eorum domino sin-

Matth. 12. a. Marc. 2. b.

supple supflia liter no simpli ceter: ois em lex data est cu exce- ptioe necessitat

Secunda pars

Dystice

a in domum dei: et panes pro-
b positionis sumpsit/ et mandu-
cauit: et dedit his qui cum ip-
so erant: quos no licebat ma-
ducare nisi tm sacerdotibus.

c Et dicebat illis: quia domi-
nus est filius hominis etiam
d sabbati. Factum est autem et
in alio sabbato/ vt intraret in

lech probabili excusatione famis/ legis mandatum trasgredi entes non reprehendunt: cur eandem in apostolis no proba tis famem: id est famis excusationem: Fames enim probada no est. Alta e glo. hic dubitabilis. Amb. Magna hospitali- tatis gratia/ proposito periculo mortis/ non declinat hospite animus sacerdotis. Ex hoc videtur q abimelech sciebat da- uid esse fugitiu: qd falsu est: q: dauid dixerat ei q saul mise- rat eum. Respondeo: proposito: id est imminente: iminebat eni ei periculum mortis/ licet ipse ignoraret: Unde et paulopost interfectus est et sacerdotes alij in nobe a saule. c Et dice- bat illis: quia dominus est filius hominis etiam sab- bati: quasi non sunt arguedi/ quia vellunt spicas in sabbato: quia auctoritate mea hoc faciunt/ qui sum dominus sabbati. Matth. xij. a. Sacerdotes sabbatum violant. Job. vij. c. Si circumcisionem accipit homo etc. Marc. ij. d. Sabbatu propter hominem factum est. Chryf. Cur ergo punitur qui ligna legit: Numeri. xv. d. Quia si leges i principio essent co- tempse/ vix essent postea custodire. d Factum est autem etc. Secunda pars capituli: in qua agitur de curatione man- aride qua curauit dominus in synagoga coram omnibus i alio sabbato: propter qd sacerdotes et pharisai indignati sut con- tra eum: sicut in pcedenti sabbato indignati fuerant contra discipulos qui spicas vellebant in sabbato. Dicit ergo: Fa- ctum est autem et in alio sabbato vt intraret in syna- gogam et doceret. Propter duo docet et curat dominus in sabbato. i. propter insinuandum spirituale sabbatum: et pro- pter celebriorem populi conuentu: Sicut hi quibus venadi ars vbi feras aut volucres aut pisces abundare didicerunt: ibi regia redunt. e Et erat ibi homo/ et manus eius dex- tera erat arida: obseruabant autem scribe et phari- sei/ si in sabbato curaret vt inuenirent vnde accu- sarent eum. Si curaret arguerent eum de sabbati transgre- sione: si non curaret/ accusarent eum de crudelitate vel imbe- cillitate. f Ipse vero sciebat cogitationes eorum: vt deus. j. Reg. xvj. b. Homo videt ea q parent etc. g Et ait hoi q habebat manu arida: surge et sta i mediu: vt oes videat infirmitate et laudet deum de bnificio sanitatis.

Unde et dñs post
Et erat ibi ho Mystice: Sic die Beda/ ho iste signi- ficat humanu gen/ i fecunditate boni opis arefactu p manu i primo parente ad pomu extensa: quam sanauit innoces ma- nus in cruce extensa. Per hoc etiam q homo habens manu aridam erat in synagoga: mystice innuitur: quia quanto pru- dentiores: tanto aridiores: id est magis steriles a fructu boni operis: Et hec sententia redundat super capita sua. Un Beda. Ubi donu maioris scientie: ibi transgressor maior subia- cet culpe. Homo iste: sic die Hiero: significat auaros: q no- lentes dare volunt accipere: Contra illud Eccl. iij. d. Non sit man tua ad accipiendu porrecta et ad dandu collecta. No- tandum autem q quidam habent cor aridum sine deuotione sine affectione/ sine compassionem/ sine bona cogitatione: In

quorum persona loquitur dauid/ vbi dicit: Percussus su su- cur fenum et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere pane meum. Alij aut habent lingua arida quantum ad bonas locu- tiones: quia nec orant/ nec predicant/ nec confitentur/ nec ex- hortantur alios ad bonum: nec deu laudant in ecclesia cantan-

e synagogam et doceret. Et erat
ibi homo: et manus eius dex-
tera erat arida. Obseruabant
autem scribe et pharisai/ si in
sabbato curaret vt inueniret
f vnde accusarent eum. Ipse
vero sciebat cogitationes eo-
rum: et ait homini qui habe-
bat manum aridam: Surge

bus dicitur Zach. xj. d. Brachium eius ariditate siccabitur: et oculus eius dexter tenebescens obscurabit. Inuidi habet cor aridum: detractores habent linguam aridam: auari ha- bent manum aridam et hoc vl quia nihil dant/ vel quia paru dant/ vel quia cum tristitia et litigio dant. Donu eorum sine co- dimento est. Eccl. xx. b. Datus insipientis no erit utilis tibi: oculi eni illius septreplices sunt: exigua dabit et multa impo- perabit: et apertio oris illius inflamatio est. Eccl. xvij. c. Da- tu indisciplinati tabescere facit oculos. Et. s. b. In omni da- to ne des tristitiam mali verbi. Alij sunt toti aridi: et in corde quantum ad bonas cogitationes: et in lingua quantum ad bo- nas locutiones: et in manu quantum ad bonas operationes: De quibus dicitur in Ps. Bruit tanq testa viri mea. Le- sta tota arida est. Et alibi. Et ossa mea sicut cremis auerunt. Et alibi. Fiant sicut fenum tectorum: qd priusq euellat per mortem: exaruit per inuidiam in corde: per detractionem i lin- gua: per auariciam in manu: de quo non implebit manu sua qui metet: id est christus in die iudicij. Tales sunt sicut arbo- res arefacte i radice et in stipite et in ramis: quia sine succo/ si- ne fructu/ sine folijs sunt. Marc. xj. c. Cum mane transierunt iesus. f. et discipuli eius/ viderunt ficum aridam factam a radi- cibus. Arescit autem arbor propter quattuor. Primo prop- decoctatione: Sic homo propter sui ostentatione. Job. i. b. Sens ascendet super terram meam: fortis et innumerabilis: posuit vineam meam in desertum/ ficum meam decoctauit. Et postea sequit: Vineam confusa est: ficus elanguit: malogra- natum et palma et malum et omnia ligna agrj auerunt. Se- cundo propter aque defectione: Sic homo propter doctrine defectum. Amos. iij. c. Pars vna ciuitatis complura est: et pars sup qua non pluit aruit. Tertio. pp radice corrosione: Sic homo aliqui pp detractione arescit a bono. Qd signifi- catu est in Jona. iij. c. per hederam virentem et vermē corrodē- tem. Per hederam eni que viret i byeme/ significant boni: qui gaudet i aduersitate: per vermē/ significant detractores: qui corrodunt radicē. i. puertut intentione: et sic arere facit hede- ram: qd bonos qnq cessare facit a bono. Un di: ibi: Leti- tus e ionas leticia magna sup hederam: et pparauit dñs vermē in ascensu diluculi in crastinu: et percussit hederam et exaruit. Quar- to. pp euulsionem aut frequentem transplantationem: Sic ho pp status sui frequentem mutationem. Job. xij. b. Lignum habet spem/ si pccatum fuerit rursus viret. Sic multi semp pu- tant q si mutarent statum suu meli se haberent: Sed arbor antiqua post transplantationem aut vix aut nunq rursus vire- scet. Ab ista ariditate spuali sanat dñs per tria que sut in li- tera. Primum est preceptus terrenor et celestium appetit: qd notat vbi dicit: Surge. Nam q surgit a terra/ sursum se ele- uat. Eph. v. d. Surge q dormis. Secundum e cessatio a pctis: qd notat: ibi: Sta i mediu. Esa. j. e. Quiescite agere puer- se. Mañ. ij. c. State state: et no est q reuertat. Tertiu est bona opatio: qd notat: ibi: Extende manu tuam. Dicit ergo: Factu e aut etc. b Surge. i. trena ptene: celestia grez et a pcto quiesce

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Tertia pars

Unde et dominus post resurrectionem suam stetit in medio discipulorum / et ostendit eis vulnerum cicatrices. **Et surgens stetit: ait autem ad illos iesus: interrogo vos si licet sabbato bene facere an male: Heda. Non est auctor mali deus: si quis non saluat perire dicit. Unde exponit quod dicitur: **Animam saluam facere. i. hominem curare. Moie animae: sic dicit Heda: totus homo significatur: ut Deuter. x. d. Jacob intrauit in egyptum cum septuaginta animabus. c. An perire. i. non curatum dimittere. Aliter exponit solum de ipsa anima. Unde dicit Heda. Corpus curatur de anime saluatione interrogat: quod****

mostrantur. Et similes iudei qui odore vinguenti mortuus est spiritaliter: unde maria reuixit: Joh. xij. a. **Factum est autem tertio. Tertia pars ubi agitur de electione duodecim apostolorum per recapitulationem. Ante enim predicta miracula electi fuerunt apostoli: et sermo factus est ad eos in monte: ut patet Matth. v. a. Recapitulat ergo lucas ut aliquid addat. Alii namque electionem apostolorum in supercilio montis asserunt factam: iste quasi de proprio addit de peroratione domini in oratione. Oravit enim nocte quam precessit electio: nem apostolorum: non tanquam impotens sibi prestare quod orabat: sed instruit te: quod non nisi premissa oratione facienda est electio in ecclesia. Omnis enim actio christi / instructio est christiani. Dicit ergo lucas: **Factum est autem in illis diebus. Intelligit autem rebus hec fierent. Vel****

2. q. 7. c. plerumque

Et stetit in medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos iesus: Interrogo vos si licet sabbato bene facere an male: dicitur: **Animam saluam facere an perire dicitur: Et circumspicis omnibus dixit homini: Extende manum tuam. Et extendit: et restituta est manus eius. Ipsi autem repleti sunt insipientia: et colloquebantur adiuuicem quod non facerent de iesu. Factum est autem in illis diebus / et erat per noctas in oratione dei.**

Et stetit in medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos iesus: Interrogo vos si licet sabbato bene facere an male: dicitur: **Animam saluam facere an perire dicitur: Et circumspicis omnibus dixit homini: Extende manum tuam. Et extendit: et restituta est manus eius. Ipsi autem repleti sunt insipientia: et colloquebantur adiuuicem quod non facerent de iesu. Factum est autem in illis diebus / et erat per noctas in oratione dei.**

racula. Et ideo: quod sanatio manus aride / significat anime sanationem per illam extensionem a bonis gratuitis artefacte: que sanatio facta est per extensionem manus christi in cruce. Querit ergo dominus: Si licet animam saluam facere an perire. Glo. i. a perditione saluam non facere / gratiam supple apponendo: Sic enim defectus gubernationis evertit nauem: ita gratia subtractio. i. non apposito. **Et circumspicis omnibus: quasi iratus illis obmutescens: dicitur: **Extende manum tuam: et extendit et restituta est sanitati manus eius: quod statim dei imperium sequitur miraculum. b. Ipsi autem repleti sunt insipientia. i. iudicia que facit insipientes. i. Et colloquebantur adiuuicem quid non facerent de iesu: i. quod eum perderet. Amb. Quia solo liuore perire non illis culpa fuit vel hominem manum extendere vel iesum sanare: et magna insipientia de nece eius tractare / cuius beneficij plurimum indigebat.****

quibus. i. predicabat et miracula faciebat. **Extendit a ciuitate vel a turba. In montem orare: et erat per noctas in oratione dei: non seculi. Item non pro se quasi indigens: sed pro me quasi clemens. Amb. Quid te pro tua salute oportet facere: quasi christus pro te perorat in oratione: Prescribit autem nobis forma orandi quam debemus imitari. Primo ut per alios oremus. Unde Iacobus. v. d. Orate pro invicem ut saluemini. Secundo ut tempore orationis a turba nos sepeamus. Mat. xxvj. d. Sedete hic donec vadam illuc et orate. Tertio ut per eternis orationibus suppeditates nobis mundum et carnem: hoc enim significat altitudo montis. Item si ductaliter sine hesitatione: b significat firmitas montis. Iacobus. i. a. Qui indiget scientia postulet eam a deo qui dat omnibus affluenter et non improbat et dabitur ei: postulet autem in fide nihil hesitans etc. Item mons non colligit sordem: i. qui notatur quod munda debet esse mens orantis: aliter non exaudiet. Esa. j. d. Cum multiplicaueritis orationem non exaudiam: enim vestre sanguine plene sunt. Item nocte orant: quia nocte secretior: ideo orationis aptior. Ps. Medita nocte surgebam ad confitendum tibi etc. Et alibi. In die mandauit dominus misericordiam suam: id est opera misericordie: et nocte canticum: id est orationem. Thren. ij. f. Consurge lauda in nocte: in principio vigilarum effunde sicut aquam cor tuum etc. Item de nocte infestat acutus princeps tenebrarum: et ideo magis instandum est tunc orationi. Ps. In matutino officio. i. interficiebam omnes peccatores terre. Item in nocte orandum ut vitet hypocrisis. Mat. vj. a. Cum oraueris intra in cubiculum tuum: et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito. etc. Item in nocte oratur: quia in nocte aduersitatis recurrentium est ad suffragium orationis. j. xj. b. Quis vnum habebit amicum et non ibit ad illum media nocte aduersitatis. Esa. xxvj. b. **Manus mea desideravit te in nocte. Sequitur: **Et cum dies factus esset******

Ps. 118.

Ps. 41.

Ps. 100.

et a peccato quiesce. **Et surgens stetit. Velox et perfecta obedientia non querit inducias faciendi penitentiam. Eccl. v. b. Non tardes conuerti ad deum et ne differas de die in diem. **Extende manum tuam. Deut. xv. b. Non obdurabis cor tuum: neque manum strabes super apertis eam pauperi. **Et extendit et restituta est sanitati. Ecce effectus elemosynae. i. restitutio sanitatis: non tantum corporalis sed magis spiritualis. Daniel. iij. e. Redime peccata tua elemosynis. Tob. iij. b. Elemosyna ab omni peccato et a morte liberat: et non patietur auras ire in tenebras. Eccl. xxix. c. Conclude elemosynam in sinu pauperis: et super te exorabit ab omni malo. Verumtamen extendit manum ad deum pro pura oratione. Thren. ij. e. Leuemus coram deo cum manibus ad dominum etc. j. Timoth. ij. c. Volo viros orare in omni loco leuantes puras manus. Exo. xxvj. c. Cum leuaret moyses manus suas vincebat israel. Item ad proclum etiam inimicis liberandum. Proverb. xxij. b. Erue eos qui ducunt ad mortem et qui trabunt ad interitum liberare ne cesses. Matth. v. g. Benefacite his si oderunt vos. Proverb. xxv. c. Si eluriterit inimicus tuus: cibus illi etc. Item extendit debet manus ad pauperes extraneos non tantum vicinos. Deut. xv. b. Non obdurabis cor tuum: neque etc. Eccl. xj. a. Mitte panem tuum super fratre tuum a quo. i. super pauperes peregrinos. Dare enim vicinis tantum aliquid manum gloria habet. j. xij. c. Cum facis pradiu aut cognam noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque cognatos neque vicinos. j. b. Charissime facis fideliter quicquid operaris in fratres et hoc in peregrinos. Multi prelatorum nesciunt extendere manus suam: quod nesciunt et nolunt dare beneficia nisi consanguineis et nepotibus vel seruentibus suis. De domino hoc dicitur Proverb. xxxj. c. Manum suam aperuit inopi: et palmas suas extendit ad pauperem. **Et colloquebantur adiuuicem quid non facerent de iesu. Sic multi offendunt quia alij benefaciunt. Tales de lumine solis excantant. Unde Amos. viij. c. Occidet sol in meridie: et tenebrescere faciam terram in die luminis. Tales sunt sic bufones: qui odore vinearum********

Et cum dies factus esset

[Marginal notes on the left side of the page, including the word 'Lucas' at the top and various scriptural references and commentary.]

Domine qui nosti corda omnium / ostēde nobis quem elegeris ex his. S3 hodie frequētius p̄mittitur fraudulēta collisio q̄ deuota oratio: et ideo plures per collisionem in fraudem eliguntur / qualicunq; electione q̄ per orationem. Unde dicit dominus Osee. viij. a. Ipsi regnauerūt et nō ex me: principes extiterūt et nō cogno

7. c. ui. Ideo debet fieri in die / nō in nocte: qz qui male agit odit lucē: Job. iij. c. Ad

Et descēdēs cū illis de mōte stetit in loco cāpestri / et turba

notat ibi: Et cum dies factus esset. Et non quolibet die s̄ die assignato: quod notatur p̄ hoc q̄ dicit singulariter: Et cum dies factus esset. Toto tēpore ante debet ecclesia esse in oratione dei: sicut hic dicitur: Erat pernoctans in oratione dei. Item die assignato debent venire canonici ad electionem pure propter deum: quod notatur ibi: Vocauit dominus discipulos suos. Sed certe hodie multos vocat propria ambitio: multos carnalis affectio: multos pecunia: multos inuidia. Unde potest dici illud Matth. xxiij. c. Abicunq; fuerit corpus episcopi mortui: illuc congregabuntur et aquile: id est canonici: ut sibi vel suis rapiāt dignitatem. Esa. xxiij. c. Occurrēt demonia onocētauris: et pilosus clamabit alter ad alterum: illuc congregati sunt inuicē alter ad alterum. Demonium interpretat scientia. Et tunc currūt scilicet: q̄ propter suam scientiam ambiūt promoueri. S3 scientia minimum est inter illa tria / que faciūt hominem idoneū eligi: scilicet uita: celus: scientia. Sed heu hodie de his tribus nulla sit mētio siue inquisitio: sed magis si est nobilis genere: si bonus mādūcator: si strenuus bellator: et huiusmodi: que significantur per onocētauros. Per pilosos significātur papelardi: qui simulant sanctitatē: et per hoc volunt promoueri. Per inuolos qui mures et extalia animalium rapiunt / significantur aduocati et pueri: qui etiam illuc ueniunt ad litigandum / alter contra alterum. Unde Esa. iij. a. Unusquisq; ad proximum suum tumul tuabitur: puer contra senem: ignobilis contra nobilem: appretendit enim uir fratrem suum etc. Item debet eligi de canonicis ecclesie si est ibi idoneus: qd̄ notat ibi: Et elegit duodecim ex ipsis q̄s et ap̄los noiauit. An̄ Act. j. d. Oportet ex his uiris qui nobiscum sunt congregati testē resurrectionis eius nobiscum fieri unum ex istis. Osee. ij. c. Dabo et uinitores eius ex eodem loco. Deut. xviij. c. Constitues regem eū quem dominus deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Item fornicē fornicam eligūt sibi ducem: et apes apes et grues gruem. Item qui eligitur debet esse de discipulis domini. Unde dicitur: Vocauit discipulos suos et elegit ex ipsis. Quinq; uero faciunt discipulum domini. Primum humilitas. Matth. xi. d. Discite a me etc. Secundum charitas. Job. xiiij. d. In hoc scient oēs quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis adinuicem. Tertium abiectio carnalis affectio ad parentes suos. j. xliij. f. Si quis uenerit ad me et non oderit patrem suum et matrem etc. Quartum est promptitudo exponendi se morti pro fratribus. j. xliij. f. Qui non baiulat crucem suam et uenit post me / nō potest mecum esse discipulus. Quintum est abrenunciatio omnis cupiditatis. j. xliij. g. Qui non renunciat omnibus que possidet / nō potest meus esse discipulus. Item debet esse apostolus: id est missus ad ministrandum / non ad dominandum. Matth. x. b. Ecce ego mitto uos etc. j. Cor. iij. a. Sic nos existimet etc. Matth. xx. d. Filius hominis non uenit ministrari sed ministrare. Sequitur.

Et descendens cum illis de monte etc. Electurus apostolos ascendit in montem: docturus turbas descendit in campum. In quo mystice innuitur infirmitas capacitatis turbarū: que sublimia intelligere non sufficiunt. Ostēdit ergo in hoc dominus q̄ perfectioribus sunt alioz dicenda: minoribus leuioz. Unde. j. Cor. ij. a. Non iudicauit me scire inter uos nisi christum iesum et hunc crucifixum: Sapientiam autem loquimur inter perfectos. Heb. v. d. Omnis qui lactis est particeps / expertus est sermonis iusticie: paruulus enim est: perfectozum autem est solidus cibus. Unde raro legitur turba dominū in montē sequi: uel q̄ dominus aliquos infirmos

in monte sanauerit: sed post sanationem quādoq; leguntur secuti dominū in montē: Sic et nos extinctis moribus illicitis / luce scientie illustrati / culmen uirtutum possumus attingere. Instruit etiā hic dominus p̄latos et p̄dicatores: ut aliquādo ascendat in montem contemplatiōis oraturi: et sibi et deo

discipuloy ei: et multitudo copiosa plebis ab oi iudęa / et hic

vacaturi. Aliquando descendant in campum / ubi turbis p̄dicaturi. Unde Job. j. g. Videbitis cęlum apertum / et angelos dei ascendentes et descendentes super fillum hominis. Breg. P̄dicatores prius in contemplatiōe hauriūt: quod postmodum alijs in p̄dicatiōe effundunt. Item discipuli promouuntur cum domino descenderunt in campum / et ibi steterunt cum turba: sic promouuntur in dignitatibus debent descendere ad turbas per compassionem et humilitatem: et stare cum illis per bonę uite conformitatem. Eccl. xxxij. a. Rectorem tēpore posuerūt / noli extolli: esto in illis quasi uisus ex ipsis. Sen. Omnia sint intus dissimilia frons populo conueniat. Ps. Ascendunt montes et descendunt campi: in locum etc. Eccl. iij. c. Quanto magnus es / humiliata te in omnibus: et corā deo inuenies gratiā. Ad talem p̄latum libenter ueniunt subditi: et libenter audiunt: et libenter p̄sentent ei. Ad significat p̄ hoc qd̄ subdit: Et turba discipuloy: et multitudo plebis etc.

Et descendens de monte: quo ascendit oraturus et apostolos electurus. b. Cum illis: quos scilicet uocauerat. Et sciendum q̄ dominus dicitur ascendisse in montem ut doceret: Matth. v. a. Item ut se transfigeraret: Matth. xvij. a. Item ut oraret: Matth. xxvi. d. Item dicitur ascendisse desertum / ut diabolum superaret: Matth. iij. b. Item dicitur ascendisse asinā / ut hūilis appareret. Matth. xxi. a. Item dicitur ascendisse crucem / ut omnes ad se trahendo exaltaret: Job. xij. c. Item dicitur ascendisse in cęlum / ut nobis locū p̄pararet: Job. xliij. a. c. Stetit in loco cāpestri. Chrys. Nemo potest in ualle stare et de monte loqui: sed aut ubi stas / inde loquere: aut unde loq̄ris ibi sta. Et ita p̄mo debet populus se considerare qualis sit: postea qualē habeat sacerdotē. Hunc autem seipsum non uidentis: semper iudicat de moribus sacerdotum. d. Et turba discipuloy eius et multitudo copiosa plebis: stetit supple cum eo: uel sedit circa eum / sicut solet fieri ad sermones. e. Ab omni iudęa et samaria et hierusalem et maritima et tyri et sidonis: supple a partibus. Cave ne intelligas maritima illam que est iuxta mare galilee: siue stagnum genesareth / et ab eo sic dicitur: sed de remota maritima intelligendū est: que est iuxta tyrrhenū mare: in quo sunt tyri et sidon. Glo. Bede. Non a proximo mari galilee: qz hoc nō miraculi loco poneret / quasi hoc non esset miraculosum / si de parua maritima confluerent ad dominū. Et nota quia miraculum proprie dicitur quod p̄ter naturę cursum euenit. Interdum tamen miraculum dicitur quodlibet insuetum uel inusitatum / licet p̄ter naturam non eueniat: et hoc modo accipitur hic. S3 a mari magno cognominatur: in quo etiam tyri et sidon comprehendī poterant. Sed quia ciuitates sunt gentium / consulte nominatum ponuntur: ut quanta sit uirtus christi intimeretur: q̄ etiā exteras ciuitates excitat. Quasi responsio est ad hoc qd̄ posset obijci. Posset enim dici: cū in maritima miscētur tyri et sidon: quare postq̄ dixerat: a maritima / addit tyri et sidonis: Et hec est ratio que subiungitur in Glo. q̄ ille ciuitates ideo suis nominibus expr̄muntur: qz sunt ciuitates gentium: et ex hoc ipso euidētius appareat uirtus christi: que remotissimas ciuitates alienigenarum excitat. Ad hoc non iuit dñs: s̄ ipsi uenerunt ad dominū: ut magis cōfunderent iudęi.

Qui uenerat ut audiret

ps. 103

errore pprie culpe: et hanc lauāt imūda. Tertie sunt p horrore gehennę: hę humectant aridam. Quarte sunt p desiderio patrię: hę rigant iam secundam. Quintę p miseris p̄tinoz: hę charitatē demonstrāt. De primis dicit in Ps. Potū dabis nob in lachrymis in

ps. 79. mēsurā. De scđs: La

ps. 5. a. uabo p singulas no / cres lectū meum la / chrymis meis. De ter

ps. 114. tis. Erripuit aiām meā de morte: oculos meos a lachrymis.

ps. 40. De q̄rtis: Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. De

ps. 138. quinis: Mtere. ix. a. Quis dabit capiti meo rē. Chryf. Hti q̄

lugent sua peccata: s̄ beatiōres qui aliena. Et. j. Q̄diu chari

tas sanctorum ad peccatores est: r̄ luctus est. Darum lachry

marū ē triplex efficacīa i deū. Prima est inebriatio. Esa. xliij.

o. Adipe lachrymarū tuarū iebriasti me. Scđa ē p̄ctio. Glo.

sup Tobā. Ōro deum lenit: lachryma cogit. Nec yngit: illa

pungit. Tertia est violentia. Ps. Auribus p̄cipe lachrymas

meas. Ibi Aug. Violentę sunt in precibus lachrymę. Rab.

Semp luctus inter duas leticias consistit: mūdi p̄cedentē r̄

celi p̄pinq̄stem: Beatus cui temporalis tristitia p̄currit eter

nam leticiā. Item Rab. Quattuor modis fit plāctus scđoz:

Cū r̄ propria peccata deplorant: cū in infernū cadentes plan

gunt: cū in peccatis uiuentes lugent: cum p̄ desiderio regni

gemunt. Et quattuor species lachrymarum natura continet

Sunt em̄ humide: vt abluant sordes pctōz: r̄ restituant per

ditum baptisimū. Sunt salse: vt carnis fluxum et dulcedinem

temperent voluptatum. Sunt r̄ calide: vt p̄ualeant cōtra

infidelitatis frigus. Sunt r̄ pure: vt mūdatis pristinis errozi

bis: in purā restituant cōuersationem. Notandum etiā q̄ pru

dentia congruit fletibus: id est dolentibus: dum considerant

infelicitatem huius uitę: r̄ felicitatem futurę. Prudentia enim

dicitur quasi prouidentia. Ille autē sibi sapienter prouidet: q̄

bul' vitę miserias attēdit: Quę etiā facit pacē pectoris: q̄ ē se

ps. 5. a. prima b̄ritudo: quā ponit matthę' dices: Hti pacifici rē. Sic

ergo patet q̄lter illa itelligat i hac tertia quā ponit lucas hic.

- De malo presentis miserię
- De malo vię
- De desiderio patrię
- De peccatis propriis
- De peccatis alienis
- De detrimento vitrutum
- De icolatu scđi
- De dilatōe celi
- De peccati plena remissione.
- De vera retributione in reprobis.
- Erunt vsq̄ ad satietatē visionis omni carni.
- De liberatione presentis miserię.
- Absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum.
- De adeptione celestis patrię.
- Euge fue bone.

Terfus. Fle si letari / serui si vis dominari: Da si ditari / letuna si satiari. Sequit. a. **Beati erit cū vos oderint rē.** i. cū hoies cor de / ore / opere vos persecuti fuerint: nō merito peccatorū ve / stroz: s̄ ppter filium hominis. i. qz in ipsum creditis et ipsum predicatis: beati eritis suple si patienter r̄ equanimiter letā / ter sustinueritis. Hi em̄ sunt tres digiti / de quibus dicit Esa. xl. c. Quis appendit tribus digitis molē terre: Primi quidem parentes vendiderūt regnum celozum pro lenocinio vni' po / ni: Isti vero redimūt precio odiorum / ptumellarū / iniuriarū. Isti quidem cum christo comedunt in vigilia: r̄ ideo cum eo / dem comedēt in festo. In hac vigilia comeditur panis artus et bibit aqua tribulationis: sicut dicitur Esa. xxx. e. Dabit tibi dominus panem artum r̄ aquam breuem. In festo vero omnia pigua r̄ omnes delitę comedent. Uñ Esa. xxv. c. Fa

ciet dñs exercitū omnibus pplis in monte hoc puluim pin / guum rē. Isti sunt socij passionū in via: ideo erūt r̄ cōsolatio / nū in patria. Scriptū est enim. ij. Cor. j. b. Sicut socij passio / num estis: sic eritis r̄ cōsolatiōis. j. xxij. c. Vos estis qui per / mansistis meū in tē / prationib' meis rē.

Beati erit cū vos oderint hoies / Et cū sepauerint vos r̄ expro / brauerint et eiecerint nomen v̄m tāq̄ malū p̄p filii hōis.

illum. Ad istos deuolutū est onus celestis hereditatis. i. p̄sen tes tribulationes: quare necesse est vt ad ipsos deuoluat ipsa hereditas. Isti soluit debitū quo obligata erat celest heredi / tas: iō iure est eoz: Ergo **Beati eritis cū vos rē.** Adā si quidē peccauit corde / ore / ope: r̄ iō celestē hereditatē triplici / ter obligauit. i. odij: cōtumelij: iniurijs. Corde peccauit ni / mis vxorē amando: et ideo induxit sup nos odiū dei: angeloz r̄ hominū. Peccauit ore / pomū comedēdo r̄ se male excusan / do: r̄ induxit super nos obligationē contumeliarū. Peccauit opere siue manu pomū accipiendo r̄ obligauit nos molestijs r̄ iniurijs. Dicit g: **Beati erit cū vos oderint hoies / corde.** b. **Et cum sepauerint vos / opere:** pellendo. i. de synagogis. Uñ cū recessisset iudas pditor a societate / dixit te / sus: **Hūc clarificatus est fili' hominis.** c. **Et exprobraue rint / ore vos.** i. nomen crucifixi vobis. **Doc em̄ impopabāt fidelibus in primitiua ecclia q̄ adorarent crucifixū.** Uel / ex / probrauerint vos / sicut ipm christū r̄ iohannem baptistā. **Matth. xj. c.** Venit iohannes nō manducans neq̄ bibens / r̄ dicunt: demoniū habet. Venit filius hominis manducans et bibēs / r̄ dicunt: ecce hō vorax et potator vini. **Job. xv. c.** Nō est seruus maior domno suo: Si me persecuti sunt r̄ vos per / sequent. **Et eiecerint nomē v̄m:** christianū. i. Sepe em̄ nomē christianū vsq̄ adeo i defectū venit: vt nemo aude / ret illud confiteri. Beda. Quantū ad iudeos r̄ gētilēs nomen christianū sepe abrasum a memoria et ab omnibus eiectū est. **Uel eiecerint nomen v̄m.** i. vos christianos a societa / te siue collegio suo. **Job. ix. c.** Jam enim cōspirauerant iudej vt si quis confiteretur eum christum / extra synagogam fieret. **Esa. xli. b.** Audite verbū domini q̄ tremis ad verbum eius: dixerūt fratres vestri odientes vos r̄ abijcietes. ppter nomen meum rē. **Et tāq̄ malum.** i. **Cor. iij. c.** Tāq̄ purga / menta huius mūdi facti sum'. Eiecerint inquit: **Propter filium hois.** i. ei' amore: ei' p̄cio: eius vice. Beda. **Cū' no / men vestrum facitis cognomen:** qz a christo dicitur christia / ni. Item **Propter filium hominis:** nulla alia de cā. No / ta etiā qz in hac beatitudine q̄ hic ponit / intelligit scđa b̄ritu / do quā ponit **Matthę'.** i. **Hti mites.** Fortitudo em̄ cōgruit huic b̄ritudini q̄ hic ponit: quę etiā facit māfuetudinē. **Hitis em̄ est:** qui nullis mouet molestijs. Fortis est: qui vincit iram / r̄ alios mor' animi. **Prouerb. xvj. d.** Melior ē patiens viro for / ti. **Laudabil' ē seipsum vincere.** i. proprios mor' animi rep / mere: q̄ alium vincere rē.

Pauperes / Esurientes / Fientes / Patientes ergo miseri

Amātes diuitias. Pro / uerb. xij. a. Est q̄si di / nes cū nihil habeat: et ē quasi paup rē. **Eccē. xxxj. a.** Qui aurū dil / git n̄ iustificabit. **Job. xxxij. d.** Ab aquilone aurū venit. **Mtere. j. c.** Ab aqlone p̄adet omne malū. Ergo vñ aurum inde malum rē. **Comestores.** **Prouer. xxij. c.** Moli eē in pul / uis potatorū: nec rē. **Risores.** **Iaco. iij. c.** Si seri estote r̄ lugere. **Ia / co. v. a.** Plorate vlulā tes in miseris v̄is rē. **Impatiētes.** **Iaco. v. c.** **Ecce beatificamus eos qui sustinuerūt.** **Prouerb. xij. b.** Qui **h 2** **pauper est**

Job. 15. d.

Matth. 5. a.

Euangelij scdm Lucam

P pauper est increpationem non sustinet. Sequit. **a** **G**audete in illa die etc. Tribus modis hortat dominus discipulos suos ad sustentiam aduersorum. Primo per ostensionem premitij ubi dicit: Ecce enim merces vestra. Secundo per exemplum propheta

23. q. 1. c. q. dicitur

rum ubi dicit: **S**ecundum haec enim. Tertio per pene comminationem cum dicit: **V**eritamen etc.

Gaudete in illa die et exultate: ecce enim merces vestra multa est in celo. Scdm haec enim facie

Ps. 30.

Ps. 126.

Dic ergo. **G**audete: interiorius propter stolam anime. **b** **I**n illa die. s. presentis tribulationis / que illuminat ut collyrium: **A**poc. iij. d. **b** **E**t exultate: exteriorius propter stolam corporis. **N**o est hoc datum omnibus. s. gaudere in tribulatione: s. quibusdam et paucis: de quibus dicit Act. v. g. **I**bar apli gaudetes. **P**hil. j. d. **D**onatum est vobis pro christo non solum etc. **E**cce enim merces etc. **I**o gaudete: enim quia merces vestra multa est: et magna. **M**agna pietas: multa innumeritate. **P**s. **M**agna multitudo dulcedinis tuae. **I**n celo: in locoturo: et ameno et quieto. **E**sa. xxxij. d. **S**edebit populus meus in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiduciae: in requie opulenta. **M**atth. vj. c. **T**hesaurizzate vobis thesauros in celo. **I**tem magna est merces: quia pro paupertate temporali que est modica et momentanea dabitur regnum eternum: pro fame horaria / satietas perennis: pro luctu momentaneo leticia sempiterna: pro vilitate modica gloria perpetua. **P**s. **C**um dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas domini filij merces fructus vestri. **S**en. xv. a. **E**go sum merces tua magna nimis. **i**j. **C**or. iij. d. **I**d quod est in presenti momentaneum et leue etc. **I**te multa est merces: quia duodecim sunt gaudia paradisi signficata per duodecim fructus: de quibus dicit **A**poc. xxij. a. **S**ap. iij. a. **I**n paucis verati in multis bene disponent. **V**eda. **I**nter odia cordium: inter probra linguarum: inter manus persequentium / leuissimum corde versamini intuitu superne mercedis. **G**reg. **C**onsideratio pmiq minuit vim flagelli. **S**equit. **e** **S**cdm haec enim etc. **A**ug. **E**xemplo prophetarum temperat rigor tribulationis. q. d. non est nouum si vos qui estis serui mei patimini a iudeis: quia prophete mei propter eandem causam passi sunt a patribus eorum. **E**t si illi qui non habuerunt exemplum / constantes fuerunt in tribulationibus: et vos qui tam habetis exemplum / stantiores esse debetis. **i**j. **L**imoth. **i**ij. c. **O**mnnes qui pie volunt viuere in christo persecutionem patientur. **D**icit ergo: **S**cdm haec enim etc. **S**ic continua. **N**e turbemini si vos persequerentur: **E**nm: quia scdm haec faciebant prophete: qui timore non deficiebant a veritate: patres eorum. **S**equitur. **V**eritamen vobis diuitibus. **L**ucas ponens temperatum sermonem ad turbas / licet admixti erant discipuli / quasi per antithesim quattuor promissionibus / opponit quattuor comminationes. **S**icut enim quattuor beatitudines posuit quattuor virtutibus respondentibus: ita ponit quattuor vobis diuitibus vitij respondentibus. **P**rimum est contra cupiditatem diuitum: quod opponitur paupertati. **S**cdm est contra voluptatem epicuro: quod opponitur esurienti. **T**ertium est contra vanitatem letantium: quod opponit luctui. **Q**uartum est contra placentiam mundi: quod opponitur vilitati siue contemptui. **M**atth. octo ponit beatitudines / et octo vobis diuitibus: non tamen in eodem capitulo: sed postea. **x**lij. **L**ucas vero tm quattuor beatitudines ponit / et quattuor vobis diuitibus: sed reducit octo beatitudines ad quattuor: sicut ex premissis patet. **A**lter etiam reducitur / sed parum differenter. **N**am paupertas pertinet mansuetudinem. **Q**ui enim vere pauper est / nihil habet unde dolere valeat: et ideo nec irritat nec irritatur / quod est mansuetudinis. **I**te esurientes complecti misericordiam. **N**am qui esurit: esurienti compatitur / et compatendo largit: quod est misericordiae / vt dicit **A**mb. **I**te luctus contra mundiciam cordis. **N**am lachryma pro peccatis / propter alle nis oculum mundificat rationis. **I**tem sub vilitate et contemptu comprehendit pacificatio et patientia: que sunt due vltime beatitudines in matth. **N**am qui vere prenit et se et mundum et etiam se contemnit / pacem habet et patientiam. **R**efertur etiam haec quattuor beatitudines ad quattuor virtutes cardinales: vt dicit

Amb. **N**am paupertas temperantia: esurientes iusticiam: luctus prudentiam: contemptus fortitudinem gignit. **S**ed quare non ponunt in matth. statim post beatitudines / sua vt respondens sicut in luca: **R**esponso: quia in matth. loquitur perfectis / qui non indigent comminatione: quia perfecta charitas foras mittit timorem. **i**. **J**ob. **i**ij. d. **I**n luca vero loquitur imperfectis: quibus

Veritamen vobis diuitibus: quia habetis consolationem vestram.

necessaria est comminatio pene: quia timor domini expellit peccatum: **E**ccl. j. c. **E**t in istis sapientie timor domini: **I**n eod. b. **D**icit g. **A**ug. **E**t eterna damnatio parata est. **b** **T**ob diuitibus: qui amaris diuitias temporales siue terrenas: vt inique habitis vel habere cupitis: vel vos diuites reputatis / tumentes et alios contemnentis: vt speratis in diuitijs. **J**aco. v. a. **A**gite nunc diuites / plozate et ululate in miserijs que eueniet vobis. **E**ccl. v. b. **Q**ui amat diuitias fructum non capiet ex eis. **I**tem **E**ccl. v. c. **Q**uid prodest possessori nisi quod cernit oculis suis diuitias: **I**tem **P**rouerb. xj. d. **Q**ui confidit in diuitijs suis corruet. **i**. **L**imoth. vj. d. **N**olite sperare in incerto diuitiarum. **E**t bñ dicit: **A**ug. quod est interiectio: et non dicit: eterna damnatio diuitibus: quod tamen idem est. **S**ed interiectio significat affectum mentis: nomen vero conceptum. **A**d inuendum ergo quod diuites iam per affectum non solum per intellectum sentiunt in se quod passuri sunt in inferno: ideo dicit vobis. **U**nde **H**iere. ij. d. **S**cio et vobis de quibus malis et amarum est te dereliquisse deum deum tuum. **S**ed quia multi habent diuitias: qui in eis nullam habent solatiū nec amorem ad eas: qui si habent vt dispensatores: et ad hoc custodiunt immo vt bene dispensent: ideo subdit: **Q**ui habetis consolationem vestram. **B**lo. **p**ra necessarias tpis miserias. **V**el vobis em tpales necessarias. **i**. vtiles sunt ad coercendas carnis illecebras. **K** **C**elstrā non diuinā. **i**. quā qrit et amatis vobis: et loquitur vobis. **C**onsolatio enim talis via est ad perpetuū cruciarum: sicut e contrario tribulatio temporalis via est ad eternam consolationem. **U**nde. **j**. **x**vj. g. dicit abraham diuiti in inferno. **F**ili recordare etc. nunc autem hic consolatur: tu vero cruciaris. **S**iquidem calix in manu domini vini meri plenus mixto: et inclinauit ex hoc in hoc: et facta est commutatio: quia tristitia pauperis versa est in gaudium: et gaudium diuitis in misericordiam. **U**nde dicit **J**aco. iij. c. **L**ugete diuites et estote misericordii: quia risus vester vertetur in luctum: et gaudium in miserrum. **U**q ergo vobis diuitibus: quia perdetis vsum temporaliū quem nunc diligitis. **s**. presentem consolationem. **S**unt autem tria que istam consolationem operantur: diuitijs / delitijs: et honores. **O**mnis enim solatio mundi ad hec tria referuntur. **I**bi sunt tres consolatores **J**ob: de quibus ipse dicit. **x**vj. a. **C**onsolatores onerosi omnes vos estis: quia onerant consolationem onere grauissimo / scilicet desolatione eterna. **H**ec est comminatio somniantis quam habent diuites huius mundi. **D**e qua dicitur **E**sa. xxix. c. **S**icut somniat sitiens et bibit: et postquam fuerit expergefatus lassus adhuc sitit: et vacua est anima eius: **S**ic erit etc. **P**s. **D**ormierunt somnum suum etc. **E**t alibi. **C**elstrā somnium surgentium domine in ciuitate tua imaginem ipso / rum ad nihilū rediges. **O**ptime dicit imaginem: quia sicut somnians non videt res / sed imagines rerum: et tamen credit se videre res: ita diuites credunt se habere diuitias veras: cum tamen non habeant nisi imaginarias siue phantasticas diuitias. **E**st etiam diuitibus triplex vobis in presenti. **U**q laboris in acquirendo: vobis timoris in custodiendo: vobis doloris in deserendo. **E**t propter hoc forte dicitur **A**poc. viij. d. **U**q vobis habitantibus in terra. **E**t hoc triplex vobis perpetuabit in inferno: quia erit ibi labor sine requie: timor sine spe: dolor sine consolatione: et ideo non dicit: est vel erit. **A**ug. **S**icut dicit **B**lo. per diuites intelliguntur iudei de diuitijs legis gloriates: siue heretici siue philosophi: quod de sapientia et sua torrete eloquiū sui pidentes veritatem expositionis vilsperdunt: et fm regulas philosophicas de christi generatione et alijs fidei articulis nituntur discutere. **Q**uibus in futuro erit vobis / cum manifestum erit eos et raste: et thesauros iniquitatis qui non proderunt sibi collegisse. **S**equit.

Beatus B. Delicatus et na colationem concedit vobis etc.

Ps. 75. Ps. 77.

Ps. 77.

Ule. Sequitur. **U**le vobis qui saturati estis. i. crapu-
le et ebrietati vacatis. Contra quod dicitur. j. xxi. f. Videte ne
grauetur corda via crapula et ebrietate. **Q**uia esurietis
eternaliter. Esa. lxxv. c. Serui mei comedet et vos esurietis. **I**
etiam vobis in presenti: qz talis saturitas aufert somni requie.
Eccl. v. c. Saturi-
tas diuitis non sinit
eum dormire. Item
quia sanitatem aufert.
Job. xx. d. Cum sa-
turatus fuerit/artabi-
tur: estuabit: et omnis
oculor irruet sup eum.

Item qz pudicitiam aufert. **V**ero? Venter vino estuas cito de
spumat in libidine. **V**iere. v. b. Saturati eos et mechati sunt.
Item quia fame parit eternam. Esa. lxxv. c. Ecce serui mei co-
medent et vos esurietis etc. Et hac rationem assignat hic dominus
quasi fortissima: qz totum damnatum hominem est fames eterna. i. de
fectu boni eterni. **I**tem **U**le vobis qui saturati estis: desiderio
vestro adimplerone et peccatorum delectatione: qz talis saturi-
tas corrumpit palatum anime: et aufert saporem celestium ciborum.
Prouerb. xxvij. a. **B**ia saturata calcabit fauim. **I**tem **U**le vo-
bis qui saturati estis: carnibus draconum. i. defectibus et vitis
aliorum detrahendo. Job. xix. d. Quare me persequimini si
cut deus et carnibus meis saturamini: **P**rouerb. xxij. c. **N**oli
esse in iuuvis potator. **S**equitur. **U**le vobis qui nunc ri-
detis: de mundi felicitate nunc in modico. **R**oma. vi. d. **Q**ue
fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis: **Q**uia
lugebitis et flebitis: de inferni calamitate. **P**rouerb. xiiij. b.
Risus dolore miscebit. **E**ccl. vij. a. **C**or sapientis vbi tristitia:
i. in presenti: cor stulto vbi leticia. **I**tem **U**le vobis qui ridetis
nimia facilitate: qz lugebit in inferno: cogente necessitate.
Eccl. xix. d. **R**isus denu et ingressus hominis enunciat de illo.
Item **U**le vobis qui ridetis: cum nimia dissolutione: qz lugebi-
tis in inferno oris opilatione: sicut dicitur in **P**s. **I**niquitas
opulabit os suum. **E**ccl. xxj. c. **F**atu? in risu inaltat vocem: vir
aut sapiens vix tacite ridebit. i. raro. **E**t tunc modeste: sic **J**ob.
xxix. d. **S**i quando ridebam ad eos non credebam. **U**bi dicit **B**reg?
Prelat? debet se habere taliter ad subditos vt ridens timeri
et iratus possit amari: ne nimia leticia vitem vel imoderata fe-
licitas reddat odiosum. **I**tem **U**le vobis qui ridetis: id est
gaudetis de mundi voluptatibus et risu et vaniloquijs opera-
tibus: qz lugebit in infernalibus miseris subito aduentibus.
Job. xxi. b. **V**enit tympanum et cithara et gaudent ad soni-
tum organum: **D**ucunt in bonis dies suos: et in puncto ad inferna
descendunt. **I**tem **U**le vobis qui ridetis: de mundana pmo-
tione: qz lugebitis: de infernali demerfione que vos occupabit.
Et qto grad? altior: tanto casus erit pfundior. **U**n cum lucifer
dixisset: **A**scendam in celum et ero similis altissimo: dicitur est ei:
Veritatem in infernum detraheris in pfundum lact: Esa. xliij.
d. **V**erito illis vobis: qz ridet de sua suspensione: de maris sub-
merfione: de ppa illusione. **O**mnis enim purpura: omne sub-
prru: omnis corona illusio est et ludibrium postquam in his dno le-
su fuit illudum. **U**n dicit **A**ug? **R**isus illoz risus est phrenetico-
rum: sed sapientes malunt se habere sanos plangentes que phre-
neticos ridentes. **U**n **E**ccl. ij. a. **R**isum reputavi errorem et gau-
dio dixi: qd frustra decipis: **D**ns ter fleuisse legit. **S**up hieru/
salem euerfione. j. xix. f. **S**uper lacari suscitacione: **J**ob. xj. e.
Et i cruce: **M**eb. v. b. **R**isus aut nunc legit. **I**n quo notat q
viro iusto non est h tep? ridendi sed flecti: **I**n futuro vero erit tem-
pus ridendi. **U**n **E**ccl. iij. a. **T**ep? flecti et tep? ridendi. **P**rimo
dicit flecti: postea ridendi. **P**rouerb. viij. d. **R**idebit in die no-
uissimo. **E**ccontrario malus flebit in die nouissimo: qz risit in die
pmo. **F**let aut ille etern? erit duplex. i. de duob? .i. de careria
ois boni: et de pntia ois mali. **H**ec enim duo erunt i inferno: vt
dicit **A**ug? **I**deo dicit dñs: **U**le vobis qui nunc ridetis
qz lugebitis et flebitis. **N**on dicit nunc: per qd datur intelli-
gere in eternum. **S**equitur. **U**le cum benedixerint
vobis omnes homines. i. cum vobis adulatorijs fauo-
ribus arriserint laudando in malis: sicut dicit in **P**s. **L**audat

peccator in desiderijs anime sue: et iniquus benedicit. **U**el adu-
lando in bonis: qd non est min? malum que vituperatio. **U**nde
Sen. **L**auda parce/vitupera parcius. **S**imiliter enim reprehē-
sibilis est nimia laudatio vt immoderata vituperatio. **I**lla si-
quidem adulatione: ista malignitate suspecta est. **P**rouerb. xxvij.
c. **Q**ui benedicit p/
rimo suo voce gran-
di. i. nimia laude ex-
tolit: vel mala ei? di-
minuendo: vel bona
plus equo laudando:
de nocte confurgens:
id est circa hoc sollici-
tus: vt est omnis adulator: maledicti similis erit. i. detracto-
ri: qz vel mala diminuendo confidentiam pstat: vel bona lau-
dando intentionem inclinatur vt qd ppter deum incepit: ppter
humanu fauorem finiat. **U**n Esa. iij. c. **P**opule me? qui bea-
tum te dicunt: ipsi te decipiunt. **L**egit **B**arth. xxvj. g. qz iudex
velabat dno facie et dicebant: **S**ue rabbi. **S**ic adulatoris lau-
dando excecant. **U**nde significantur per philisteos qui sanfo-
nem excecauerunt: **J**udic. xvj. e. **L**ecus bene audit qd et dicit
sed non videt qd ei fit: sic ille qui decipitur adulatione bene scit
qz falsum est qd ei dicitur: et tamen quasi non videns libeter au-
dit. **U**nde **H**orati? dicit. **F**alsus honor tuat et medax ifamia
terret. **Q**ue nisi medosum et medacer: **E**t nota q dicit: **C**um
benedixerint vobis oēs hoies. **N**on enim malū est bene-
dici a bonis: sed a malis benedici: maledicti est. **U**n Sen. dicit:
Si continēs es/adulationes deuita: sitqz tibi tā triste laudari
a turpib? que laudari ob turpia. **S**z que culpa mihi si homines
mihi benedict? **N**ulla: si non recipio. i. si ide n gaudeo mihi. **S**z
si appeto et mihi cogaudeo: pecco. **P**roterea hominū benedi-
ctio hęc extollere et ruine occasio est: **E**st etiā exinanitio et eui-
sceratio sapientoz et laqueus que pauci sciunt declinare: et qui de-
clinat sapientis cōprobat. **U**nde **P**rouerb. xxvij. c. **Q**uō pba-
tur in cōfatorio argentū et in fornace aurum: sic pbat homo
ore laudantiū. **S**ed hęc faciebant pphetis pa-
tres eorum: supple. i. pseudo pphetis que adulterino fauore
demulcebant: qui non predicabant nisi p captando humano fa-
uore. **S**lo. **B**ede. **B**enedicebant pseudo pphis q ob captā-
dum vulgi fauorem de corde suo pphetabant: **E**ccl. xij. a.
Viere. xxij. c. **E**t in pphet? samarie vidi fatuitatem etc. **S**equit
Sed vobis dico. **L**ocusus est dñs ad turbas: hic puer-
tit sermone ad aplos. **E**t est hęc quarta pars: in qua inuitat dñs
discipulos ad culmen pfectionis. **N**on enim sufficit perfecti non
odire inimicum vel diligere amicum: sed oportet diligere inimi-
cū: **E**t hoc est: **S**ed vobis dico: qst omnibus dixi: **B**eat
pauperes: beati esurientes: beati flentes: beati patientes: **S**ed
vobis specialiter: dico qui auditis: vt discipuli ex amo-
re et mansuetudine vtraque aure. i. corporis et cordis: et auditum
facitis vel facere vultis. **E**t sit pōdus in verbo. **U**le **U**le au-
ditis. i. intellectu facere vultis. **D**iligite
inimicos vestros. **L**oquitur hic dñs pfectis: nec solū hui?
temporis sed etiā pmittit perfectis quos instruebat. i. aposto-
lis: qui p patientia tormetoz et p pñ sanguinis effusione erāt
ecclesiam fundaturi. **Q**uedā ergo que hic dicunt: pgruūt pmi-
tuis perfectis: que dā etiā impfectis: qdā pfecti hui? tempore.
Unde noranda est h

Diligite inimicos vestros: actus. i. qui vobis inimi-
catur non vos ipsos. **S**icut enim amic? dicitur q amat et q amat:
sic inimicus q odit et qui odit. **S**ed pzie amic? est q amat et ini-
mic? q odit: et sic accipit h. **I**nimici aut diligēdi sūt: qz ad deū
ire cōpellūt: sicut dicit **B**reg? **M**ala q nos h p mūt: ad deū ire
cōpellūt. **I**tem qz faciūt exire a pctō et qñqz a mundo. **E**ro. xij.
e. **E**rgabant egyptū p pñ exire de terra velociter. **I**tem qz ser-
uūt sicut instrumēta fabrilia vasis fabrilib?: **N**ā illozū bñficio
format. **U**n **A**ug? **Q**d lima ferro: qd fornax auro: qd flagel-
lū grano: hoc tribulatio iusto. **I**tem sic dapifer fuit p dērib?:
Qui enim iniuria vel pumelia irrogat: vapes patientie seu mā-
suetudini mīstrat. **S**ic fuit iacob. **S**en. xv. c. **M**aior
fuit minor. **S**ic stulti fuit sapientib?. **U**n **P**rouerb. xj. d. **Q**ui

Alf. pseudo

Horati? i ep. lio

Quarta pars

Expositio lre

legi

108.9

B 3 * stultus est

Euangelij scdm Lucam

Unde notanda e hic quedam distinctio perfectoy. Sunt em ali/ qui quos prelatiuos dicimus: qui omnibus oimino post/ positis/nudi nudum chustu sequuntur: z est summa pfectionis eoy habere vita in patientia z morte in desiderio. Sunt z al/ teriusmodi perfecti/scz plati maiores: qui non tenent habere mortem in desiderio: immo tenent deside/ rare vitam p salute z pfectu subditoz: z est summa pfectionis eoy paratos esse mo/ ri si necessitat' articulus iterueniat/anteqz periclitetur fides subditoz. Sunt et alteri/ modi perfecti minores sacerdotes z diacono: quorum summa pfectionis est votu con/ tinete. Sunt etia pfecti piugari: quoz sum/ ma pfectiois e sibi reseruare necessaria z oia supflua erogare. Moradu rursus/qz in lege erat talio bnfi/ cioz z talio iniuriay. Dns pma frate excludit talione iniuria/ ru: s ne videat oino lege soluere re/ruat talione bnficioz: z cu cumulo docet z picipit cumulare bnficia. Iniurijs etia pzei/ pt reddi beneficia: vt. s. iniurijs lacessiti beneficia reddamus.

Et vt itelligat qd' iniurijs q bnficia reddant: notadu q iniu/ ria triplex est. s. iniuria cordis: iniuria oris z iniuria opis. In/ iuria operis diuidit in iniuria pziy corporis z in iniuria reru. Iniuria reru diuidit in iniuria reru necessariaru z reru supflua/ rum. Iniuria cordis e odiu. Huc iniurie debet dilectio cor/ dis et exhibitio beneficij exterioris: z hoc ta a perfecto qz ab imperfecto: qz tam perfectus qz imperfectus tenet inimicu dili/ gere corde: nec ppter odiu cordis ab exteriori beneficio debet desistere. Ecce habes qz hic qdam dicit que congruit etia im/ perfectis. Iniuria oris e detractio: cui debet duo perfectus: scz optatione z operatione: debet em optare bonu detractio/ rib' z orare vt desistat a malis. Iniurie pziy corporis debet patientia sine vltione: qtu ad primitiuos perfectos: qbus il/ lud congruit: Qui te percussit in dextera maxilla pbe ei et alia.

Triplex iniuria

Bl. forationem

1. Cor. 6. c.

Expo. lre *

Matt. 5. 5.

Perfecti huius temporis no tenent pbeere alia: s parati esse: qz nec chustu legit percussenti alteram pbeuisse. Quib' etia perfectis hui' teporis licita est vltio iniuriaru pziy corporis: Alioquin minime pmitteret hoc ecclia templarijs z hospita/ larijs/ qui sunt viri religiosi. De iniuria reru supfluaru nemo perfectus potest aliqd impetere. De iniuria reru necessaria/ ru adherendu est verbo apostoli dicentis: Omnia mihi licent sed no oia expediunt. Cu itaqz nullus hodie sit perfectus: vel eque perfectus apostolo/ omnibus generaliter licet sua repe/ tere: s quibusdam no expedit. Sic ergo distingue: Perfectis minoribus sacerdotibus/ piugari/ licet sua repetere z sub iudice/ et expedit: ramen non cum lite vel contetione: Prelati licet repetere sua etiam sub iudice s no expedit. Potius enim deberent vacare instructioni subditoz: um vel contemplatio/ ni. Speculatiuis licet repetere sua: s no sub iudice nec eis ex/ pedit. Ita distinguit Cant. et bene.

Stultus est seruiet sapiet' Beatus Bern. Quid nisi seruire di/ cam/ qui mihi caput radit vel calciamenta tergit vel terra me/ am rotat: Caput radit: qui temporalia tollit. Calciamenta ter/ git: qui verbera infligit. Terram rotat: qui contumelias irro/ gat. Sed quia non sufficit corde diligere nisi dilectio pbeatur operis exhibitione: ideo sequitur. **B**enefacite his q vos oderunt: ministrando cibum mentis. i. doctrinam vel bonam instructionem: Ministrando etiam necessaria corpis. j. Job. iij. d. Fratres non diligamus verbo z lingua s opere z veritate. Nam talis dilectio inimicu mutat in fratre. Pro/ uerb. xxv. c. Si esurierit inimicus tuus ciba illum: et si sitierit potu da illi: sic zc. Quid si benefeceris inimico: Tibi amplius benefecisti qz illi: Dando z accipiedo omnis inimicita co/ peficit. Hieronym' sup eplam ad Ro. xij. Noli negare qd de' negat nulli: qzuis sit blasphemus et impius: q facit solem suu oziri sup bonos z malos: et pluit sup gratos z ingratos. Sine discretione oibus tribuam' no queretes cui: sed quare dem'. Quisquis em in quacuqz necessitate morit' q succurrere pot si no fecerit/ occidit. Docuit domin' qd debeat iniurie oris/ dicens: **B**enedicite. s. bona optate z gratias agite. c. **B**enedi/

centib' vob: Sicut dauid/ semel. ij. Regl. xvj. b. Ro. xij. c. Benedicite persequentibus vos: bndicite z nolite maledice/ re. 1. Cor. iij. c. Maledicimur z benedicim' psecutione pati/ murz sustinemus: blasphemamur z obsecram'. Et hoc est qd sequitur hic. **O**rate p caluniantibus vos. conuer/ tendis z reconciliandis vt fratres fiat.

Breg'. Ille pces suas multu valere fa/ cit: q eas pro inimicis effundit. Posset obijci/ quare no licet inimicis impreca/ ri/ cu pbetis hoc licuerit: Legitur em helias imprecat' fuisse quinquagena/ rio. iij. Reg'. j. b. dicens: Si homo dei sum zc. Ideo soluit Beda i Glo. dicens q non fuerunt imprecationes: cu legat' tur pbeze p inimicis orasse: sed futuroz pdictiones. Sed qz perfectoy est non solum orare p inimicis: imo z paratos esse ad scdas z tertias z quartas z qntas iniurias: ideo subdit. **E**t q te percussit in maxilla vna zc. qd trib' modis ex/ ponit. Primo sic. Qui te percussit in maxilla vna. i. in quacuqz pte corpis: s maxilla ponit que e nobilissima pars. **P**rebe ei z alteram. i. paratus sis sustinere pussionem alia. Un Aug'. Mo tm no repercutias: s si vult altera ferire patienter feras. Sic exponedo couenit istud etia perfectis no/ stri temporis. Secdo p maxilla intelligit auctoritas sacre scri/ pture. Un sanon cu maxilla asini legit occidisse philisteos: Judic. xv. c. Et fm hoc est sensus: **Q**ui te percussit in maxilla vna. i. disputado vel respodedo eliserit vna aucto/ ritate: appone ei altera. Tertio p maxilla q omnibus patet et est nobilio: pars corporis intelligit aperta lesio in re digna. Un sensus est: Si qs improperauerit tibi q begard' vel pa/ pelardus sis vel stultus qz pbedas tuas dimisisti/ vel aliquid hmoi percussio est in maxillam: et tu pbe ei alteram. i. parat' sis pati alia lesione p consimili causa: vt si improperat tibi q sis papelard' parat' sis pati iteru si vocat te hypocrita aut furiosu. Qui talis e pace habet cu oib'. Un Beda. Quid ta miru q pcutiati pbeere maxilla: imo ois indignatis impetus frangit/ ira sedat z per patientia ille q iniuriat ad penitentia p/ uocat. Et Rab. Perfecta pax e nulla velle vindicari. Ad hac pace sex gradib' ascendit: q tangunt in littera hic: s plenius **M**att. v. Primus est in vindicando/ se non plus reddere. Secud' min' reddere. Tertius nihil reddere. Quart' equa/ nimit' portare. Quintus bonu p malo reddere. Sextus ad oem alia iniuria sustinenda paratu esse z de oib' gras agere. Ita sunt sex gradus quibus ascendit ad thronu salomonis. ij. Reg'. x. c. Item **Q**ui te percussit in maxillam. i. in p/ sentia tua tibi iniuria fecerit: Prebe ei z altera. i. parat' sis sustinere in absentia tua alia iniuria. Sic dñs Esa. l. c. Fa/ cie mea no auerti ab increpatib' zc. Thesi. iij. d. Dabit pec/ tenti se maxilla: saturabis opprobrijs. Dich. v. a. In virga pcutiati maxilla iudicis israel. Hec expositio accipit ex illo lo/ co: Sustinetis si qs in facie vos cedat. ij. Cor. xi. d. Ibi Glo. In facie cedif cui i presentia iniuria irrogat. Chryf. Qui re/ percutit legi implet madatu no christi. Sz dicit: dign' est ille re/ percuti. Etia/ s tu no es dignus re/ percutere: qz illi' discipul' es q cu malediceref no maledicebat: cu pateref no cominabat. Si oculu alteri' eruis/ nuqd tuu recypasti: Mo: s cu mebro etia patientia pdidisti. Diabol' vulnera corpoy ppter vulnera aiaru pcurat. Si tu no re/ percuteris/ ab homie qde vici' viderit/ diabolu aut viciisti. Seqf. **E**t ab eo zc. Supra monuit dñs discipulos ad patientia odioru/ puitioz/ pussionu: hic ar/ mat ad patientia iniuriaru in reb' doces no solu resistere iniu/ riatu s ablata non repetere. Licet aut imperfectis sua repetere sub iudice sine cotetione z scadalo: pfectis vero no licet sub iudice/ sed simpliciter pfit repetere vel maioru denuciare. Un ita per illud. j. Cor. vj. b. Pa qde oino delictu est in vobis: q iudicia habetis inter vos: quare no magis iniuriam accipitis: quare non magis: fraud' patimini: dicit Aug'. Ex hoc patet q peccatum est habere iudicium contra aliquem. Ide. Per/ fectis licet sua repetere simpliciter. i. sine lite/ sine iudicio: s non couenit inde mouere cam ante iudice. Infirmis vero licet mo/ uere cam ante iudice

[Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.]

Uere cam ante iudicē / r iudiciū habere cōtra fratē: s nō cōtē /
 tiōse vel fraudulēt. **U**n̄ vsus. **E**xpedit iſimis licet absq̄ dolo
 sine lire **P**relat̄ licet h̄ non expedit anachorite **N**ō licet vt p
 eū sint res in iure petite. **C**ōsiliū ergo dat oib⁹ / vt sua non re /
 petāt in iudicio: s̄ p̄ceptū p̄fectis. i. p̄fectionē p̄fessis. **M**unq̄
 em̄ iudiciū sine pec
 caro termiari potest
 aut raro. **U**n̄ **L**hryf.
Primo res idigna ē
 vt hō fidelis ster̄ i iu /
 dicio ante conspectū
 iudic̄ secularis. **Q**ui
 te venerari debuerat
 p̄ dignitatē fidei:
 iudicat te p̄pter neces
 sitatē mūdī: r perdis
 dignitatē christi p /
 p̄ter negociū mundi.

lc. 4. c.
 b. 7. b.
 b. 5. b.

a eo qui aufert tibi vestimētum:
etiam tunicam noli prohibe
b re. **O**mnī autem petenti te tri
c bue: et qui aufert que tua sunt
nē repetas. **E**t prout vultis
vt faciāt vobis homines: et
vos facite illis similis. **E**t si di
ligitis eos qui vos diligūt: q̄
vobis est gratia: **N**ā r pec /

Omne iudiciū irritatio cordis est. **S**i semel in iudiciū ingres
 sus fueris: tā nō cogitas vt veritas cause appareat: s vt quo
 cūq̄ modo victor existas. **H**oc de⁹ illis mādat q̄ magis dili
 gunt deū q̄ mūdū: **N**ā q̄ lucrū anime magnū estimat: dam
 nū rei modicū putat. **D**ifficile est rē dimittere: s̄ difficult⁹ ē de
 iudicio sine pctō extire. **S**z si hoc p̄ceptū ē religiosus: q̄ pec
 cant mortaliter repetēdo sua. **D**icūt ad hoc q̄ nō repetūt sua:
 s̄ bona pauperū. **S**ed si nō licet repetere sua: quō licet repete
 re aliena: **I**tē dicūt q̄ ante iudicē eccl̄asticū possunt repetere
 sua: s̄ nō an̄ secularē. **S**z q̄s est iudex secular̄: an̄ ille q̄ iudicat
 secularia: **D**icūt q̄ hoc nō ē p̄ceptū nisi illis q̄ ad h̄ se astrinse
 rūt voto. **S**z ad qd̄ voto addit̄ p̄ceptū: **D**icūt q̄ tunc fuit p̄
 ceptū: s̄ crescēte malicia mūdī p̄missū ē repetere sua. **S**ed q̄s
 potuit disp̄sare p̄tra p̄ceptū christi: **D**icūt q̄ si nō liceret re
 petere sua: p̄deret oīs religio sua oia. **D**eli⁹ ē perdere res q̄
 obediētia r veritatē. **D**icūt: sic periret oīs religio. **I**mmo aliū
 nō seruat. **F**ugiēda aut̄ sunt iudicia. **P**rimo p̄pter honestatē.
Prouerb. xx. a. **H**onor est homini q̄ separat se a p̄teritōib⁹.
Scdo p̄pter pacis p̄seruationē. **I**. Cor. vi. b. **N**ā oīno delictū
 est i vob: qz iudicia habet. **I**bi **B**lo. **L**itigare pctm̄ ē cū par
 esse debeat. **T**ertio p̄pter iurgioꝝ declinationē. **S**en. xii. b.
Me q̄so sint iurgia inter me r te et inter pastores. **P**rouerb.
 xvij. b. **S**emp iurgia ḡrit malus. **Q**uarto p̄pter scādali vita
 tionē. **M**atth. xvij. a. **T**e mūdō a scādalis. **I**bi **B**lo. **D**ī tū
 potes sine pctō vitare scādali. **P**rimi debes. **Q**uinto p̄pter ad
 uocatoꝝ malignitatē. **D**e q̄b⁹ dic̄ **S**idoni⁹. **I**bi sunt q̄ causas
 morant̄ admitti. **I**mpediūt p̄termitti fastidiūt admoniti obli
 uiscūt rogati dedignant locupletari. **S**exto qz litigare est
 opus demonū: r hoīes demonibus assimilari: vt dic̄ **A**ug⁹.
Dicit ḡ. **E**t ab eo q̄ aufert tibi vestimētū: etiā tūni
 cam noli p̄hibere / repugnādo / vel tua auctoritate: sic nec
 dñs p̄hibuit i passione. **V**estimētū cozporis dicit̄ omnis res
 tēporalis / p̄ cui⁹ ablatione nō est pugnādū vel litigandū / s̄
 sustinēdū. **M**atth. v. f. **Q**ui vult in iudicio tecū contēdere r
 tollere tunicā: dimitte ei r palliū. **E**t aut̄ vestimētū anime vir
 tutes: **D**e quo **E**ccl̄s. ix. b. **O**mnī tempore sint vestimēta tua
 candida. **P**ro h̄mōi vestimētū ablatione pugnādū est vsq̄ ad
 mortē. **E**ccl̄s. iij. d. **E**sq̄ ad mortē certa p̄ iusticia: r deus ex
 pugnat̄ pro te inimicos tuos. **S**z qz charitas nō tm̄ patiens
 est ad sustinēda dāna s̄ etiā benigna ad cōtēda bona sua: **I**ō
 addit. **O**mnī autē petenti te tribue: **D**anū: linguā:
 cor. **D**anū: donādo. **I**. xj. f. **D**ate elemosynā rē. **C**ōdonādo.
I. eodē. f. **D**imitte rē. **D**uruādo. **D**eu. xxiij. d. **F**ratri tuo
 comodab id quo indigebit / absq̄ vsuris. **L**inguam / orando:
Jaco. vlt. d. **D**ocēdo. **H**ieronym⁹. **N**ō solū de elemosynis
 h̄ intelligit: qz etiā diuites nec semp dare possunt: s̄ de pecu
 ma q̄ nūq̄ deficit. i. de sapiētia: quā tāto pl⁹ retines: q̄to pl⁹
 eā p̄ deo petētib⁹ tribuis. **C**orrigēdo. **E**ccl̄s. xix. c. **C**orripe
 amicū ne forte nō itellererit r dicat: nō feci: aut si fecit ne itēz
 addat facere. **C**oz / diligēdo: **L**eu. xix. d. **C**ōpatiēdo. **J**ob.
 xxx. d. **F**lebā quōdā sup eo q̄ afflic⁹ erat r cōpatiēbat̄ anima
 mea paupi. **I**bi **S**reg⁹. **L**argiēf sua ea q̄ extra se sūt / tribuit:

tribue /
 a: linguā

S q̄ fletū ip̄edit aliqd̄ de se dare videt. **C**ōgaudēdo. **R**o. xij. d
Gaudere cū gaudētib⁹. **P**rouerb. iij. a. **F**ili da mihi cor tuū.
Et q̄ aufert que tua sunt. i. esse dicunt: vt domus / fun /
 dus / pecunia r h̄mōi. **N**ā e repetas / cū lite aut scandalo.
Sed si vere aduertis / nihil tuū ē nisi pctm̄. **N**aturalia qd̄ē bo

catores diligētes se diligunt.
Et si bēfeceritis his qui vo
 bis benefaciunt: que vobis
 est gratia: **S**iquidem et pec
 catores hoc faciunt. **E**t si mū
 tuū dederitis his a quib⁹ spe
 ratis recipere: q̄ grātia est vo
 bis: **N**ā et pctōres pctōrib⁹
 fenerant vt recipiāt equalia:

na r gratuita r tēpo
 ralia que habes des
 sunt qui comodauit
 tibi. **I**. Cor. iij. b.
Quid habes qd̄ non
 accepisti. **I**. Timoth.
 vj. b. **N**ihil inulim⁹
 rē. **S**i quid ergo tu
 um est / pctm̄ est. **U**n̄
 religiosi nihil dicit̄
 meū: nisi peccatum.
Osee. xij. c. **P**erdi
 tio tua ex te ist̄. **A**b

Art. crist

eo q̄ aufert que tua sunt. i. cōfessoꝝe vt p̄dicatoꝝe: vel christo
 q̄ aufert monēdo / rogādo / docēdo / cōdonādo: ne repetas itēz
 peccādo. **E**ccl̄s. v. b. **N**ō adūctas pctm̄ sup pctm̄. **M**ota qz est
 p̄secutio ex corde. i. odiū: cui opponit̄ / diligite. **I**tē p̄secutio ex
 ore. i. cōuitiū: cui opponit̄ / b̄ndicite. **I**tē est p̄secutio in cozpe:
 cui opponit̄ / p̄be et alterā. **I**tē in reb⁹ ablatio: cui opponit̄ / ne
 repetas. **S**equit̄. **E**t put vultis rē. **D**ominus exclusi
 talione iniuriarū. vt dictū ē: ne videat̄ oīno legē solvere refer
 uat talionē beneficiorū / r cū cumulo: p̄cipit em̄ nō simpliciter
 beneficia reddi: sed etiā cumulari: **U**n̄ nō dicit: put faciūt vo
 bis hoīes / sed put vultis vt faciāt vob hoīes: quasi cū cumu
 lo reddite b̄nficia: vnusquisq̄ em̄ melius velle sibi fieri: q̄ si
 at ei. **D**icit ergo. **E**t prout vultis / volūrate rationabi
 li siue cōsiliata: vt cesset oīs obiectio. **E**t faciāt vobis
 homines: quib⁹ pōt repēdi vicissitudo. **A** deo aut̄ r ab an
 gelis multa volumus fieri nobis: q̄ nō possumus facere illis:
Ideo b̄n̄ dicit: **P**rouit vultis vt faciāt vobis hoīes:
 nō deus vel angeli: q̄bus tm̄ reddit̄ vicissitudo / solo charitatis
 affectu. **E**t vos facite illis similiter: loco r tēpore.
Duo p̄cepta legis naturalis complectit̄ lucas in hoc q̄ dicit:
Prouit vult rē. **U**nū affirmatiuū. **M**atth. vij. b. **D**ia q̄cū
 q̄ vult rē. **A**lterū negatiuū. **L**ob. iij. c. **N**ō ab altero oder
 tibi fieri / vide ne tu aliquādo alteri facias. **H**āc duplicē regu
 lā dedit de⁹ in paradiso monachis suis. i. angelis r hominib⁹:
 r vult q̄ seruet̄ ab om̄ibus: nec aliq̄s absoluit̄ ab his regulis.
Un̄ oēs hoīes sunt regulares: nec intrabit aliq̄s in paradisu
 nisi q̄ hāc regulā seruauerit. i. q̄ cōtra nō fecerit: qd̄ dico p̄pter
 paruulos qui nō possunt eā ad huc seruare: sed dicunt̄ eā ser
 uare: qz nō faciūt cōtra. **S**en. **A**b alio expectes / alteri qd̄ fece
 ris. **S**equit̄. **E**t si diligitis eos qui. i. ideo qz vos di
 ligūt: que vobis est gratia: **N**ulla: qz hoc est naturale.
Un̄ **H**eda. **A**mare amantē nature est: nō amatē vero benefi
 cij: cogere ad amorē p̄fectionis christi est. **E**t hāc docet dñs
 h̄ / cū dicit: **D**iligite inimicos vestros: benefacite: mutuū dare.
Hāc docet r salomon **P**rouerb. xxv. c. **S**i esurierit inimicus
 tuus rē. **E**t tū bonū ē diligere diligētes. **P**rouer. vij. b. **E**go
 diligentes me diligo. **S**ed certe dñs plus diligit q̄ diliga. **I**.
Joh. iij. b. **I**n h̄ apparet charitas dei: nō q̄ si nos dilexerim⁹
 eū: s̄ qz ipse prior dilexit nos. **D**ico q̄ nulla est grā si diligitis
 diligētes vos: **N**ā r pctōres / publicani / ethnici / diligē
 tes se diligūt: natura duce. **E**t si b̄nfecerit̄ his q̄. i.
 ideo qz vobis b̄nfaciūt: q̄ vobis est grā: **S**iquidem r
 pctōres hoc faciūt. **L**hryf. **M**os igif̄ dicam⁹ de deo: **S**i
 de⁹ tm̄ iustos r amicos audit r adiuuat: quā laudē meref̄ bo
 nitatis: **N**onne r hoīes mali rē. **E**t si mutuū rē. **H**oc
 dic̄ dñs de dādo mutuo: **S**ūt em̄ duo genera b̄nficij: vt cū be
 niuole donam⁹ qd̄ dam⁹: vel cū reddituro vicē comodamus.
Dic̄ ergo. **E**t si mutuū dederitis his a quib⁹ spera
 tis recipere. **I** ex hoc solo qz speratis recipere: nō p̄ deo dat̄.

Quadruplex
 persecutio

Que grā est vobis: **N**ā r pctōres pctōrib⁹ fene
 rant vt recipiāt equalia. **D**eu. xv. b. **N**ō obdurab̄ cor
 tuū: nec p̄trahes manū: s̄ apies eā pauperi: r dabis mutuū q̄
 B 4 **E** cum indigere

Euangelij scdm Lucam

Et eum indigere prosperis. Et. j. Nec ages quippiam calide in eo...

Ueruntamen diligite inimicos vestros. Eccl. x. a. Omnis iniurie...

Iusto: et iuenies retributionem: et si non ab ipso certe a deo. Eccl. xj. a. Mitte panem tuum super traseuntes...

filij altissimi: quia ipse benignus est: et pluit super ingratos et malos. Estote ergo misericordes...

Usura prohibet multum de causis

Circa mutuum peccatur multum pliciter

Argumentum quod mutuum est in precepto. Deut. 23. d. Fri tuo absq. usura etc.

At non...

105.110.

Benedixerunt mihi latera eius: et de vellere^o ouium meorum ca-
 lefactus est: Ite in hospicio cordis colligendo/ contra inuidie
 dispersione. Esa. lviij. c. Egenos vagosq; iduc in domum tuam.
 Item mortuos sepeliendo/ pro pompa superbie. Esa. xxxij.
 a. Erit sicut vir qui abscondit a vento et celat se a tempestate.
 De sunt septem partes
 misericordie / 7 sep-
 tem vitia generalia.
 Visito/ potio/ cibo/ re-
 dimo/ tego/ colligo/
 condo. Item estote
 misericordes/ vo-
 bis a peccatis cessan-

7.7.a.

do. Eccl. xxi. d. Miserere anime tue placens deo. Proverb.
 xi. c. Benefacit anime sue vir misericors. Eccl. xliij. a. Qui si-
 bi nequa est. Non credo predicatori/ qd misereatur met qui non
 misereatur sui. Sed qd misericordia tua potest esse in iudicando qd
 in largitate beneficiorum: ideo subiungitur: a **Nolite iudi-
 care.** Heda. Sine misericordia etiam quedam aperta. Jaco. ij.
 c. Iudicium sine misericordia est. **Et non iudicabimini**
 a deo. Glo. Heda. Sunt quedam media et incerta quo animo
 fiat: qd et bene et male possunt fieri. Nescimus etiam qualis futurus
 est qui nunc apparet malus: de sui^o correctione desperare et eum
 quasi abiectum reprehendere temerarium est. Scdm hac Glo. sensus
 est: **Nolite iudicare.** i. de incertis diffinitiva sententia. pfer-
 re: Nolite dubia temere diffinire. De apertis em malis qd bo-
 no animo fieri non possunt/ nobis permittitur iudicare: et hoc
 tamen cum misericordia: sicut inuit Heda in Interliu. Chryf.
 Qui non iudicat proximum propter peccatum quod fecit in ipsum: illud nec
 deus iudicat propter peccatum quod fecit in ipsum. Et. i. Sed nos
 rogati dimittimus: et de^o anteque rogetur dimittit. Terra ministra
 re iussa est/ et non iudicare: et tu terra es. Gen. ij. d. Terra es et in
 terra tibi. Detractor imitatoris est: qd iudicat et mordet incautum
 etiam mortuum/ vt hiena qd violat sepulchrum. Nota qd non omne iu-
 diciu prohibetur hic: s. quoddam. Est enim iudiciu discretio-
 nis. i. Cor. xi. g. Si nosmetipsos diiudicarem^o est. Item est
 iudiciu comparationis. Matth. xij. d. Regina austri surget in
 iudicio cum generatione ista et condemnabit eam. Item est iu-
 diciu approbationis. Matth. xix. d. Sedebit et vos super se-
 des etc. Item est iudiciu certitudinis et diffinitionis: qd est
 prelatorum. Ps. Recte iudicate filij hominum. Hec iudicia con-
 cedunt. Item est iudiciu suspicionis: et hoc duplex. Unu qd
 puenit ex innata fragilitate/ sine sensu rationis: et hoc est hu-
 mana temptatio: de qd dicitur. Cor. x. c. Temptatio vos non ap-
 prebendat nisi humana. Aliud est cum consensu: de quo Ro.
 xliij. a. Tu quis es qui iudicas seruum alienum: Item est iudi-
 cium temeritatis. Et hoc est multiplex. Quoddam est usurpatiuu:
 vt quando ille qui non est iudex iudicat. De hoc vide Glo. sup
 Matth. viij. Iudiciu temerarium est: quando hi ad quos non
 pertinet iudicant. Aliud est permissiuu: vt quando aliquis ex
 odio vel inuidia iudicat aliu. De quo Hieronymus sup Matth.
 viij. Multi puenit maioribus/ leuioza in fratre vituperare ma-
 lunt qd emedare. Aliud est superstitiosum: qd potest dici reco-
 gnitionale: vt quando auarus iudicat alium auarum condem-
 nando ipsum. De quo Ro. ij. a. In quo alius iudicas te ipsum
 condemnas. Ibi Glo. Quia te non obseruas ab his unde alios
 reprehendis. Aliud est preceptu: vt quando non obseruato lu-
 ris ordine sua diffinitionis precipitat: Sicut dauid qui pos-
 sessionem miphiboseth adiudicauit sibi. ij. Reg. xix. e. Hec
 omnia mala sunt et vitanda. **Nolite condemnare.** i. di-
 gnium danatione iudicare. Et est expositio pcedentis. Sepe
 enim in his humanum fallitur iudicium. Nam qui hodie est
 malus: subito potest visitari a deo. Eccl. xi. c. Facile est in ocu-
 lis dei subito honestare pauperem. Ite Eccl. xvij. d. A ma-
 ne vsq; ad vesperam immutabitur tempus: et hec omnia citata
 i oculis domini. **Et non condemnabimini** a deo. Ille etiam
 alium condemnat qui exemplo necat: et est malicia exemplarioz.
 Et sicut peccat qui bonum vel bonos condemnat: sic qui mala vel
 malos iustificat. Proverb. xvij. c. Qui iustificat impiu et qui
 condemnat iustum: abominabilis est vterque apud deum. Esa.
 ve. De qui dicitis bonum malum et malum bonum. **Et**

triplex iam

5.57.

mittite et dimittet vobis. Dimittite iniurias illatas vobis:
 et dimittetur vobis/ peccatum vestrum a deo: cui frequen-
 ter fecistis iniurias. Eccl. xxvij. a. Vomo homini seruat iram
 et a deo querit medelam: In homine similem sibi non habet
 misericordiam: et de peccatis suis deprecatur: Relinque proximo
 tuo nocenti te: et
 tunc deprecanti tibi sol-
 ventur peccata tua.
 Item dimittite i car-
 ceratos liberos: et di-
 mittetur vobis pec-
 catum pro quo estis
 i carcerati. Esa. lviij.

b
i
k
l
m
n
o

Matth. 7. a.
Marci. 4. c.

tur vobis. Mensuram bonam
 et confertam et coagitatam et super-
 effluentem dabit in sinum ve-
 strum. Eadem quippe mensura
 b. Dimittite eos qd contracti sunt liberos et omne onus dirupe.
 Item dimittite prebendas superfluas/ et dimittet vobis pec-
 catum. Item dimittite debita vobis/ et dimittetur vobis a deo
 qd ei debetis. Matth. vj. b. Dimittite nobis debita nostra etc.
Et dabitur vobis:
 a deo vita eterna oratione pauperum quorum est. i. xvi. c.
 Facite vobis etc. Hona est ista commutatio. Quandoq; etiam
 cum vita eterna dabitur abundantia temporalis cum expedit.
 Proverb. ij. b. De primitijs frugum tuarum da pauperibus
 et replebunt horrea tua saturitate. Item. xj. d. Qui inebriat
 ipse quoq; inebriabitur. Matth. x. b. Gratis accepistis/ gra-
 tis date. Isti sunt duo socij inseparabiles. Unde in abbatijs vbi
 elect^o date: noluit remanere/ dabitur vobis. Aug. Dicit tu
 bi christ^o: da mihi/ dedi tibi: habuisti largitor: habe debito-
 rem: habe et fenerator. Nam domino fenerator qui misereatur
 pauperis: Proverb. xix. c. Sequitur. **Mensuram bo-
 nam et confertam et coagitatam et supereffluentem**
 dabit in sinum vestrum. Istud potest continuari ad plu-
 ra que supradicta sunt: vel ad proximo posita. Primo modo
 sic: Quasi diligite inimicos vros: et nolite iudicare: et dimitti-
 te debitoribus vestris: quia ipsi/ **Dabunt.** i. erunt causa
 quare dominus dabit in sinum vestrum mensuram bo-
 nam etc. Chryf. Supflua mensura datur ei qd nec iudicat: co-
 mota autem ei qui iudicat qui demised non condemnat: bona
 autem ei qui condemnat sed dimittit: Quoniam sicut maior est
 mensura supereffusa qd commota et commota qd bona: sic ma-
 ior est qui nec iudicat. Ad primo positum continuat sic: Ita
 dicit: **Et dabitur vobis.** i. **Mensuram bonam.** i.
 legitimam et magnam: Sunt enim paru mensura i ciuitate: qd
 propter modicitate sunt illegitime. Ite bonam: qd de re bona
 et vtili. Ps. Qui replet in bonis desideriu tuu. **Et pfer-**
ta. i. plena. Singula sba pda habet. Posset em mensura esse
 legitima et semiplena: ppter h ponit vtriusq; et **bonam et pfer-**
tam. i. bene plenam. Tunc enim confertur mensura: quando
 granu in modio manibus deprimit. Et qd pl^o est: **Coagita-**
ta. i. calcata siue conuassata. Hoc solet fieri cum modio
 hac et illa agitatur. **Et supereffluentem.** i. non rasilem
 sed cumulara. Et his verbis plenitudo remunerationis exp-
 mit **Dabunt** paupes. i. quibus vos dedistis elemosy-
 nas. Heda. i. erunt ca vt de^o det: qd occasio pmerendi fuerit.
Dabit inq;. **In sinu vrm.** In sinu qd non tunc sed
 anime. Sinus autem anime est intellectus qd implebit glia visio-
 nis aperte: et affectus qui implebitur leticia dilectionis per-
 fectę. Septem notantur hic circa remunerationem. Primum
 est discretio remunerantis: qd notatur per mensuram. Secu-
 dum est fidelitas eius: qd notatur p bonam. Tertiu est veritas
 eius: qd notatur per confertam. Quartum charitas: qd nota-
 tur per coagitatam. Quintum largitas: qd notatur per super-
 effluentem. Sextum liberalitas: qd notatur per sinum vestrum. Ite
 per sinu notat qd pemptiu illud absconditu est mo. Esa. lxvij. b.
 Oculu non vidit deus absq; te qd preparasti expectantibus te
 etc. Item notatur securitas. Nam res que habet in sinu secreta
 est. Esa. xxxij. d. Sedebit pps etc. Ite iusta retributio. Nam qd
 in sinu pauperis abscondit elemosynam: iustu est vt deus ab-
 scodat in sinum illius elemosynam suam. Eccl. xxxix. c. Eclu-
 de elemosyna in sinu paupis: et ipsa pro te exorabit ab omni
 malo. **Eadem quippe mensura.** Istud generalit fia
 H 5 S dicit Heda

Ps 402.

Euangelij scdm Lucam

Dicit Beda: de omnibus pot accipi q̄ mēte/manu/lingua agū/
tur: qz fm opa singulorū reddit deus: Ro. ij. a. a **Qua mē-**
si fuerit: in bono z i malo: b **Remetiet vobis:** Quāti-
rati quippe meriti respōdebit q̄stitas p̄mij/i genere. i. magnū
p̄miū magno merito: z parū paruo. Esa. liij. b. **Dicite iu-**
sto quoniā bene zc.

Esa. xvij. b. In mē-
sura cōtra mensurā.
Apoc. xvij. b. Quā-
tū gloriāuit se zc.
Matth. 15. b. **Sequit.** **Dice-**
bat autē zc. **Diclo-**
quitur dñs cōtra scri-
bas et pharisēos: sic

patet per **Matth. xv. b.** vbi discipuli dixerūt ad dominum:
Scis qz audito h̄ybo/pharisēi sunt scandalizati: **Et ait dñs:**
Sinite illos: cęci sunt z duces cęcorū: **Cęcus autē si cęco du-**
catur p̄stet/ambo in foueam cadūt. **Cōtra quos dixit hoc**
supra: Nolite iudicare zc. **Ipsi enim hypocritę erant omnes**
alios iudicantes: z volētes esse duces aliorum cum essent cę-
ci. Sicut et modo multi volūt duces esse z p̄lati aliorū qui
seipos non vident: quia cęci sunt z idiotę. **Cōtra quos dicit**
Chryf. Si habere duce cęcū periculosum est cęco: multo
magis velle alij duce esse. **Mota ergo qz in primo dixerat**
dominus: Nolite iudicare zc. z nolite p̄demnare zc. **Deinde**
subiūxit: Dimittite z dimittef vob. **Et postea addidit.** Date
et dabit vobis: ad hęc probāda inducit duas similitudines.
Et prima similitudo de ducatu cęci p̄inet ad duo extrema. i.
ad dimissionem iniuriarum: z dationē beneficiorū. **Et secun-**
da respicit ad hoc qd dixerat dominus: Nolite iudicare zc.
Uter autē hęc duę similitudines generaliter ad oēs pertinet:
specialiter tamen congruūt p̄latis: qui sunt doctores z du-
ctores gregum: qui cęcis subditis debent p̄bere ducati. **Uñ**
et eis specialiter congruit dimissio iniuriarum z datio benefi-
ciorum: alioquin non possunt cęcos subditos ducere verbo z
exemplo: imo cęci sunt cum eis. **Nam si subditus iniuriatur**
p̄lato vel negat beneficia petenti/est cęcus: qd si p̄lat nō
dimittat ei iniurias vel etiam negat beneficia petenti: iam cū
eo cęcus est: z est ei occasio erroris. **Respiciunt em̄ subditi vi-**
tam p̄latorum/ z eis in erroribus se facile cōformant: qz er-
ror sapiētis facile trahitur in exemplū. **Dicit ergo.** **Di-**
cebat autē illis z similitudinem. **Beda: per quā inuitat**
ad dandum elemosynam: z ad dimittendum iniuriā. **Et hoc**
intellige generaliter de omnibus: specialiter tamen de p̄la-
tis/ sic patebit. **Quāquid pot cęc cęcū ducere: Nō**
ne ambo in foueā cadūt: **Blo. Bedę.** Si p̄tra violētū
vel violentiā ira te cęcauerit: si contra petentem avarus eris:
nūquid vitata tua mente/ vitium eius curare poteris: **Nō**
solum qui tibi iniuriā fecit: s̄ etiā tu qui ferre nescis reus eris.
Et est sensus: Si q̄s de subditis tuis te per violētā exaspe-
rauerit: z ira vsq̄ adeo cęcauerit oculū mentis tuę/ vt non di-
mittas ei iniurias: **Item si petenti beneficia negaueris: nun-**
quid tu cum cęcus sis illuminare poteris: Sed sicut ille: ita z
tu reus. i. cęcus eris: Unde et ducatum p̄bere nō poteris.
Si autē improbitas illius te trāquillū inuenerit. i. mitem ad
sustinendas iniurias: ipse exēplo tui ad penitentiā illustrabit
z tu inde habebis coronam. **Itē.** **Quāquid potest cę-**
cus cęcum ducere: **Blo. Stultus stultū docere: q. d. nō.**
Ex hoc ipso qz hoc verbum docere in Blo. ponit/ palam est
qz similitudo specialiter doctoribus p̄gruit. **Quōne am-**
bo in foueam. i. in perditionem/ cadunt: q. d. sic. **Esa.**
xxij. c. Formido z fouea z laqueus super te: qui habitator
es terre. **Dodo reuera multi sunt cęci duces cęcorū: q̄ in p̄-**
lacionibus sunt cōstituti. **Numeri. xxij. a.** Dixit vir cui ob-
tutus est oculus. ij. **Regl. v. a.** legitur qz hiebusēi posuerūt
super muros hierusalem cęcos z claudos in despectum da-
uid. **Sic multi ad defensionem ecclesię faciūt p̄latos cęcos**
scientia: z claudos virtute: qui nec sciunt nec valēt. **Uñ Esa.**
lvj. d. Speculatores eius cęci omnes: nescierūt ynuerſi/ ca-
nes muri nō valentes latrare. **Sed quid dixerunt hiebusēi ad**

dauid. ij. **Regl. v. a.** Non ingredieris huc nisi abstuleris cę-
cos z claudos. **Et verū ē h̄: qz nō plenarie possidebit christus**
ecclesiam/ donec abstulerit desup muros ei cęcos z claudos.
Quō ergo vel qualis speculatoz erit cęcus: et qualis ductoz
erit claudus: Breg. **Dū pastor per ab: upra vitioz gradif:**

discipulus super mgr̄m. **P̄-**
fectus autē ois erit/ si sit sicut
mgr̄ ei. **Quid autē vides festu-**
cā in oculo fr̄is tui: trābē autē
q̄ in oculo tuo ē nō p̄sideras:

co subdito ē occasio ruine: **Quia non est: id est nō cōfueuit**
esse: s̄ Discipulus super magistrum. i. p̄laturū suū.
Videtur enim subdito/ qz sufficiat ei si imitetur p̄laturū suū.
b Imperfect autem omnis erit si sit sicut magister
eius. i. p̄lat. **Et ita potest istud legi: z sic erit de p̄cedēti**
similitudine: q̄uis h̄ nō habeat ex Blo. Blo. tamē legit hoc per
se hoc mō. **Non est discipulus: apostolus. i. vel quilibet**
alios homo: s̄ Super mgr̄m. i. supior magistro suo
christo. **Et ē sensus. q. d. si christus pariēter sustinuit iniurias: z**
eas dimittat/ non dedignentur apostoli vel alij eas patienter
sustinere z dimittere. **Chryf.** **Discipulus z seruus nō dicitur**
fm hominis naturā. **b Imperfectus autem omnis erit**
si sit sicut magister eius. **Matth. xxij. a.** Unus est magi-
ster vester. **Joh. xv. c.** Non est seruus maior dño suo. **Matth.**
v. g. **Perfecti estote sicut pater vester celestis perfectus est.**
Quid autem vides zc. **Quinta pars: z respicit hęc si-**
mililitudo ad id qd primo p̄positum ē. i. Nolite iudicare zc.
Dicit ergo. **Quid autem vides festucam. i. leuē**
quiddam: qz In oculo fratris tui. q. d. cur habes oculū
apertum ad iudicandum aliena crimina/ z clausum ad iudicā-
dum tua maiora: Unde sequit. **Trābē autē. i. grauē**
crimē: in Quo in oculo tuo ē. i. intentione/ non p̄side-
ras: Esa. xxij. a. Erubescet sidon zc. **Ira exponit istud fm**
qz primo expositum est: Nolite iudicare zc. i. de incertis diffi-
nitiam sententiā proferre: vel nolite dubia temere diffinire.
Magis autem proprie exponitur istud h̄ de temeraria sub-
ditozum reprehensione. **Sunt enim nōnulli qui nimis seuerē ar-**
guunt subditos z eos exasperant/ sed nō castigāt. **Uñ nō sunt**
benigni correctores sed acerbi reprehensores: et hoc ex odio
vel ex inuidia vel simulatione. **Sz cū hoc generaliter cōgru-**
at p̄latis qui huiusmodi sunt: q. i. nimis seuerē arguūt sub-
ditos: specialiter tamen cōgruit hypocritis: qui alios dure ar-
guere consueuerunt: ne in aliquo videātur notabiles. **Isti sūt**
qui trābē non vident in oculo proprio: festucā autē vidēt in
alieno. i. grauiā in se non cōsiderant: p̄pter leuia alios exaspe-
rant. **Et hoc mirū nō est: qz ipsi habent oculum cęcatū: illi q̄s**
arguunt habent turbatū. **Trābē enim vel baculus/ peccatū**
grauē oculum cęcat: festuca. i. peccatum leue oculum turbat
non cęcat. **Cōtra hos ergo inuehitur dñs dicens.** **Quid**
autem vides festucam zc. q. d. tu qui habes oculum cę-
catum: quomodo vides festucam eius qui habet tm̄ turba-
tum: Chryf. **Lale est magnum fecerit peccatum/ festuca ē**
q̄tū ad peccatū sacerdotū. **Ro. ij. c.** **Qui alii docet: cur te/**
ipsum non docet: Proverb. xxvij. a. **Vir pauper calūniāns**
pauperes similis est imbz/ vghementi in quo parat fames.
Chryf. **Si in veritate argueres vt saluares: p̄t̄ reipsū salua-**
res. **Mūqd potes alij benivolentior esse q̄ tibi: Eccl. xij. a.**
Qui sibi neq̄tā ē: cui alij bono erit: Itē Chryf. **Qualit̄ i alle-**
nis oculis vides tā parua: z in tuis tā magna trāscurr̄: Si te
magis diligis q̄ p̄ximū: quare ipsum p̄curas: z non p̄t̄ te/
ipsum: Si autē te ipsum p̄temnis/ manifestū est qz nō est p̄cu-
ratio qz alii iudicas: Sicut hydropticus corripit eū cui digiti
tumet/ ipse sul ventris imemor. Si malū ē sua nō videre pec-
cata/ duplex z triplex malū ē alios iudicare. **Nō phibet do-**
minus corrigere z arguere: s̄ sua contemnentem alios iudica-
re: Hoc peccatū graui⁹ ē trābē. **Itē Hilarius.** **Vir inuenit**
aliquē ab hoc

Matth. 15. b.
Matth. 7.
Quinta pars:
Chryf.
Itē Hilarius.

aliquis ab hoc vitio alienus: qz vnusquisqz suis vitijs fauens aliena facile reprehendit: et aliena grauius tolerando qz sua/ sumit auctoritatem arguendi sine exemplo suę emēdationis.

Aut quōd potes dicere fratri tuo: frater sine ei/ci/ am festuca de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabē nō vides: Beda. Nō potes min⁹ vt irā in fratre emendare: do/ nec ma⁹ vt odiū vel inuidiā pepuleri de cor/le tuo. O diū z i/ uidiā sunt tenebre q̄ reddūt oculū cęcatū. Greg⁹. Improb⁹ et iperit⁹ est medicus q̄ alijs mederi appetit z ppriū vulnus nescit.

Ehyf. Omnis sacerdos si vult docere populū: prius doce/ at seipsum. Et ideo sequitur: **H**ypocrita zc. **H**ic do/ cer dominus ordinem mūdandi alios. Primo mūda te: post/ ea mūda alios. Aliter non mundas: s̄ inquinās. Job. viij. a. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mī/ tar. ij. Reg. viij. a. scdm̄ aliam trāslationem: Non edificabis mihi domum: quia vir sanguinum es. Ibi Glo. Sordes ter/ gere non valent manus que lutum tenēt. Eccl. xxiiij. a. Ab imūdo qd̄ mūdabif: q. d. nihil. Ideo dicit. j. Sachab. iij. e. Elegit iudas sacerdotes sine macula voluntatem habētes in lege domini: z mūdauerūt sancta. Dicit ergo: **H**ypocri/ ta ei/cie primū trabē de oculo tuo / z tūc perspicies vt educas festucā de oculo fratris tui. Beda. Nō ē prius doctor: alijs idone⁹ mederi: q̄ nōdū se sanauerit. s̄. iij. d. Bedice cura teipsum. Potest tñ aliū arguere ex officio s̄ nō idonee q̄tū ad se ex merito. Seq̄t.

Nō ē em̄ arbor bo/ na zc. Quia scribe z pharisei sic hypocrite exterior ostēde bāt sanctitatem hominibus: interior autem pleni erāt dolo et auaricia z iniquitate: Ideo domin⁹ cōparat eos arbori: que non a folijs s̄ a fructibus cognoscitur qualis sit. Cōmuniter em̄ tam arbor bona q̄ mala folia habet: sic verba bona z be/ ne cōposita z etiā q̄dā opera exteriora: vt est teiunū / oratio habitus/ vilitas z huiusmodi habēt tam boni q̄ mali: Unde nec ab his discerni possunt. S̄ docet Aug⁹ / q̄ a tribus maxie cognoscuntur hypocrite qui videntur exteriori boni/ interiori autē mali sunt. Primū ē bonoz oppressio: quos opprimūt vel persequēdo factis vel detrahendo verbis. Omnes em̄ hypo/ cite detractores sunt. Secūdū est facilis reprehēsiō aliozū: qd̄ faciunt vt videātur habere celum. Tertium est impatien/ tia in aduersis. Supra: oēs em̄ mouēt z offendunt ad p̄ume/ lias sibi dicitas: qz gloriā querunt: ideo dolent ad p̄umeliā. Dicit ergo. Nō querās gloriā z nō dolebis cū igloriosus fueri. Qui laudē nō appetit nec p̄umeliās sentit. Nō id bonum te/ stimes: qz bon⁹ p̄dicaris. Sen. Si is es que te multi intelli/ gunt: introitus bonus spectēt. Nota etiā q̄ super **D**arth. ha/ betur: qz arbor bona vel mala est ipse homo: hic autem habet qz voluntas. Sed non est contrariū: hoc enim voluntati attri/ butur per causam: qz ipsa est causa quare opus hominis di/ catur bonum vel malum: vel ipse hō dicat arbor bona vel ma/ la. Dicit ergo.

Nō est enim arbor bona. i. volūtas. **Q**ue facit fructus malos. i. opa mala. Arbor ergo dicitur voluntas: nihilominus potest dici z ipse homo. Unde grece dicitur anthropos. i. arbor: cōuersa: qz radices habet su/ perius. i. capillos in capite. i. cogitationes in celo siue in deo. **H**iere. xvij. b. Beatus vir qui confidit in domino: z erit do/ minus fiducia ipsius: z erit tanq̄ lignum qd̄ trāsp̄latur sup/ aquas: qd̄ ad humore mittit radices suas. Radices sunt cogi/ tationes z affectiones: q̄ nō videntur: aque sunt fluentia gratie et doctrine: humor deuotio: folia sunt verba: cortex habit⁹ ex/ terior: flores fama z opinio: fructus sūt opera: terra plātatio/ nis ecclesia. **N**ecqz arbor mala faciens fructum bo/ nis ecclesia. **I**n **D**art̄heo: Nō pōt arbor mala fruct⁹ bonos facere: intellige manens mala. Sicut per simile ostēdit Aug⁹

de nīue/ dicens: qz nō potest caleferi/ scz manēs nīr: ex quo em̄ calefit iam est aqua. **U**naqueqz enim arbor de fru/ ctu suo cognoscitur. Hoc sicut dicitur in **B**lo. intelligēdū ē de manifestis. Qd̄ em̄ p̄dictū ē: Nō est arbor bona zc. tā de occultis q̄ de manifestis intelligit. S̄ b: **U**naqueqz

est enim arbor bona que facit fruct⁹ malos: necqz arbor ma/ la faciens fructū bonū. **U**na/ queqz enim arbor de fructu suo cognoscitur. **N**ecqz enim de spinis colligūt ficus: necqz de rubo vindemiant vnam.

arbor zc. tñ de ma/ nifestis intelligitur: **E**x manifest⁹ em̄ fru/ ctibus nō occult⁹ co/ gnoscuntur arbores male: Nec solū a fru/ ctibus cognoscuntur sed etiam a cortice/ a folijs/ a flore: z maxi/ me a fructu: Sic et hō cognoscit a cor/ tice. i. exteriorē gestu

B Matth. 7. c.

z habitu. Eccl. xix. d. **E**x visu cognoscitur vir z ab occurru sa/ ciet cognoscitur sensatus: Amictus corporis z ritus dētium et ingressus hominis enūciāt de illo. **B**eatus **H**eri. Solēt di/ cere homines: Nonne de vestib⁹ cura est deo z nō magis de moribus? An forte hec vestitū forma deformitatis morū aut virtutum indicū est. **A**ug⁹ in libro de sancta trinitate. Non improbet te vultus: nō vagi oculi / nec infrenis lingua: non pe/ tulans risus: nō nitentes habitus: non tumidus aut fluxus in/ cessus. iij. Reg. i. b. **C**utus figure z habitus ē vir q̄ occurrit vob⁹ / z locutus ē verba hec: **A**t illi dixerūt: **C**ur pilosus z co/ na pellicea accinctus renib⁹. **Q**ui dixit: **B**elias thesbites est. **E**cce quomodo cognouit eum rex a cortice. **I**tem cognoscit a folijs. i. a verbis. **D**arth. xxvj. g. **E**t tu galileus es: nam et loquela tua manifestum te facit. **J**udic. xij. b. **M**iquid ephra/ teus es tu: **Q**uo dicente: non sum: interrogabāt eum: **D**ic er/ go seboleth qd̄ interpretatur spica: **Q**ui respondebat chebo/ leth zc. **J**oh. iij. d. **Q**ui de terra est de terra loquitur. **I**te co/ gnoscitur a flore. i. a fama z opinione: que reuera nō sunt cōrē/ nenda. **A**ug⁹. **C**rudelis ē q̄ famā negligit. ij. **C**or. ij. d. **C**hi si bonus odor sumus deo in his q̄ salui sūt z in his qui p̄cūt. **R**o. xij. d. **P**rouidentes bona zc. **I**deo dicit sponsa/ **C**an. ij. a. **F**ulcite me floribus. **I**tem cognoscit a fructu: id est ab ope/ re. **A**pod. xiiij. c. **O**pera illorum sequuntur illos quasi testes. **B**eda. **J**eunia z oratiōes z huiusmodi sunt simulatis vt z bo/ nis: s̄ nō debent oues pelles suas deponere: et si aliqui lupi se/ eis cōtegunt. q. d. pelibus ouinis induunt lupi. s̄ hypocrite/ specie bonoz operum induti in supficie: sed non p̄pterea de/ bent oues suas deponere. i. a teiunijs z orationibus z ceteris bonis operibus vacare. **S**i em̄ dicat ouis: non induar ampli⁹ vellere meo: qz nescio qua die vidi lupū indutū vellere ouino: stultū esset. **E**hyf. **Q**uare nō dedit doctrinā q̄ cognoscerēt: **Q**uia voluit nos esse in agone semp. **S**equit.

Necqz em̄ de spinis colligūt ficus: necqz de rubo vindemiant vnam/ ad lram: **A**lystice. per spinas intelligunt heretici siue hypocrite: quia sicut de spinis nemo colligit fruct⁹ vber/ ratem: sic ab hereticis nemo accipit doctrine veritatē. **A**bo/ ralmente: **S**pine sunt diuitie tēporales que pungunt z lacerant possidentē: z viā impediūt ne libere transcat: z suffocāt semen verbi dei/ ne satū oriatur. **D**arth. xij. a. **A**lia ceciderūt inter spinas z creuerunt spine z suffocauerunt ea. **J**ob. xxx. a. **E**ssē sub sentib⁹ delicias cōpurabāt. **H**iere. iij. a. **M**ouate zc. **P**ro/ uerb. xxiij. d. **P**er agrū p̄gri hois zc. **P**er ficū autē q̄ dulcē ē intelligit op⁹ misericordie: qd̄ dulce ē z suaue paupib⁹. **D**ich. vij. a. **F**ic⁹ p̄coquas desiderauit aīa mea. **E**rgo de spinis fic⁹ colligit/ cū op⁹ miscōie de diuitijs orit. **A**d h̄ danē diuitie vt i/ vsus pauperū expēdāt: z sic de spinis fic⁹ colligant. **P**er ru/ bū q̄ pūgit/ tribulatio z angustia hui⁹ vite intelligit. **P**er vūā x̄o spūalis leticia significat. **H**ic q̄ duo genera hominū rep/ hēdit dñs p̄ncipaliter q̄ suis donis abutunt. i. diuites z paupe/ res. **D**iuites de ipietate: qz de spinis nō colligūt fic⁹. i. de suis diuitijs pauperibus nō succurrūt. **P**aupes de impatiētia: qz de rubo nō colligūt vvas. i. de tribulationib⁹ suis z angustijs spūalia leticia non acquirunt. **Z**achus de spinis ficus **C**ollegit/ scum

Blo. Spina et rub⁹ zc. j. in fi. **Q**d si quis fac/ tauri dicit malo rū zc. q̄si obice/ tio ē ad p̄dicat ac si dicit **H**ic qd̄ ex opib⁹ ma/ loz siue hypo/ critaz sequitur bona: **H**undū nō ex ope inde secuta ē fal⁹ hui⁹ mali gener⁹? **E**r go hypocrite vt quilibet mali fa/ ctū soluit **B**loia. qz mali nō faciunt hoc sed fit de il/ lis cōsilio dei

8. 7. c.

Inundatione autem facta. i. persecutioe insurgente. **Illud est flumen domui illi.** i. abudantia impulsio-
 nis. **Et non potuit eam mouere.** Potest enim irruere: sed non di-
 ruere. Ro. viij. g. Quis nos sepabit a charitate christi: Tri-
 bulatio an angustia etc. **Illudata enim erat supra firmam**
petram. Glo. Quod si cadit non edificat in christo: intellige finaliter
 cadere et edificari. Mora sicut dicit Beda: dominus appellat hic
 inundatione fluctus persecutionum: quas alibi Matth. xvi. c.
 appellat portas inferi. quod quandoque sunt causa ruendi in infernum:
 sed murmurantibus:

qui non patienter su-
 stinet: sed succumbit.
 Scdm aliam Glo. iun-
 datio intelligitur di-
 stricta futuri iudicii
 examinatio: quando
 vtraque ecclesia sum-
 mata erit. i. militans et
 triumphans: vel ecclesia
 bonorum et malignantium: quoniam ois superbus. i. reprobus ducetur siue
 precipietur in tenebras exteriores.

ponere propter id quod positum est: quod est christus Iesus. Esa. xxvij.
 d. Nona in fundamentis sion lapidem angularem. i. christum.
 Prover. xxx. d. Lepusculus plebs inualida etc. **Inundatio**
ne autem facta: reprobationum aut vitiorum. De qua Osee. iij.
 a. Baudictum et mendacium et homicidium et furtum et adulterium
 inuaduerunt. **Illud est flumen** temptationum: De quo
 Apoc. xij. d. Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam
 tanquam flumen etc. **Et non potuit eam mouere:** a loco suo. i. a
 christo: De quo Eccl. x. a. Si spiritus praeter habetis etc. Sed quare
 non potuit moueri: **Fundata enim erat supra firmam pe-**
tram. i. supra christum: cui attribuetur quod non cadit. Prover.
 x. d. Iustus quasi fundamentum sempiternum. Vbi paulus Ro-
 ma. viij. g. Quis nos sepabit etc. q. d. nihil. Eccl. xxvj. d. Fun-
 damenta aeterna supra petram solidam: et mandata dei in corde
 mulieris sanctae. i. fidelis anime. Chryf. Christiani qui se edi-
 ficat super christum nulla res eruere potest. Sequitur. **Qui**
autem audit etc. Comparat dominus bonum auditorem verbi
 bono architecto. i. sibi: nunc parat malum auditorem malo archi-
 tecto. i. diabolo: quem hominem appellat: sicut et Matth. xij. d.
 Inimicus homo hoc fecit. Dicit ergo. **Qui autem audit exte-**
rius et non facit. **Similis est homini.** i. diabolo: **edifi-**
ficanti domum suam. i. ecclesiam malignantium. **Supra ter-**
ram. i. amore terrenorum. Chryf. Terra facit fructum arena sterilis
 est. **Sine fundamento.** i. sine christo. **Aliter sicut Glo.**
domum suam. i. mundum in maligno positum. Ne intelli-
 gas tamen mundum sensibilem in maligno. i. potestate maligni
 positum: sed mundum. i. amatores mundi. De quibus alibi: **Unde**
enim non cognouit: Job. i. **Et nota duo:** quod diabolus supra terram
 edificat et sine fundamento: quod in amore terrenorum perahit: et in
 peccata ruere facit: quae fundamento carent: quod non habent na-
 turalem subsistentiam: Semper tamen peccatum est in natura
 bona: quia malum non potest esse nisi in re bona: angelo vel ho-
 mine. Vel sine fundamento. i. sine fundo: vt specialiter intelligat
 de peccato desperationis. Et est tractum quasi per simile a sen-
 tentia academicorum dogmaticantium veritatem latere in puteo
 qui caret fundo: quod quanto profundius inuestigat veritas: tan-
 to secretius latet. Nec aliquis veritatis fundum potest attinge-
 re: quia inquirendo veritatem nemo potest terminum inueni-
 re. **Et similis ergo qui cadit in peccatum desperationis dicitur**
cadere in puteum sine fundo: quia non constituit sibi terminum
 in peccando. Sequitur. **In qua domo** scilicet ecclesia malignan-
 tium: vel mundo. **Illud est flumen:** concupiscentia
 carnis: concupiscentia oculorum: superbia vite. Chryf. Flumina
 sunt secularis scientie professores: de quorum ventre flumina
 exeunt aquae mortuae. **Et continuo concidit.** Intellige
 concidit praesens: quod omnis in praesenti cadit: quod in solo deo sperari
 non potest. Vel intellige: concidit praeteritum positum pro futuro:
 vt intelligatur de casu vel ruina tempore iudicii futuri. **Et**
facta est ruina domus illius magna: quod aeterna: **Istud**

similiter exponit de architecto partim malo **Qui autem au-**
dit et non facit: similis est homini peccatori. i. Ben. vi.
 a. Non remanebit spiritus meus in boie etc. **Edificanti domum**
suam. i. scientiam. Greg. Qualis apud se quisque lateat illata pru-
 melia probat. **Supra terram.** i. amore terrenorum. **In qua il-**
lusus est flumen: reprobationum. **Et continuo concidit.** Pro-
 uerb. x. d. Quasi reprobas transiens non erit impius: iustus autem quasi fun-
 damentum sempiternum. **Et facta est ruina domus illius ma-**
gna. Job. xxij. c. Viri inique qui sublati sunt ante tempus suum: et flumini
 subuertit fundamentum eo-
 rum: quod dicebat deo: re-
 cede a nobis. Chryf.
 Si fornicator vel adul-
 terat fuerit christia-
 nus: ruina eius est sicut
 re potest sicut dauid.
 Sed si fidelis aliquid
 uaricat fuerit: tunc est
 ruina eius magna: quod

ram sine fundamento: in qua
 illusus est flumen: et continuo
 concidit et facta est ruina domus
 illius magna. **Ca. VII.**
Qui autem impleverit omnia
verba sua in aures plebis

funditus ruit. Potest et intelligi de aeterna ruina. De qua Matth.
 xxv. d. Ite maledicti in ignem aeternum. Nota est domus demonis:
 et domus hominis et domus dei. Domus demonis est congregatio
 peccatorum: vel cor cuiuslibet peccatoris. De qua. i. xj. d. Re-
 uertar in domum meam unde extui. Domus hominis propria sci-
 entia. Sap. viij. c. Intra in domum meam conuiesca cum illa.
 Domus dei quadruplex. Templum materiale. Job. ij. c. Nolite fa-
 cere domum patris mei domum negotiationis. Et Matth. xxj. b.
 et Marc. xj. c. Domus mea domus orationis uocabitur. Ite
 domus hospitalis. Matth. xxvj. a. Erat Iesus in bethania
 in domo symonis leprosi. Item anima fidelis. Ps. Domine
 dilexi decorem domus tuae. i. Cor. iij. d. Templum dei scilicet
 est quod estis vos. Item ecclesia militans. Ps. Domum tuam domine
 decet sanctitudo. Ite ecclesia triumphans. Job. xij. a. In do-
 mo patris mei mansiones multae sunt. Prima domus est om-
 nium: Secunda pauperum: Tertia dei: Quarta iustorum: Quinta
 bonorum. Quarta domus. i. ecclesie militantis fundator et fundam-
 entum est christus. Fundator quidem. Vbi Matth. xvi. Tu es petrus etc.
 Fundamentum vero. Vbi. i. Cor. iij. c. Fundamentum altum etc.
 Parietes sunt duo populi: Gentiles et iudei: actiui et prelatiui.
 Eph. ij. c. Et duos condidit in semetipsum. Quattuor angu-
 li quattuor euangeliste. Colunt prelati. Ca. v. d. Crura eius
 colunt marmoreae quae fundatae sunt super bases argenteas. Ostium
 christus. Job. x. b. Ego sum ostium. Et infra. Qui non intrat per
 ostium. Janitores qui ferunt clauis sunt sacerdotes. Matth.
 xvi. c. Tibi dabo clauis regni caelorum. Fenestrae per quas lu-
 men intrat in domum sunt doctores: quas fecit salomon in tem-
 plo obliquas. i. exteri strictiores et interni latiores. iij. Reg.
 vj. a. Nunc autem in loco lucis tenebra intrat in domum per fe-
 nestras. Hier. ix. f. Ingressa est mors per fenestras in domos
 vestras. Corinae sunt decem precepta quibus ornatur interius
 ecclesia. Exo. xxvj. a. Decem cortinas de bysso rectora et
 blaenitro etc. Mensa sacra scriptura. Exo. xxv. c. Facies et
 mensam de lignis serbim etc. Lectus religio sine claustrum.
 Ca. iij. c. Lectulum salomonis etc. Item Ca. j. d. Lectulus
 noster floridus. Minister prelatus. i. xj. f. Quis putas etc.
 Famuli omnes iusti: Job. j. Dominus christus. Ps. Edisti
 tuit eum dominum domus sue etc. Expo. **Ca. VII.**

Qui autem impleverit etc. Istud capitulum diuidit in
 quinque partes. In prima parte sanat seruus centurio-
 nis. In secunda suscitatur adolescens: ibi: **Et factum est**
deinceps. In tertia mittit iohannes discipulos suos ad Ie-
 sum: et dominus commendat iohannem ad turbas: ibi: **Et**
existit hic sermo. In quarta increpat dominus phariseos quod
 eius consilium contemnebant: publicanis accedentibus ad
 baptismum: ibi: **Et omnis populus:** In quinta laudatur
 peccatrix mulier rigans pedes domini: et phariseus indignas
 redarguitur: ibi: **Rogabat autem illum.** Dicit ergo. **Qui**
autem impleverit omnia verba sua: id est com-
 plecto sermone satis breuius in lucam. **In aures:** vel in au-
 ribus plebis: ad quam descenderat de cacumine montis.
 Intrauit capharnaum

A
 At. r. copleset

Ps. 25.

Ps. 92.

Ps. 104.

Intrauit capharnaum. Non statim intrauit: qz ante/ qz intraret/ leprosum sanauit: et alia fecit qz p̄termittit lucas. **Dystice** Capharnaum interpretatur villa consolationis/ villa pulcherrima: villa pinguedinis. Unde merito significat celum empyreum: vbi pater solatur/ qui e pater misericordiarum et deus totius consolationis. ij. Cor. j. a. Ubi filius est: cui pulchritudinem sol et luna miratur: in quod desiderat ageli p̄spicere. j. Pe. j. c. Quia ipse est speciosus forma filij hominu. Ipse em est cador lucis eterne et speculu sine macula. Sap. vii. d. Immo ipse est splendor et figura substantie patris: Heb. j. a. Ubi etia est spiritus sanctus: qui est unctio qua omnia impinguatur. Hac capharnaum intrauit dominus in die ascensionis/ p̄dicationis officio consumato. Sequitur.

Centurionis autem cuiusdam/ qui gentilis erat: c **Seruus male huius. i. infirmus. d. Erat moriturus/ f** **in natura. e. Qui illi erat preciosus. i. p̄cio emptus vel charus. Iste centurio et alij quidam/ iusticia legis qua in libris non legerant/ in corde senserunt: ostendentes in se quonia scriptura ad iudicium peccatorum facte sunt: non ad necessitatem sanctorum: dicente paulo: Iusto non e lex posita. j. Timoth. j. b. Dextra enim omnis iusticie ipsa natura est hominum: et scriptura infallibilis de deo creatura est omnium rerum. Sap. xij. b.**

Dystice Per seruum centurionis significatur populus gentilis. Et recte post sermonem domini est seruus sanatus: qz post p̄dicationem domini populus gentilis est ad fidem vocatus. Centurio similiter significat populu gentile/ s quo ad maiores: seruus vero quo ad minores et debiliores. Unde recte centurio rogat pro seruo: quia maiores debent pro minoribus rogare. **Doraliter** Centurio autem per centurionem significatur p̄latus. Per seruum populus sibi commissus: pro cuius salute spiritu ali ita debet esse sollicitus p̄latus/ vt centurio fuit pro salute corporali serui. Coniungit autem quadoqz infirmari in capharnaum: que interpretatur ager pinguedinis/ et amoenitas loci/ multis est causa infirmitatis spiritualis: id est peccati. Unde Hiero. ii. d. In omni colie sublimi et sub omni ligno frodoso prosternaberis meretrix. Ezech. xvj. f. Hec fuit iniquitas sodomie: ocium et abundantia. Sequitur. **f. Et cum audisset de iesu/ centurio. f. Misit ad eu seniores iudeoz rogans eum/ per illos: vt veniret et sanaret seruum eius. Chrysostr. mus. Omnis petitio populi per sacerdotes debet transmitti ad christum. Leuit. xvij. Matheus dicit centurionem accessisse. Et potest intelligi qz per nuncios accessit non in propria persona: Sicut dicitur rex venire ad obsidendum castru/ licet non veniat in propria persona/ sed quia per ministros. Al sicut dicit Beda in Glo. intelligitur de accessu fidei/ quod dicit matheus. Porro lucas ordine quo gestum e exequitur: vt intelligere cogemur quod eu accessisse dixerit matheus: Matth. viij. a. Quia vbi inuenimus dissonantia euangelistaru: in supericie cogimur querere consonantiam spiritualis intelligentie. **Distit autem amicos centurio ad dominu/ sicut dicit Amb. quia noluit personaliter venire: ne si in propria psona veniret ad ipsum/ ipso aduentu meruisse videretur obtinere a domino quod petebat: et dominus p̄ter verecundia non posset ei negare: et ita videretur dominu grauare. Et fm hoc est mysterium: qz sicut centurio qui gentilis erat ad dominum personaliter non venit: sic nos qz de gentibus sumus/ dnm in carne non vidimus: sed sedentem in dextera patris videbimus. Aug. in lib. de p̄cor. euang. Non est contrarium qz matheus dicit centurionem accessisse ad iesum et rogasse vt veniret: et lucas dicit eum misisse seniores iudeos: cum p̄ amicos soleamus venire ad aliquem.****

Est etiam mathei locutio mystica: fm quam scriptum est in Ps. Accedite ad eu et illuminamini. Itaqz venit centurio. Dicit tamen potest qz etiam corpore venit: sed iudeis quasi familiaribus christi commisit verbum: vt quotidie fieri solet ante potentes. Sequitur. **h. At illi cum venissent ad te/ sum rogabant eu sollicitate dicentes ei: quia dignus est vt hoc illi p̄geres: Diligit enim getem nostram/ et synagoga ipse edificauit nobis. Iesus autem ibat cu illis. Et cu ia non longe esset a domo/ misit ad eu centurio amicos/ dicens: Dne/ non li vexari. Non enim sum dignus vt sub tectu meu intres**

licite dicentes ei: Quia dignus e vt hoc illi p̄geres: Diligit enim getem nram: et synagoga ipse edificauit nobis. Iesus autem ibat cu illis. Et cu ia non longe esset a domo/ misit ad eu centurio amicos/ dicens: Dne/ non li vexari. Non enim sum dignus vt sub tectu meu intres

sacerdotum merita: s propter centurionis fidem: vt sciamus quoniam in omni causa non intercedentium merita: sed interposito rui conspicitur fides. Quid primum miramur in centurione: humilitatem/ an fidem: sapientiam/ an bonitatem: Puto qz ille centurio inter dominum et seruum nullam differentiam estimabat: qz et si in seculo est dignitas diuersa/ eade est natura: Ideo magis imaginem dei honorabat in homine: qz opus captiuitatis contenebat in seruo. Tu preciu dedisti pro seruo: deus spiritu platur in eo. Quato ergo maior e spūs dei qz p̄cium hominis: nato magis est qd ametur qz qd conteneat in seruo. Audiatur et serui. Sicut em habent dñi qd imitentur in centurione: ita habet serui qd imitentur i puero. Qualis purus erat puer qz sic amabat: Non erat possibile vt sine p̄cio bonoz mortalem sibi dilectionem coparasset. Domini ergo debet amor e seruis propter comunem naturam: serui debet timorem dñis propter ordinatione diuinam. Et in seruis christus amatur a dominis: et in dominis christus timetur a seruis. Eccl. vii. c. Seruus sensat/ sit tibi dilectus. Eccl. xxxij. d. Si e tibi seruus fidelis: sit tibi qsi aia tua. Sequitur. **Iesus autem ibat cu illis. Centurio per seniores iudeoz rogauerat dominu vt descenderet ad sanandu seruum eius: et dominus ad petitionem eoz descendebat cu eis. Sed ad petitione reguli noluit descendere ad sanandum filium eius: Job. iij. g. Ad intimadam ergo nobis humilitate/ spontaneus descendit ad sanandu seruu centurionis: ad tollendam arrogantiam et adulationem non descendit ad petitione reguli/ ne pro personatu videret descendere: et sic videretur esse personaru acceptio apud eu. Itē ne videretur diuitias honorare/ et non magis natura. **h. Et cu ia non longe esset a domo: centurionis/ Misit ad eum centurio amicos dicens: Dne etc. Hic patet qz non iuerat centurio cu senioribus iudeis ad iesum corpore: s fide tm et desiderio. **Dystice** Centurio iste significat/ sicut p̄dictu est/ gentilem populu. Sed situs loci facit quadam distinctione. Per hoc enim qz centurio habet dominum domui sue propinquu: significat non quoslibet gentiles sed prope deum habentes non a via morum aberrantes: sed recte incedentes: Sunt namqz nonnulli gentilium: qui per viam morum recte incedunt: et ductu naturalis rationis que sibi bona videntur/ faciunt: vt philosophi quondam: quorum multi paupertatem: multi morum seruauerunt honestatem. Huiusmodi ergo gentiles intelliguntur hic per centurionem: qui eolpso qz bona faciunt ducti naturalis ratione/ deo appropinquat. Sed sunt alij quibus non sufficit qz contaminati sint idolatria nisi et desuāt per vitia: qui significantur per illos de quibus alibi dicitur: Quidā ex eis de longe venerunt: Harcl. viij. a. Esa. lx. a. Filij tui de longe venient. **Domine noli vexari/ veniedo ad domum meam corporaliter. Non enim sum dignus vt sub tectum meu intres. Scdm Hiero. propter idola que nondum abiecerat: timens aliquid ibi esse quod oculos saluatoris offenderet. Item propter p̄lorē cōuersationem: et qz nondū imbutus erat sacramentis. Chrysostr. Quia indignu fecit suscipiēdū******

Dystice Centurio autem per centurionem significatur p̄latus. Per seruum populus sibi commissus: pro cuius salute spiritu ali ita debet esse sollicitus p̄latus/ vt centurio fuit pro salute corporali serui. Coniungit autem quadoqz infirmari in capharnaum: que interpretatur ager pinguedinis/ et amoenitas loci/ multis est causa infirmitatis spiritualis: id est peccati. Unde Hiero. ii. d. In omni colie sublimi et sub omni ligno frodoso prosternaberis meretrix. Ezech. xvj. f. Hec fuit iniquitas sodomie: ocium et abundantia. Sequitur. **f. Et cum audisset de iesu/ centurio. f. Misit ad eu seniores iudeoz rogans eum/ per illos: vt veniret et sanaret seruum eius. Chrysostr. mus. Omnis petitio populi per sacerdotes debet transmitti ad christum. Leuit. xvij. Matheus dicit centurionem accessisse. Et potest intelligi qz per nuncios accessit non in propria persona: Sicut dicitur rex venire ad obsidendum castru/ licet non veniat in propria persona/ sed quia per ministros. Al sicut dicit Beda in Glo. intelligitur de accessu fidei/ quod dicit matheus. Porro lucas ordine quo gestum e exequitur: vt intelligere cogemur quod eu accessisse dixerit matheus: Matth. viij. a. Quia vbi inuenimus dissonantia euangelistaru: in supericie cogimur querere consonantiam spiritualis intelligentie. **Distit autem amicos centurio ad dominu/ sicut dicit Amb. quia noluit personaliter venire: ne si in propria psona veniret ad ipsum/ ipso aduentu meruisse videretur obtinere a domino quod petebat: et dominus p̄ter verecundia non posset ei negare: et ita videretur dominu grauare. Et fm hoc est mysterium: qz sicut centurio qui gentilis erat ad dominum personaliter non venit: sic nos qz de gentibus sumus/ dnm in carne non vidimus: sed sedentem in dextera patris videbimus. Aug. in lib. de p̄cor. euang. Non est contrarium qz matheus dicit centurionem accessisse ad iesum et rogasse vt veniret: et lucas dicit eum misisse seniores iudeos: cum p̄ amicos soleamus venire ad aliquem.****

Fecit suscipiendi in domo dignus factus est regno. Aug. Dico do se indignum / prestiterit se dignum: non in cuius parietes / sed in cuius cor christus intraret. Et nota moraliter quod dicit tectum non dicit palatium / cum tamen esset centurio. Eccl. xxix. d. Initium vite hois aqua et panis et domus / protegens turpitudinem. Ite non dicit tecta sed tectum singularem: pro multiplicatores domorum. Esa. v. c. Ue qd cois / git domu re. Uiere. xxii. d. Ue qui edifi / cat domu sua in iniusticia re. pingitqz synopide Uiero. id est sanguine christi. Sequitur. **P**ropter quod et meipsum non sum dignum arbitratum ut venire ad te: sed dic verbo et sanabitur puer meus. **M**am et ego homo sum sub potestate constitutus / habes sub me milites: et dico huic vade / et vadit: et alio venit / et venit: et suo meo fac hoc: et facit. **Q**uo audito iesus miratus est: et puerus sequens se turbis dixit: Amen dico vobis: nec in israhel

Magna fides / qd dei dicere credit ee facere. Amb. Militarum timore deposito / reuerentia sumit / ad fide facili / ad honorificentiam promptus. Nota tria in hac glo. qd respondent tribus positis in littera: scz qd centurio dno exhibet reuerentia / vbi dicit: Non sum dignus. In se exprimit fidei magnitudinem / vbi dicit: Dic verbo. Dno exhibet honorem / quando dicit: Mam et ego homo sum re. Probat ergo per locu a minoru qd dominus potest sanare seruū suū. Et est sensus: tu sub nullius potestate es / sed sup omnia: ego sub alteri potestate sum. Et sicut ego impero ministris meis: ita tu imperas angelis: qd sunt famuli tui. Et sicut dico vni: vade et vadit: et alij veni et venit: ita tu potes per ministeria angeloru sine presentia corporis tui impare febre vt recedat et recedat: et sanari vt veniat et veniat. Et hoc e qd dicit hic: **M**am et ego ho su sub potestate / tu sub nulla constitutus: hns sub me milites: et dico huic vade et vadit: et alio venit: et venit: et suo meo: fac hoc et facit: ita angelus tibi facit. Dumilitas icu dicit: No sum dignus.

Chrystostomus. Co mendatur in seruo / Fides / cu dicit: Verbo. Sapientia: cu dicit: Mam et ego ho sum. Bonitas: qz pro seruo petit.

Quo audito iesus miratus est. i. habitum mirantis ptendit. No em affectio admirationis cadit in deu: sed dicit mirari / vt ex hoc verbo instruiamur: qz debemus quadam pia admiratione moueri: cu audimus dei miracula predicari. **E**t conuersus sequens se turbis dixit: Amen dico vobis: nec in israhel tanta fidem inueni. Intellige in israhel presentis tempis: Inuenit em in antiqs. Un no preferri fidem centurionis fidei patriarcharu et ppharu / sed moderatioru iudeoz qui erat peruersi. Sed nuquid beata virgo maiorē fidē habuit: Habuit quidē. Un dicendū cū Augustino: qd cū de huiusmodi agere / nullā de eavolo haberi mentionem. Sed qd de aplis dicit: Dicēdū qd no est ibi mērio de aplis: qz cū dno erāt: et est vsus dnis cōsuetu locutionis modo: vt si quis cū tribus vel quatuor intret aliquā domū: si neminē inueniat in domo / dicit: Nemo est hic intus: licet ipse et qd cū eo sunt sint intus: Sic dnis no respiciēs eos qd cū eo erāt ait: **N**o inueni tantā fidē in israhel. Et sic pot exponi. **T**antā id ē tā facile. Simile Ro. j. a. Gaudeo qd fides vza. i. facilitas fidei vestre pdicat. Ideo facilis: qz nullus hō eum docuit: nec etiā tā facile fidē inuenit in aplis: tñ exclusit eos / sicut pdicū ē.

Et reuersi qd missi fuerāt domū / inuenērūt seruū qd languerat sanū. **W**arthe pleni? plequit. vij. capitulo. **E**t factū ē deinceps re. Nota qd lucas no sequit hic ordine historie: nec istud sequit post illud. Sz qre miraculū de defuncto suscitato ponat post miraculū de languido sanato: glo. reddit rationem: scz quia infirmitas precedit mortem. **M**oraliter. Mam interpretat motus vel motio: et signifi-

cat mūdū motū ad penitētiā in aduētū iesu et discipuloy eius. **W**arthe. ij. a. Audiēs aut herodes rex scz qd iesus natus esset: turbatus est et omnis hierosolyma cū illo. Ps. Comouisti terrā et turbasti eā re. Vel motū pietatis dñi qmouit eū ad incarnādū. **A**idua est ecclesia: que a sponso suo nūc peregrinat in terra: De qd Ps. **A**idua eius benedicta benedicta. Job. xxix. b. Cor vidue cō solar sum. Ite Job xxiiij. a. Abstulerūt pro pignore bouē et vidue. i. plātū. Et. j. d. Vidue nō bene fecit. Baruch. iij. c. **M**o gaudeat sup me vidua et desolata. Et. j. d. Ambulate filij ambulare re. Filius vidue: pls christi / nus. **H**ic defunctus est fertur: cū pcrū pferat opus. **Q**uattuor portatores mortui: sunt quattuor affectiones. i. gaudiū / tristitia / spes et timor: De qbus Zach. j. d. **H**ec sunt quattuor cornua que ventilauerunt iudā per singulos viros: et nemo eorum leuauit caput suū. **H**ec portant mortuum p abusum. **U**nde brūs Berni. **A**mar qd nō decet: timens qd nō oportet: dolēt vane: et gaudēt vanius. **U**el quattuor portatores / sunt amor peccati: timor penitentis: spes emēde: pre sumptio de misericordia dei. De qbus dicitur Esa. v. c. **U**e qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis: et quasi vinculum plauti pcrū. **L**ocus quo effert mortuus: est securitas stulte conscientie. **I**uxta hoc prosequere litterā. **D**icit ergo. **E**t factū ē deinceps / ibat iesus i ciuitatē que vocatur naum. i. per mundum predicando: infirmos curando. **W**arthe. iij. d. **C**ircūibat iesus totā galileā docens in synagogis eorum re. **S**uper quo verbo dicit Rab. **C**ircūit / vt doceat doctorem esse expeditum / et non acceptorem personarum. **A**d litteram **N**aum est ciuitas galilee: sicut dicit Beda: in secundo miliario montis thabor iuxta endor qui est vicus grandis in quarto miliario eiusdē mōris. **E**t ibant cū illo discipuli eius. **E**rgo qui iacet et nō circūeunt parochias vel dioceses: vt scias ibiditoy / nō sunt discipuli ei. **P**rouerb. vj. a. **F**ili mi si spopodisti pro amico re. **E**t turba copiosa. **A**dhuc turba copiosa iret cum iesu / si discipuli eius iret cū illo: et nō dormirent in cameris vitiorum. **Q**uo autem appropinquaret porte ciuitatis / ecce defunctus: p cōsensum: efferebatur in opus: filius vnicus matris sue. **L**icet em ecclesia collecta sit ex multis: tñ vna est: et quilibet peccatorem defert quasi vnicum filium. **P**orte etiā per quas peccator effertur: possunt dici sensus. **U**iere. ix. f. **A**scendit mors per fenestras vestras re. **E**cl. xviij. d. **S**epti aures tuas spinis: et linguam nequam noli audire: et ori tuo facito ostia. **E**t hec vidua erat: et turba ciuitatis multa cum illa: ibat suple ad litteram. **B**eda. **T**urba multa cum domino / multa cū vidua: vt viso miraculo mlti fiat dei laudatores et testes. **A**llegorice. **A**llegorice. **F**ilius vnicus matris sue: est primus homo fili terre. **I**psē em solus plasmatus est de terra: ceteri omnes de carne parctum. **Q**uattuor a quibus portat / sunt quattuor elemēta: ex qb cōdit est hō: **A** qbus mystice portat et fm aiām et fm corp. **S**cōm aiām portat a terra: quando cogitat sola terrena. **S**cōm corp: quando egrotat et ambulare non potest. **A**b aqua portat: fm animam: qñ appetit defluere p luxuriam. **S**cōm corpus: cū nimio frigore vigeat: **A**qua em naturalit frigida est. **A**b aere fm aiām: cū intuitu humani fauoris rapit: **A**ura nihil est nisi aurium inflatio magna. **S**cōm corpus: qñ egrotās adeo fit inualidus vt anhelare nō possit. **A**b igne portat fm aiām: cū estu cupiditatē inflāmat. **S**cōm corpus: cū febricitat et calor in eo dominatur. **I**n huiusmodi adaptatione non querat aliquam necessitatem: **N**on est enim nisi quedam elegans adaptatio. **Q**uā cum vidisset

Ps. 59.

Ps. 151.

Allegorice.

par.

tr.

quasi dubitans dicit: Tu es zc. Sic petrus adhuc est discipulus iesu confessus est veritatem: Tu es christus filius dei vivi: Matth. xvj. c. sed introductus a iohane in domum pontificis totam veritatem negavit: Matth. xxvj. g. Et tu cum iesu galileo eras: At ille negavit coram omnibus dicens: Nescio quid dicis. Hinc multi scholares dum sunt in deserto pauperum et in scholis cum socijs suis: aperte confitentur veritatem et verbo et exemplo: sed dicitur vel in dignitatibus: pmo mutant opinionem: et qd patres sciebant et asserbant incipiunt dubitare vel oino negare. De quibus dicit Roma. j. c. Qui commutaverunt veritatem dei in mendaciam: et coluerunt zc. Sic ligatus est in eis et cum eis verbu dei. Contra quod dicit paulus. ij. Timoth. ij. b. Laborem vobis ad vincula quasi male operas: sed tu verbu dei non est alligatum. Eph. vj. d. Pro christo legatione fungor in catena zc. Baruch. ij. d. Uide quod non mortui qui sunt in inferno qui rum spiritus zc. Sequitur: **A** Cum autem venissent ad eum viri dixerunt: Iohannes baptista misit nos ad te dicens: Tu es qui venturus es: an alium expectamus: In ipsa autem hora curavit multos a languoribus et plagis et spiritibus malis: et cecis multis donavit visum. Et respondit illis: Eunt estrenue vidistis et audistis: Quia ceci videntur claudi ambulantes: leprosi mundantur: surdi audiunt: mortui resurgunt: pauperes evangelizantur: et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nunc

deus dixit illis: Eunt estrenue vidistis et audistis: Quia ceci videntur claudi ambulantes: leprosi mundantur: surdi audiunt: mortui resurgunt: pauperes evangelizantur: et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nunc

Ar. 7. nunciate B

Ar. 7. quicquid

debet predicator quod boni faciat aut dicit. Cor. xv. b. Bona dei sunt id quod sunt. Nota per sequentia quod facit predicatio christi et ceci in temporalibus. **C** videntur in spiritualibus. Cant. v. a. Ego dormio et cor meum vigilat. Esa. xxxij. a. Non caligabunt oculi videntium: et aures audientium diligenter auscultabunt: et cor stultorum intelliget. **C** claudi ad malum: **k** ambulantes ad bonum. Claudus est qui tunc uno pede innititur terrae: alterum suspendit a terra. Duo pedes sunt necessitas et voluptas. Ille bonus claudus est in bono ambulans: quod pede necessitatis tunc terrae innititur: et pede voluptatis suspenditur tenet. **S** in flumine praesens. **B**im? pedes: ibi letabimur in ipso. Hoc modo claudus effectus est: a cob percussus ab angelo: Gen. xxxij. g. Sed multi sunt qui eorum ratio faciunt: pedes voluptatis tunc insistent: et pedes necessitatis oino suspensum: quod tremis videntur ad voluptatem non ad necessitatem. **C** claudi sunt mali claudi: hi non ambulant nisi forte in infernum. De his dicit Levit. xxj. d. Qui habuerit maculam non offeret panes deo suo: nec accedet ad misterium eius. si cecus fuerit: si claudus. Proverb. xxvj. a. Quod frustra pulchras tibias habet claudus: sic indecens est in ore stultorum parabola. Alii sunt qui claudicant utroque: quod pede voluptatis oino suspensum: pedes necessitatis modicum tunc inclinant. Et hi sunt boni claudi. **C** hi non solum ambulat in via mandatorum: sed currunt per viam peritiorum. Esa. xxxij. d. Claudi diripient rapinam. Vel sic: **C** claudus. i. qui reputat se cecos videtur. **C** claudi. i. qui se reputat claudos: illi ambulat. **L**eprosus: sua opinio seu reputatio: mundat: vel potius mundi sunt: eo ipso enim quod imundos se reputat mundi fiunt. Basilus. Tanto eris apud deum preciosior: quanto fueris ante oculos tuos despectior. Sic publicanus mundat: quod leprosum se esse confessus est: Phariseus autem quod se mundum dicebat: recessit leprosum. j. xvij. c. m. **S**urdi: ad detractiones et mundi vanitates: **n** audierunt legem dei: vel pauperes clamantes. Eccl. vlt. b. Colurgit ad vocem volucris zc. **o** mortui: mundo vel peccato: **p** resurgunt: de bono in melius proficendo. Esa. xxvj. d. Vivet mortui tui: interfecti mei resurgent. j. Cor. xv. e. Quod seminas non vivificatur nisi prius moriatur. Job. xij. d. Nisi granum frumenti cadens zc. **q** pauperes evangelizantur. Esa. lxj. a. Ad evangelizandum pauperibus misit me. **q** **r** Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Beda. Hic percutit nuncios. Sensus patet ex predictis. Vel: **z** in me morietur in cruce. Crux enim fuit scandalum non creditur: ac si latenter dicat: Ego quidem patiar in cruce: et multi scandalizabunt in passione mea. Sed beatus qui non patietur scandalum in cruce vel passione mea. Vel: **z** in me. i. in meis patientibus. **C** contrario infelix est qui fuerit scandalizatus in eo vel in suis. j. ix. c. Qui erubuerit me zc. Sequitur: **s** Et cum discessissent nuncios zc. Audierat turba iohannem dicens: Ecce agnus dei: modo audierant eum querentem per discipulos: Tu es qui venturus es: Quia ergo ex hoc possent moveri et putare iohannem sibi praesentem: loquitur ad turbas de iohanne. **l** diero. Quod turba circumstantis mysterium interrogantis nesciebat et putabat iohannem dubitare de christo: ut intelligeret iohannem non sibi sed discipulis dubitasse: inquit. illud ad laudem iohannis. Et certe sic iohannes vobis laudat discipulos certissimum

† Esa. 35. b. Tunc saliet sicut cecus claudus zc.

Ar. 7. nunciate B

Ar. 7. quicquid

Ar. 7. quicquid

Euangelij scdm Lucam

luit discipulos certificari de magro: ita magr voluit certifica- re turbā de suo discipulo. i. iohāne. Chryf. Jā certificati sūt discipuli iohannis: nūc oportet saluari turbā. Discipuli enim nil mali suspicari sūt de magistro sed turba. Sed qre nō argu- it domin⁹ turbam ⁊ discipulos iohannis qui iudeos arguit: Matth. ix. a. Quid cogitatis mala i cor- dib⁹ vestris: Q: nō ex malicia sed igno- rantia errabant. Di- cit ergo: Et cū dis- cussissent nunciij iohannis / cepit dicere de iohan- ne. Chryf. Blan- ditores in facie lau- dant vel coram do-

ciij iohannis / cepit dicere de iohanne ad turbas: Quid ex- istis i desertū videre: arūdinē vērō agitatā: Sed qd existis videre hoīem mollib⁹ vestimē- tis indutū: Ecce q in veste p- ciosa sūt ⁊ i delitijs / in domi-

placeāt eis. Veda. Iohānes nō fuit mollib⁹ idu⁹: q vitā pec- cātū nō blandimēf souit s aspere increpauit. Bar. iij. b. Be- nimina viperarū rē. Eccl. xij. d. Verba sapiētū qfi stimuli. Iohānes n fuit adulator: p dapib⁹: qz comedebat locustas. i. destruebat adulatores. In veste p̄ciosa. Vero. Me- mo putet i fluxu rē. Greg. Mem⁹ existimet i studio p̄ciosaz vestī deesse pctm. Unde. j. Pet. iij. a. Non in veste p̄clara. Soph. i. b. Utirabo sup oēs q induti sunt veste peregrina. g. In domib⁹ regū. Petr⁹ in atrio p̄sidis mollis effectus flexit se ad vocē ancilē. Exo. x. d. Auster. i. p̄speritas addu- cit locustas q oēm virozē eoz deuorauit. Osee. xij. a. Oēū in egyptū ferebat. Hūis Verū ad eugenīū papā. Apli fortes fuerūt i bello nō molles i ferico: Si fili⁹ es p̄betaz: et tu fac similit. Sedq: b. Sz qd existis videre: p̄baz: vtiqz dico vob et plus q p̄bam. Veda. Officiū p̄be ven- tura p̄dicere nō etiā demōstrare: Maior p̄ba i q̄ finis p̄ba- rū. Bar. xj. b. Lex et p̄be vsqz ad iohāne. Chryf. Iohan- nes ceteris p̄betis sic p̄ximio: christo tpe: ita iusticia. Nam multę stelle p̄cedūt orū solis: sed nulla earū luciferi nomē ac- cepit: q cū ipsa luce p̄cedit / suple nisi iohānes. Job. xxxvij. d. Nūqd p̄ducis luciferū i tpe suo: Sic etiā religiosus debet esse p̄beta ⁊ pl⁹ q̄ p̄beta: p̄pheta: bona ⁊ vera dicēdo: s plus q̄ p̄beta / meliora faciēdo. Ille q̄ min⁹ facit q̄ dicit est min⁹ q̄ p̄beta: q̄ aut pl⁹ facit q̄ dicit est pl⁹ q̄ p̄ba. Talis fuit iohānes: et talis debet esse oīs claustralis. Lzxi. iij. d. Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit rē. Udic ē rē. Recedēt⁹ di- scipulis iohānis / p̄uertit dñs f̄monē ad turbas / comēdans iohāne: ⁊ comēdādo ipsū appellauit etiā p̄beta ⁊ pl⁹ q̄ p̄beta: qz quē p̄beta p̄dixerūt v̄turū / ipse p̄sentē digito demōstra- uit. Ad comēdationē eiusdē aliud subdit. f. q̄ dicit ē angelus a p̄beta Malach. iij. a. Et est comēdabilis multum in hoc persona iohannis / quia dicitur angelus: non tñ propter nature / sed officij dignitate: Sic sacerdotes dicunt angeli. i. Cor. xi. b. Et propter angelos: id sacerdotes. Itē Malach. iij. b. Labia sacerdotis rē. Cōtinuatio. Vere iohannes plus q̄ p̄beta est: qz hic est de quo scriptū est: Malach. iij. a. k. Ecce mitto: Verba sūt p̄s ad filiū. Angelū nū- ciū / m̄labēū ante faciē tuā. i. manifestatōne. Chryf. Prop̄betē est vt de deo p̄betet. Nunqd p̄betē ē vt de illo p̄betet deus: Iohannes christū dicit agnū: christ⁹ iohan- nē dicit angelum. Item Chryf. Puto sed non audeo dicere q̄ gloriosior est iohānes / quia homo fuit et p̄pter meritū vir- tūtis angelus est vocatus: q̄ si nomine angelus ⁊ natura fuis- set. Angelus enī hocipso q̄ angelus ē: non tam est virtutis p̄miū q̄ nature p̄betas. Greg. Omnis etiā sacerdos an- geli nomine cenfetur. Malach. iij. b. Labia sacerdotis custo- diunt scientiam rē. Necnon vnusquisqz fidelis si a p̄auitate proximū reuocat ⁊ ad bonū exhortatur. f. eternum regnū: v̄ supplicium erranti denunciat: profecto angelus dñi existit cū hec facit. Esto ergo angelus dei vt videas faciē patrie qui ē in celis: Matth. xvij. b. n. Qui preparabit viam tu- am ante te: penitētiam p̄dicando / ad baptisimū affuefaciē- do. Dico enī vobis: vt summā frutū ei⁹ cōprehēdā:

Desertū signifi- cat claustrum

Ps. 135.

Ps. 77.

Ps. 44.

ciosa sunt ⁊ in delitijs i domib⁹ regum sūt. Greg. Nota: rigida vita ⁊ p̄dicatio debet declinare molliū palatia: quę frequētant mollib⁹ induti adulātes. Mora ergo qz adula- tores semp solēt esse i domib⁹ regū siue diuitū / vt eis adulādo aliqd venent. Hi sunt de qb⁹ dicit Eccl. xij. c. Et qui cō- sūt puluillos sub oī cubito man⁹: ⁊ faci- unt ceruicalia sub ca- pite vniuersę etatis ad capiēdas aias. i. vt eis q̄ adulatozib⁹ fauozib⁹ demulcent hoīes. Solent enim ad lram h̄ facere adu- latores. f. ponere pul- uinaria sub capite vt uitū dormientiū /

bus regū sūt. Sed qd existis videre: Prop̄betā: Utiqz di- co vobis ⁊ pl⁹ q̄ p̄betam. Hic est de q̄ scriptū est: Ecce mitto angelum meum ante fa- ciem tuam: qui p̄parabit viā tuā ante te. Dico enī vobis:

placeāt eis. Veda. Iohānes nō fuit mollib⁹ idu⁹: q vitā pec- cātū nō blandimēf souit s aspere increpauit. Bar. iij. b. Be- nimina viperarū rē. Eccl. xij. d. Verba sapiētū qfi stimuli. Iohānes n fuit adulator: p dapib⁹: qz comedebat locustas. i. destruebat adulatores. In veste p̄ciosa. Vero. Me- mo putet i fluxu rē. Greg. Mem⁹ existimet i studio p̄ciosaz vestī deesse pctm. Unde. j. Pet. iij. a. Non in veste p̄clara. Soph. i. b. Utirabo sup oēs q induti sunt veste peregrina. g. In domib⁹ regū. Petr⁹ in atrio p̄sidis mollis effectus flexit se ad vocē ancilē. Exo. x. d. Auster. i. p̄speritas addu- cit locustas q oēm virozē eoz deuorauit. Osee. xij. a. Oēū in egyptū ferebat. Hūis Verū ad eugenīū papā. Apli fortes fuerūt i bello nō molles i ferico: Si fili⁹ es p̄betaz: et tu fac similit. Sedq: b. Sz qd existis videre: p̄baz: vtiqz dico vob et plus q p̄bam. Veda. Officiū p̄be ven- tura p̄dicere nō etiā demōstrare: Maior p̄ba i q̄ finis p̄ba- rū. Bar. xj. b. Lex et p̄be vsqz ad iohāne. Chryf. Iohan- nes ceteris p̄betis sic p̄ximio: christo tpe: ita iusticia. Nam multę stelle p̄cedūt orū solis: sed nulla earū luciferi nomē ac- cepit: q cū ipsa luce p̄cedit / suple nisi iohānes. Job. xxxvij. d. Nūqd p̄ducis luciferū i tpe suo: Sic etiā religiosus debet esse p̄beta ⁊ pl⁹ q̄ p̄beta: p̄pheta: bona ⁊ vera dicēdo: s plus q̄ p̄beta / meliora faciēdo. Ille q̄ min⁹ facit q̄ dicit est min⁹ q̄ p̄beta: q̄ aut pl⁹ facit q̄ dicit est pl⁹ q̄ p̄ba. Talis fuit iohānes: et talis debet esse oīs claustralis. Lzxi. iij. d. Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit rē. Udic ē rē. Recedēt⁹ di- scipulis iohānis / p̄uertit dñs f̄monē ad turbas / comēdans iohāne: ⁊ comēdādo ipsū appellauit etiā p̄beta ⁊ pl⁹ q̄ p̄beta: qz quē p̄beta p̄dixerūt v̄turū / ipse p̄sentē digito demōstra- uit. Ad comēdationē eiusdē aliud subdit. f. q̄ dicit ē angelus a p̄beta Malach. iij. a. Et est comēdabilis multum in hoc persona iohannis / quia dicitur angelus: non tñ propter nature / sed officij dignitate: Sic sacerdotes dicunt angeli. i. Cor. xi. b. Et propter angelos: id sacerdotes. Itē Malach. iij. b. Labia sacerdotis rē. Cōtinuatio. Vere iohannes plus q̄ p̄beta est: qz hic est de quo scriptū est: Malach. iij. a. k. Ecce mitto: Verba sūt p̄s ad filiū. Angelū nū- ciū / m̄labēū ante faciē tuā. i. manifestatōne. Chryf. Prop̄betē est vt de deo p̄betet. Nunqd p̄betē ē vt de illo p̄betet deus: Iohannes christū dicit agnū: christ⁹ iohan- nē dicit angelum. Item Chryf. Puto sed non audeo dicere q̄ gloriosior est iohānes / quia homo fuit et p̄pter meritū vir- tūtis angelus est vocatus: q̄ si nomine angelus ⁊ natura fuis- set. Angelus enī hocipso q̄ angelus ē: non tam est virtutis p̄miū q̄ nature p̄betas. Greg. Omnis etiā sacerdos an- geli nomine cenfetur. Malach. iij. b. Labia sacerdotis custo- diunt scientiam rē. Necnon vnusquisqz fidelis si a p̄auitate proximū reuocat ⁊ ad bonū exhortatur. f. eternum regnū: v̄ supplicium erranti denunciat: profecto angelus dñi existit cū hec facit. Esto ergo angelus dei vt videas faciē patrie qui ē in celis: Matth. xvij. b. n. Qui preparabit viam tu- am ante te: penitētiam p̄dicando / ad baptisimū affuefaciē- do. Dico enī vobis: vt summā frutū ei⁹ cōprehēdā:

Dico enī vobis: vt summā frutū ei⁹ cōprehēdā: Dico enī vobis: vt summā frutū ei⁹ cōprehēdā:

Malach. iij. a. Et est comēdabilis multum in hoc persona iohannis / quia dicitur angelus: non tñ propter nature / sed officij dignitate: Sic sacerdotes dicunt angeli. i. Cor. xi. b. Et propter angelos: id sacerdotes. Itē Malach. iij. b. Labia sacerdotis rē. Cōtinuatio. Vere iohannes plus q̄ p̄beta est: qz hic est de quo scriptū est: Malach. iij. a. k. Ecce mitto: Verba sūt p̄s ad filiū. Angelū nū- ciū / m̄labēū ante faciē tuā. i. manifestatōne. Chryf. Prop̄betē est vt de deo p̄betet. Nunqd p̄betē ē vt de illo p̄betet deus: Iohannes christū dicit agnū: christ⁹ iohan- nē dicit angelum. Item Chryf. Puto sed non audeo dicere q̄ gloriosior est iohānes / quia homo fuit et p̄pter meritū vir- tūtis angelus est vocatus: q̄ si nomine angelus ⁊ natura fuis- set. Angelus enī hocipso q̄ angelus ē: non tam est virtutis p̄miū q̄ nature p̄betas. Greg. Omnis etiā sacerdos an- geli nomine cenfetur. Malach. iij. b. Labia sacerdotis custo- diunt scientiam rē. Necnon vnusquisqz fidelis si a p̄auitate proximū reuocat ⁊ ad bonū exhortatur. f. eternum regnū: v̄ supplicium erranti denunciat: profecto angelus dñi existit cū hec facit. Esto ergo angelus dei vt videas faciē patrie qui ē in celis: Matth. xvij. b. n. Qui preparabit viam tu- am ante te: penitētiam p̄dicando / ad baptisimū affuefaciē- do. Dico enī vobis: vt summā frutū ei⁹ cōprehēdā:

Maiores in natos mulierum propheta iohanne baptista nemo est. Non preferit patriarchis et prophetis sed pariter: sic dicit Beda. Item nota: quod non dicitur maior simpliciter sed addit prophetam: In euangelio matthei simpliciter dicitur. Item quod nemo sanctorum illorum ipse vel precedentium fuerit maior iohanne expressum habemus: Sed an aliquis de posteris qui secuti sunt post eum fuerit maior eo non habemus discussum vel ab euangelista vel ab aliquo euangelista. Et nota quod mulier hic accipitur secundum idioma latinum / a fractione quod si a molliore / ut nulla sit obiectio de filio virginis.

Commendatur iohannes

Costantia: quod non est arduo: ut hic: Et quod respicit herodem: **Barc.** vij. c.
Ultra austera: quod comedebat locustas. **Barc.** **Veste aspera:** quod pilis camelorum vestitus: **Matth.** iij. a.
Deserto: quod posset esse filius summi sacerdotis in domo herodis vel pilati: **Barc.** i. a.
Prophetis dono: ut hic.
Propinquate regis christi: nobiliores enim solent esse propiniores. **S. j.**
Sua auctoritate et gratia. S. j. b. **Qui autem**

minor est in regno dei maior est illo. Hoc exponit tribus modis in Glo. Amb. primo sic: **Qui autem minor est in mundo est maior est illo quod adhuc dicitur: huiusmodi adhuc nullus esset cum deo: nemo enim ante christum in celum ascendit: Sol. Porro ita dicitur: deo est spe. Sed nunquid et iohannes erat cum deo spe? Erat utique: sed non ita certa sicut illi qui iam decesserant et in sinu abrahe erant: de quibus hoc melius intelligitur: qui pro certitudine et penne caritatis dicitur esse in regno celorum. Vel loquitur respectu sui temporis Amb. Secunda expositio in Glo. Vel ego quem minoris facit multo propter in ecclesia sanctorum illi placet sum. I. ego qui minor sum hominum reputatione etc. Tertia expositio. Vel novissimum angelus celi melior est quous homine. Et tunc sensus est: quod mimus angelorum maior erat iohannes. Sequitur: **Et ois populus etc.** Laudato iohanne transit ad increpandum scribas et phariseos: qui etiam publicanis credentibus nec iohannis nec christi predicationem susceperunt. Dicit ergo. **Et ois populus audietis et publicani iustificauerunt etc.** Istud potest legi tanquam a domino pronunciatum / vel tanquam ab euangelista insertum. Si legatur quasi a domino dictum / ut adhuc dominus imoretur in comedatone iohannis / dicitur ita: **Ois populus:** supple iohanne. i. et predicatione olim antequam in carcerem / **iustificauerunt etc.** Si legatur quasi ab euangelista insertum / supplebitur dominum. **q. d. euangelista: Ois populus audietis dominum ita comedantem iohanne: et publicani iustificauerunt deum.** i. iustum esse dixerunt: vel potius facto ostenderunt peccata penitendo et baptismum suscipiendo. Non enim deus in se potest iustificari / sed in peccatore cum penitentia / iustificatur. **Ubi Beda. Qui penitentem deo peccatum iustificat deum sperans ab eo veniam peccatorum. Ubi Iosue. vij. c. Fili penitentem peccata tua et da gloria deo. c. Baptizati baptismum iohannis: in quo nulla gratia interi: prestabat: sed in corpore exteri: tingebatur aqua. Ubi Barc. iij. c. Ego quidem baptizo vos aqua in penitentia. Quare ergo vel ad quod baptizabantur? Rursum propter devotionem suscipientium et propter assuetudinem ad baptismum christi. Sic enim predicatione iohannis fuit via ad christi predicationem: sic baptismus iohannis fuit via ad baptismum christi. Dicitur autem baptismus iohannis: quod quicquid ibi fiebat ipse faciebat: non sic in baptismum apostolorum. **Pharisei autem et legisperiti filium dei spreverunt in semetipsum. i. ad seipsum missum vel seipsum: quod in hoc se fecerunt quod dei filium quod per prophetas primo: postea per christum: deinde per apostolos misit non susceperunt: quo per mortem filii mundum saluare decrevit. De quo Roma. xj. d. O altitudo etc. Et Aug. in li. c. l. Nec satiabilis illis. d. dulcedie mirabilis: considerate altitudi-******

ne filii divini super salutem generis humani. Si pharisei ingrati istud filium respuerunt. Ubi per Ps. dicit dominus. Cogitaverunt consilium meum repellere. Proverb. j. c. Vocavi et renuisti etc. Non baptizati ab eo. Sequitur: **Qui ergo etc. q. d. publicani et peccatores iohannis monita receperunt: pharisei et scribe contempserunt: Qui ergo similes sunt: Et nota quod non pueris comparantur hic pharisei: quia pueri hic sumuntur in bono. Intelliguntur enim hic per pueros prophetas vel quilibet boni doctores. Doctores ergo puerse generationis non comparat scitis viris: quod sic non argueret vel vituperaret eos. Non est ergo comparatio in personam et personam: sed totum negotium totum negotio comparat: sicut dicitur in d. Glo. sup. Mattheum. xj. Quia sicut in illo continentur arguentes et arguti: ita in hoc pharisei ergo arguenti sunt qui tota monita audierunt et nihil fecerunt. Iohannes predicavit eis vitam et verbo et exemplo et contempserunt. Sed infert dominus: **Qui ergo similes dicam homines generationis huius iudaeorum: tota monita salutis audientes et non obedientes: huiusmodi et cui similes sunt: Replicatio interrogantis inuit ipsos valde fuisse pueros. Similes sunt pueri etc. q. d. dominus: factum horum puerorum hominum simile est hominibus facto puerorum ludum et inuitantium ad ludum alios nolentes ludere: et lametantium et inuitantium alios ad lameta et nolentes flere. Ad istam enim sepe ludunt pueri in foro vel in platea: et inuitant comites suos ad ludum quos videt circumstante quod nolunt eis colludere: sepe etiam pueri****

legisperiti filium dei spreverunt in semetipsum / non baptizati ab eo. Aut autem dominus: Cui ergo similes dicam homines generationis huius: et cui similes sunt: Similes sunt pueris sedentibus in foro:

fientes inuitant comites suos ad lamenta: quod tamen per eis nolunt flere: et postea obijciunt hoc eis. **Ubi potuit esse quod pueri habent quidam cantica leticie et quidam lametationes quos cantando secundum modum cantandi tripudiant: et quasi aliquid non faciebant sic dicebant alii pueri: nos cantauimus in hunc modum et vos non tripudistis illo modo. Per pueros significat huiusmodi dominus prophetas et apostolos iohanne et seipsum pro puritate et humilitate. Esa. vij. d. Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi dominus in signum et in portentum in israhel. Quidam istorum puerorum cecinerunt cantica leticie / bona promittendo / ad gaudia inuitando: ut david. Exultate deo adiutori nro etc. Et Esa. lxij. a. Eris corona glorie in manu domini et diadema regni in manu dei tui. Alii lametauerunt / ad luctum et penitentiam provocando / tristitia vel supplicia comminando: ut iohannes: **Barc. iij. b. Venimur viperarum quis demonstravit vobis etc. Matthei. ix. a. Super tribulatione filii populi mei etc. Et Iob. p. totum. Moyse cecinit benedictiones adimpleribus legem: et lametavit maledictiones transgredientibus: Deut. xxxij. Ezech. ij. d. Vidi librum scriptum in tuis et foris: in quo erant scripte lametationes / carnis et vestis. Isti etiam sunt quasi pueri improprietates tribulibus suis. i. iudicibus / quod ad eorum exhortationes nolunt gaudere vel lametari. Et nota quod est duplex via salutis. i. via gaudij et meritis. Gaudendum est per duo bus. i. per liberatione anime in presentem: et per spe future liberationis. **Doledum est etiam per duobus. i. per penam et per culpa. Sed enim precipue debet dolere homo quod non potest vitare culpam: saltem veniale in vita presentem. Ad vitamque via sepe inuitauerunt pharisei iudeos: sicut predictum est: nec eis acquerunt. Chryf. Cum predicat iohannes et non audis: quod suscipies inope qui non suscipis apostolum? Dicit ergo: **Similes sunt pueris. i. Cor. xij. d. Nolite pueri effici sensibus etc. k. Sedentibus in foro. Foris prope dicitur locum in quo iura dicantur: sic dicitur a phoroneo qui primus instituit hominum locum. Sedentibus ad docendum in scios / ad puniendum reos / ad defendendum innocuos. Barc. xxiij. a. Super cathedram moysi etc. **Physice. In foro. i. in ecclesia ubi cause aiarum discernuntur a iudicibus. i. a prelatibus. Deut. xvij. b. Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris in sanguine et sanguine et causa et causa et lepra et non lepra: surge et ascende ad locum quem elegerit dominus deus tuus: veniesque ad sacerdotes leuitici generis et ad iudicem qui fuerit illo tempore**********

Ps. 61.

Ps. 80.

Physice

Et si fuerit illo tempore

Iteus illicitos faciendo et luxuriose amando. **U**n **E**sa. liij. c. **E**t nu-
 tib' oculor' ibat. **E**t **P**rouer. vij. b. **E**t iurilis gradif ore puer
 fo' anuit oculis. **P**et. ij. c. **I**n puluibus suis luxuriantes et.
Ite capillis peccat' eos ornado margaritis z coponendo et
 tingendo. **C**otra qd. j. **P**et. iij. a. **M**ulieres subditę sint vif
 suis: quaz nō sit ex-
 trinfecul capillatura
 aut circudatio auri.
 j. **T**imoth. ij. c. **M**u-
 lieres i habitu orna-
 to cū verecūdia z fo-
 brietate et ornantes
 se nō in tortis crin/
 b' aut auro aut mar/
 gartif. **I**te osculis peccat' turpif z luxuriose osculādo. **U**nde
Prouer. vij. b. **E**cce mulier occurrit illi ornatu meretricio q
 parata ad decipiēdas aias. **E**t. j. **A**pprehēfūq' deosculat iuue-
 nē z peaci vultu blādif. **I**te tria ponit lucas i qd' magdalena
 obsequiū exhibuit christo: **M**ā oculos qf ad lasciuēdū z ad vi-
 dedū nō vidēda obtulerat: mō ad bonū vfu. i. ad effusionē la-
 chrymar' exhibuit. **L**apillis qz qz sepe ad lenociniū ornaue-
 rat iā pedes dñicos terfit. **O**s qz q' sepe nō dicēda dixerat: z q'
 sepe ipudent' osculata fuerat: iā ad osculādos pedes dñicos hu-
 miliat: **S**icq' adimpleuit ipsa illd apli. **R**oma. vij. d. **S**ic exhi-
 buistis et. **E**t **S**ap. xj. c. **D**er q' peccat et. **D**icit q' **R**oga-
 bat aut illū qdā pharise' vt manducaret cum illo:
Et ingressus domū pharisei discubuit. **M**ota inuitat'
 venit hic dñs. **S**up. v. f. ipsemet inuitat se cum leuit. et. j. xix. a.
 cum cacheo: **E**t quid est h' nisi qz dñs aliqñ tribuit grām aut
 p'solationē nō rogat': aliqñ rogat'. **D**ocet etiā p b q' inuitat'
 accessit ad p'adū pharisei q' ad extraneos nō debem' ire nō
 inuitati: sed inuitati aliqñ possum' ire. **I**re nō vocat' est impu-
 dentię: nunq' ire vocat' ē imprudentię. **E**cclj. xij. b. **A**duocat'
 a potentiore discede: ex h' eni magis te aduocabit: z nō sis im-
 probus ne impingaris: z ne longe sis ab eo me eas. i. vadas in
 obliuionē. **P**er h' aut q' cū leui z cacheo inuitauit se: docet q'
 cū familiarib' suis pōt se inuitare aliqñ. **S**ic dñs q'libet die
 imo fere q'libet hora inuitat se vt comedat nobiscū cū magna
 familiaritate. **L**ant. v. a. **D**ox dilecti mei pulsatis: aperi mibi
 foroz mea/amica mea/columba mea/imaculata mea. **A**poc. liij
 d. **E**cce sto ad ostiū z pulso et. **S**z pauci audiūt vocē ei'. **U**n
 pquerit **J**ob. viij. f. **Q**uare loq'la meā et. **E**t **I**gressus
 domū pharisei. **M**oralit' **P**er phariseū utū intelligunt
 claustrales. **P**hariseus enim interpret' diuisus: et claustrales
 ab alijs sūt diuisi loco z merito. **P**ropterea iste vocabat' simō:
 qd' interpret' obediēs: qd' bñ puenit claustralib': qz ipsi veniūt
 ad obediētā. **C**ū talib' libent' cgnat v' p'adeat dñs. **P**rouer.
 viij. b. **E**go sapia habito i psilio z eruditus interūs cogitatio-
 nib'. **E**t. j. d. **D**elictię meę eē cū filijs hoim. **S**z vide cui' simo-
 nis domū ingressus ē iesus vt p'adeat seu cgnat. **E**t enī si
 mō mag': simō cyrene': simō zelotes: z simō leprosus. **S**imō
 magus ē claustralis ambitiosus vel simoniae: **N**on in domo
 ill' recūbit iesus. **S**imon zelotes ē claustralis inuidus vel fra-
 cundus: **N**ec i domo ill' recūbit iesus. **S**imon cyrene' q' i an-
 garia portauit crucē: est claustralis: q' crucem religiōis cū mur-
 mure portat: **N**ec in domo ei' recūbit iesus. **S**imon leprosus
 est claustralis: q' causa agēdi pniām claustrū intrat z pctā sua
 bnmilit' p'fitef. **I**n domo hu' recūbit iesus. **U**n **D**at. xxvj.
 a. **C**ū esset iesus i bethania i domo simōis leprosi/accessit ad
 eū mulier et. i. aia peccatrix habēs pgeriē bonoz operū cum
 suauitate deuote orōnis. **A**labastrū enī est pgeries operū: et
 vnguētū oio. **D**e q' **E**cclj. x. a. **M**uliere morietes et. **S**equit':
Et ecce mulier q' erat in ciuitate peccatrix. **E**cce
 notat admirationē. **E**t notandū q' mirabilis erat ista mulier i
 peccādo: sed mirabilior fuit in penitēdo. **M**ulier. f. ma-
 ria magdalena. **D**e q' **E**sa. xxiij. d. **S**ume citharā/circū ciui-
 tatē meretrici obliuioni tradita: bñ cane/frequēta canticum vt
 memoria tui sit. **M**ota q' tuoz i aia penitēte: **E**sa. xlvij. a. **D**e
 scende sede i puluere fgo filia babilonis. **E**t **E**sa. xxj. b. **B**a-
 bylon dilecta mea posita ē mibi i ymbraculū: alia lra: in mi-

raculū. **Q**uattuoz pcurrūt i miraculo. **B**ñficiū/stupoz/pcur/
 sus/laus dei. **E**cclj. xxxvj. g. **T**erra illa inculta. i. magdale/
 na/facta ē vt hōi' voluptas. **S**z vide q' si noiaf hic: qz i pec-
 cato erat adhuc: sicut. j. xvj. e. non noiaf diues. **S**ed i statu
 grę iam puecta noiaf: **J**ob. xj. a. et. xij. a. **Q**ue erat i
 ciuitate: vbi multi
 sūt: ppter qd' puicif
 q' mltoz traxerat ad
 pctm. **E**t **P**eccat-
 rix: intellige publi-
 ca et p'ucta peccat'.
Dos enī sacre scri-
 pturę est pctōres q/
 si specialit' vocabulo
 appellare peccātes publice. **E**t cognouit q' iesus ac-
 cubuisset i domo pharisei attulit alabastrū vnguē-
 ti. i. p'xidē alabastrina in q' erat vnguētū. **B**eda. **A**labastrum
 gen' marmoris: in q' incorrupta seruant' vnguēta. **A**mb. **L**o/
 tendit p'ape grām hospitis. **U**n nota: qz q' antiq' suscipiebāt
 hospites/mlta eis exhibebāt bñficia: abluēbāt em' eis pedes/
 ministrabant eis necessaria ip'a. **F**estinauit q' maria abluere
 pedes ei' vt hospitē pueniret i h'mōi obsequijs. **U**n **E**cclj. vij.
 d. **S**i videtis sēsarū/euigula ad illū: z gradus ostioz illi' exte-
 rat pes tuus. **C**hryf. **P**ost multas mulieres accessit: post sa-
 maritanā/post chananā/post emorzoisā/z mlta alias: z nō
 in publico s' in domo. **L** chryf. **C**orpe non erat infirma nec ac-
 cessit corpi grā vt aliq': s' p honore dei z aie directioe: nec si-
 cut ad hominē nudū accessit: neq' enī capillis terfisset. **E**cclj
 xvij. d. **C**iuēs z san' et. **E**cclj. xvij. c. **A**n te languozem et.
S **E**t stans/pata seruire deo: q' iacēdo sepe offenderat eū.
Retro: p' verecūdiā. **S**ecus: ppter cōfidentiam.
Medes ei'. **D**eut. xxxij. a. **Q**ui appropinquāt pedi-
 bus ei' accipient de doctrina illi'. j. x. g. **S**edebat sec' pedes.
Lachrymis cepit rigare pedes ei'. **B**eda. **O**culos
 qd' terrena pcurierat: iam p pniām puerēs plozat. **M** **E**t
 capillis capiti sui tergebat: quos ad cōpōitionē vult'
 exhibuerat. **E**t osculabat' pedes ei'. **B**ñs **B**reg'.
Ore q' supra dixerat. **E**t vnguēto vngēbat. **B**reg'.
Od sibi p odore carnis suę adhibuerat. **M**is sic dicit **B**eda
 hoc fecit: **P**rimo hic: secūdo i bethania. **J**ob. xij. d. **D**at.
 xij. a. **D**at. xxvj. a. **M**oralit' **E**t stans retro secus
 pedes ei'. **P**edes dñi sūt misericordia z iusticia: qd' venit
 ad pctōres. **P**er misericordiā pctā dimittit: p iusticiā aliquaz
 pgnā infligit: **Q**z vt dicit **A**ug': aut hō punit: aut de' punit.
Juxta hos pedes stat aia peccatrix: sed diabolus vadit ante
 eos: qz qñ dñs intrat i aiam/ statim diabolus tanq' latro fu-
 git. **U**n **A**bacuk. liij. a. **E**grediet' diabol' ante pedes ei'. **R**e-
 tro etiā bñ d' stare: qz aia peccatrix a grā puenit et ab ea pte-
 git. **U**n **P**s. **S**ub ymbrā alarū tuarū ptege me et. **I**dē sūt
 alę dñi z pedes dñi. **I**te p pedes q' sūt infima ps corpi/ signi-
 ficant' paupes q' sūt infimi i mystico corpe christi qd' ē ecclia.
De qd' d' **M**at. j. d. **E**cce sup mōtes pedes euāgelicātis et
 ānūciāt' pacē. i. christi. **S**tat retro sec' pedes dñi q' p'fisionē
 pauperū: p'p'io cōmodo antepōnt: **S**ic d' **P**rouer. xij. d.
Qui negligit dānū p'p' amicu iust' ē. **D**os pedes rigat: q' pau-
 perū tribulatiōib' cōmunicat: q' illoz tristitiā suā putat q' illis
 ex affectu cōpassiōis inclināf. **E**t bonū est rigare hos pedes:
 qz paupes sūt terra fertilis: q' si bñ rigata fuerit z semiatā/ fru-
 ctum reddit multiplicē. **S**emē est elemosyna: q' iacif in bonaz
 terrā: qñ ponit i manu paupis: q' stultis q' nihil sciūt de agri-
 cultura terrę videt amitti. **S**ed nō ē ita: immo quāto magis
 manet i terra: tanto ampli' multiplicānt' fructus. **E**cclj. xi. c.
Dane semia semē tuū et. **E**t h' etiā elemosynaz largitio sig-
 nificat' p'fisionē capilloz q' corpi sup fluūt. **E**t nota qñq' offi-
 cia q' maria exhibuit pedib' christi. **S**tetit retro sec': rigauit
 lachrymis: terfit capillis: osculata fuit: vnguento vngit. **D**ec
 eadē debēt diuites paupib' p'stare. **D**ebēt secus stare. i. para-
 ti esse pauperū p'fisioni: sicut abraā **B**en. xvij. a. **L**ui sedēt i
 ostio tabernaculi sui apparuerūt tres viri: qz cū et. **E**t **J**ob
 xxxj. d. **F**ortis nō māsit pegrin' et. **S**ed debēt lachrymis ri-
 gare. i. ex affectu

Moraliter

Ps. 16.

Quinq' officia maria exhibuit pedib' christi

Et 3 13 gare. i. ex affectu

gate. i. ex affectu cordis copati: Sic paulus. ij. Cor. xj. g. Quis infirmat etc. Hicere. ix. a. Quis dabit capiti meo aqua etc. Job xxx. d. Fleba quonda sup eo q afflicto erat. Tertio debet capillis tergere. i. de suis supfluis misereri: qz no sufficit cordis copassio nisi sequat optis sbuectio si assit facultas. Greg. Pro bario dilectiois ephibitio e optis. Sz qda no tergit capillis suis pedes dñi: s ill pot suspēdunt sic ab salon. ij. Regl. xliij. f. Qui capilli semel tondebant in ano et vendebant ad pondus publicū: vt dicitur ibidē. Ad pondus publicū semel in ano capillos suos vēdūt: q frumētū vinum et alia bona sua seruāt vt cari vendāt: nec paupib⁹ erogāt: sic vsurarij: et etiam qdam canonici q puetus pbendarū suarū seruāt vt cari vendāt: vidēt paupes idigētes nec erogant. Tales pculdubio capillis pprijs suspēdunt ad paribulū infernale. Ideo picipit Ecch. v. a. Fili hois sume tibi gladiū acutū radētē pilos: et dūces p caput tuū et barbā tuā. Quarto debet osculari. i. amare. Osculū enī signū est amoris. Amor autē facit ne sit grauis tribuētī necessitas paupis. ij. Cor. ix. b. Anusqz det prout destinauit i corde suo nō ex tristitia aut ex necessitate: Illarē em dato: diliget de. Quito debet vnguēto vngere. i. bono opiniōis odore alios recreare. Sic aplus. ij. Cor. ij. d. Chisti bon⁹ odor sum⁹ in oī loco. Vnguētū etiā est dulce sūbū cū elemosyna. Eccl. xvij. b. In oī dato nō des tristitia mali sibi: Mōne ardore refrigerat ros: Eccl. xxxvij. a. Impingua oblationē et da locū medico. Sequit: a. Vidēs aut phariseus q etc. Iste pharise⁹ de falsa iusticia. i. de puratiua iusticia: quā. i. putabat se hēre sup nulla copassioe mor⁹ sup fragilitatis oblit⁹: sicut dicit Amb. quōsdā vere hypocritas significat: q pctōres abomināf. De qb⁹ Esa. lxxv. a. Qui habitāt i sepulchris et i delubris idolorū dormiūt: q comedūt carnē suillam et ius. pphanū in vasis eoz: q dicit pctōri. f. recede a me nō appropinques mibi: qz imūdus es. Erat aut i qnqz rephē sibilis iste. Primo de psūptioe falsę iusticie. Secdo de icompassioe. Tertio de infidelitate: qz credidit chistū ignorare q/ lis esset mulier. Quarto de primi sui accusatioe. Quito de sui supiois rephēsiōe. i. chisti. Dicit q lucas: Vidēs aut pharise⁹ q vocauerat eū: sed non inuocauerat: quod melius esset: quia omnis quicūqz inuocauerit nomen domini saluus erit: Jobel. ij. g. b. Aut intra se dicens: hic si esset ppha etc. vsqz ibi: quia peccatrix est: vñ nō deberet p mitti se tāgi ab ea. c. Et rñdēs etc. Dñs tanqz deus psci⁹ secretoz cogitatioi pharisei rñdit. Reputabat enī se esse iustū phariseus: et illā nō esse dignā que tāgeret dñm: sed q abijcēda esset ab eo: et dñm nō esse verū pphetā q illam peccatricē esse nesciebat. Proponit q ei dñs paradigma per qz pvincit iste nō esse iust⁹: qz hospitalitatē quā debuerat dño nō exhibuit. Videbat enī ipse diligere dñm qz inuitauerat eū: sō pbat dñs per exēplū duoz debitoz qz magdalena eū pl⁹ diligit q ipse: et ipsa dignā q tāgeret dñm et q nō abijceret ab eo: qz multū dilexit: et q dñs ver⁹ ppheta: q cogitatioes pharisei nō vit. Dicit q: Et rñdēs iesus: cogitatioi pharisei. d. Dixit ad illū: simō: habeo tibi aliqd dicere. At ille ait: magr dic. Doceri vult: sō vocat eū magr: si seruire velle: vocasset eū dñm: si honorare vlamare: vocasset eū patrē. Ibi enī trib⁹ noib⁹ sepe vocaf. Magr: rñnabilis: dñs irascibilis: pater pcupiscibilis. e. Duo debitores erāt cuidā feneratori: vñ q debebat denarios qngētos: et ali⁹

Phariseus in quibus rephē sibilis

quingenta. Nō videt esse feneratori: cui se copat dñs et etiam q donat. f. Nō habētib⁹ illis vñ redderēt donauit vtrisqz: dñs g eū pl⁹ diligit. i. diligere debet ex h⁹: s. Re spōdēs simon dixit: estimo qz is cui plus donauit. Nota donare interdū p dare ponit: intdū p donare: hie g vtrāqz significatiōem impositat: vt ita itelligat. i. cui pl⁹ donauit: et donauit. Et h⁹ sensu verū est: cui pl⁹ donaf pl⁹ diligit. i. cui pl⁹ daf et donaf: pl⁹ diligit tenet. Ab ystice. Duo debitores significant duos ppos: iudicū. f. et genit. Duo etiā debitores sūt clerici et laici vel claustrales seclares. Fenerator est chistus: de q Bar. xxv. e. Oportuit gre pecuniā meā cōmittere nūmulariis: vt ego venēs reciperē vtrqz qd meū ē cū vsur. Alterqz debet feneratori nūmū regl imāgie isignitā. i. aiaz sibi ad suādū cōmissā. De q Bar. xxj. b. Osdite mibi nūmū ma cēsus: At illi obrulef et denariū. Et ait illis iesus: Cui⁹ ē imāgo hęc et superscriptio: Dicit ei cesaris. Tūc ait illis: Reddite etc. Hoc ē debitū cōmune oib⁹. Sz pzet hęc debet vñ qngētos denarios et ali⁹ quingenta. Et certe vtrqz numer⁹ p qnariū multiplicaf. i. qngētos cētū et quēdes decē. Tūc idē p vtrūqz numerū significaf. i. officiū qngz sensuū. Sz q vñ numer⁹ supat aliū significaf q vñ magr obligaf qz ali⁹: qz magis ē obligat⁹ cleric⁹ q laic⁹: et claustralis q seclari. Qz aut b: Nō habētib⁹ illis vñ redderēt: significaf q neqz suis vtrib⁹ pōt implere officiū sibi cōmissū absqz gra dei. Tūc Joh. xv. a. Si ne me nihil potest facere. j. Cor. xv. b. Nō aut ego s gra dei meū. Sequit. b. At ille dixit: dñs. f. Recte iudicasti. Beda. Sua snia pharise⁹ puitat: qz sic phrenetic⁹ fune portat ex q ligaf. ij. Regl. xij. b. simile. k. Et puerus etc. Ad dita snia pharisei: cui plus dimittit pl⁹ diligit: opera mulieris pferit dñs opib⁹ pharisei. Et ē collatio qz p antithesim. Sō autē pferit opa vtriusqz in se: vt hūc improbet illā approbet: vt ex sententia ab ipso phariseo lata ipsū arguat: et mulierē pl⁹ ipso diligere ostēdat. Dicit q: Et puerus ad mulierē: non tam de cor poris puerisōe intelligēdū q de respectu misericōdie: qz oculo misericordie eā respexit. l. Dixit simoni. Interli. per iudiciū. i. rephēsiōe arguit. m. Vidēs hęc mulierē. Mō de cor porali visioe qrit: sed tale ē ac si dicat: debes videre. i. p slderare opa mulier. Et h⁹ qd dicit Amb. Corporalē vidē vides. i. opa exteriora: sed mysteriū nō vides. i. deuotionē quā habet mulier i secreto cordis. n. Intraui i domū tuā: s nō in mentem. o. Aquā pedib⁹ meis nō dedisti: qd modicū erat: et de facili poterat fieri. q. Hęc aut lachrymis rigauit etc. qd fuit op⁹ mirādē pietatis. p. Oralit. q. Aquā. i. elemosynā. p. Pedib⁹ paupib⁹. Eccl. iij. d. Sic aqua extinguit ignē etc. q. Hęc aut lachrymis rigauit. i. copassa est ex affectu. r. Et capillis suis terfit. i. iuuenit effectū. s. Osculū mibi nō dedisti. Morat antiquā puetudinē. Antiq⁹ enī qui suscipiebāt hospites: suscipiebāt eos in osculo pacis: et i lumine mutua sibi pmittebant securitatē. t. Hęc aut ex q intrauit nō cessauit osculari pedes meos: ad literā: vel moraliter: id est amare pauperes. v. Oleo caput meum nō vnixisti. Hoc forte tunc hospitibus exhibeat: et hoc non erat magnū. x. Hęc aut vnguēto: quod chare emerat: y. Chrit pedes meos: mystice. i. suauit allocuta est. Eccl. iij. d. Cōgregatiōi pauperū effabilē te facito. s. Propter qd dico tibi: remittūf ei pctā multa. Roma. v. d. Abi abūdauit delictū etc. a. Quā dilexit multū. Quā tenetur ostēsiue v signatiue: nō causatiue. In b etiā ostēdit se dñs scire que et quis erat

Donat

que et quis erat in? et exter? contra h q pharise dixerat: Si hic esset ppha et. Breg. Ardoz charitas i ea rubiginē pctō, rā cōbussit: qz pctā cremabilia sunt: et ad faciē ignis stare non pōt. Amb. Enumerāt bona peccatric mlier: et mala falsi iu/ sti. i. habet puratiuā iusticiā. Dystice. i. mala iudaice: et gē/ tilis ecclie bona. Mo/ ra q dicit: Remit/ tū: Mōqd nō pus conrita erat: Ergo pctā erāt ei remissa: Quid ē q dicit: re/ mittit: Pōt legi q/ sens p pterito. Re/ mittit. i. remissa eē ostēdit: sic pgnitēs pmo cōterit et i mo/ mēto ptritōis pctm ei remittit: postea cō/

stetur sacerdoti: et tūc etiam ei remittitur: id est remissio esse facta ostēdit. Nota etiā q dñs deserit viā similitudinis. Di/ xerat eni/ simon: qz cui plus donat pl' diligit: si q iuxta ordi/ nē similitudinis pcederet/ diceret i hūc modū: qz plura pctā sūt ei remissa/ plus dilexit: Alit aut ecōuerso: qz multū dilexit remissa sūt ei pctā multa. Deserit q viā similitudinis/ vt itelli/ gat/ qz dilectio pcedit remissionē: qz forte putares q dilectio sequeretur remissionē et non pcederet. Nota qz ē dilectio que pcedit remissionē: et ē dilectio q sequit. Est eni dilectio pma/ ria et secundaria. Tria eni sūt in qb' pma iustificatio pstitit. s. pmarie grē infusio/ ptritio cordis/ pcti remissio. Prima iusti/ ficatio: cū iustificat impi'. i. fit de impio pius: iustificari non pōt sine fundamēto. Primo q infundit ei fundamētū. i. fides. Sed qz fides sine charitate nō iustificat: infundit ei fides cū charitate: qz cito gfa infundit/ tam cito pterit/ tam cito pec/ catū ei remittit. Et de qz hęc tria nō se pcedūt tpe sed cau/ sa: nam infusio grē est causa ptritōis: cōtritio est causa remis/ siois. Sic habet qz pmaria dilectio pcedit et ptritōnē et remis/ sionē. Est et alia dilectio q sequit remissionē: nam postqz iusti/ ficat' ē hō: et remissū est ei pctm/ ampl' diligit: et fm grāz si/ bi collatā opat bñ. Tū pōt intelligi h secundaria dilectio opis exhibitio q pbatio ē pmarie dilectiois. Et qz notaret dñs p/ maria dilectionē pcedere ait: qz dilexit. s. pmaria dilectio: remissa sūt ei pctā. **C**ui autē dicitur: **Quis est hic qui etiam peccata dimittit?** Minus diligit: fm sniam tuam poterat etiā pcludere. Ergo tu minus diligit: sed more elegāris tractatoris tacuit cōclusionē qz manifesta erat. Sed qd dicit de brā virgine et de alijs scī ficat' ab vtero qb' nihil oīno videt esse dimissū: nunqd ergo brā virgo minus diligit qz magdalena: Sol. Magdalena plus diligit ex dimisso: brā virgo plus diligit ex cōmisso. Inquantū qz magdalene plus dimissū est: plus diligit et diligere tenet. Cuius minus dimittit et cōmittit/ minus diligit. i. diligere tenet. Sol/ uit etiā alit. s. de gētili iplo et iudaico. Plus eni debet gētilis plus diligere: qz plus ei dimissū ē qz iudaico: pctm em idolatrie ei dimissū ē: et reuera plus gētilis magd dilexit qz iudaic'. **D**ixit autē ad illā dñs: remittunt tibi peccata: Mō dicit di/ mitto/ s. dimittit: vt tolleret ab eis occasionē maledicēdi aut cogitādī. **E**t ceperunt q simul accūbebāt dicere i/ tra se: qz ē hic et. Beda. Sanata egrota/ de ei' salute aliq egrotant: qsi sanatio ei' est eis occasio egritudinis. Aug' sup Job. xij. de iuda. Iste de bono odoze moritur q aliq viuunt. **Q**uis est hic qui etiam peccata dimittit? Intelligebāt h esse opus soli' dei. Rñdet Esa. xliij. d. Ego sū ego sū ipse q deleo iniquitates tuas ppter me. Bemiatio pnois duplicē naturam in christo ostendit. **D**ixit autē ad mulierē: fides tua te saluā fecit. Beda. Fides saluā fecit: qz qd petijt se posse acci/ pere nō dubitauit: qz iā spem ab illo accepit/ a q salutē que/ rebat. Sed qre pot' hic dicit de fide qz de spe: De vtroqz pōt notari dictū in Glo. vt reperas: nō dubitauit: hoc modo: nō dubitauit/ qz credidit: et etiā nō dubitauit/ qz sperauit. s. qz iā spē et. **V**ade in pace/ pector' vt ampl' habeas qerē a vltijs. Beda. He a via veritatis i viam scādali vltier' laba/

ris. Roma. v. a. Iustificati ex fide pacē habeam' ad deū et. **F**actū est deinceps et. **E**xpositio. La. VIII. Glo. Bede. Continuat istud capitulū non solum ad pcedens: sed a quarto incipiēs ptiuat vsqz ad deci/ mū infra. Diuidit autē istud capitulū in sex partes. In pma ostendit quid fecerit dñs p' marie cura/ tionē. Circūibat q/ dem ciuitates et ca/ stella pdicās s'buu/ det: in q circūit pa/ uerūt eū cū duode/ cim aplis mulieres curate ab eo. In se/ cūda paucitatē faciē tium s'buu/ dei ostēdit p parabolā seminis: cuius tres partes pe/

Factū est deinceps et ipse iter faciebat per ciuitates et castella pdicans et euāgelicās regnū dei: et duodecim cū illō: tē mulie/ res aliqz q erāt curate a spiri/ tib' malignis et infirmitatib': **M**aria q vocat magdalene

rierunt et tñ quarta ps fructū fecit: ibi: **C**ū aut plurima turba. In tertia ostēdit mysteriū fidei p aplos toti mūdo re/ uelādū: ibi: **N**emo aut lucernā et. In quarta ostēdit ce/ citas iudeoz q tñ litere iustit' ibi: **V**enerūt autē ad illū. In qnta dormit iesus/ surgit tēpestas/ euigilat/ tēpestas sedat admirant' nauē: arguuntur apostoli: ibi: **F**actum est aut. In sexta ponuntur tria miracula: primo liberatio demoniaci a legione: secundo curatio emorroisse: tertio suscitatio puel/ le. **H**ęc pars incipit: ibi: **E**nauga/ uerunt autem. Dicit ergo **E**t factum est deinceps: post hęc. s. **E**t ipse iter faciebat per ciui/ tates et castella pdicans et euā gelicās regnū dei: formam dans p'elatis et pdicatorib': vt et ipsi discurrant pdicando et docendo. **E**n de Chrys. Nos qui sumus vnus re/ glionis pastores singulas populū pas/ sionum species circūire debemus. Mā studiosus medic' circūit qz egrotā/ tes: et sic facit boni plati. **P**s. Famē patientur vt canes et circūibunt ciuita/ tē. Job. i. a. **C**ōsurgēs iob diluculo of/ ferebat holocausta p singulos. Cant. liij. a. **I**nuenerunt me vigiles qui custo diunt ciuitatem. Item Cant. v. c. **I**nuenerunt me custodes qui circūierunt ciuitatem. **P**rouerb. vj. a. **F**ili si spo/ ponderis pro amico tuo et. **R**e/ gnū dei/ dicit nō fabulas philosopho/ rū aut somnia fictionū. **H**iero'. **O**me quod non est ad edificationem morum in periculum vertitur audientiū. Job xij. a. **N**unquid deus indiget vestro mēdacio/ vt pro illo loquamini volos: **E**t tñ libentius modo auditur somni/ um qz veritas. ij. **T**imoth. liij. a. **E**rit tempus cum sanam doctrinam nō su/ stinebunt sed ad sua desideria coacer/ uabunt et. **R**e/ et duodecim: sup/ ple erant. **C**um illo: id est conti/ nue ei assistebant: ceteri veniebant et re/ cedebāt. **M** et mulieres aliqz que erant curate a spiritibus malignis et infirmita/ tibus/ sequebantur eum supple: et ministrabant ei necessaria. **H**oc licitum erat antiquitus apud iudeos. **D**ocet etiā per h q p'elati debēt habere secum bonos socios et familiam cura/ ram: maxime cum circūeunt visitando. **U**nde **P**s. **N**on ha/ bitabit in domo mea qui facit superbiam **H**eatius **H**erñ. ad eugenium papam. **N**on dico te sanū dolerem latera. **E**cclj. x. a. **S**cōm iudicem populū et. **M**aria que vocatur magdalena. **H**ic ipsa p'rio noie exprimit: cui' nomē pmo scienter qz erat publica peccatrix noluit exprimere: ne nomen

A

ps. 59d

ps. 100

4 s eius infamaretur

Et eius infamaret: qz hodie in ecclesia celebre habet. Prefertur enim virginibus in decantatione letanie. Moliatur etiam post exhibita christo beneficia: et non ante: ad innuendum qd bona alioqz debemus enarrare et mala tacere. Magdalon interpretatur turris. Bene ergo dicitur magdalene qsi turrensis: qz adhaesit turri: id est christo. De quo

De pe. dis. 3. c. sunt plures

Ar. 7. c.

De q demonia septem exierant.

Ar. 31.

De q demonia septem exierant.

Ar. 55.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant: et iohanna vxor chuce pcuratoris herodis: et susanna et alie multe que ministrabant eis

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

Interpretatur enim iohanna dñs misericors: et ad tales proprie pertinet esse misericordes: qz cum illis dñs misericors est. Susanna significat continentes. Interpretatur enim liliu. Cant. vii. b. Venter tuus sicut aceruus tritici vallat lilijs. Cum aut turba plurima ueniret. Beda. Nomine turbe: sicut diuersitas hoim: ita diuersitas inuif voluntatu: qz diuersi diuersis causis sequantur eu: vt dicit Rab. Quidā causa recuperandi sanitatē: alij causa disciplinae: alij vt comederēt de panibus: alij vt viderēt noua miracula: alij vt obseruaret eum. Et de ciuitatib' pperarent ad eu dixit p similitudinē: Exiit rē. In hac scda parte parabolice monet dñs discipulos suos non esse desides ad pdicandū verbū dei: licet in paucis capiat verbū eoz: qz hoc idem sibi cōtingit: cui' pdicatoris tres partes asserit perisse. Lucas aut bzeu' trāsit q' fm altū euāgelistā Barth. xij. a. dñs de domo simonis venit ad mare: et ascendit in nauiculā: et inde loquebat turbis. Proponit g eis similitudinē de seminatore q' exiit vt spargeret semina in agro: et dū spargeret: aliud cecidit in terrā bonā: aliud in terrā malā. Quod autē cecidit in terrā malā: aliud cecidit secus viā: aliud supra petrā: aliud inter spinas. Distingue g triplicē vsū male terre. Semē qd cecidit secus viā: non potest nasci: qz vel pedib' trāseūtis pulcat: vel auib' degustat. Semē qd supra petrā cadit: nascitur defacili. Cui' eni nascit qd in pfundo terre tactū ē: sed natū petre collidit: et deficiente humore ere: ardor solis statim arefacit illud. Qd cadit inter spinas nascit: sed simul spine nascunt et pariter cū eo p̄surgūt: nec illud exurgere pmittūt: quia suffocāt illud. Compar aut se dñs semināt: et sūb suū cōparat semini: corda s̄o auditoroz compar terre: cui' vna pars est petrosa: alia pars spinosa: alia s̄o lutosa: quarta pars bona. Petrosa pars terre: significat supbos et inuidos et tractidos. Dura qdē petra est supbia: dura petra inuidia: dura plane iracundia. De qd' Amos. vi. d. Nūqd currere queūt in petris equi: aut arari p̄t in bubalis: Terra spinosa significat auaros et ambitiosos et accidiosos. Mala quidē spina et foritradicata accidia: p̄gens spina ē auaricia: mala spina ambitio. De qd' dz. ij. Reg. xxi. a. P̄uaricatores qsi spine euellētur vniuersi. Proverb. xxi. d. Per agrū hois pigri rē. Sz multi spinas istas p̄gūtuas estimāt molles flores: sicut dicit Job. xxx. a. Esse sub sentib' delicias cōputabāt. Terra lutosa significat luxuriosos et gulosos. Lutū qdem vile et fetidum est castrimargia: vlt' et fetid' lutū est luxuria. De quo Ps. Et lutū platearū delebo eos. Abacuk. ij. d. Uia fecisti rē. In his terris perijt semē: qd eni in petrosa terrā cadit absqz humore arefcit. Job. viij. b. Nunqd virere p̄t scirp' absqz humore: aut crescere carectū sine aq' Qd cadit i spinosa: suffocāt a spinis. Gen. ij. b. Daledicta fra i ope tuo: spinas rē. Qd s̄o cadit i lutosa: terrā: pulcat ab oib'. Eccl. ix. b. Dullier q' est fornicaria qsi sterc' rē. Esa. li. g. Posuisti corp' tuū vt terrā: et qsi viā trāseūtib': sicut meretrix: et tō nō p̄t cōcipere. p̄t nimia frequētā trāseūtū. Hec ē terra maledicta: q' toties seminat et nunqz facit fructū. Sed quarta pars ē bona: q' facit fructū tricesimū in bonis iugat: sexagesimū in p̄nctibus seu viduis: centesimū in virginibus: sicut dicit Bar. xij. a. Teruntū scendū q' tres sūt seminatores: quoz quilibet exiit vt seminet semen suū. Deus: diabolus: homo. Dei semē triplex est. Unū increatum: secundū innatū sive p̄creatū: tertium inspiratū. Semen increatū est dei filius. De quo Gen. xxi. d. In semine tuo benedicent omnes gentes. Hoc semen seminavit deus pater in terram optimam: id est in beatā mariam. De qua Deut. viij. b. Benedicas domino deo tuo pro terra optima quam dedit tibi. Ps. Dominus dabit benignitatem id est filium benignū: et terra nostra dabit fructū suū. Hoc semē fuit puz sine palea: dū fuit i sinu semiatori. i. dei patris: Sz semiatū in terram natum est de fra: vestitū palea hūanitat'. Unde paulus

de facultatib' suis. Cum autem turba plurima ueniret et de ciuitatibus properaret ad eum dixit per similitudinem:

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

De q demonia septem exierant.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other parts of the text and commentary.

Unde Paulus Titum. tit. b. Apparuit benignitas et huma-
 nitas saluatori nri dei. i. humanata benignitas / qñ vestira di-
 uinitas. Un i ascensioe mirantes angeli dixerunt: Quis est iste q
 venit de edo ricti vestib' de bofra zc. Illud semē postea fuit
 seminatū i aliū agrū. i. i sepulchz: alit nō fructificasset. Job.
 xij. d. Illi granū frumēti zc. Semiatū est q̄ excreuit seges
 multa: qz multa corpa scōp̄ q̄ dormierūt / surrexerūt: z fact' ē
 fruct' terrē sublimis: vt dicit Esa. liij. a. quia illa corpa ascē-
 derūt cū eo in cglū. Tertio fuit semiatū in magnū agrū. i. i to-
 tū mūdū p ap' os. Esa. xxvij. b. Egredietur impetu cū iacob
 et implebūt faciē orbis semie: z florebit z germiabit isrl'. Itē
 semē innatū seu concreatū / qd semiat deus: triplex ē. s. posse /
 nosse / velle. Hoc seminat de' in terrā bonā. i. in aiām cuiusli-
 bet hois: qz vellet colligere fructū de oi hoie. Posse / seminat
 pater: nosse / filius: velle / spūscūs. Sed aliqd istoz seminum
 cadit secus viā / z a volucib' cglī comedif: Aliud inf spinas /
 et a spinis suffocat: Aliud in petrosā terrā et arefat: qz nō ha-
 bet humozē. Posse quod seminat a p̄e suffocat a spinis: vt
 patet in plaris: qd' datū est posse et auctoritas multa bona fa-
 ciendi z mala cohibēdi: sed curis et sollicitudinib' mūdi suffo-
 cat. Un cū dicit eis: Nōne habetis patrem faciēdi b bonum
 vel cohibēdi b malū: rident: habem' / sed curę z sollicitudi-
 nes scēh b nō pmittūt. Et nunqd iste sollicitudines spinę sūt:
 Certe sic: qz ita dicit dñs hic: et Matth. xij. c. Diere. liij. a.
 Nolite ferere sup spinas. Secūdū semē. i. nosse / qd seminat a
 filio / cū gaudio suscipit: sed qz nō habet humozē grę z deuo-
 tionis / eo q cadit in petrosā terrā. i. in cor supbū z in deuo-
 tū / arefat: vt patet i mult' clericis: q cū magno gaudio recipi-
 unt sciētā: sed qz nō habent humozē deuotiois / nec figunt in
 terrā. i. in christū radicē intentionis: ideo arefat z sine fructu
 effici: qz sciētia sola inflat. j. Cor. vij. a. Tertū semē. i. vel-
 le / qd seminat a spūscō / qñ cadit secus viā. i. circa tpalia quę
 trāsitoria sūt z caduca / comedif a volucib' cglī. Volucres cę-
 li sūt honores seculi: q velle multoz comedūt. Vult aliqs il-
 lam pbendā / illam platurā / illā ecclesiā: Ecce quot aues de-
 uozat illud vntcū granū qd semiauerat spūscō. Deut. xxxij
 d. Cōsumēt fame z deuozabūt eos auel mozu amarissimo.
 Ecce potētia suffocat in plaris: sciētia arefat in clericis: volū-
 tas deuozat fere in cunctis: Ubi q̄ habebit messem suā dñs z
 Posse debuit surgere in boni opationē / z mali cohibitionem:
 nosse in dei z sui cognitionē: velle i dei z pximi dilectionem.
 Sz heu nō ē sic. Posse ē suffocātū: nosse arefactū: velle de-
 uozatū. Tertū semē dei / ē semē inspiratū. i. dona z virtutes.
 De quo Beñ. xxvj. c. Semiauit isaac in terra illa: et inuenit
 in ipso āno centuplū. Matth. xij. c. Simile ē regnū cglorū
 hoī qui semiauit bonū semen in agro suo. Nec solum dona z
 virtutes sūt semia: sed quot bona tibi ptulit de': tot semia eie-
 cit in te. Vide q̄ quē fructū reddes ei de tot z tantis semib' in
 te lactis. Si bona terra es: reddes fructū multiplicē: z bñdice-
 ris a dño: si aut nō feceris fructū / aut si malū fructū feceris:
 terra reproba es / z maledicēris a dño. Un Deb. vj. b. Terra
 sepe venientem sup se bibēs imbrē. Et. j. Cui' consumatio in
 cōbustionē. Ita semiat deus agrū hoīs: z tñ modicū fructū
 recolligit. Semiauit aut z semiat sp aliu agrū magnū multi-
 plicē semine. i. mūdū. Cui' semia sunt vniuersę creature: inter
 quę nobili' semē ē hoim multitudo. j. x. a. Desistis qdē mul-
 ta: oparij ho pauci. Job. liij. e. Leuate oculos vzos z videte
 regiōes: qz iam albe sūt ad messem. i. hoies habiles ad colligē-
 dū in horreū dñi. Q̄ quot manipuli colligunt de b agro: sed
 pauci reportant in grangiā dei: qz diabolus totū reportat in
 grangiā suā / quę nimis magna ē: i. quā pōt intrare plen' cur-
 rus. Dilatauit enī inferū aiāz suā: Esa. v. d. Itē semiat dia-
 bolus: nō triticū sicut: sed cicania vitioz z iniqrū suggestio-
 nū: qd semē nimis multiplicat. Un Matth. xij. d. Dñe nō-
 ne bonū semen semiauit in agro tuo: Un ergo habet cicania:
 Et ait: Inimic' hō b fecit. Itē semiat hō quilibet i agro suo:
 Ali' qdē i carne: ali' qdē in vēro siue i aere: ali' ho in spū z ve-
 ritate. Cogitatioes / locutioes / opatioes sūt semina. In carne q̄
 semiat: q cogitatioes z locutioes z opatioes ad carnis dñgrit
 voluptates. Sed quā messem hic colligat / dicit ap' Gal. vj.
 b. Quę semiauerit hō / hęc z metet: Nā qui seminat in carne

sua: de carne z metet corruptionē. In vento seu in aere semi-
 nat: q̄ pp̄ fauozē humane laudis facit expēsas / v' legūt / aut
 rēdicāt / v' alta opa faciūt. De qd' dicit Osee. vij. b. In ven-
 tum semiauerit z turbine metet. Diere. xij. c. Semiauerit tri-
 ticū z messuerit spinas. Reuera triticū seminat. i. opa de ge-
 nere bonoz: sed qz in ventū seminat / ideo metūt eternas pun-
 ctiones z psciētę miserę remoztioes. Aggel. j. b. Semiauit
 multū z itulitū parū. i. modicū vanę laudis: qd nihil ē. Di-
 chę. vj. d. Tu semiauis z nō metes: tu calcabis oliuā z non
 vngēris oleo: mustū z nō bibes vinū. In spū z veritate semi-
 nat: q̄ oīa quę cogitāt / quę loquunt' / q̄ faciūt: referūt ad spūs
 vtilitatē / nō ad carnis voluptatē vel mūdi vanitatē. De qd'
 dicit Osee. x. d. Semiate vobis i veritate iusticiā z metite in
 ore misericordię. Ager iste fructū bonū reddidit. De quo Beñ.
 xxvij. d. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit
 dñs. Hic ager fossus / arat' / simat' / rigat' : et ideo bonū fru-
 ctū et multū z verū facit. Long' ager arat: sed breuis fodit:
 Sic dorū christi virgarū surculo fuit cęsū: z lat' lancea pfo-
 ratū: sicut dicitur Job. xix. f. Van' ho z pedes: sicut modi-
 ci agri fuerūt clavis fossi. Un in Pē. Foderūt man' meas et
 pedes meos. Esa. ij. c. Ingredere in petrā z abscondere i fossa
 humo. Simat' nihilomin' fuit spūs fetidus iudeozum. Esa.
 j. c. Non auerti faciē meā ab increpationē z psuētib' in me.
 Itē rigat' fuit roze sāguineo. j. xxij. c. Fact' ē sudor ei' sic gur-
 tē sanguinis decurrētis i terrā: Et pluuia lachrymarū: qz cū
 clamore valido z lachrymis orauit: Deb. v. b. Drop' hoc cla-
 mat ipse p Diere. ij. f. Nūqd solitudo fact' sūt / aut terra ferro-
 tina israel: q. d. nō. Solitudo enī terra inculta ē: et nullū fru-
 ctum facit: Chri' aut fructū multiplicē z bonū reddidit cultro-
 rib' suis. i. gaudia paradisi. Gal. vj. b. Qui semiat i spū / de spū
 metet vitā eternā. Itē nō ē terra serotina: qz aliq̄ heri semia-
 uerūt z hodie messuerūt vitā eternā. Beñ. xxvj. c. Semiauit
 isaac i tra illa z inuenit zc. Immo latro i cruce i eadē die semi-
 nauit: z messuit. Ecclj. xj. c. Bñdictio dei i mercedē iusti festi-
 nat z in honore veloci pcessus illi'. Cōsideret q̄ quilibet in quo
 agro semiat semia sua. i. cogitat' / sermones z act' suos. Si in
 carne / metet corruptionē: si i aere / metet turbine: si in spū / me-
 tet bñdictionē. Fruct' enī spūs sūt: Charitas / gaudium / paci-
 paciētia / benignitas / bonitas / longanimitas / mansuetudo / si-
 des / modestia / p̄tinetia / castitas: Gal. v. d. Si hos fruct' inue-
 nis in spū tuo / i bono agro semiauit / z metes vitā eternā. Itē
 semē ē elemosyna. Un Greg'. Semē tuū est qcqd boni fece-
 ris. Et dē elemosyna semē pp̄ qnqz rōnes. Primo: qz debet
 occultari sub terra: aliter non faceret fructū. Ecclj. xxx. c. Cō-
 clude elemosynā i sinu paupis: z ipsa orabit p te ab oī malo.
 Dat. vj. a. Te aut faciēte elemosynā nesciat zc. Secdo: qz de-
 bet cōmitti terrę spinis purgatę z tribulis. i. paupib': q nul-
 las habēt spinas. i. diuitias. Diere. liij. a. Nolite ferere super
 spinas. Ecclj. xij. a. Da bono z nō receptis pctōzē. Tob. iij. c.
 Panē tuū cū esuriētib' comede. Esa. lvij. c. Frāge esurientis
 panē tuū zc. j. xij. c. Cū facis puiusū zc. Tertio: qz debet ri-
 gari roze cōpassiois et hilaritatis. Esa. lvij. c. Si effuderis
 esurētī aiām tuā oriet' in tenebris lux tua. Tbreñ. ij. g. Effū-
 de sic aquā cor tuū. Job. xxx. d. Cōpateba' aia mea paup'.
 Ecclj. xxxv. b. In oī dato hilarē fac vultū tuū zc. Quarto:
 qz de ipsa recipit fruct' multiplex i alio āno. i. in alia vita: seu
 qz i hyme semiat. i. in p̄senti vita: et i p̄state colligit. i. in futu-
 ra vita. Ecclj. xj. c. Dane semia semen tuū: z vespe ne cesset
 man' tua. Quinto: qz tria sūt impedimēta elemosynę / sicut es
 seminis q̄ hic tangunt. Primū est tactatę pp̄tę ven' vel de-
 tractiois alienę: qd notat i semie qd cecidit supra petrā. Ecclj.
 ij. d. Cor durū male habebit i nouissimo. Secūdū est luxur
 vitę: qd notat i semine qd cecidit se' viā. Ecclj. xxj. c. Audiuit
 luxuriosus et displicebit ei. Tertū est amor diuitiarū: quod
 notat in semie qd cecidit inf spinas: q̄ simul exozę suffocau-
 runt illud. Proverb. xv. c. Inter p̄grozū quasi sepes spina-
 rum. Jobel. iij. d. Fons egredietur de domo domini: z irri-
 gabit rorentem spinarum. Est autem triplex semen quod p
 pte pertinet ad doctozes z p̄dicatozēs quod ipsi debent se-
 minare in agrum ecclesię qui vocatur acheldemach: id est
 ager sanguinis. Primum est semē boni opis. De quo Pro-
 uer. xj. c. Seminauit

P. 211

Elemosyna bz semen pp̄ qnqz ratiōes

Euangelij scdm Lucam

uer. xi. c. Seminari iusticia merces fidelis. Eccl. xi. c. Da- ne semia rē. Jaco. iij. d. Fructus iusticie i pace semiat. Secu- diū ē semē orōnis. De q̄ Ps. Eures ibāt r̄ flebāt mittētes se- mia sua. Tertiu ē semē pdicatiois. De q̄ Leuit. xix. d. Agg- nō seres diuerso semine. Et heretici qui veris admiscēt fallia: vel mali doctores q̄ bonū verbū semināt r̄ malū exēplū. Hoc triplex semē semina- uit christus hō. Esa. j. c. Nisi dñs relq̄s- set nobis semē q̄si so- doma fuisset. i. mu- ti. Et de isto expona- mus. a. Exijt q̄ semiat. i. q̄ habet of- ficiū seminandi. f. fili⁹ dei⁹ sinu p̄tis i mū- dū. Uñ Job. xvj. f. Exiit a p̄te r̄ veni i mūdū. b. Semiare. i. ad seminādū. c. Semē suū: non alienū. f. exēplū orōnis r̄ v̄bū. f. euāgelij. Chryf. Aliqñ exiit vt icidat malas herbas. Itē Chryf. Uñ exijt q̄ vbiq̄ p̄tes ē: nō loco s̄ habitudie. Et qd̄ exiit facere: Perdere fr̄a sp̄itis plenā. Punire agricolaf. Nō s̄ semiare. Et qd̄ igit de semie isto tres partes depereūt etiā christo semināte: Sol. Nō ē v̄ vitio semis v̄ seminātis s̄ suscipiētis. i. aīe: r̄ ita monet disci- pulos nō desides esse: etsi multi pereāt suscipiētū verbū: qz hoc et dño contigit q̄ cūcta p̄uidit. Esa. v. e. Triginta modij semētis factēt modios tres. Vide q̄ pdicationū mltitudinē r̄ raritatē fruct⁹. Moralit̄ oportet r̄ pdicatorē exire. Hiero. xlvij. b. Boab req̄euit i fecib⁹ suis. Gen. xij. a. Egredere de fra. Dichez. iij. a. De sion egrediet̄ lex r̄ v̄bū dñi de hieru- salem: Et p̄cidēt gladios suos. i. subriles q̄stioēs: i. vomeres: id est in grossas pdicatioēs. Debet etiā pdicator r̄ doctor se- minare semē suū per intellectū r̄ affectum r̄ effectū. Gen. j. a. Germinet terra herbā virentē r̄ facientē semē: cui⁹ semen sit i semetipso. Prover. v. c. Bibe aquā de cisterna tua r̄ fluenta putei tui: diriuent̄ fōtes tui foras rē. Chryf. Qui semiat: si- ne dijudicatioē mittit semina: sic r̄ pdicator christi nō diuidit diuitē vel paupem: sapientē vel insipientē: studiosū aut desi- dem. Roma. j. b. Reges r̄ barbaris: sapientib⁹ r̄ insipientib⁹ debitor sum. j. Cor. ix. c. Cū essem liber ex oib⁹ oim me ser- uum feci. d. Et dū semiat: aliud cecidit secus viā: id est sup corda vanis cogitatioib⁹ et demonū suggestioib⁹ peruia. Job. xix. b. Generūt latrones r̄ fecerūt sibi viā p me. e. Et sulcatū est: a malis cogitatioib⁹ r̄ prauis affectio- nib⁹. Glo. vt nec in memoria mens teneat: qd̄ ope exercere ne- glexit. f. Et volucres celi comederūt illud. i. demo- nes: q̄ v̄cunt volucres celi: qz sūt celestis naturę: v̄l qz p̄ aera discurrūt. Judic. vj. a. Cū seminasset israel. i. christ⁹ p̄ se r̄ su- os: ascēdebāt madian r̄ amalech et ceteri oriētaliū nationū apud eos ponētes tentoria: et sic erāt in herbis cuncta vasta- bant. Eccl. xxxix. a. Feris r̄ aub⁹ oīq̄ volatili r̄ bestie ter- rē dedi te ad deuorandū. g. Et aliud cecidit supra pe- trā. i. corda indomita r̄ supba: nullo vomere fidei penetrata. Chryf. Nō diē picit: sed cecidit. h. Et natū ad bozā: i. Aruit: qz nō habebat humorē deuotiōis aut gr̄e. Osee vij. b. Culm⁹ stans nō est i eo germē nō faciet farinā: qd̄ si fe- cerit alieni comedent eam. k. Et aliud cecidit in spi- nas. i. in corda diuitū sollicitudinib⁹ r̄ curis lacerata r̄ cruen- tata. l. Et simul exorte sp̄ing. i. sollicitudines r̄ curę: m. Suffocauerūt illud. Beza. id est ita occupauerunt mentē q̄ v̄bū fructū sp̄ialem in ea facere nō potuit. Chryf. Qualit̄ habet rationē semiare i sp̄itis v̄l petris: Sol. In se- minib⁹ qd̄ nullā: i. animab⁹ autē multā. Agricola incusare ē merito: qz nō pōt de petra facere nō petrā: aut de viā nō viā: aut de sp̄itis nō sp̄inas. In rōnabilib⁹ aut possibile ē de pe- tra fieri terrā pingūē rē. Chryf. Vā desides: petra imbecil- les: sp̄ing iniq̄. n. Et aliud cecidit i terrā bonā. i. in cor

Matth. 13. a. Marci. 4. a.

Moraliter

humile r̄ cōcauū: qz tumor isusa repellit: p̄causas retinet. Et i cor m̄re r̄ docile. Jaco. j. d. In māuetudine suscipite in s̄tū v̄bū. o. Et ortū fecit fructū centuplū. i. p̄fectionē fr̄- tū q̄ p̄ centenariū numerū designat. Mora multiplicē cumu- lū p̄fectiois. Est enī p̄fectio minor: maior: p̄sumata: quā ha- bet q̄ in v̄traq̄ vita est p̄fect⁹. i. in actiua et p̄ceptiua. Gen. xxvi. c. Seminavit isaac i terra illa r̄ in- uenit in ipso āno cen- tuplū. p. Nec di- cēs clamabat. i. euidēt ad sp̄ialem

o. Et ortū fecit fructū centuplū. p. Nec dicens clamabat: Qui habet aures audiēdi audiat. r. Interrogabāt aut eū discipu- li et quę esset hęc parabola. Quib⁹ ipse dixit: Vobis da- tum est nōsse mysterium regni dei: ceteris autē i parabolis: vt vidētes nōn videant / et audientes nōn intelligant.

est p̄fect⁹. i. in actiua et p̄ceptiua. Gen. xxvi. c. Seminavit isaac i terra illa r̄ in- uenit in ipso āno cen- tuplū. p. Nec di- cēs clamabat. i. euidēt ad sp̄ialem

Sol. Nō clamabit clamore p̄ntiōis: sed clamabit clamore charitatis r̄ deuotiōis. Clamabat aut: qz surdis loquebatur. Esa. xlij. c. Surdi audite. Job. vij. e. In nouissimo die ma- gno festiuitatis stabat iesus r̄ clamabat: Si q̄s sitit veniat ad me r̄ bibat. Idē est qd̄ diē hic: q. Qui habet aures au- diēdi audiat. Triplicē auditū notat hic q̄ est necessari⁹ au- ditōib⁹. f. audit⁹ naturę quo v̄bū suscipit. Audit⁹ intelligētię quo sensus verbi discernit. Audit⁹ obediētię quo res verbi ef- ficat. De quo Job. vlt. a. Auditū auris audiui te. Quidā nul- las habēt aures audiēdi aliqd̄ de deo. Eccl. xxiij. d. Passū tuū r̄ aures tuas p̄cider̄ tibi. Prover. xxvij. b. Qui decli- nat aures suas ne audiat legē orō eius excreat̄ illis. Alij ha- bent aures: sed nō habēt aures audiēdi. i. intelligēdi. Esa. xlij. d. Qui aptas habes aures nōne audies? Alij habent aures audiēdi. i. intelligēdi sed nō audiūt. i. nō obediūt vt faciāt qd̄ intelligūt. Esa. vi. c. Exceca cor p̄h hui⁹ r̄ aures ei⁹ aggra- ua. r. Interrogabāt aut eū discipuli et quę esset hęc parabola. Sicut diē Chryf. cupiētes scire oportet interroga- re: maxime vbi aliqd̄ obscurū et difficile p̄ponit a magro. Jo discipuli nō intelligētes parabolā de semē interrogauerūt om- querētes expositionē: nō tñ statim: sed i domo soli cū illo: sic dicit Bar. iij. b. Ubi sicut dicit Beda (moraliter instrui- mur: vt si intelligentiā diuinoy asseq̄ volum⁹ / sepositis curis mūdū domū sacre scripturę soli cū solo dño meditādo r̄ oran- do itrem⁹. Eccl. xxxvij. c. Sapias scribe rē. s. Quib⁹ ip- se dixit: vobis rē. Discipuli interrogātes docēt auditores vt nō erubescāt v̄l pigrescāt gr̄ere qd̄ ignorāt. Et dñs beni- gne respondēs docet doctores vt benigne respondeāt quę- ritib⁹. Uñ Bar. x. a. Gratis accepistis grati date. Dicit ergo: r. Vobis datū est nōsse mysteriū regni dei: ceteris aut i parabolis. Vobis q̄ libent̄ audit: r̄ fidē adhibet. Job. xv. b. Dia q̄cūq̄ audiui a p̄te meo nota feci vob. Glo. Quia fideles estis: sed pharisęis incredulis sc̄tā nō sūt danda: Bar. vij. a. v. Datū est: tanq̄ magnū donū. Magnū quidem donū ē intelligētia sc̄pturę. j. x. d. Vlti p̄phete r̄ reges volue- rūt videre rē. r. Nōsse mysteriū regni dei. i. intelligētia: siue occulta mysteria sacre scripturę. De q̄ Bar. xxi. d. Au- ferec̄ a vobis regnū dei. y. Leterl̄ aut: q̄ foris sunt: vt ait Bar. iij. b. qui nec intrare nec cognoscere curāt veritatē. z. In parabolis. Bar. vij. a. Nolite sc̄m dare canibus. Prover. xvij. a. Nō recipit stult⁹ v̄ba prudētię nisi rē. Eccl. xxi. c. Audiuit luxuriosus r̄ displicebit ei. a. Et vidētes. i. videre se reputātes: v̄l vidētes foris humanitatē: b. Nō videāt int⁹ diuinitatē. Et vidētes foris miracula: nō vi- deāt int⁹ virtutē operantē. Itē vidētes exterius asper- tatē p̄nię: nō videāt interius gl̄iam p̄ciētię. Hūs Bern. Multi vidēt n̄ras cruces q̄ nō vidēt n̄ras v̄nctioēs. c. Et audietes foris v̄bū. d. Nō intelligāt int⁹ sp̄iale sen- sum. Esa. vj. c. Audite audietes r̄ nolite intelligere. Mora q̄ idem significat p̄ audietes r̄ p̄ vidētes: r̄ p̄ videāt r̄ intelligāt. Chryf. Derreticalia

Vertical text in the right margin, likely a commentary or continuation of the text.

Chryf. Deretricalia carnia e narratiões negotioꝝ ſecula-
riū ſine rumoꝝ/lutū ſūt ſine ſordes aurū nraꝝ: q̄ claudūt au-
ditū ſibi dei. Immo oī ſorde difficili⁹ obturāt mētis auditū
yſara/muruū vſ ſimilia. a. **Est aut̄ hec parabola.** Nota
q̄ dñs hāc parabolam ſō diſcipulis expoſuit / vt ſe myſtice loq̄
oñderet e myſtice ex

ponēdi ſcripturas ex-
plū daret. **Ho. Be-
de.** Nota hanc eſſe
primā rē. Ne vſ ali-
ud vel plus vſ min⁹
intelligere velim⁹. i.
p̄trariū vel ſupfluū.
Deut. iij. a. et. xij.
d. **Mo addet ad ſ-
bū qd locut⁹ ſū vob.**
Job. xxix. d. Verbiſ
meis addere rē. **Pro-
uer. xxx. a. Ne addaſ
q̄c̄q̄. Ecclj. xvij. a.
Non eſt minuere.**

**Est aut̄ hec parabola. Semē
est verbū dei. Qui aut̄ ſecus
viam: hi ſūt q̄ audiūt: deinde
venit diabolus et tollit verbū
de corde eoz/ne credētes ſal-
ui ſiāt. Mā qui ſupra petram:
qui cū audierint cū gaudio ſu-
ſcipiunt verbū: et hi radices
nō habēt: quia ad tps credūt
et in tpe tēptatiōis recedunt.
Qd aut̄ in ſpinas cecidit: hi**

Apoc. vlt. d. Si q̄s appoſuerit ad hęc rē. **Jo nullus expoſi-
toꝝ auſ⁹ ē manū apponere vt aliqd adderet vñtē expoſitiōis:**
q̄ ipſe dñs eā expoſuit. **Semē ē v̄bū dei. De q̄ **Mat-
re. xxxi. e. Seminabo domū iſrael e domū iuda ſemine ho-
minū e ſemine iumentoz. i. ſapientū p̄dicatiōe e inſipienti-
tium: tamē ruſtici meli⁹ ſemināt q̄ reges. Qui aut̄ ſec⁹
viā: hi ſūt q̄ audiūt: deinde rē. Nota q̄ hic ē duplex lit-
tera. Mā in p̄mis duab⁹ clauſulis in q̄buſdā libris ē: qui: in
alijs libris ē: q̄d: ſicut i duab⁹ extremis. **Hodo lege: Qui:
hoc modo. Semē eſt verbū dei: qd ſeminat i cordib⁹ ho-
minū. d. Aut̄: ſed illi homines. i. q̄ ſeminant: e **Sec⁹ vi-
am ſūt q̄ audiūt: exteri⁹ ſenſu corpis. Nam ſeminari e q̄-
uocū eſt: Mā terra ſeminat. i. ſemē factū ſuſcipit: et ſemen ſe-
minat. i. in agro ſpargitur. Hoc ē qd dicitur: **Qui aut̄
ſecus viā ſupple ſeminant. i. hoſes q̄ ſemē verbi dei ſuſcipi-
unt i cordib⁹ q̄ ſemē qd ſpargit ſecus viā. Et nota q̄ dicitur
Secus viā: nō in via veritatis aut p̄nitentie. **U. Secus
viā. i. iuxta trāſitū mūdi: nō ſepati a mūdo. Sequit̄: **De
inde. i. poſt q̄d audierūt: **g. Venit diabol⁹ / p̄ multiplices
ſuggeſtiōes: et tollit v̄bū de corde eoz: ne credētes
ſalui ſiāt. **Mā qui ſupra petrā: ſupple ſeminant: ſicut
pus: hi ſunt: **Qui cū audierint cū gaudio ſuſcipi-
unt v̄bū: et hi radices nō habēt. Job. xv. d. Non mit-
tet radicē in terrā: auferet ſpū ozis ſui. Sap. iij. a. Adulterine
plantatiōes nō dabūt radices altas. Beda. **Multi audietes
diſputatiōe p̄tra auariciā vel luxuriā dicit̄ p̄tēptozes ſeculi
et caſtos hoīes eſſe brōs: ſed vbi ſpecies p̄cupiſcibiles eozū
obrutib⁹ p̄ſerant: mox recedūt ab eis q̄c̄q̄ recte cogitauerūt.
Uñ ſequit̄: **Qui ad tps credūt: e in tpe tempta-
tiōis recedūt. Ecclj. xvij. d. Mane vſq̄ ad vesp̄rā im-
mutabit tempus. **Qd aut̄ i ſpinas cecidit: hi ſūt q̄
audierūt rē. vſq̄ ibi: et non ferūt fructum. Roma. vj.
d. Quem fructum rē. Sic conſtrue. Semen eſt verbum dei:
qd cecidit in ſpinas: e hi q̄ ſuſcipiunt ſemen cadēs i ſpi-
nis: ſūt illi: q̄ audierūt e a ſollicitudinib⁹ rē. Similit̄
lege ſequentē clauſulā. Et ad hūc modū poter̄ legere: qd: ſi
fuerit i duab⁹ p̄mis clauſulis. Poſſet q̄ri: cū diuitiē poſſeſſo-
res ſuos oblectēt e voluptatib⁹ reſoluāt: quare p̄ ſpinas ſigni-
ficent̄: **Rñdet Beda. Quia cū aculeis curarū poſſeſſoz mē-
tes confodiunt: quē auide querunt / ſollicite ſeruant. Verſus.
Diues diuitias non congregat abſq̄ labore: Nec tenet ſine
metu nec deſerit abſq̄ dolore. Suffocat aut̄ ſic dicit Greg⁹
et Beda: quia voluptates e diuitiē ſuis impoꝝtūnis cogita-
tiōib⁹ guttur mentis ne t̄onū deſideriū ad cor poſſit intrare
q̄ ſi aditū vitalis ſtat⁹ ſtrangulat. Nota q̄ dī ſuffocare: q̄ ſi ſub
faucib⁹ occare. **Est aut̄ q̄ ſi meraphozice dicit̄: q̄ ſic p̄ ſuffo-
cacionē gutturis ſuffocat ſpū. i. ſub faucib⁹ occat e artat: ne
poſſit exire: ſic amor diuitiaz guttur mētis ſuffocat e claudit
ne bonū deſideriū poſſit per illud intrare. Itē nota verſus de******************************

ſpina. **Serpentina domus / lacerās / odioſa colonis: **Domus / da-
denſa / tenet / riger / ardet / ſpina cruentat. **Mat. xij. c. Non eſt
par vniuerſe carni: ſeminauerit triticū e meſſuerūt ſpinas rē.
Eſa. xxxij. c. Sup humum ppli mei rē. Eſa. xxxij. b. Spine
congregatē igni cōburent. Sequit̄: **Qd aut̄ in terrā********

ſunt q̄ audierūt e a ſollicitudi-
nib⁹ e diuitijs e voluptatib⁹
vite euntes ſuffocant e nō re-
ferūt fructū. **Qd aut̄ in bonā
terrā: hi ſūt q̄ i corde bono
e optimo audietes verbū reti-
nēt: e fructū afferūt i paciētia.
Nemo aut̄ lucernā accendēs
op̄erit eā vaſe: aut ſub⁹ lectū
ponit: ſed ſupra candelabrū
ponit: vt it̄rātes videāt lumē.**

bonam. **Conſtrue
ſicut prius: i bonos
.i. auditoꝝ qui ver-
bum dei audire ſara-
gunt e in ventre me-
morie recondunt: et
ſic oportuno tempo-
re fructum op̄ationis
p̄ferunt: inter p̄ſpe-
ra e aduerſa ſecti hu-
ius patientes. n**

**Hi ſunt q̄ in cor-
de bono e opti-
mo audietes ver-
bū retinēt: e fru-
ctū afferūt in pa-
-**

49. dif. c. 1. §.
gibboſus

Tertia pars

Ps. 118.

tientia: **Jaco. j. a. Paciētia opus p̄fectum habet. j. xxij. d.
In paciētia via poſſidebitis aias vias. **Nemo aut̄ lu-
cernā rē. Tertia pars capituli: in q̄ oſtendit̄ myſteriū fidei
qd multis occultū eſt / per apoſtolos reuelandū. Unde cōti-
nuatur ei qd dicit̄ eſt. **S. eodē. Vobis datum eſt noſſe myſte-
riū regni dei: non quidem vt abſcondatis ſed vt manifeſte-
tis. **Autem: id eſt quia nemo rē. Comparat autem lu-
cernę verbum p̄dicatiōis: quia ſicut in lucerna duo ſunt:
lux e teſta: ſic in verbo p̄dicatiōis duo ſunt: ſenſus ſpūalis e
hiſtoria. **Proverb. vj. c. **Dādātū lucerna ē: e lex lux. Et ſic
Lucerna illuminat domū: ita verbum p̄dicatiōis eccleſiā. **P̄
Candelabꝝ autem dicit̄ eccleſiā: e lumen ſemittis meis. **De quo **Exo. xxv. c. **Facies
candelabrū ductile ex auro puriſſimo. **Factes e ſeptē lu-
cernas e pones ſup candelabꝝ vt luceāt ex aduerſo. i. pecca-
toribus q̄ ſunt ex aduerſo. **Zach. iij. a. **Vidi: et ecce cādelā-
brum aureum totum e lampas eius ſuper caput ipſi. i. chri-
ſtus. **De quo dicitur **Eſa. lxij. a. **Saluator ei⁹ vt lampas ac-
cendatur. **Vas dicit timorē humanū vſ mūdānū: **Lectū car-
nis voluptatem: ſub quib⁹ non debet abſcondi lucerna: quia
nec timore mortis nec amore carnis debet abſcondi verbum
p̄dicatiōis. **Proverb. xj. d. **Qui abſcondit̄ frumētū maledi-
cet̄ in populis. **Ecclj. xxix. b. **Ne abſcondas pecuniam ſub
lapide in perditionem. **Nam **Matth. xxv. c. **reprehenditur
ſeruus qui abſcondit̄ in terra pecuniā dñi ſui. **Hoc eſt qd
dicit̄: **Nemo lucernā accendēs. i. nemo habēs ſcientiā et
grām p̄dicandi: qd **Op̄it eā vaſe. i. timore vel cupiditate
ſeu negotio ſeculari. **Matth. x. d. **Molite timere eos q̄ occi-
dunt corpus. ij. **Timoth. ij. a. **Nemo militās deo implicat ſe
ſecularib⁹ negocijs. **Deut. xx. b. **Quis ē hō q̄ plātauit vineā
et necdū fecit eā cōmunē de qua veſci omnib⁹ liceat: vadat et
reuertat rē. **Quis ē homo formidoloſus e corde pauidor: va-
dat e reuertat rē. **Tales qdem non ſunt idonei ad p̄landū. i.
cupidi e timidi. **Aut ſub⁹ lectū ponit: **Lectū. i. deſi-
diū: vel p̄tēplatiōis: vel carnalis delectatiōis. **Hec enī tria. i.
deſidia / p̄tēplatiō / carnal delectatiō / noīe lecti intelligunt̄. **De
p̄mo dī: **Proverb. xxvj. c. **Sicut oſtū vertit̄ in cardine ſuo:
ita piger i lecto ſuo. **De ſcdo dī: **Mat. xxij. d. **Duo i lecto:
vn⁹ aſſumet̄: e alē relinquet. **De tertio dī: **Matth. ix. a. **Sur-
ge tolle lectū tuū. **Qui ḡ timore mortis vel implicatiōe nego-
ciū ſecularis p̄dicatiōe dimittit̄ ſub vaſe abſcōdit̄ lucernā: q̄
ſo deſidia vel p̄tēplatiōe vſ carnali voluptate dimittit̄ ſub
lecto abſcōdit̄. **Et vterq̄ male facit: ſi habet officiū: vt eſt p̄-
latus vel ſacerdos vſ doctor vel p̄dicatoꝝ. **Sed ſupra
candelabꝝ ponit. i. in manifeſto. **Matth. x. c. **Qd in au-
re auditis p̄dicare ſuper tecta. **Et intrātes videāt lu-
men / doctrinę e vite. **Vita debet audiri in doctrina: e doctri-
na debet videri i vita. **Apoc. j. c. **Cōuerſus ſū vt viderē vo-
cē. **Abacuk. ij. a. **Scribe viſū rē. **Ille p̄tē sup cādelabꝝ lu-
cernā ponit: qui qd**

mare obediunt ei: qdā heretici dogmatizauerunt esse sensibilia: quoz error arguit in Glo. Bede. Sunt enim insensibilia sed deo sunt sensibilia: quoniā sustinet eius maiestatem et imperiū sicut animata: et de his operatur ad mutū suum sicut de illis: In quo facto verus deus monstratur. a Enauigauerunt autē. Sexta ps capituli i q̄ tria miracula christi ponūt. Pri-

Sexta pars

mo liberatio demo- niaci: secundo cura- tio emorrois: ter- tio suscitatio puellę: Per q̄ tria peccata principalia designā- tur. i. superbia/luxu- ria/auaricia: ad que venit curanda filius dei in mūdū. Contra que tres virtutes se- cum attulit: humili- tatem/contrā super-

a obediunt ei. Enauigauerunt b autem ad regionē gerasenozū c quę est contra galileā. Et cū d egressus esset ad terrā/occur- rit illi vir qdā qui habebat de- f moniū iam tēpib' mltis et ve- s timento nō induebat: neq̄ i n- domo manebat sed in monu- k mentis. Is vt vidit iesum p-

bia: paupertatē/contrā auariciā: virginitatē et vltē asperitatē/ s luxuriā. Un' L. b. iij. c. Recordare paupertatis et trasgressio- nis meę/ absinthij et fellis. Primo autē ponit liberatio demo- niaci: nā p demoniū supbia significat q̄ ē p mūdū vitiū. Et recte per demonium superbia designat: Interpretatur em demo- niū sufficiens iniquitas: et superbia principij ē et origo om- niū iūctatū. Un' L. ob. iij. c. Supbia nūq̄ i tuo iesu aut i tuo sbo dominari pmitras: In ipa em iūctū sūpsit ois p dicitio. Itē Eccl. x. b. Initiū pcti oīs supbia. Itē demoniū interpretat oīs sciētia: et scientia qn̄ ē sine charitate/superbiam generat. Un- de. j. Cor. viij. a. Scientia inflat/charitas autē gdficat. Fa- cit etiam insanire scientia aliquando sic demoniū. Act. xxvj. f. Infantis paulē et. Pręterea: demonium peractū hominē de- nudare se: sic superbia denudat superbū per tactantā et ostē- rationem. Dicit. l. c. Primus comedit eum rex asur: nouiss- mus exossauit eum nabuchodonosor rex. Esa. xxxix. a. Leta- tus est super eis egecbias rex: et ostendit eis et. Item demo- niacus se reputat sapientem: et omnes alios reputat stultos: sic superb' Eccl. x. a. In via stultus. i. superbus stās in altū cū sit ipse isipiens oēs stultos estimat. Itē demoniac' oēs de- spicit et deridet: sic supbus. Proverb. xij. a. Ambulās recto itinere et timēs deū despiciat ab eo q̄ infami gradū via. Gerasa iterprat colonū egiēd' vel aduena/ v' appropinquās: et signi- ficat mūdū q̄ aduentente dno/ colonū suū. i. diabolu a se eie- c. Un' Job. xij. e. Māc pnceps hui' mūdū egiēc foras: et ita ad uena. i. pctō: q̄ pus lōge erat a deo/ fact' ē appropinquās. Un' Eph. ij. d. Jā nō estis hospites et aduēz et. Dicit g. Ena- uigauerūt autē/discipuli. i. cū iesu. b Ad regionē ge- rasenoz: p quā significat mūd': vt dictū est. Eccl. xij. c. Qui nauigant mare enarrant pericula et. Ad lram/ sicut diē Beda. Gerasa ciuitas est arabie inferioris/ nō ill' de q̄ magi iuxta mōrē galaad vbi iacob cōphēsus ē a laban: Gen. xxxi. d. In tribu manasse/ nō longe a stagno tyberiadis. Un' seqt.

Glo. Bede. Ger- asa ciuitas est et. Ab ipso pe- ne mundi exor- dio: intellige post diuinitū: nā a tē- pore saruch pro- aut abrae pullu- lauit idolatria. Quib' pmi pa- rētes et. Argu- mētū q̄ adā ha- buit vices an- casū. Dec stola .i. vestis virtutū filio .j. xv.

Doraliter

Aug ē cōtra galileā: et cum egressus esset ad ter- tam/ occurrit illi vir qdā. Matth. viij. d. dicit q̄ duo occurrerunt ei. Ad hoc dicit Ambro. q̄ vnus erat clarior et famosior p q̄ maxie dolebat illa regio: et q̄ sanato fama exiuit latior: et hūc solū cōmemorat lucas et Marc'. v. a. Matthe' vero vtrūq̄ cōmemorat. Et vtrōq̄q̄ mysteriū ē idē: Mā sic p vnū significat pps gētib': ita et p duos. Per vnū qdē. p vnio- nē i errore: p duos vero qz de duob' filiis hōe. i. chā et iaphet p dierūt. Et vn' et duo sanant: qz pps christian' q̄ a gētib' ve- nit et vn' ē et duo: vnus est p fidei vnitatē: Act. iij. f. Dul- titudinis credētū. j. Cor. ix. d. Oēs qdē currunt et. Job. v. a. Unus descendit in piscinā et sanabat. Duo p geminū mā- datū charitatis: vel p actiuos et cōreplatiuos. Aporaliter Per vnū demoniacū q̄ occurrit iesu/ significat pctōr asur' q̄ occurrit plato suo volēti sanare ipsū/ q̄ duplicat. i. p appellatio- nē/ p munerū largitiōnē: p falsam excusatiōnē/ p similitum vel maiorū criminū oppositionē. Mā cū plat' vult corrigere pec- catorē clericū/ statim appellat dicens cū paulo/ Act. xxv. c.

Cesarē appello: et plati defacili deserūt appellatiōni: Respo- det em sicut festus respōdit paulo. Cesarē appellasti/ ad cesarē ibis. Itē p munera occurrit aliqñ plato et derelict' correptio. Eccl. xx. d. Exenia et dona excecāt oculos iudicum et qñ mu- tus in ore auertit correctiones eoz. Itē p falsā excusatiōnē. Job. xxxi. d. Si abscondi qñ hō pctm meū et. Per similitū

cidit ante illū et exclamās vō ce magna dixit: Quid mihi et tibi est iesu fili dei altissimi: Obsecrō te/ ne me torqueas. Pręcipiebat em spū imūdo vt exiret ab hoie. Multus em tēporib' arripiebat illū: et vin- ciebat catenis et cōpedib' cu- stodit: et rūptū vincul' agebat

vel maiorū criminū oppositionem. Eccl. xxxij. c. Nō pecca- tor virabit correptionē et. Dicit g. d. Occurrit illi vir qdā q̄ habebat demoniū. Ahe- nus mod' habend' sic hō febrē habet. Et iā tēporibus multis: i quo nota tur pcti diurnitas.

Un' etiā malus ofidit miraculū. Sen. Pctā sentū pdicant in qd. Et vestimēto/ virtutū. i. non induebat: De qb' Eccl. ix. b. O i tempore vestimēta tua sint candida. Apoc. xvj. c. Beatus q̄ vigilat et custodit vestimēta sua ne nud' am- bulet et videat turpitudinē eius. g. Recp i domo mane- bat. i. i ratione seu i scētia. Prover. xxvij. c. Expectat hoiem de domo stillicidiū/ sum' litigosa mulier. Prover. vij. b. De retrix garrula et vaga gēris ipariēs nec valēs i domo cōsistere pedib' suis. h. Sed i monumētis: vt doceret diabol' be- resim q̄ animę sunt demones. Moralit'. In monu- mētis. i. i fetore malitię vt cū pctōrib'. Baruch. Quid ē ist' q̄ in tra iimicoz es: inueterasti in tra aliena cōiūgnat' es cum mortuis/ deputat' es cū descēderib' i infernū. Ps. Qui edu- cit vincos i fortitudine et. k. Is vt vidit iesū p dicit' asū illū: iuit' nō ex humilitate. l. Et exclamās: coact' nō spōtanc'. m. Voce magna dixit: Quid mihi et tibi ē iesu fili dei altissime: q. d. nulla cōcordia mei et tui: iō non venisti pacifice. Dicit. Non ē volūtati p fessio: s̄ necessitatis ep- to: sio: qz timet et' p fentiā. Et i hac demonis p fessione cōfū- dit arrius et iudē. Arrius em diē christū esse purā creaturā: et diabol' dei filiū p fitec. Itē iudē dicit: In beelzebub pncipe demonioz egiēc demones: et diabol' dicit: nihil sibi et illi cōmu- ne. ij. Cor. vi. d. Aug p uētio christi ad belial: Et q̄ ad h' peo- res sūt arrius et iudē q̄ diabol'. In h' autē notat q̄ sup' vel peccator sciol' si vult recipere correctionē a plato. Eccl. xxi. b. Qui odit correctionē vestigiū ē pctōris. n. Obsecro te ne me torqueas. Forte ex p fessia christi sentiebat tor- mētū. Vel herat et tormētū/ cessare a lesione hois et extre ab hoie. o. Pręcipiebat em spū imūdo vt exiret ab hoie. Sed ex eundo peccator diabol': ergo pcepit vt pecca- ret. Solo. Nō seqtur. Vel dicit q̄ extre nō ē pctm ei: s̄ cū pec- cato. Moralit'. Spirit' imūdo' cui pcepit ab hoie exire/ est sapientia carnis/ sapia mūdū/ sapientia vanitatis: q̄ hoies faciūt imūdos: de qb' dicit Jaco. iij. d. Nō ē ista sapientia desursū de- scendens: s̄ terrena/ aialis/ diabolica. Apoc. xvj. c. Vidi de ore pseudo- pphetaz exte tres spūs imūdos in modū ranaz: sūt em et. p. Multus em tēporib' arripiebat illū. i. diu fuerat i eo: iō cū maiore difficultate exibat. Beda. Tāto facili' iugū diaboli rūptū: q̄nto cit' ei' dñm cuitat'. Eccl. v. b. Ne tardes cōverti ad dñm et ne differas de die in diem. q. Et vinciebat catenis et cōpedib' custodit': ad lit- terā. Mystice: catenę quib' demoniac' erat ligat' signi- ficat leges qb' gētib' pps vtebat. Habuit em p pias leges q̄ bus ruptis effrenata libertate in q̄libet scelera raptabat. Dicit g. Et vinciebat catenis: pcept'. r. Et cōpedib': phibitionib' custodit'. s. Et ruptis vincul': pceptoz et phibitionū. Dicit. v. g. Ecce hi simul cōfregērūt iugū ru- perūt vincula. t. Agebat a demonto i deserto. Alle- gorice. Ambro. i. loca spūaliū virtutū isēcūda: sic p fūg' a le- ge: discretus a pphetis/ remot' a grā. In talē locū libent' vol- diabol'. Deut. xxxij. b. Inuenit eū i loco horrozis et vastę so- tudinis. Interrogauit

Matth. viij. d. dicit q̄ duo occurrerunt ei. Ad hoc dicit Ambro. q̄ vnus erat clarior et famosior p q̄ maxie dolebat illa regio: et q̄ sanato fama exiuit latior: et hūc solū cōmemorat lucas et Marc'. v. a. Matthe' vero vtrūq̄ cōmemorat. Et vtrōq̄q̄ mysteriū ē idē: Mā sic p vnū significat pps gētib': ita et p duos. Per vnū qdē. p vnio- nē i errore: p duos vero qz de duob' filiis hōe. i. chā et iaphet p dierūt. Et vn' et duo sanant: qz pps christian' q̄ a gētib' ve- nit et vn' ē et duo: vnus est p fidei vnitatē: Act. iij. f. Dul- titudinis credētū. j. Cor. ix. d. Oēs qdē currunt et. Job. v. a. Unus descendit in piscinā et sanabat. Duo p geminū mā- datū charitatis: vel p actiuos et cōreplatiuos. Aporaliter Per vnū demoniacū q̄ occurrit iesu/ significat pctōr asur' q̄ occurrit plato suo volēti sanare ipsū/ q̄ duplicat. i. p appellatio- nē/ p munerū largitiōnē: p falsam excusatiōnē/ p similitum vel maiorū criminū oppositionē. Mā cū plat' vult corrigere pec- catorē clericū/ statim appellat dicens cū paulo/ Act. xxv. c.

litudinis. **a** Interrogavit autem eum. **U**nus demoniacus ille
 .s. de quo agit lucas: quia erat celeberrimus fame / grauius vexabat:
 et demon vexans eum rogabat dominum ut non torqueret eum. **D**ominus
 exaudita petitione eius ait ab eo quod sit nomen eius. **R**espondit
 autem non quasi ignorans: sed quia in praefato demoniaco nouerat
 esse multitudinem de-
 monum: vult extorquere
 ab eo confessionem mul-
 titudinis: ut audita li-
 beratione demoniaci
 ab obsessione tante
 multitudinis: maius
 appareat virtus libe-
 rantis. **U**nde dicit:
 Interrogavit autem
 illum iesus dicens:

a a demonio i deserto. Interro-
 gavit autem illum iesus dicens:
b Quid tibi nomen est? **A**t ille di-
 cit: Legio. **Q**uia intrauerunt
 demonia multa in eum. **E**t roga-
 bant illum ne iheraret illis ut
 e in abyssum irent. **E**rat autem ibi

Quid tibi nomen est? **A**t ille dixit: legio. **N**on erat legio no-
 me diaboli: nec ruidit diabolus interrogationi domini: sed quia dicitur frustra
 vult esse eicere: quia plures sumus: et si unus exiit / alij remanebunt.
Quodammodo etiam arguit dominum ex responsione sua cum dicit: le-
 gio. quia dicitur legio sumus. i. multi sumus: et multitudinis non est quod dicitur
 nomen. **Q**uia intrauerunt demonia multa in eum. **V**erba sunt euangelistae .q. d. euangelista: ideo dicit: legio
 sumus: **Q**uia et. Similiter confessor genus et nomen pecca-
 ti debet inquirere a peccatore: non primo nominare: ne forte ad-
 disceret quod prius nesciebat. **I**n quo arguunt quidam confessores: quod
 dicunt confitentibus: fecisti hoc peccatum aut illud: et nimis inquentes
 quibus faciunt nouos peccatos: quos debebant facere nouos ho-
 mines. **D**eus. xxiiij. b. **E**u repetes a primo tuo rem aliquam quam
 debet tibi non ingredieris domum eius ut pignus auferas: sed
 stabis foris et ille profert tibi quod habuerit. **b** **A**t ille
 dixit: legio. Similiter ruidit quidam quod postea factus episcopus: cuiusdam qui
 querebat ab eo: quod peccatas haberet: et quod ecclesiae esset beneficiarius:
 et ruidit: quod vultis: **L**egio mihi nomen est. **V**ulti possunt ad-
 huc ruidere similit. **A**postolus. xij. d. **F**aciet omnes habere caracte-
 rem bestiae in manu dexterae aut in frontibus suis: et ne quis possit emere
 rem videri nisi habeat characterem nois bestiae aut nomen aut nu-
 merum nois eius. **Q**uia intrauerunt multa. **V**ulta demonia
 in vno homine: sunt multa peccata in vno peccatore. **U**nus. s. eod. a. de mag-
 dalena de qua exierat septem demonia. **B**lo. i. visita vniuersa quibus
 plena fuerat. **S**ed cum multa demonia erant in vno solo homine: qui
 re non fuerat in vno peccato solo: **R**uidit: **E**t plures nocerent intra-
 uerunt in multos porcos: sed plures in vno homine ut magis tor-
 querent. **U**el quia vult diabolus si poterat expugnare hominem: id plu-
 res venerunt simul. **I**tem multa demonia in vno homine: sunt multe
 scientiae quae ipsi faciunt insanire: sic dicit rex agrippa paulo **A**ct.
 xxvi. f. **S**equitur. **U**t rogabat illum ne iheraret illis ut
 in abyssum irent. **M**ouerant enim demones in secundo aduentu domini se
 mittendos in gehennam: nec nouerat istam coniecturam vel futura praedi-
 catione: sed ex testimonijs prophetarum. **Z**ach. xij. a. **S**piritus inuadit
 auferam de terra. **R**eg. v. a. **N**on est satban et. **M**aum. j. d. **N**on
 adiciet ultra ut perfricat in te belial: vniuersus iterum. **I**tem vi-
 detur quod demones se humiliauerunt domino rogando ipsum. **C**ontra
 ps. **S**upbia eorum quae te oderunt ascendit semper. **I**tem **E**sa. xliij. d.
 Ascendat in caelum et. **U**bi dicit **B**lo. quod adhuc idem sibi arrogat.
Ergo non se humiliat aliquid rogando dominum. **S**olo. **I**sta roga-
 tio non fuit nisi desiderium nocendi et exprobandi hominibus: ex quo
 oriebat timor amittendi potestatem et faciendi et descendi in infer-
 num: quod duo exprimitur hic per verbum rogandi. **E**rat autem ibi
 grex porcorum multorum pascens in monte. **D**icitur. v. b.
 dicitur porcos circa montem fuisse. **A**ug. **D**e tanto grege alij in mo-
 te alij circa montem. **E**rat enim duo milia: ut dicit **M**arcus. **E**t
 rogabat eum ut pmitteret eis in illos ingredi. **N**on quod poterat nocere porcis nisi permissi: multo fortius nec ho-
 minibus possunt nocere sua potestate. **U**nus **E**sa. li. g. dicunt de-
 mones hominibus: **I**ncuruare ut traseam. **V**idetur. **N**on est timendum ho-
 minibus quod non possunt vincere nisi volent. **H**eda. **M**isi qui mox porci
 vixerit: diabolus in eum potestatem non accipit: nisi forte ad tem-
 perantiam: ut dicit **A**mbrosius. ut patet in **J**ob. **I**tem nota quod non nisi
 humiliter petitione permittit dominus demones in porcos ingredi: in

quo significat quod neminem damnat nisi ipse prius meritis erit: et
 dominum ad sui damnationem puocauerit. **U**nus habes de primis
 paritibus et manibus et pedibus sibi morte accerserunt: **S**ap. j. d.
Vulti dicitur plato sic diabolus dixit domino: **S**i tu eicis nos a
 demoniaco / ibimus in porcos. i. si tu auferas a nobis fornicarias
 erimus adulteri vel
 forte peiores. **S**i au-
 feras negotiationes
 erimus vsurarij: qua-
 si necesse sit ipsos esse
 malos: et nihil sit me-
 dium iter duo mala.
Esa. xxiiij. c. **Q**ui fu-
 gerit a facie fornicandi-
 nis cadet in foueam et.
Et pmissit illos

intrare in porcos. **C**hrysostomus. **Q**uare fecit quod demones rogauerunt:
Ruidit. **N**on persuasus ab eis: sed propter tria. **P**rimo ut ostenderet
 hominibus dignitatem: quia propter duos homines duo milia porcorum perire
 voluit. **H**ec est ratio **H**ieronymi. **S**ecunda est: quia dominus porcos me-
 ruerit amittere porcos: quia nimis diligebat eos. **I**tem ut porco-
 rum praeditio fieret dominis et alijs salutis occasio. **H**ec est ratio **H**ede.
Damnificauit ergo dominus dominos porcorum: sed in temporalibus commodis praedi-
 tulit hominibus commodum quod ex praecipitatione porcorum in mare secutum
 est. **P**astores enim nunciabant hominibus ciuitatis: et audito miracu-
 lo multi crediderunt. **b** **E**xierunt ergo demonia ab ho-
 mine et intrauerunt in porcos. **C**hrysostomus. **Q**ui porci sunt
 homines ab actionibus demonum facile capiunt. **E**t impetu
 abiit grex porcorum: per praecipitum. i. valde praecipit: ut sit vna
 dicitio: vel possunt esse duae dictiones. **k** **I**n stagnum
 et suffocat est. i. submersus. **A**mbrosius dicit per porcos signifi-
 ficari homines lutulentis actibus deditos. i. luxuriosos: in quos
 demones maxime recipiunt potestatem. propter peccati vilitatem: et
 quanto peccatum vilius est: tanto diabolo gratius est. **U**nus **J**ob. xl. c.
 dicit de behemoth: **S**ub umbra dormit in secreto calami in lo-
 cis humilibus. **E**t merito per porcos significat luxuriosos. **P**or-
 ci enim non delectantur nec quiescunt nisi in luto: sic et luxuriosi. **U**nus
 ij. **P**et. ij. d. **C**orripit illi illud veri puerbum: **C**anis reuertens ad
 vomitum et sus lora in volutabro luti. **P**rouer. xi. g. **C**irculus au-
 reus in naribus suis: mulier pulchra et fatua. **Q**uia sic sus in lu-
 tum figeret circulum aureum si haberet in naribus: ita luxuriosus
 pulchritudine quam deo dedit ei figit in lutum luxurie et de do-
 no dei deum iestat. **U**nus **E**ccl. xvi. b. **P**erfecta eras in decore
 meo quod posuerat super te: et habes fiducia in pulchritudine tua for-
 nicata es in nomine tuo. **S**unt autem tria genera porcorum. **S**unt
 enim porci domestici / porci siluestres qui vocantur apri / et porci
 spinosi. **P**orci domestici sunt publici fornicarij: **P**orci silue-
 stres: quod de die latet in silua et de nocte exiit: sicut sacerdotes forni-
 carij et hypocrite: quod de die latet: sed nocte faciunt quod non conueniunt.
Job. liij. c. **Q**ui male agit odit lucem et non venit ad lucem ut non
 arguatur opa eius. **E**ph. v. c. **N**olite communicare operibus infructuo-
 sis tenebrarum. **Q**uod enim in occulto fuerit ab ipsis turpe est dicere.
Porci spinosi sunt sodomitae quod ex obliquo ex se sagittas detra-
 ctionis emittunt: contra canes quod insequuntur eos. i. contra praedica-
 tores. **P**s. **A**lienati sunt peccatores a vulua: errauerunt ab vte
 ro locuti sunt falsa. **E**t ideo quia pauci sunt qui velint sustinere
 detractiones: pauci sunt qui hoc vitium perfequantur: quod
 iter omnia magis displicet deo. **U**nus **A**ug. **Q**uia propter hoc vitium
 quasi erubescens filius dei humanam naturam fere desijt assumere
 re ipsam. **S**en. xvij. c. **C**lamor sodomorum et gomorreorum mul-
 tiplicat est et peccatum eorum aggrauatum est nimis: descenda et. **U**bi dicit
Breg. **Q**uanta enormitas vitij quod scienter omnia dubitare cogit:
 secundum leges falsi
 dicitur. **E**t impetu. **O**rigenes. **U**ltima vitium praecipit. **k**
Abiit grex porcorum. i. luxuriosorum: quod sicut porci adiuuuntur co-
 gregantur ut faciatur quod non conueniunt: sic dicitur **R**o. j. d. **I**n per
 praecipit: nullo ordine obseruato: id est ibunt in immo praecipitabunt in
 locum ubi nullus ordo: sed sempiternus horrore inhabitat. **m** **I**n
 stagnum. i. in infernum. **A**postolus. xx. d. **Q**ui non inuenit in libro vi-
 tae scriptum: missus est in stagnum ignis. **n** **E**t suffocat est mor-
 tuus et subita

Matt. 8. d.
Marc. 6. b.
At illis

Triplex genus
 porcorum

Ps. 57.

Expositio littere

Job. 10. d.

D 2

Scdm leges falsi monetarij morte plectit. Ergo et tales qui moneram summi regis falsant: Relinquunt em fabricam naturalis maris i feminam: que est coniunctio naturalis. Unde Ben. j. d. Vasculum et feminam et. et benedixit eis / dicens: Crescite et multiplicamini. Isti autem se inuice turpiter abutentes / genus hu

Matth. 8. d. Ward. 5. b.

F

Ps. 10.

manum quantum in ipsis est diminuunt: et ideo e contrario sunt maledicti. Ben. xlii. a. dicit ruben: Effusus es sicut aqua / non crescas. Leuit. xvij. d. Cum masculo non commiscaris coitu / mino: quia abominatio est. L. ben. v. c. Adolescentibus / pudice abusi sunt et. Justinianus. Si vir nubar i viru / iurgat leges / armetur iura / virore gladio feriat. Ben. xli. e. Pluit dominus sup sodo / mam et gomozram sulphur et igne a dno de celo. Istud peccatum maxime assimilatur gebennae: Na in gebenna tria sunt. s. odor fetoris / vermis rodens / flama vrens: Sic et hoc peccatu fetet p infamia: rodit p cauteriatam / conscientiam: vrit p mala cocupiscentiam. Vn Ps. Ignis sulphur et spūs pcellaz pars calicis eoru. Ro. j. d. Tradidit illos deo i passionem ignominie: Na femine eorum et.

te subita corruēs. a. **Q**d vt viderūt factum qui pascebant porcos: fugerunt / pastores. s. et nunciauerunt in ciuitatem et in villas. Sic hodie multi pastores. i. h. lati fugiunt a iesu per malam vitam: et tamen nunciant p / dicando et docendo. Matth. xlii. a. Super cathedra moy / si et. b. Exierunt autem videre quod factum est. Exierunt in qua de ciuitate et de villis in quibus pastores fu / gientes nunciauerunt. Sic multi etiam ad p / dicationem ma / lozum conuertuntur ad penitentiam / et veniunt ad iesum: id e / ad salutem. Et ideo recte comparantur campanae: que alios ad ecclesiam vocando / ipsa nunq intrat: sed magis vocando concutitur. Unde. j. Cor. xij. a. Si linguis hominum lo / quar et angeloz: charitate autē non habeam / factus sum ve / lut es sonans aut cymbalum / tinniens. c. Et venerūt ad iesum et inuenerūt hoīem: mystice id est penitentē. d. Sedentem: per humilitatem et sui considerationem. e. **Q**uo demonia: id est peccata. f. Exierāt vestitū: vir / tutum vestimentis. g. **A**c sana mēte: per fidē. Act. xv. b. Fide purificans corda eoru. h. **A**d pedes ei. Deut. xxxij. a. Qui appropinquant pedibus eius. Similiter mag / dalena curata sedebat ad pedes eius. j. x. g. **E**t timue / runt: timore admirationis. k. **N**unciauerunt autē il / lis et qui viderant quomodo sanus factus esset a legione. Tales congrue possunt nunciare: quia de visis fertur testimonium / nō tm de auditis. Act. iij. d. Non pos / sumus que vidimus et audiimus non loqui. Vnde modo lo / quuntur multi que nec audierunt nec viderunt. j. Job. j. a. Quod audiimus et vidimus oculis nostris qd p / sperimus et. Dominus etiam dicit Job. iij. b. Nos qd scimus loqui / mur: et qd vidimus testamur. q. d. alij non sic. **E**t roga / gauerunt illū omnis multitudo regionis geras / enozum / vt discederet ab ipsis: quia timore magno tenebantur: Vel reuerētē seipos reputātes indignos ei / presētia: vt pet. 3. v. b. Exi a me dñe / qz et. Et sicut vidua iij. Reg. xvij. d. Nunquid venisti ad me vt rememorarent / iniquitates meę et interficeres filium meum: Vel timore mun / dano / timentes ne sicut in porcis damnificauerat eos: ita in alijs rebus damnificaret. Job. xxi. b. Qui dixerunt deo: rec / eede a nobis / sceleriam ylarum tuarum nolumus. Hoc dicit

multi deo / non in se sed i suis membris q fugant a se. Matth. xxv. d. Quod vni ex minimis meis fecistis et. m. **I**psē autē ascendens nauim reuersus est. Chrys. Reliquit eis pastores: doctores. s. porcorum et curatos. n. **R**euersus est / supple in iudgam: acquiescēs precibus eorum. Sed qua / re fecit hoc dominus / cum infirmi / id est peccatores erant: et ita medico idigebat: sicut ipsemet domi / nus dicit Matth. ix. b. et. s. v. f. Nō egēt qui sani sūt medico: sed qui male habēt: Sed dicimus q p / pter tria acquieuit eis. Primo / quia si remansisset non ac / quiescerent ei: et pe / tores efficerentur et / pepercit eis. Secun / do vt pluribus locis

gerasenozi / vt discederet ab ipsis: qz timore magno tenebant. Ipse autē ascendens nauim / reuersus ē. Et rogabat illū vir a q demonia exierāt vt cū eo esset. Dimisit autē eū iesus / dicens: Redi i domū tuā: et narra quāta tibi fecerit deus. Et abiit p vniuersā ciuitatem pdicās quāta illi fecisset iesus. Factū ē autē cū rediisset iesus: excepit illum turba. Erāt em

predicatore et misertus est alijs. Tertio vt exemplum daret p / dicatozib: vt quando non proficiunt in vno loco / transeant ad alia loca. Allegorice: Transitus domini de galilea in terram gerasenorum / significat transitum domini primum de iudeis ad gētes: Tūc enī trāsit dñs de iudeis ad gētes de terra natiuitatis in terram alienam. Reditus autem domini de terra gerasenorum in galileā / significat reditum fidei de gentibus ad iudeos in fine / postq intrauerit plenitudo gentium. Unde Esa. x. e. Si fuerit populus meus et. o. **E**t roga / bat illum. Iesum: vir a quo demonia exierāt vt cū eo esset. Dimisit autem eum iesus dicens: redi in domum tuam et narra quāta tibi fecerit deus. Sed quare non voluit dominus vt veniret secū: Similiter Mat / th. viij. c. repulit quendam qui volebat eum sequi: Respon / deo: Illū de matthēo repulit / quia volebat eū causa cupiditatis sequi. Unde dominus dixit ei: Vulpes foueas habent et volucres celi nidos: id est dolositas latet in te: et elatio nidū suum fecit i corde tuo: filius autem hominis nō habet i te vbi caput suum reclinet. Isti autem non concessit vt eum sequeretur / triplici ex causa. Prima / vt tacitātam vitari doceret: quia si curatos circumduceret secum / videretur captare fauorem humanum. Secūda / vt ille compatriotis suis infidelibus ex / emplum credendi p / beret. Tertia / quia plus poterat profi / cere p / dicando alijs qz christum sequendo. Unde dictum ē: **N**arra quāta tibi fecerit deus. Sic multi in principio / co / uersionis suę statim vellent cum domino esse: Vel per carnis dissolutionē cū paulo. Phil. j. d. Desideriū habens dissolut et esse cum christo. Vel per cōtēplationem cū petro: Matth. xvij. a. Bonum est nos hic esse: faciamus tria tabernacula. Sed dominus dicit ei: **P** Redi in domum tuam: id est inquire conscientiam tuam et considera fragilitatem tuā. **Q** Et postea / narra / p / dicando alijs: Quanta tibi fe / cerit deus: a peccatis liberando / conscientiam cōserendo. Ps. Redde mihi leticiam salutaris tui et spiritu principali confir / ma me: et sic docebo iniquas vias tuas. Sequit. **E**t abiit per vniuersam ciuitatem p / dicans quanta illi fe / cisset iesus. In quo patet eius obedientia et fidelitas: quia honorē dei et aliozū vtilitatem quebat. **F**actū ē autē cum rediisset iesus / trans fretum ad iudgam: excepit il / lum turba. Hoc est / q in fine mundi multitudo iudeorum qui adhuc expectant messiam / per fidei confessionem recipi et christū. Osee. iij. b. Dies multos sedebunt filij isrl sine rege et sine principe et sine sacerdote et sine altari: et post hec reuertent filij israel et querēt dñm deum suū. Sic p / dicatozē si post sanationē suā rediret in domum suam: et postea nar / raret p / dicationē bnficia dei / multa turba reciperet. **E**rat em omnes expectantes eū. Ben. xxi. a. Expectate hic cum alijs.

Ward.

Matth. 9. Ward. 5.

Allegorice

Ps. 50.

Et ecce venit vir. Post reditū dñi i galileā addit lucas de suscitacione filie archisynagoge: et in medio de sanacione mulieris emorossę: Et quamuis hec forte nō sibi cōtinuent: elegant sibi cōtinuant quārū ad mysteriū. Lucas autem potius querit continuationem mysterij q̄ historię. Quia q̄ hec myste-
 ria cōfinita sunt: ele-
 ganter cōtinuauit ea
 lucas. Dic ergo: **Et ecce venit vir cui nomē iair:** et ipse princeps syna-
 gogę erat. **Uic no-**
 minatur iairus cuius filia sananda erat. Similit̄ Job. xj. f. nominatur lazarus suscitatus: Et alius lazarus mendicus. j. xvj. e. sed diues nō nominat. Similiter. s̄. eodem. d. non no-
 minatur demoniaus sanatus. Quare hoc? Sol. Pōt dici q̄ per illos qui nominantur in sacra scriptura significantur cause ppter q̄s homo ē nominabilis: Per illos vero qui nō nomi-
 nantur: significant cause ppter quas homo non est nominan-
 dus. Vel potest dici q̄ ideo quidā nominant et quidā non: vt ostendat semper causa specialis subesse quare sic fiat: Nichil em̄ fit vel dicitur maxie i euāgelio sine causa. **Uic aut iair** no-
 minat: qz maximus erat inter doctores iudeorū: et magnū ex-
 emplū fuit alijs sua cōuersione. **Et cecidit ad pedes iesu rogans eū vt intraret in domū ei.** Chryf. Quid si nō intraret: Chryf. Sensibilibus reb⁹ indiget q̄ grossius dis-
 positi sūt. **Quia filia vnica erat illi fere annorū duodecim.** Quia vnica: iō magis diligebat eā: vñ et magis dolebat de infirmitate ei⁹. **Et hec moriebat.** i. labora-
 bar ad mortē. **Datth.** ix. c. dicit: Filia mea mō defuncta ē. Sed nō ē cōtrariū: qz p diuersis tēporib⁹ loquit̄ mattheus et alijs duo. **Datth.** loquit̄ ex tpe quo iairus venit ad dñm: alijs p tpe quo recessit a domo sua: qñ adhuc viuebat filia: sed i extremis erat: Vñ voluit vt si mortua esset: suscitaret eam: si nondū mortua sanaret illā. **Mystice:** Iairus significat p̄latū ecclesię. **Uñ** ppter officij dignitatē: Erat em̄ pnceps sy-
 nagogę: **Uñ** ppter nois̄ interpretationē. Interpretat em̄ illum/ natus vel illuminās: Et p̄lat⁹ p̄us debet eē illuminat⁹ a deo p gratiā et itelligentiā: et postea illuminās alios p doctrinā et bo-
 nā vitā. **Uñ** p̄lat⁹ dicit **Datth.** v. b. Vos estis sal terrę: vos estis lux mūdi. Et in **P̄s.** Illuminans tu mirabiliter a mōti-
 bus eternis. Filia ei⁹ p̄lebs subdita. **Eccl.** vij. c. Filie tibi sūt serua corp⁹ illarū. Et infra parū: Trade filiā tuā et grāde op⁹ fecisti: et homini sensato da illā. Bene doceat in hac auctorita-
 te p̄lat⁹ cui debeat dare parochias suas: et q̄ nō debet ven-
 dere nec retinere sed dare. Sed qd̄ fecit iairus: **Doctēte** filia tuit ad iesum: cecidit ad pedes ei⁹: rogauit p̄ illa vt sanaret eā: Sic p̄lat⁹ p̄ quolibet subdito infirmante vel moriente vt mortuo: debet orare humiliter et p̄seueranter: et sine dubio im-
 petrabit. **Unde.** j. xj. a. Oculi vestri habebūt amicum et ibit ad illū media nocte etc. **Et sequit̄:** Amē dico vob̄ si p̄seuerauerit pullās / surget et dabit ei quotquot habet necessarios. **Amic⁹** iste est christus: ad quē debet ire p̄lat⁹ / cum amicus: id est subditus venit ad eū de via. i. cū venit ad noticiā eius peccatū subditi. **Et debet petere tres panes:** id ē triplicē gratiā. s. ope-
 rantē / cooperantē et p̄seuerantē. Operantē que iustificat: cooperantē q̄ adiuuat: p̄seuerantē q̄ p̄sumat. **Vel** p tres panes: veniā: grām et gl̄iam. **Vel** p tres panes: veniā pctōrū: noticiā credēdoz: gratiā faciēdoz. Sic moyses cū peccasset p̄ps su⁹ p̄seuerant orauit pro ipso. **Uñ** **Exo.** xxxij. g. **Obsecro** domi-
 ne: peccauit populus iste peccatum magnū: fecerūtq̄ sibi de-
 os aureos: aut dimitte illis hāc noxā: aut si nō facts: dele me de libro tuo quem scripsisti. Sic **Daniel.** ix. d. **Quertatur** ob-
 secro domine ira tua etc. Sic **paulus.** **Ro.** ix. a. **Tristitia** mi-
 hi magna est et continuus dolor cordi meo: optabar em̄ etc. **Udo** autem libere peccat populus et misere moritur: et non curat p̄lat⁹. **Unde** **Esa.** lvij. a. **Iustus** perit etc. **Bea-
 tus** **Bern.** **Ladit** asina etc. **Item** **Esa.** lxiij. c. dicit populus
 contra p̄latum: Iniquitates nr̄e quasi ventus abstulerunt

nos: et nō est qui inuocet nomen tuū: qui cōsurget et teneat te. **Recte** q̄ dicit hic: **a** **Erant em̄ om̄es expectātes eū:** id est iesum. i. salurē. **b** **Et ecce:** admiratiuū et demonstra-
 tiuum ad oculū. **c** **Vir:** nō puer / non mulier / nō adulter / nō meticolosus: sed vir / tempoze / cōiugio / sexu / virtute vir esto. **Esa.** liij. a. **In** die il-
 la apprehendent se-
 ptem mulieres virū
 vnū. i. septē virtutes
 .s. paupertas / man-
 fuerudo / luctus / iusti-
 cia / misericordia / mi-
 dicitia / par. **Uñ** virtuer
 la appprehendent se-
 ptem mulieres virū
 vnū. i. septē virtutes
 .s. paupertas / man-
 fuerudo / luctus / iusti-
 cia / misericordia / mi-
 dicitia / par. **Uñ** virtuer
 sitas angustiarū et dolor: p se et p suis. **Esa.** liij. a. **Desidera-**
 uimus eū despectū et nouissimū vltorum: virū dolorū et sciē-
 tem infirmitatem. **Talem** p̄latum desiderant subditi: quia
 talis bene scit compati et affectu et effectu. **Talis** erat paul⁹:
 ij. **Cor.** xj. f. **In** labore et erumna: in vigilijs multis etc. **Uñ**
Qui nomen iairus: id est illuminatus et illuminans. **Hoc**
 debet esse nomen p̄lati: qz nominabilis debet esse in vita et
 doctrina. **Exo.** xxxij. d. **Inuenisti** gratiā corā me: et respicū no-
 ui ex nomine. **Item** **Exo.** xxxv. d. **Uocauit** dominus ex no-
 mine beseleel etc. **Et ipse princeps synagogę erat:**
 id ē ecclesię: **Et merito:** **Talis** em̄ debet p̄esse ecclesię: nō pu-
 eri vt idiotę. **Sed** hec temporib⁹ nostris impleta ē prophe-
 tia **Esa.** liij. a. **Auferet** dominus a hierusalem et iuda validū et
 fortem etc. **Et.** j. **Dabo** pueros principes eorum etc. **Et**
cecidit ad pedes eius. **In** hoc notatur humilitas et con-
 templatō boni p̄lati: qui cadens per humilitatē / pedes chri-
 sti: id ē diuinitatē et humanitatē diligenter cōtemplat. **Deut.**
 xxxij. a. **Qui** appropinquant pedib⁹ ei⁹ accipiet de doctrina
 eius. **Et** bene coniungunt humilitas et contemplatio: qz vir-
 tus humilitatis aperit oculos cōtemplationi. **Uñ** **Numeri.**
 xliij. c. **Dixit** auditor sermonum dei: qui nouit doctrinā al-
 tissimā et visiones omnipotentis videt: qui cadēs apertos ha-
 bet oculos. **g** **Rogans** eum vt intraret domū ei⁹: id est ecclesiam / siue plebem sibi commissam. **In** quo nota-
 tur charitas et sollicitudo p̄lati: qui diligenter rogat pro po-
 pulo suo / optās ei iesum: id est salutem eternam. **h** **Quia**
filia vnica erat illi: id est vnica ecclesia chara vt filia: non
 subiecta vt serua. **i** **Fere** annorū duodecim: et hec
 moriebatur. **In** hoc notat̄ patientia p̄lati: qui non statim
 in subditos peccantes fulminat: sed patienter ad p̄nitentiā
 expectat. **Duodecima** enim hora est vltima hora diei. **Unde**
 qz duodecimo anno moriebatur: significat peccatum vsq̄ ad
 senium. **Esa.** xlvi. b. **Uscq̄** ad senectam ego ipse et vsq̄ ad ca-
 nos ego portabo. **Moraliter.** Iairus ē spiritus illumina-
 tus a gratia: et illuminans totam animam. **P̄s.** **Signatum** ē
 super nos lumen vultus tui domine. **Item** **P̄s.** **Faciem** tu-
 am illumina etc. **Brossa** littera i anima ē christi imago et simi-
 litudo: sed diabolus quandoq̄ carbone superscribit. **Filia** ei-
 us est caro. **Eccl.** xliij. b. **Super** filiā luxuriosā confirma-
 custodiā. **Judic.** xj. f. **Udeu** me filia mi decepisti me: et ipsa
 decepta es: aperui enim os meum: et aliud facere non potero
 quin. i. immolem te deo: qd̄ fit: ieiunando / vigilando / orando /
 manibus laborando / disciplinas recipiendo / et huiusmodi.
Hec filia infirmatur: cum ad peccandum sollicitatur. **Tūc** ta-
 strus: id est spiritus: debet orare pro ipsa: que si mortua fuerit
 etiam suscitatur: si ille p̄seuerauerit orans. **Et** bene dicitur
 esse duodecim annorum: quia tūc incipit caro moueri ad pec-
 candum. **Sequitur.** **Et contigit dum iret a turbis**
comprimebatur. **Iesus** comprimitur a quatuor turbis.
Mā in ecclesia comprimitur a turbis hereticorum / tyranno-
 rum / falsoz christianoz. **Item** in capitulis / a turbis ad-
 uocatorum / maloz theologoz / nobilium canonicoz: **Item** i claustris / a turbis dissidērium fratrum / inobedientū /
 murmuratiū. **In** corde comprimitur a turbis malarum co-
 gitationum / prauoz desiderioz: curarum temporalium / blasphemiarum / iniquarū suggestionū: quas ingerūt demo-
 nes inuidētes nobis pacē pectoris quā non habent. **Sequit.**

Moraliter
 Ps. 4.
 Ps. 118.

Et mulier qdam erat i fluxu sanguinis etc. Nota q dñs suscitaturus filiã archisynagogi in eũdo sanat emor- roissam: vt fidẽ faciat iairo de filia sua suscitanda: sicut gabriel annũciaturus virginẽ pariturã pñũctauit helisabet steri- lem concepturã z pariturã: vt partus sterilis esset argumẽtũ partus virginis. De

Matth. 9. c. Marc. 5. c.

Matth. 11. c. De pe. dñi. 3. c. Ier. bec bircũ. j.

Allegorice

Moraliter

Ps. 82.

f. 15. c.

hac muliere dicit Eu- sebius in ecclesiasti- ca historia lib. viij. q postq̃ sanata e fecit statuã ad imaginẽ christi in curia sua: q̃ vestẽ hẽbat z i veste fimbrias insculptas vt viderat christum habere: et hanc ha- bebat in magna reue- rẽtia. Cõtingit aut q̃ herbẽ sub illa statuã crescẽtes: q̃ ante nul- li virtutẽ erãt: cũ ad fimbrias statuẽ attingerẽt: tantẽ virtutis erãt: vt multi infirmi ide sanarent. Ambrosi⁹ videt velle q̃ ista mulier fuit martha soror mariẽ. Vñ dicit tractatu de salomo- ne. Christ⁹ largũ sanguinis fluxũ siccauit in martha: z demo- nes expulit de maria. Allegorice. Filia iairi e plebs iudaica: Mulier emorroissa e gẽtilitas: q̃ dũ iesus p̃dicaret iudeis occurrit ei per fidẽ z ante sanata est. Vñ Beda. Dũ ad sanã- dam puellã. i. synagogã carne assumpta p̃operat filius dei: mulier. i. ecclesia de gentib⁹ congregata: quẽ interiorũ la- psu criminũ deplbat: paratã alijs p̃cipit fide salutẽ. Et bene dicit: paratã alijs: qz ad iudeos spãlit venit. Vñ Barth. xv. c. Non sum missus nisi ad oues q̃ perierũt domus isrl. Esa. lx. b. Verbũ misit dñs in iacob: et cecidit in israel. Ibi Glo. Visit domin⁹ verbum. i. filiũ in iacob. i. in populum iudeo- rũ: z cecidit in israel: qz gẽtes eũ receperũt. Recte aut annis duodecim dicitur passa: quot annoz erat puella: qz ex quo sy- nagoga cepit deo famulari: cepit gentilitas idolatriã macula- ri. Et parũ ante. Hęc mulier omnẽ substantiã suã medicis ero- gavit: nec curari potuit: qz gentilitas vires naturalis ingenij in phoz disciplinis expendit: qui recte viuẽt p̃cepta se da- re hominibus p̃mittebant: nec a peccatis poterant liberare: Sed ad tactũ fimbriẽ iesu est sanata: qz per fidẽ humanitatis christi est a peccatis mundata. Moraliter. Mulier emor- roissa est manifest⁹ peccator. Puella in domo mortua est oc- cult⁹ peccator. Sanguis in corpore est pctm̃ in corde: San- guinis flux⁹ est peccati actus. Thren. i. g. Foris iterficat gla- dius z domi mors similis est. Esa. lix. b. Pedes eoz ad mala currunt z festinant vt effundant sanguinem. Quid est ergo q̃ pct⁹ sanat emorroissa in publico: q̃ puella mortua in domo: nisi q̃ sepe facilius curant peccatores ap̃t q̃ occult. Unde Prouerb. xxvij. b. Qui abscondit scelera sua nõ dirigitur: q̃ autẽ zẽ. Esa. xlvij. a. Denuda turpitudinem zẽ. Mich. iij. d. Venies vsq̃ i babilonẽ: z ibi liberaberis. Ps. Imple facies eoz ignominia zẽ. Dicẽ. a. Mulier qdã erat in fluxu sanguinis. i. pctõ: aliq̃s i pctõ manifesto. b. Ab annis duodecim. i. lãgo tẽpore. Ecce duo. i. pcti manifestatio: et peccãdi p̃uetudo: quoz virtũz peccatũ aggrauat: z tamẽ qz pctm̃ manifestũ e: citius curat. Esa. i. e. Si fuerit peccata vĩa vt coccinũ: q̃si nit̃ dealbabunt. i. si fuerit manifesta: cito sana- bunt. Et duodecim annis: qz talis peccat p̃tra decalogũ legis moỹsi z p̃tra legem nature z cõtra legem euãgelij. Esa. xxliij. a. Trãsgressi sunt leges: mutauerũt ius: dissipauerũt se- dus sempitnũ. Quẽ i medicos zẽ. Beda. Medicos dicit siue falsos theologos: siue phos legumqz seculariũ do- ctros: qui multa de virtutibus p̃mittunt: sed nullum aia- bus remediũ cõferunt. In hos medicos omnem substantiã suã expendit: qui vires naturalis ingenij in studio phoz et legũ seculariũ cõsumit. Quibus dicit Esa. lv. a. Quare appẽ- ditis argẽtũ vestrũ non in panibus zẽ. Dier. xxij. f. Omnes pastores tuos pascit vëtus. i. vanitas phoz seu loquacitas le- gum. Osee. xij. a. Ephraim pascit vëtũ. Ibi significãt per si- lium iuniorẽ: qui omnẽ substantiã suã p̃sumpsit cũ meretrici-

bus. i. phis z legibus: viuendo luxuriose: cupiens implere ven- trem suũ de filiis porcorũ. Prouerb. x. a. Qui nitit mēdaciõs h̃ pascit vëtus: idẽ sequit̃ aues volãtes. i. volatiles z vanaõ ra- tiones. Nec ab illo potuit curari: qz nec phi necle- ges pctã curat: s̃ aggrauãt. Vñ Dicit v. c. Deteri⁹ se habebat. c. Acces- sit retro. i. cõsidera- uit vitam p̃teritam quã expēderat i pec- cat⁹: z in vanis: z eru- bescẽs resisit a pec- cato. Dier. ij. c. Et de vias tuas in dual- le scito qd feceris zẽ. Et tetigit fun- dãm vestimẽti ei⁹. Vestimẽtũ christi est caro ei⁹. Esa. lxij. a. Quis est iste q̃ venit de edom. i. de mũdo tinctis vestib⁹. Glo. i. mēbris corporeis sanguie tinctis in cru- ce. Fimbria q̃ est finis vestimenti: est passio christi. Tangere ergo fimbriã vestimenti christi est credere z imitari passio- nem christi: et ex hoc tactu est omnis peccati curatio. Zach. viij. d. In diebus illis apprehendent decẽ homines fimbriã viri iudẽi dicentes: ibimus vobiscũ: audiuimus em̃ qm̃ deus vobiscũ est. Numeri. xv. d. Et faciãt sibi fimbrias p̃ angulos quattuor pallioz ponẽtes in eis vitras. Itẽ vestimẽtũ dñi est charitas p̃fecta: Fimbria vestimẽti e aliq̃d mãdatoz. Tangere q̃ fimbriã vestimẽti dñi est aliq̃d mãdatoz etiã minimũ adim- plere. Et h̃ etiã narrat Barth. v. c. Qui fecerit vnũ de mãda- tis istis minimis z docuerit: h̃ magn⁹ vocabit̃ in regno celo- z. Vñ z hic sequit̃. Et cõfestim stetit flux⁹ sanguinis eius. i. cessauit pctm̃. Est autẽ duplex flux⁹ sanguinis. Vñ menstrualis: per quẽ significatur pctm̃ ex infirmitate: de quo Leuit. xv. c. Mulier quẽ redẽitẽ mense paritur fluxum san- guinis: septẽ diebus sepabitur: z imũda erit vsq̃ ad vesperũ. Alius est cõtinuus: per quem significat peccatũ ex certa ma- licia. De quo Leuit. xv. d. Vñter q̃ sanguie fluxerit nõ cessat quãdiu huic passioni subiacet imũda erit. Dier. ij. c. Dõs qui querũt eã in mensuris inueniẽt. Sequit̃. Et ait ie- sus: Quis est qui me tetigit: nõ q̃rit dñs qd cũ tetige- rit: eoz ipsum aliq̃d lateat: s̃ vt ad eius interrogatiõẽ mulier ipsa se cõfiteat tetigisse: vt quãta sit eius fides euidentius ap- pareat. Negãtib⁹ aut omnibus. i. oib⁹ dicẽtib⁹ se nõ tetigisse eũ. Dixit petrus z qui cũ illo erãt: p̃- ceptoz turbẽ te cõprimunt z affligunt: quasi multi sũt qui tetigerunt et dicis: quis me tetigit. Nota licet petrus nõ intelligat mysteriũ: verba tñ eius congruunt mysterio. Nam turbẽ q̃ nõ tangunt: s̃ cõprimunt: sunt heretici: turbãtũ nomi- ne merito designati: qz sunt mētis cõcitate turbati: q̃ heretib⁹ z scãdalis dñm cõprimunt: dñi vnitate ecclesie scindũt. Carho- lici tangũt nõ cõprimunt: qz nõ eoz vĩa grauat sicut vĩa in- fidelũ. Heretici q̃ qui cõprimunt tangẽtes malo tactu: nõ tã- gũt bono tactu: sicut videntes. i. qui vident videre: nõ vidẽt: z audientes nõ audiũt: vt dicit Esa. vi. c. Unde Dicit dicit Job. xx. d. Noli me tãgere tactu corpali: quo etiã idigna es: qz nõ tãgis me tactu spiritali. i. tactu fidel: nõdum em̃ ascen- di ad patrem meum: supple in corde tuo. Et dixit iesus: Tetigit me aliquis: nam et ego noui virtutem de me exisse. i. effectũ virtutis. i. sanatiõẽ. Hęc virtus recte vi- cit a christo exisse: nõ ex illa: qz ex sola misericordia sua sanat dñs infirmitates: ñas nõ ex merit⁹ nostr̃. Unde Titũ. iij. b. Nõ ex opib⁹ iusticiẽ quẽ fecim⁹ nos zẽ. Vel sic. m. Aliq̃s me tetigit: quasi de tactu corporeis nõ q̃ro: s̃ de tactu fidel. Nam zẽ. Simile Job. xj. b. Lacarus amic⁹ noster dormit s̃ vado vt a somno excitẽ eũ. Dixerunt ergo ei discipuli eius: dñe si dormit saluus erit. Dixerat aut iesus de morte eius: illi aut putauerũt qd de dormitiõẽ somni diceret. Nam zẽ ego. Vere tetigit me aliq̃s tactu fidel: Nam zẽ ego: ad tactũ quen- dam spiritalẽ: Noui virtutem: supple spũsancti. p. De me exisse. i. miraculosã operationẽ factã p̃ spiritum s̃ sanctum: quasi

6

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

sanctum: quasi ad tactu mulieris spiritualem noui me opera-
 tum esse in spiritu anime sanatione: qz iam sanata est interius
 per fidem et corpalem a fluxu sanguinis. **A**uidens autē
 mulier: qz nō latuit eum. Sed quomodo vidit hoc mu-
 lier: Rñdeo: qz respexit eā Iesus et dixit ei: Cōfide filia: fides
 tua te saluam fecit: si-
 cut dicit **D**atth. ix. c.
Tremēs venit
 et p̄cidit ante pe-
 des eius. **E**x vere-
 cundia et reuerētia ti-
 mult: ex fide venit: ex
 humilitate p̄cidit.
Et ob quā cau-
 sã tetigerit eū in-
 dicauit corā om-
 ni populo. **I.** mor-
 bum coram omnib⁹
 ap̄lauit. **E**t ita quat-
 tuor notant q̄ req̄rū-
 tur in vere p̄nitēte:
 sc̄ timor: fides: humilitas: cōfessio. **T**imor pet̄m fugat: fides
 cor purificat: humilitas deo recōciliat: p̄fessio deū glorificat.
De p̄mo. **E**ccl. i. c. **T**imor dñi expellit pecc̄m. **D**e sc̄do. **A**ct.
 xv. b. **F**ide purificās corda. **D**e tertio. **I**aco. iij. b. **D**eus hu-
 milit⁹ dat gr̄am. **D**e quarto. **I**osue. vij. c. **F**ili da gloriã dño
 deo: et p̄stere atqz indica mihi qd̄ fecerit. **C**orā oī pp̄lo.
Chyf. **E**t nō p̄misit eā latere: **N**e uideret gl̄ari: p̄t qnqz.
Primo soluit timorē ne furti se arguat. **S**c̄do cōmēdat fidē.
Tertio publicat fidē et alteri. **S**i latēter recessisset bis laudi-
 b⁹ caruisset. **Q**uarto ostēdit se scire oīa. **Q**uito p̄fortat archi-
 synagogū: iō et mozem captat: sicut **J**oh. xj. **E**t quē ad-
 modū cōfestim sanata sit. **S**z quō sciuit hoc mulier tā cō-
 ro cū h̄mōi morbus aliqñ cesserit ad tempus: **R**ñdeo q̄ sensit
 se roboratã et leuē: sicut nūq̄ fuisse infirma: qd̄ nō potuit face-
 re cessatio temporalis: **v**el etiã curatio naturalis: s̄ tm̄ miracu-
 losa siue gratuita. **A**t ip̄e dixit illi: filia. **H**eda: p̄ fidē.
Sz fides tua te saluam fecit. **C**hyf. **F**ides filiã fecit.
Hade in pace. **I**dē dixit. **S.** vij. g. **m**agdalēnē sanate.
Simile **J**oh. viij. b. **H**ade et iã ampl⁹ noli peccare. **A**d-
 huc illo loquente: **v**enit qd̄a de domo laici ad ipsum q̄
 erat cum domino. **P**rimipem synagoge: **d**icēs ei:
 quia mortua ē filia tua noli vexare illū. **A**dytice.
Iste nūcius significat omnes illos qui credunt iudges a deo
 destitutos vt recuperari nō possint: **I**deo dicūt nō esse orandū
 pro illis: ideo dicit: **N**oli vexare illum. **S**ed quē impossibi-
 lilla sunt apud homines: possibililla sunt apud deum: **D**atth.
 xij. d. j. xvij. e. **S**ic multi putāt vexare dominū frequent̄ orā-
 do: et vel parū vel nūq̄ orant: **D**e⁹ vero orationibus non fati-
 gatur sed peccatis. **E**sa. xliij. d. **S**eruire me fecisti in peccatis
 tuis: p̄rebuisti mihi laborē i iniquitatib⁹ tuis. **I**esús autē
 audito hoc verbo: respondit patri puellę: **N**oli ti-
 mere: timore diffidētis: s̄ crede tm̄ et salua erit. **M** **E**t
 cum venisset ad domū non permisit intrare secum
 quē nisi pet̄m et iacobū et iohānē. **H**os tres similit̄
 tm̄ elegit dñs interesse suę trãfigurationi: **D**atth. xvij. a. **E**t
 oīoni: **D**atth. xxvj. d. **E**t h̄ puellę suscitatio. **Q**uare b̄: **R**ñ-
 deo: **P**rimo p̄t eminentiã quã habebāt. **H**ec ratio ē **C**hyf.
An̄ et **H**ieronym⁹ dicit. **I**n trib⁹ vocatis ostēdit p̄uilegiū di-
 gnitatis eoz. **S**c̄do: vt trib⁹ idoneis testibus: mūdus credat.
Ter̄ p̄ter fidē trinitatis. **H**ec est ratio **H**edę. **T**ertio qz per
 hos tres significatur omnes status electoz. **P**er pet̄m dicitur
 per iacobum laici: per iohannem religiosi. **U**el significatur p̄
 pet̄m incipiētes: per iacobum p̄ficientes: per iohannem
 perfecti. **U**el sicut dicunt alij: per pet̄m qui habuit vxorē: s̄ i-
 gnificantur coniugati: per iacobum cōtinentes: per iohannē
 virgines. **N** **E**t patrem et matrē puellę. **A**mb. **O**z pau-
 cos arbitros resurrectionis puellę acciuit: significat qz a pau-
 cis continuo credita est resurrectio eius. **I.** puellę vel christi.
Adytice autem quinqz personę quę interfuerunt suscita-

tionī puellę. **I.** petrus/iacobus/iohannes/mater/et pater puellę:
 significant quinqz quę concurrunt in iustificatione pecca-
 toris. **P**etrus fidem: iacobus spem: iohānes charitatem: pa-
 ter sacerdotem: mater ecclesiam. **U**el per petrum significatur
 peccati cognitio: per iacobum cordis contritio: per iohannē
 gratię infusio: per pa-
 trem satisfactio: per
 matrē cōfessio. **P**er
 puellam vero mortu-
 am recte significatur
 peccator. **E**t h̄ qnqz
 rationib⁹. **P**rima: qz
 a deo qui ē vita sepa-
 tur. **E**sa. lix. a. **I**niqui-
 tates vestre diuiserūt
 inter vos et deū v̄m.
Dsee. vij. d. **E**ḡ eis
 quia recesserūt a me.
Sc̄do: qz nō sēt̄ fla-
 gella dñi. **P**rouerb.
 xxij. d. **T**raxerūt me
 et nō sensi: verberauerūt me et nō dolui. **T**ertio: qz feret per in-
 famiã. **J**ohel. ij. e. **A**scēdet fetor eius et ascendet putredo ei⁹:
 qz supbe egit. **J**oh. xj. e. **D**ne iã fetet: quadruan⁹ em̄ ē in mo-
 numēto. **I.** quatuor habēs pet̄m. **I.** cordis: oris optis: p̄suetudi-
 nis. **Q**uarta ratio est: qz verimib⁹ p̄sciētę rodit. **J.** **D**achab.
 ij. g. **G**loria peccatoris stercus et vermis. **H**iere. ij. d. **A**rguet
 te in malicia tua. **S**ap. xvij. c. **C**um sit timida nequitia: data est
 in oīm cōdemnationem. **Q**uinta ratio est: qz sepelitur per cō-
 temptum aut desperationem. **T**hesei. iij. f. **L**apsa est in lacū
 anima mea: et posuerunt lapidem super me. **P**rouer. xvij. a.
Peccator cū venerit in profundum peccatorum: contemnit.
Sz **F**lebant autē oēs et plangebāt illā. **D**ominus cū
 paucis arbitris intrauit domum archi-synagogi. **E**rāt aut̄ ibi
 plurimi flentes et plangentes super puellam defunctam: quos
 eliminauit: qz indigni erāt videre miraculum: cum potius de-
 rident qz crederent. **D**atth. ix. c. **E**iecit tibicines etc. **I**n-
 venit enim dominus tibicines iuxta mozem terrę lamentabilē
 le carmen cantātes: qz iudēi in funeribus propinquoꝝ multā
 adhibebant diligentia et faciebant magnas expensas: ita qz vt
 tradit iosephus: multi depaupati sunt pro expensis funerum.
Sed omnem turbam exclusit dominus retinens tm̄ secum
 p̄dictos quinqz. **E**ccl. xxij. a. **S**upra mortuum plora: defecit
 enim lux eius: et super fatuum plora: defecit enim sensus. **P**
At ille dixit: **N**olite flere. **J.** **T**hesal. iij. d. **N**on triste-
 mini sicut et ceteri qui spem nō habent. **Q** **N**ō est mortua
 puella: suple mihi: **S**z dormit: mihi. **I.** eque facile pos-
 sum eā a morte suscitare quasi a somno. **H**eda. **M**ortua qd̄e
 erat hominibus qui suscitare nō possunt: nō deo: cui anima vi-
 uit et caro suscitāda q̄scit. **D**ormit. **C**hyf. **P**ort⁹ tranquil-
 lus est mors: plena enim malis est p̄sens vita. **P**s. **C**onuer-
 tere anima mea in requiem tuã: quia dominus benefecit tibi.
Deus bñficiū vocat: et tu luges: **J**oh. xj. b. **L**azarus amicus
 noster dormit etc. **E**t deridebant eū. **C**ausã subdit qua
 re dominus exclusit eos. **S**ciētēs qz mortua esset.
Moraliter: **S**ic mali derident bonos: et diuites huius mū-
 di pauperes huius mūdi. **J**oh. xij. a. **D**eridetur iusti simpli-
 citas lampas contempra apud cogitationes diuitum. **H**iere.
 xx. b. **F**actus sum in derisum tota die: omnes subannāt me. **E**t
 tamen licet dominus derideretur non tamen destitit a bono
 proposito: sic boni cum deridentur a malis non debent desi-
 stere a bono proposito vel bene incepto: quia per hoc eozum
 meritum duplicatur. **A**ug⁹ in libro **P**rosperi. **O**mnes qui
 in christo volunt pie viuere: necesse est vt ab impijs et disti-
 milibus pariantur opprobria et despiciantur tanquam stul-
 ti et infanti: qui p̄sentia bona perdant et inuisibilla ac futura
 perquirant. **S**ed hęc despectio et irrisio in ipsos impios re-
 torquetur: cum et abundantia eozum in egestatem et superbia
 transferit in confusionem. **P**rouerb. xix. d. **P**arata sunt de-
 risoribus iudicia: et mallei percutiētes stultozum corporibus.
D 4 **I**psa autem

Ps. 114

Moraliter.

Euangelij scdm Lucam

Ipse autem tenens manum eius... Clamavit dicens: Puella surge... Quare clamavit maxime cum sit scriptum de illo...

Matth. 9. c. Marci. 5. d.

Mystice

Matth. 27. c. Moraliter

Ps. 9.

Ps. 72. Ps. 143.

Ps. 103.

quia mortua esset. Ipse autem tenens manum eius... Et reuerus est spiritus eius... Et iussit illi dare manducare... Nota quod nisi dominus teneat manum synagoge...

dicat dominus apostolis passionem suam... Non stertes in cordibus vestris... In nona prohibent discipuli demones...

ei: quibus precepit ne alicui diceretur quod factum erat... Ca. IX. Duodecim apostolis: dedit illi virtutem et potestatem super omnia demonia...

Factum est autem ambulantis... Conuocatis. Sed occurrit duplex questio... Nota quod dicitur de quatuordecim apostolis...

Conuocati autem et moraliter... Per duodecim apostolos significat plures et predicatores... Nota quod dicitur de quatuordecim apostolis...

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Lucam

Et virtus ad sustinendu gratia: potestas ad faciendu ardua. Et vt languores curaret. i. lōgos z inueteratos morbos: quos nec poterant phisici sanare. Chryf. Velut quosdam pullos molles ad volandu adducit. Primū interim medicos corporū facit: postea cōmittēs eis animę directionem. Et misit illos.

o.a. Chryf. Nō ab in-
sio misit illos: sed
postq̄ viderit paraly-
ticos curatos z mor-
tuos suscitatos. c

a et vt languores curarent.
b Et misit illos predicare re-
gnum dei: z sanare infirmos.

Predicare regnū dei. i. enāgelīū qd̄ docet regnare hic et ire ad regnū dei. Matth. xxi. d. Aufere a vobis regnum dei. Vel Regnum dei. i. vitā beatā. Et est cōgruus ordo. Primo em̄ oportuit eis dari virtutē. i. potestātē faciēdi miracula: eijcēdi demones: curādī languores: vt exhibitio miraculorū attestaret magnitudinē pmissorū. Vñ Hiero. Qz hoib⁹ rusticis z absq̄ eloquij venustate pollicēb⁹ regnū cęlorū nemo crederet: dat eis potestātē miracula faciēdi. Aug⁹. Et fide daret verbis virtus ostensa: z noua facerēt q̄ noua p̄dicarent. Eccl. xxxv. a. Innoua signa z immuta mirabilia. Et nota q̄ dicit regnū dei ecclesia militans: Matth. xij. f. Simile est regnū cęlorū sagēne missę i mari. Item ecclesia triūphās. Matth. xij. f. Simile ē regnū cęlorū thesauro abscondito in agro. Itē gra. j. xvij. e. Regnū dei itra vos ē. Itē vita beatā. Job. ij. a. Nisi q̄s renat⁹ fuerit denuo: nō pōt intrare regnū dei. Itē sacra scriptura. Matth. xxi. d. Aufere a vob regnū dei. De q̄libet regno pōt b̄ intelligi. e. **E**t sanare infirmos. Differt infirmitas z languor. Nā languor ē morb⁹ inueteratus: Vñ dicit q̄si longus angor. Eccl. x. b. Languor plūxior grauat medicū. **E**t ait ad illos: Nihil tuleritis i via. Chryf. Cur h̄ p̄cepit: Prop̄ tria. Ne sint suspecti q̄si abitiosi. Ne sint solliciti q̄si pusillanimes: Nihil em̄ ita facit gaudere vt a sollicitudine erūtū esse. Et virtus mittētis em̄ near. Vñ. j. xxij. d. Quādo misit vos sine sacculo z sine pera: nunqd̄ defuit vobis: b. **N**ec virgā. Idē dicit Matth. x. b. Sed Marc. vi. b. dicit: Nihil tuleritis in via nisi virgam. Item. j. xxij. d. dicit: Qui habet sacculum tollat z peram similiter: Dic aut̄ vtrūq̄ phibet. Solo. Ad primū dicitur: q̄ nomine virgę aliquando significat potestas accipiēdi necessaria vitę: z sic accipit in Marco: qz hęc potestātē dedit dñs discipulis suis q̄si misit illos. Vñ. j. Cor. ix. b. Dominus ordinauit his q̄ euangelij ānunciant de euangelio vt uere. Et Matth. x. b. Dignus est operarius cibo suo. Hac potestātē poterāt vt vel non vt discipuli put̄ eis videbatur expedire ad cōmodū aiarū. Vñ Aug⁹. Qñ aliquid p̄cipit a deo z nō fit: inobediētē culpa ē: cū vero potestas dat: licet nō vt: z q̄si de suo iure credere. Itē nomie v̄ge accipit aliqñ sollicitudo vitę siue sollicitudo acq̄rēdi. Itē p̄fidētia auxiliij humani: Sic accipit hic: z in matthęo. Neutrū em̄ habuerūt apli. s. vitę sollicitudinē: vel humani auxiliij cōfidentia: immo vtrūq̄ phibuit dñs hic per hoc qd̄ dixit: Nec virgā. De primo dicit Matth. vi. d. Nihil solliciti sitis animę vestrę quid manducetis: aut corpori vestro quid induamini. De secundo Hiero. xvij. a. **B**enedictus homo qui cōfidit in homine zc. Esa. xxxj. a. Uq̄ qui descendunt in egyptum ad auxilium in egyptū. Est q̄ sensus: Nec virgā: Ac si diceret dñs: P̄cipio vt tollatis virgā. i. permitto potestātē accipiēdi necessaria: phibeo ne tollatis virgam. i. phibeo sollicitudinē acq̄rēdi: vel in auxilio humano cōfidere. Sic patet solutio ad p̄mum. Ad secundū dicit q̄ duplex fuit missio discipulorū: Una ante dñi mortē: de q̄ hic agit: et Matth. x. et Marc. vi. Alia post dñi resurrectionem: de qua agitur Matth. xlvj. d. et Marc. xlvj. d. Tempore primę missionis erat pax z nulla persecutio: immo libenter audiebant discipuli: z satis inueniebant necessaria vitę: z ideo tūc p̄cepit vt nihil ferrent secū. Tempore aut̄ secundę missionis erat grauis p̄secutio cōtra discipulos: z ideo tūc permisit ferre secum vitę necessaria. Vñ Bēda dicit. Nō eadē viuēdi regula p̄secutionis q̄ patet tpe discipulos dñs info:mauit. Itē p̄ q̄ virgā phibet:

Instrumenta surgiorū z instrumēta amputat vltionū. Roma. xij. d. Nō vosmetipsos defendētes charissimi: s̄ date locum ire. Dicit ergo. **N**ihil tuleritis in via: nec virgā ad defendendū. Vel sicut prius expolitū ē. **N**ec perā: ad victū reseruandū. **N**ec panē: ad manducandum.

Et ait ad illos: Nihil tuleritis i via: nec virgā nec peram nec panem nec pecuniam:

Nec pecuni-
am / ad victum et
vestitum emēdum.
Nec duas
* eijcere platē z p̄-
dicatores atq̄ docto-

Dozales

res. Primo a se: postea ab alijs. Primū ē demoniū seuum: Matth. viij. d. Secundū demoniū imūdū: Marc. j. c. Tertū demoniū mutū. j. xj. b. Primum significat superbiam quę ē seua nimis: quia oēs vult sub se comprimere z omnibus imperare. Hoc demoniū eijcitur per mansuetudinē z humilitatem. Vñ Matth. xj. d. Discite a me quia mitis sū z humilis corde. Secundū significat luxuriam: q̄ immūda est nimis z hominē facit imūdū: Juxta illud Job. j. d. Cōpstruerūt lumēta in stercore suo. Hoc demoniū eijcit carnis affectio. i. seuitiū / oratio / vigilię z hmoi. Eccl. xxxj. a. Vigilia honestatis tabefaciet carnes. Marc. ix. e. Hoc genus in nullo pōt exire nisi in oratione z ieiunio. Tertū demoniū significat auariciā q̄ reddit hominē mutū. Vñ Eccl. xx. d. Exeritia z dona excecant oculos iudicū: z q̄si mutus in ore auertit correctiones eorū. Hoc demoniū eijcit paupertas: quę omnia q̄ mūdi sūt abijcit: Juxta documētū Job. in prima Canonica. ij. c. Nolite dilgere mundū neq̄ ea q̄ in mūdo sunt. Jgit̄ p̄platus / p̄dicator z doctor spiritū suū humilians / carnē affligens / mundū cōtemnēs: potestātē habet super omnia demonia. Et hanc potestātē offert nobis Hieremias Thesi. ij. c. vbi dicit in p̄sona dñi: Recordare paupertatis z transgressionis meę / absinthū z fellis. q. d. accipe potestātē sup oia demonia eijcēda: aut etiā coercēda. Sed hodie nō possūt platē aut p̄dicatores aut etiā doctores eijcere demonia. Quare: Quia ipsi demonia habēt: sic dñs in Ps. Dēs dñi gentiū demonia. Et nō potest demon eijcere demonē: sic dicit Matth. xij. b. Vñ Act. xix. b. Faciebat de⁹ virtutes q̄slibet p̄manū pauli sup languidos: z recedebāt ab eis languores: z spūs nequę egrediebant. Tēptauerūt aut̄ qdam de circūeuntib⁹ iudeis iuocare sup eos q̄ habebāt spūs malos: nomen dñi iesu / dicentes: Adiuro vos p̄ iesū quē p̄dicat paulus. Rūdes aut̄ spūs nequę / dixit eis: iesū noui: z paulū scio: vos aut̄ q̄ estis: Et insulēs hō in eos q̄ habebat demoniū pessimū / dominat⁹ eorū / ualuit z eos ita vt nudi z vulnerati effugerēt. Sequit̄. **E**t vt languores curaret. i. illos q̄ diu fuerāt in pctis. Eccl. x. b. Languor plūxior grauat medicū: breuē languorē p̄dit medic⁹. **E**t misit illos p̄dicare: aliter nō debēt ire. Ro. x. c. Quō p̄dicabūt nisi mittant: Hiero. xxij. d. Ipsi currebāt z ego nō mittebā eos. **R**egnū dei: nō regnū mūdi qd̄ p̄dicat ambitios: z si nō verbo / tamē facto. Job. xviij. g. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. **E**t sanare infirmos: in anima / nō carne. Frequēter em̄ infirmitas carnis vtilis est ad sanitatē animę recipiēdā. Job. xj. a. Dñe quē amas infirmatur: Dixit aut̄ iesus eis: Infirmitas hęc nō est ad mortē: s̄ pro gloria dei. Eccl. xxxj. a. Infirmitas grauis sobriā facit aiām. **E**t ait ad illos: nihil tuleritis i via. Veritate mandātū recipiūt q̄ alios ad cōtēptū mūdi hortant. Bēda. Tanta p̄dicatorū debet esse fiducia in deo: vt p̄sentis vitę sumpt⁹ nō ferat. **N**ec virgā. i. instrumēta defensionis aut ipugnatōis. **N**ec perā / nec panē / nec pecuniam. Tria sūt genera necessariorū q̄ ad victū. s. cibis / z illud q̄ cib⁹ em̄ / z illud vbi custodit. Hęc tria phibet hic. Per panē oēm cibū / z pecuniā oē illud q̄ em̄: per peram illud in q̄ reponit̄ seu custodit: Et sic omnem sollicitudinē temporalis vitę tollit a p̄dicatozibus et p̄latis. Hiero. Hic arguit dominus philosophos: qui vulgo appellantur b̄actopolitę: qui cōtemptores scult: z omnia pro nibilo ducentes / cellarium secum vehunt. Tales sunt omnes hypocritę: mundum contempnunt verbo z habitu: s̄ necessaria vitę cupiose volūt habere. **N**ec duas

Ps. 96

B. f. bactroē perite

Euangelij scdm Lucam

Et eos qui cura indigebant sanabat. Ecce triplex opus misericordie quod dominus faciebat in istis. Primo fatigatos recepit: secundo infirmos docuit: tertio egros curauit: tandem famelicos satiavit. Per hoc docet nos quid agere debeamus: quod omnis christi actio nostra est instructio. **Joh. xij. b. Exemplum dedit vobis ut quem admodum ego feci ita et vos faciatis.** De primo dicit **Luc. xij. a.** Hospitalitatem nolite oblitisci. De secundo **Matth. vlt. d.** Eritis docete omnes gentes. De tertio **Matth. x. a.** Infirmos curate. De ultimo **Esai. xxvij. c.** **Uos date illis: Vos date illis** reficite lassum. **Primum** precipit religiosis: secundum theologis: tertium medicis: quartum prelatiis. **Nota** etiam quod turbę studiose dominum sequuntur et a domino curant. Unde instruitur: quod qui vult sanari a domino studio se sequat eum. **Ubi Ambrosius.** **Uos date illis.** octo octos. i. octo torpentes: non in ciuitate synagoge. i. in infidelitate synagoge manentibus: ut in malo accipiant: vel seculari dignitate residentes. i. in ambitione dignitatum: si iter deserta christi querentes: celestis gratie alimonia imperritur. i. qui studiose eum sequuntur: et quod libenter verbum dei audiunt et auditum non fastidiunt. **Et nota** quod congrue precedit passio iohannis turbarum refectionem: quia defectus legis precedit euangelicam predicationem. **Item nota** congruam ordinem. **Precedit** enim mulieris curatio. **Et** postea apostolorum missio: deinde sequitur turbarum refectionem. **Et** hinc ordo mysterio congruit: quod primo ecclesia in aia suscitatur: deinde predicatores ad eam mittuntur qui veram et nunciant refectionem verbi dei. **Die** autem ceperat declinare. Contra senes qui tarde incipiunt audire theologiam et facere penitentiam. **Uere.** **vj. a.** **Ue** vobis quod declinauit dies: quod longiores facti sunt vmbre vel peri. **Mystice.** Declinata die reficit dominus turbas: quod circa finem seculi: vel post mortem suam dominus gentes per apostolos pane spirituali pascit. **Et nota** ordinem mysterij. **Turbę** plus verbis et doctrina curatur: postea reficiuntur. **Qui** ordo mysterio congruit: **Plus** enim peccata remittuntur: et deinde cibum dominice carnis et sanguinis participat. **Moraliter.** Declinata die culpe: de quo **Uere.** **xx. d.** **Benedicta** dies et dandi sunt panes verbi dei vel dominici sacramenti in deserto penitentie constitutis. **Unde** iudex non datur manna ante desertum. **Exo. xv. a.** **Ecce** ego pluam vobis panes de celo. **Item** bellas in deserto passus ab angelo pane et aqua. **Reg. xix. b.** **Disce** puli autem qui dicunt: **Dimitte** turbas et significat prelatos negligentes: qui permittunt subditos suos ire ad vana spectacula: vel clericos suos ad scientias vanas. **Sed** dominus dicit illis: **Vos date illis manducare.** **i. Pet. v. a.** **Pascite** qui in vobis est gregem domini. **Joh. xij. e.** **Dicit** petro ter: **Pasce** pasce pasce: **Exemplum** pro temporali subsidio. **Sed** contra fit a multis. **Zach. xj. a.** **Pasce** pecora occisionis que possederat occidebat et non dolebatur et vendebatur ea: dicitur dominus diuites facti sumus. **Ecce.** **xxxij. b.** **Non** quisierunt pastores gregem meum: sed pascebant semetipsos et greges meos non pascebant. **Dicit** ergo. **Die** autem et sequitur. **Et accedentes duodecim et.** **Ps. 77.** **Ps.** **Uos** quod panem poterit dare: aut parare mesam in deserto: **Propter** hunc ducit in desertum. **Moraliter** pater. **Uel** aliter. **Dimitte** et. **Hoc** dicitur prauis prelatiis tempore caritatis: ut dimittant pauperes quos plus sustentabat et minuatur familiaria sua. **Et** multi libenter acquiescunt sub falso pallio paupertatis: super auaricie consulentes: quod ut dicit **Uere.** **vj. c.** **Uos** auaricie studetis. **ppheta** usque ad sacerdotem cuncti faciunt volu. **Sed** boni prelati reuera dicit: sicut iacob **Gen. xli. a.** **Simcon** et leui fratres vasa iniquitatis bellantia: in consilium eorum non veniat aia mea. **Et** ait ad illos dominus: **Vos** date illis manducare. **In** **Joh. 5. a.** **Johanne** dicit dominus locum esse philippo: et philippus ei ruidisse. **Do**

uit esse quod philippus ei ruidit primo: et alij postea. **Hoc** quod dicitur ad istam intelligit. **Sed** mystice hinc insinuat dominus quod eorum doctrina in spirituali cibo reficere erat oes: hodie namque eorum doctrina reficimur. **Moraliter** **Et** ait ad illos. **Iesus** ad discipulos. **Vos** date illis. **i. pauperibus:** **manducare:** quod habet bona eorum. **Et** ad **h. j. Cor. iij. a.** **Sic** vos existimet homo ut mistros christi et cetera. **Quis** putas est fidelis dispensator et cetera. **Et** illi dixerunt: **non** sunt nobis plusquam quatuordecim panes et duo pisces. **Sic** fuit ad litteram. **Littera** satis facilis est. **Mystice** **non** sunt nobis plusquam quatuordecim panes et duo pisces. **Ita** se excusant multi prelati: imo sua auaricia: sicut illa mulier cui dixit bellas: **offer** mihi obsecro buccellam panis in manu tua: que ruidit: **viuit** dominus de te: quod non habeo panem nisi quantum pugillum capere poterit: **et** hydris et paululum olei in lechito. **Reg. xvij. b.** **Uel** de pane spirituali dicit dominus prelati et omnibus curatis: **Vos** date illis manducare. **Esai. xxj. d.** **Occurreris** sitienti ferre aquam que habitatis terram australem: cum panibus occurrere fugienti. **Zech. iij. a.** **Paruuli** peterunt panem et cetera. **non** sunt nobis plusquam quatuordecim panes et duo pisces. **Hoc** est quod dicitur excusantes se: modicam scientiam habent: non sufficiunt predicare. **Proverb. xxij. b.** **Erue** eos qui ducunt ad mortem: et qui trabunt ad iteritum liberare non cesses. **Si** dixeris vires non suppetur: qui inspector est cordis et cetera. **Ubi** forte nos eamus parisi ad scholas. **Et** emam: vigilando et studendo et audiendo. **In** oem hanc turbam escas. **i. scientiam** vni possumus pascere oes qui veniunt ad sermonem. **Erant** autem fere viri quatuordecim milia: **Per** quos significantur quatuordecim genera hominum: qui veniunt ad sermonem: quod dicitur ut doceant scire: quod dicitur ut doceant viuere: quidam ut videant boni esse: quod dicitur obseruandi gratia: alij causa societatis et consuetudinis. **Item** nota mysterium. **Quatuor** est numerus quatuor sensuum. **Mystice** ergo quatuor milia intelliguntur: qui in seculari habitu quatuor sensibus licite vtuntur. **Ubi** quatuor panibus reficiuntur. **i. preceptis** legis moralibus instruuntur: qui dicunt legali timore coprimi. **i. timore** quem lex incutit. **Timor** enim incutiendus est rudibus et imperfectis. **Per** quatuor milia significantur qui solum legis precepta obseruant. **Per** quatuor autem milia qui septem panibus reficiuntur: **Matth. xv. d.** significantur perfecti qui doctrinam euangelicam implent in consilijs. **Et** nota quod quatuor milia dicuntur super fenem discubuisse: **Joh. vj. b.** **sed** quatuor milia et alia refectione super nudam terram: et plus est terra premere. **i. terrena** oia preminere: quod super fenem iacere. **i. mollibus** delectari. **Et** ait ad discipulos suos: **facite** illos discubere: **Mystice** ad mensam sacre scripture ut comedat et bibat. **Comedat** ubi difficultas est scriptura: bibat ubi facilis. **Can. v. a.** **Comedate** amici et bibite et inebriamini charissimi. **Chrysostomus.** **Loquor** ars nuncius veritas est: corpus et animus valde nocens: malum est gemitum et passionum. **Ubi** dicitur **conuiuia**. **i. ordinate** et distincte: ut singulis portugatur secundum capacitatem eorum. **Proverb. v. c.** **In** plateis aqua turbata diuide. **Ps.** **Dispisit** dedit pauperibus. **Proverb. xv. a.** **La**bia sapientium disseminabunt sciam. **Quatuor** quatuordecim milia. **Matth. xj. f.** **habet** per centenos. **Utrumque** potuit esse. **Et** ibidem habet per quatuordecim milia. **i. put** erat quatuordecim milia. **de** eadem ciuitate. **Quin** quatuordecim numerus est remissionis et quietis: quod quatuordecim annorum debita remittebantur et terra quiescebat. **Ubi** per hoc quod reficere dicitur libenter discubere quatuordecim: significat quod auditores verbi dei debent vacare curis mundanis. **Ubi** **Eccl. xxxvij. c.** **Sapientia** scribe in tpe vacuitatis. **Item** quod remittere debet iniurias sibi illatas ut eis remittat deo. **Matth. vj. b.** **Dimitte** et dimitte vobis. **Item** per quatuordecim quatuordecim: significat in penitentia manentes. **Ubi** psalmus quatuordecim: penitentialis est. **Quod** ait in alio euangelio: **Ubi** dicitur: **significat** illos qui in vita perfecti solum vitam eternam desiderant. **Et** ita

Matth. 14. b.
Matth. 14. b.
Marci. 6. c.

Mystice
Moraliter

Ps. 77.
Aliter

Doctus
Marci. 6.
Joh. 5. a.

Mystice

Ps. 111.

Euangelij scdm Lucam

Manus eius in cophino serulerunt. Esa. xliij. d. Seruire me fecistis i pctis vris etc. Sequit: a Et factu est etc. Hec est quarta pars: in qua qd de ipso sentiatur apli querit: vt vera rñsione eoz falsę vulgi opinionones destruant. Lucas nõ dicit in quo loco fecerit dñs hęc questione: cõtinuat tñ eam sic refectioni: qñ cõtinue secuta sit post refectione. Matth. xvi. dicit q facta e in ptib cefareę philiippi iuxta locu vbi foradans orat: vt dicit Hiero ad radicem montis libani. Marcus. viij. c. dicit q facta est in via cum dñs ventret in ptes cefareę philiippi. Potuit aut eadem iterari: et facta e statim p refectione: et postea i via. Ut qd h dicit nihil repugnat qñ facta fuerit semel tñ in via: sed lucas quasi breui loquus alia que facta sũt in refectione et aduentu dñi i partes cefareę philiippi ptermittens: tñ facit mentione d interrogatio ne facta i via. Per hęc interrogatio quę fecit discipulis in nuic q plati aut pdicatores parati debet esse quotiens qz et vbiqz interrogant de fide: Nā hęc interrogatio fuit d fide. j. Det. iij. c. Parati semp ad satisfactioe oi poscenti vos ratione de ea q in vobis e fide et spe reddere. Malach. ij. b. La bña sacerdotu custodiũt sciẽtia etc. Aggei. ij. c. Interroga sacerdotis legē. Dicit g: Et factu est cu sol esset. Fugerat eni factu miraculo: qz volebat eũ rape vt faceret eũ regē: sicut dicit Job. vij. b. Videbat eni eis q sub tali rege egere si possent. Chryf. Quarta castrimargie tyrānis: nõ vltra vedicat legē et sabbata: oĩa eiecta sũt ventre eĩ repleto. Fugit etiã vt doceret de factis. pprijs nõ querere gloriã hoĩm. Unde Aug sup Job. Fugit dñs ad exēplũ fugēde vanę glorie: et insinuās q altitudo sua nõ pot intelligi. b. Oras. Chryf. Pro illis quos pauperat: vt et discipuli ei sibi interrogati verã pfectione pferreret de eo qd esset. c. Erat cu illo et discipuli: Quõ g sol? Rñdeo: sine turba: vñ pmo fuit solus i orone: postea venit ad discipulos qd dimiserat. Aliq mouet hęc questioe talit: quõ potuit esse solus i via cu esset cu eo apli: Aug in li. de. pcor. euāgl. dicit: q hęc qñsio potest mouere illũ qui nunq orauit in via. Chryf enim solus potuit orare. Hęc tñ questio hęc nõ habet locũ: non eni erat cu eo discipuli qñ orabat: sicut pdictũ est: et sicut in Job. vij. b. legit. Mora Glo. Amb. Post miraculũ aut etc. Infra. Ipse aut sol orat pzem. Possit eni scĩ etc. Quasi hęc duo quãtũ ad mysteriũ pũcta st: licet dñs iuncta sint quãtũ ad historiã. Sz mystice sancti possunt eẽ cu dño. i. et adherere fide et dilectioe: ita tñ q ipse sol sit cu orat: qz sol paterna nouit arcana: ita sol qd orãdũ nouit orat. Roma. viij. e. Nescim qd orem? put oportet. Sequit ibidem. Cũ discipulis aut nõ repit orasse etc. Cõtra. Immo dicit hęc: Factu est cu esset solus oras erat et discipuli ei cu eo. Itē Matth. xxvj. d. Rñdeo: ad pñũ dicendũ q factu miraculo panũ ascēdit in montē solus: et ibi sol orauit: vt dicit Job. vij. b. Postea hõ venit ipse ad discipulos q sam ascēderant nauiculã ex eius iussione: vt dicit Matth. xliij. c. Ad secũdũ dicendũ q qñ dñs orauit in mote: assumptis petro/ iacobo et iohanne/ sepauit se ab illis p iactum lapidis: vt dicit. j. xxij. d. Sequit: d Et interrogauit illos: intellige longe post orone: et post reditũ ad eos. c. Dices: quẽ me dicũt eẽ turbe? Hñ dicit turbe: qz varias de christo habebat opinioes. Secũdũ aut vult audire sniam turbaru: et secũdũ discipulos: ne videat discipuli sniam habuisse a turbis. Sic debet plar qñre a collateralib suis. Sed de cetero nõ hiet pbẽda q diceret veritate: si quis diceret ei: tu es herodes aut pharao occidens seu mergens pueros in aq̃s diuitiarũ/ pbẽdas eis pferẽdo: statim exiret aulã qui vult eẽ pius. i. verax. Prouerb. xxix. b. Princeps q libent audit pba mēdaciũ/ oēs mistros habet

Et factu est cu sol esset dñs: Erat cu illo et discipuli: et interrogauit illos/ dicens: Quem me dicũt esse turbe? At illi rē sponderũt et dixerũt: Iohanne baptista: alij aut helia: alij vō qz ppha vn de poribus surrexit. Dixit aut illis. Vos aut quẽ me esse dicĩt? Rñdes

simon petro/ dixit: Christum dei. At ille increpas eos h cepit ne cui diceret h/ dicens: m qz oportet filiũ hoĩs multa pati et reprobari a seniorib/ et pncipib/ sacerdotũ et scribis et occidi: et tertia die resurgere. Si q̃ dicebat aut ad oēs: Si q̃s vult post me venire: abneget semetipsum. Et tollat crucem abijciat et seipsum excedat vt sic ad deũ accedat. Alii nõ potest q̃s ad deũ ascēdere: nisi sup seipsum ascēdat. Sic aliq̃s nõ potest remi que supra se est

implos. Matth. xj. a. Ecce q mollib vestunt in domib res gũ sũt. f At illi rñderũt et dixerũt: iohãne baptista supple dicit aliq te esse. g Alij aut helia: alij vō qz ppheta vn de porib surrexit. i. helisus vel hieremias. Amb. Opinio de iohãne ideo fortasse erat: qz in mris vtero

posit dñi pñtia se riebat. s. j. d. De helia: qz rapit e ad cglũ. iij. Regl. ij. b. Et vñ rurus creditur: Malach. vlt. b. De hieremias: qz i mris vto scificat e. Hiero. j. b. Hiero. Quereĩ qre hęc opinio fuerit de helia vñ hieremia vel iohanne: rñdes mus: qz alieni erroris nõ e nrm redde

re rone. b Dixit aut illis: vos aut: q nõ estis de turbis: Quẽ me esse dicĩt: rñdes simon petro. Amb. Nõ pp expectas sniam sed suã promit. Heda. Un p oib et pze oib: qz senior et pnceps aploz. f Dixit: christũ dei. b. lari. Fides petri dei filiũ et hoies vidēs: vñ rñdes cõplex: dices christũ dei. At ille increpas eos: cepit ne cui diceret hoc dices: qz etc. Septe rones assignat Ambro. in Glo. quare phibuit dñs discipulis ne diceret ipũ esse filiũ dei. Tertia: vt fallat mudi pncipē. Secda: vt doceat humilitate. Tertia: vt vitet iactantiã. Quarta: ne adhuc rudes discipuli maior pdicatiois mole pmerent: qz si añ resurrectione filiũ dei esse pdicarent: incuberet eis pbatio: et nescirent h pbare: qz rudes erãt: nõ dũ rob orati pñte ipũs ex alto: nõ dũ eis suggesterat oĩa: P ascensionẽ hõ accepto spũscõ ad id pbãdũ plura habuerit argumẽta. f. qz resurrexit et qz ascēdit. Un qñta ratio eẽ: qz pacto passiois sacramẽto oportuni pdicabit filiũ dei cũ iam fuerit imortal. Sexta: qz tũc nõ pdesset eũ publice pdicare filiũ dei quẽ mox visuri essent flagellatũ et crucifixũ. Septima: tũc phibent euāgelicare dei filiũ vt postea euāgelicẽ crucifixũ. m Quia oportet filiũ hoĩs multa pati. Et go q nõ patit multa nõ est filiũ hoĩs nec similis filio hoĩs. j. vlt. d. Nõne oportuit christũ pati etc. n Et reprobari a seniorib/ et pncipib/ sacerdotũ et scribis. Ab ist q erat i lege honorabiliores plura passus e dñs a q̃b pon debuit honorari. o Et occidi et tertia die resurgere. Dicit vij. a. Quificabit nos post duos dies et tertia die suscitabit nos. p Dicebat aut etc. Quia ps capli. Postq̃ discipulos de passioe sua pmonuit: docet eos generalitẽ qd faciendũ sit tpe pacũ: qd tpe psecutiois. Tpe pacũ caro e ieiunij et vigiliũ et hmoi refrenãda. Tpe psecutiois mori si necesse e exponẽda e aia. Un Heda. Sic psecutiois tpe ponẽda e aia: ita i pace sũt desideria trena refrenãda: vt quãto videt hõ securior: tãto sit ad sui custodiã sollicitior. Nota tñ q ea q hie dicunt quãtũ ad mysteriũ oib/ pgruũt: quãtũ ad historiã specialit iuitat pmitiã eccliam ad tolerantiã martyrij. Un dicit: Dicebat aut ad oēs. Chryf. Agonitheta si amicũ habet: non vult eũ gratũ coronare: s p pprijs laborib/ et ppter h maxime qz diligit eũ. q Si q̃s vult. q. d. nullũ cogo: sed volũtate veniẽtẽ illũ suscipio. Un Chryf. Si q̃s aux daret aut tbe saurũ pponeret: nõ vocaret eũ violẽtia s volũtate currentẽ hoies: multo magl q̃ sũt i cglis: Si eni natura rerũ nõ pfluadet tibi currere nec dign es accipe: ideo non cogo: sed si quis vult venire post me hũc voco. Dicit g: Si q̃s vult post me venire: nõ post mea. Eccl. xxxj. b. Hũs diues q inuẽt est sine macula q post aux nõ abijt. Itē post me venire: nõ pñre: vt petr: Mat. xvj. d. Vade post me sarhanas. r Abneget semetipsum: id est pro me vitam pñam vilipēdat. Et tollat crucem abijciat et seipsum excedat vt sic ad deũ accedat. Alii nõ potest q̃s ad deũ ascēdere: nisi sup seipsum ascēdat. Sic aliq̃s nõ potest remi que supra se est

Vertical text in the right margin, likely commentary or a second column of text, partially obscured and difficult to read.

Et tollat crucē suam quotidie. i. martyrium subeat. **Chryf.** Nō dixit neget & abneget: parua hac additiōe multam ostēdens supabūditiā vsq; ad quātū oportet abnegare se. i. vsq; ad mortē exprobrabilissimā. Sic exponit quantū p tpe martyrii. **Et sequat me.** **Chryf.** Sūt q; diabolu se/quant & parant p/pter ipsum & animas tradūt: et q; verendū est chisti p fessorib; nō eandem ostēdere fortitudinē.

Rem q; supra se ē lo/qualit attingere nisi su/pra seipsum ascēdat. **Uñ Glo.** Nisi quis rē. **Col. ij. b.** Expo/ liantes vos veteres hoies cū actib; suis.

Itē Abneget semetip sū: se sua suos. Hoc inuis p duplex pnomē & syllabicā adiectionē. **Al sensū/ affectū/ & intellectu.** **Chryf.** Abneget nihil cōmune habet ad seip sū: & sicut alio facite sic disponat. **Et tollat/ supra se p celestib; mon/ trahat iuxta terrā p talib;.** **Itē Tollat/ spōtanē nō portet/ inuitus.** **Matth. xj. d.** Tollite iugū meū sup vos. **Crucem/ mortificatiōis & cōpassiōis tpe pacis: crucē passiois tē/ pore psecutiōis.** **Gal. ij. d.** Christo pfixus sū cruci. **Su/ am: non alienam.** **Gal. yj. b.** Unusq; onus suū portabit.

Chryf. Suam dicit: ne putes chisti crucē sufficere sine tua. **Quotidie. i. p seuerant.** **Matth. x. c.** Qui p seuerauerit vsq; i finē hic salu' erit. **1. Cor. xv. d.** Quotidie moroz ppter gloriam vram fratres. **Chryf.** Nullus verē dicit crucē: cū/ cumferam' eā vt coronā: Etenim oia q; fm nos sunt p crucem pfiunt/ regeneratio/ psecratio. Propter hoc i domo & i mu/ ris & in ianuis/ & in frōtib; et in mēte scribam' eā. **Itē Chryf.** Non simpliciter digito crucē insignire oportet: sed electione & fide. Si ita insignauerit vultui tuo: null' pprope stare poterit de/ monū vidēs ensem in quo vuln' accepit. Et ita crux demōēs nō terribiles sed pētrribiles facit.

Et sequat me: facie/ do qd facit: v' sustinēdo qd sustinet ex charitate. **Chryf.** So/ brietatē & māsuētudinē ostēdere & oēm patientiā: hoc est sequi chistū vt oportet. Quisā portat crucē propt' ambitionē: et significat p absalon suspēsū in quercu. **ij. Reg. xvij. c.** **Bea/ tus Bern.** Ambitio ambitiozoz crux: quō oēs torques et oib; placez: Alij portat' p' laudē hoim: vt hypocrite/ signi/ ficat p pistorē pbaraonis: **Gen. xl. d.** Alij propt' erubescētā v' inuidiā/ significat per aman: **1. Ioh. vj. d.** Alij inuiti/ significat p simonē cyrenēū: **Matth. xxvj. d.** Alij cū murmura/ tione/ significat p latronē d'istrū. **ij. xxij. e.** Null' istoz seq' dīm: sed tm ille q; propt' dei gloriā & salutē ppriā & pximi vti/ litatē. **Eccl. xxiij. d.** Gloria magna ē seq' dīm. Adam p esum ligni tria pdidit. Libertatē: qz q; facit pctm/ seru' est peccati: **Job. viij. d.** Itē felicitatē: qz miseros facit pctm' ppos: Pro/ verb. xliij. d. Itē dignitatē: qz si sterisset/ futur' erat comes an/ geloz sine morte media. **Hec tria docet h' dñs recuperari si vo/ lum'. Libertatē/ cū dicit: Abneget semetip sū. Felicitatē/ cū dicit: Tollat crucē suā. Dignitatē/ cū dicit: Et seq' me.** **Greg' in Glo.** Nisi q; a semetipso deficiat/ ad eū qui su/ per se ē nō appropinquat. Itē nota breuit' i his trib; verbis: Abneget/ tollat crucem/ & sequat me: est pfectio chistianę reli/ glionis. q. d. declinet a malo & faciat bonū: & hoc ex charitate. **Hoc vltimū dico p' quosdā phos q; mūdū p tēnebāt: sed nō/ ex charitate: Ideo duob; pmissis addendū est tertiu. i. sequi dīm.** Itē abneget se i pspiritate: tollat crucē i aduersitate pa/ tient' sustinēdo: et sequat dīm in vera dilectione. Sequitur:

Qui enī voluerit rē. Duob; modis exponit b. Pal/ mo sic: Qui voluerit animam suam. i. vitam p sentem: Saluā facere. i. in p sentem custodire: martyriū declinādo/ vel corpus suū in pnia nō macerādo. b. Perdet eā/ in/ futuro. i. aiām suā. Et ē simplex relatio: Qui voluerit seruare/ vitā pdet vitā. i. q; voluerit seruare tgalē pdet etnā. Scōo sic.

Qui voluerit aiām suā saluam facere/ in futuro: b. Perdet eā. i. vitā p sentē. i. perditiōni exponet in p sent' p' deū. Act. xx. e. Parat' sū nō solū alligari p chisto & et/ mori: non em factio aiām meā pcciosiorē me. **1. Nā qui/ pdiderit aiā suā p' me. i. vitā p sentē pditiōi exposue/ rit: k. Saluā fa/ ciet illā. i. aiām p/ pte supra. Hilari' super Matth. xvj. Frumentū si seruas pdis: si semias reno/ uas. Chryf. In pte līs sensibilib; q; pa/ ratios ē ad occasiōē p bitorē & hostib; ter/ ribilitoz/ quib; rex nō possit eū suscitare p' mortē: quāto mag' h' vbi tāta spes resurrectiōis ē. Sed nos sum' files his q; metal/ la fodit' suo piculo sed alioz vtilitate. **Quid enī rē. Cō/ tinua. q. d. vñs: p me debet' aiām ponere tpe psecutiōis: & de/ betis etiā vitare lucra tgalia: Quid enī pfiat hoī si lu/ cret' vniuersū mūdū: Chryf.** Dilutes sum': qd ea q; cau/ ponū sūt tractam': **Scip sū aut pdat: fm q; rōnalis/ hō est dedit' sensualitati. Chryf.** Si vider' famulū in delictis/ teip sū i malis qd lucrari: Et ita nihil ad dñam nō letant' an/ cille pspiritas. i. carnis. **Et detrimētū sui faciat: q. d. nihil et pdest: imo nocebit ei: qz quāto vitiōz fuerit/ magis/ torquebit in morte & graui' punit' in inferno: qz magne diu/ tig nō pnt haberi ab hoie abiq; pctō. Uñ Aug'. Oīs diues/ aut iūq' aut intiq; heres. i. aut male acq' sicut aut male possidet. **Eccl. xj. b.** Si fuer' diues nō eris imunis a pctō. **Job. xxvij. d.** Diues cū dormierit nihil secū auferet: apiet oculos suos et nihil inueniet. **Ps. Ne timueris cū diues fact' fuerit hō: qm' rē. j. Timoth. vj. b.** Nihil intrulim' i hūc mūdū: haud rē. **Jō/ dicit Bñd.** Si h'ēs sapiam salomonis/ si pulchritudinē absa/ lonis/ si fortitudinē sansonis/ si longeuitatē enoch/ si diuitias/ anch' p' tate octauiani: qd pdesset tibi si tandem caro daret' fmib; aiā demōib; cū diuite cruciāda sine fine: Aug' in li. bro Prosperi. **Qsta nos i facultatib; nris h'ē sup' sua pbabi/ mus: si necessaria sola retineam': nam vana frētib; nihil suf/ ficat: alienoz hō quodāmodo detētoz ē/ qui p' futura paupib; inuilit' retinet.** **Nā qui me erubuerit. i. erubescibilia/ de me p'fiteri noluerit. Beda.** Nō sufficit ad pbatōnē fidei/ vox p fessōis quā defendit a verecūdia professio generalita/ tis. Sūma ē: q nō sufficit ea p'fiteri q; oēs generalit' p'fiterur. **Nā generalitas ab eis erubescētā excludit: Nūq; sūt erube/ scibile p'fiteri deū vñs: s; qñq; sūt erubescibile p'fiteri deū tri/ nū et humanatū. **Hec q; erubescibilia p'fiteri deū/ p'fiteri q; sup/ ple erubuerit meos sermones: hūc filius homis eru/ bescet. Glo. i. abijctet/ p simile. i. expellet a cōsortio bonozū.********

Qui enī voluerit i maiestate sua & p'ris & sc'toz ange/ loz: in seculo aduētu/ qñ ventet cū p'rate magna & maiesta/ te: vt dicit Matth. xliij. c. Et angeli et apli & oēs sc'i cū eo. **Esa. lq. c. Veniet dñs ad iudiciū cum senib; ppli sui. Beda. Sūt q; dicit: nos nō erubescim' deū p'fiteri. Sed ad pbatio/ nē fidei nō sufficit vox p fessōis dū dedignā' iurias tolerare dū erubescūt si iurgū cōtingerit p'ores satisfacere. **Chryf.** Si/ sufficeret fides cordis qre creasset de' os: **Dico autē. Q; iuitauerat ecclesiā ad tolerantia martyrii/ pponit et solari/ tim refrigerij: qz enī durū erat tolerare martyriū/ cōdignum/ erat vt subderet solatiū. Ecclesia enī p'us patit' martyriū: dein/ cept' habitura refrigeriū. Uñ trāsiuim' p ignē & aquā & indu/ rist' nos i refrigeriū. Promittit' q; eis dices: Dico aut vob/ vere sūt aliq; rē. Vere sunt: qz habēt esse nature sine dimy/ nutiōe/ & esse grē cū bona volūrate & viuaci rōne. **Aliq;. **Chryf.** Nō designat eos ex noie/ me ceteri humanū qd parā/ tur. **Hic stātes q; nō gustabūt mortē/ tgalē: que est/ qñ qdā gust' respectu mort' etnē. Amb. A sc'is mors qñ li/ bādo gustat: vitā vero possidēt i futuro. **Donec vide/ E 2 B ant regnū dei.**********

Marci. 8. d.

Matth. 16. d. Marc. 9. a.

Ps. 48.

Ps. 65.

Ant regnu dei. Glo. Glorificatione corpis in transfiguratione i mote. i. quandam imaginariam representationem future beatitudinis. Vel Regnu dei. i. ecclesiam regnatam et dilatata. Quidam eni ex eis h viderunt. i. iohanes : q multo tpe post oes alios vixit: et vidit ecclesie dilatatione. a Factu est autem etc. Sexta pars

Sexta pars

Factum est autem post hec verba fere dies octo : et assumpsit petrum et iacobum et iohannem

Brus Veru. qz in pcedenti pte iulogitatio est tavit dñs discipulos iprouid' antmi ad sui imitatione: vt aspect' ad eua sic ipse positur' erat gatione pn'. aiam sua p ipis: ita et ipi pati essent aiam morti exponere. p Deditatio: e ipso. Qd qz duru videbat infirmitate: pfortat gloriu studiosa metis riqe sup demostatioe. Vta eni specie future glorie licet i trasintetio circa alitu: fortiores tñ reddunt videtes p aduersa. Promisit aut eis qd iuestigadu ibi: Vere sut aliq etc. Dic aut exoluit eis pmisssu. Dicit g: diligeter inu / Factu est autem etc. Chrys. Disputas de gebena r regno: re stens. Eodem gñu ondit / gebena no adit. Factu est autem post hec vba platio e libera que pdicta sut. i. Vere sut hic aliq etc. b Vere dies octo. ment' pspica / Darth. xvij. a. et Dare. ix. a. dicit: Post sex dies: ab illo. i. cia i sapie spe / die q pmisit discipulis: Dico autem vobis: vere sut h aliq etc. culo cu admi / S. marthe' r marc' tm sex dies medios numerat: Lucas ho ratioe suspesa. addit et pmu quo pmisit: r vltimu q psoluit: ideo die fere. Et vtrobiz idē mysteriu designat. Ma marthe' r marc' post sex mudi etates descendu ee ab oi labore significat: p h qd dicit: Post sex dies: Lucas ho octava etate innuit resurgedu. S. qrit Chrys. Quare tantu expectauit ducere dñs discipulos i monte? Et vehemēt' desideraret ostensionē: q licet corpalis: tñ pcupiscentia habebat. c Et assumpsit petru r iacobu r iohannē. Chrys. Quare hos elegit p ceter? Prop' eminētia. Et dicitur. In trib' vocat' ap'lis ondit' privilegiu dignitatis. Et h dicit tres Interliu. d h Petru: qui clauas celoꝝ accepit: Darth. xvi. c. e Iacobu: qui pm' soliu sacerdotale accepit. f Et iohannē: cui mat comitit: Joh. xix. c. Beda. Tres tm ducit: quia multi vocati / pauci ho electi: Darth. xx. b. Et q fide sancte trinitat' iusolata seruāt: eterna merent' visioe letari. De petro r iohane no est qstio: sed de iacobu videf ambiguu: quia dicit Interliu. Qui pm' soliu sacerdotale accepit: Ergo iste fuit iacob' alphet q fuit eps bterofolymitan'. Idē dicit Aug' super eplam ad Gal. Contra Darth. xvij. a. die iacobu r iohannē fratres ei: Ergo fuit iacobus cebedei. Sol. Amb. vocat soliu sacerdotale celu: qd est soliu sacerdotale. i. veri sacerdot'. i. christi: q oes suos facit et reges et sacerdotes: Apoc. j. b. quo inf aplos pm' ascendit iacob' cebedei: Act. xij. a. Et dico pm' inf aplos: qz stephanus an oes aplos p martyriu intrauit i regnu celoꝝ. Ali' ap' pellat soliu sacerdotale martyriu. Et eodē mo ver ē: qz pm' inf aplos iacob' cebedei martyriu subiit. g Et assumpsit illis: ascendit i mote vt oraret. Loc' solitari' apr' eoioni. b

Hic competet pot legi la Glo. Potest esse filius etc.

Blo. Apostolus dat signu d celo vt fides eoz augeat: scribis teptatib' dare noluit vt idu rarent: Dar. xij. c.

Doraliter

Nota / qz nec numerus dieru nec numer' teptu: nec loc' ipse in q transfiguratio facta e a mysterio vacat

Et facta e dñi oraret species vult' ei' altera. i. alterata. Hic subam carnis amisit s glia future resurrectionis. Et vestit' ei' alb' refulgens. Blo. Sic sol: Dar. xvij. a. Chrys. Tatu splendoris apparuit: quatū poterat ferre. De ista transfiguratione dñi varie sē opinioes: qlif. i. tata glia immortalitat' potuit apparere i corpe dñi ad huc mortali. S. breuif dicit: Crededu eni ē / q sic p' resurrectione ondit glia immortalitat' i corpe mortali. Doralit'. Transfiguratio christi significat hois transfiguratione triplice: ad qua no iuitat h: r iō tm secū tres discipulos assumpsit: corā qb' transfiguratus ē. Prima ē susceptio pnie: p qua fit trasit' de statu culpe ad statū grē: hęc ē incipientiu. Scda ē pfect' iusticie: per qua fit trasit' de stute in stute: hęc ē pfectiu. Tertia ē inqstio rēplatiois: p qua fit trasit' de mudo ad claustru: hęc est pfectoꝝ. In pma transfiguraf bestia i hoiem. In scda trasfiguraf puer i senē. In tertia transfiguraf hō in angelū. Que liber istaru transfigurationu fit post octo dies. Primus dies pme transfigurationis ē stat' sui p' sideratio. hęc ē prima dies mudi: in q fit chaos. i. p'fusio mēi. Secūd' dies ē cordis p'ri

tio. Et hęc ē secūda dies mudi: i q fit firmamentu diuidēs aqz ab aqz. Tert' dies ē bonu ppositu. Et hęc ē tertia dies mudi: in q aq inferiores pgregant in vnu: r vocant maria. Quartus dies ē oris p'fessio. Et hęc ē quarta dies mudi: in q fit in celo lumina p p'fessiois instructione. Quint' dies ē opis satisfactio. Et hęc est

ne: et ascendit i mote vt oraret. Et facta est dñi oraret / species vult' ei' altera: et vestit' ei' alb' refulgens. Blo. Sic sol: Dar. xvij. a. Chrys. Tatu splendoris apparuit: quatū poterat ferre. De ista transfiguratione dñi varie sē opinioes: qlif. i. tata glia immortalitat' potuit apparere i corpe dñi ad huc mortali. S. breuif dicit: Crededu eni ē / q sic p' resurrectione ondit glia immortalitat' i corpe mortali. Doralit'. Transfiguratio christi significat hois transfiguratione triplice: ad qua no iuitat h: r iō tm secū tres discipulos assumpsit: corā qb' transfiguratus ē. Prima ē susceptio pnie: p qua fit trasit' de statu culpe ad statū grē: hęc ē incipientiu. Scda ē pfect' iusticie: per qua fit trasit' de stute in stute: hęc ē pfectiu. Tertia ē inqstio rēplatiois: p qua fit trasit' de mudo ad claustru: hęc est pfectoꝝ. In pma transfiguraf bestia i hoiem. In scda trasfiguraf puer i senē. In tertia transfiguraf hō in angelū. Que liber istaru transfigurationu fit post octo dies. Primus dies pme transfigurationis ē stat' sui p' sideratio. hęc ē prima dies mudi: in q fit chaos. i. p'fusio mēi. Secūd' dies ē cordis p'ri

Sext' dies ē cautela puidētie p reciduu r diaboli astutias: qz pharao p'cept' surgit i scādala: r p'fēq' filios isrl' de egypto i trā pmissiois fugietes. Et ē hęc sexta dies mudi: i q fit hō rationalis. Septia dies ē p'cept' oim terrenoz. Et hęc ē septia dies mudi: in q dñs requieuit ab oi ope qd pararat. Octaua dies ē mēt' securitas / cordis iocūditas / p'fētie trāquillitas. Que seiuicē cōplectū h mō: Secura iocūditas atqz trāquillitas. Itē iocūda securitas atqz trāquillitas. Itē trāquilla securitas atqz iocūditas. Et i hac die transfiguraf ē hō r dñm transfiguratu videt. Octo dies secūde transfigurationis: sūt octo vtutes: qru administratio ē vera transfiguratio. Vñ. q. Pet. j. b. Ministrare i fide v'ia stute: in stute sciētia / in sciētia abstinentia / in abstinentia paciētia / in paciētia pietatē / in pietate fraternitatis amorē / in amore fraternitatis charitatē. In hac vltima die transfiguraf ē hō r vidit dñm transfiguratu corā se. Vñ die pet' in eodē caplo. hęc si vobiscū assūt nō vacuos nec sine fructu vos pstituet i dñi nri cognitōe. Octo dies tertie transfigurationis sūt octo genera cognitionū. Primū ē i sēu fm imaginatione: que vti mudo ad dei cognitionē tanqz speculo: vt q' p' siderat creaturas mudi r in illis speculat potētia r sapientia r clemētia creatoris cū admiratioe r veneratioe. De q loquit ap'ls Roma. j. c. Inuisibilia dei etc. Et Sap. xij. b. Magnitudie speciei r creature poterit cognoscibilis creator hoz videri. Secūdu ē i imaginatione fm imaginationē q nō mudo s mudi imagie vti vt speculo ad dei cognitionē r admirationē: vbi mēs libere huc illucqz discurret q i hoc speculi genere cogitatio r admiratio rapit. Ad h gen' p'inet imaginariē visioes p'haru. Tertiu formaf in imaginatione fm rōne: qd fit q' ratio imagiatiois qrit r cū admiratioe iuenit. Quartu formaf in rōne fm imaginatione: qd fit q' p rerū visibilitū similitudinē i rerū inuisibilitū speculatione ratio subleuat. Qui tū formaf i rōne fm rōne: qd fit q' ex q'busda cognit' alta incognita ratiocinando colligit mens hūana. Sextum est sup' rōne nō tm p' rōne: q' anim' p mēt' subleuatione certit qd nature metas trascēdit: r et qd p intelligētie acie certit ratio acquiescit. Septimū est sup' rōne r rōne. hęc ē speculatione facie cū qda tñ nubilo specularē. In h genere transfiguraf iesus i mote p'piciē cū attestatioe moysi r helie. i. sc'pturaz aut oritate attestate: sine qb' suspecta eēt hmōi reuelatio. Hic ad tonitruū diuine voc' auditor cadit. i. humana ratio deficit et sēsus atqz memoria. Vñ d' Dar. xvij. a. Audicet discipuli ceciderūt i facie sua. Per casū triū discipuloꝝ: sēsus: memorię rōnis defect' significat: ibi mo: i' rachel i partu bēiamin: Bēiamin fili' dextre / intuit' cōtēplatiois. Ibi paul' lucis circūfulgētia excecāt: Act. ix. b. Vñ d' Dar. xvij. a. q p' loquēte nubes lucida obubrauit eos. Nubes prop' mēt' reuerberatione: lucida p' intelligētie illustratione. Dic g: a Factu ē autē etc. assumpsit petru r iacobu r iohannē: per hos tres oēs electi b Et facta ē dñi oraret species vult' ei' altera: Sic cuiuslibet orat' veract' facies alterat: qz ipsa oio ps ē spūalit' transfigurationis: vt dixim'. Ero. xxxij. d. Ignorabat moyses q cornuta esset facies sua ex p'ortio sermōis dñi. Duo cornua q assumit hō in oione: sūt p'cept' terrenoz r desideriu p'noꝝ. Et vestit' eius alb' refulgēs. Mystice. Species vult' christi est diuinitas. Ero. xxxij. d. Videbis postiora mea: facie aut meam

Expositio linterg Dyfite

Tres oēs electi significant. Per petrū conjugati: per iacobū p̄mētes seu p̄nitētes: per iohannē virgines seu claustrales. Hos solos assumit in montē z ducit in montē: qz hi soli salua bunt z in montē glorię deducuntur. Exo. xv. c. Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tuę zc. Ezech. xliij. f. Si fuerint hi tres vi ri in medio ei⁹: noe/ daniel/ iob: ipsi zc. Petrus/ plati: iaco/ bus/ actiui: iohānes p̄tēplatiui. Frē per B inuult q̄ q̄ vult trās/ figurari in mōte glo rię/ oportet q̄ habe/ at secū petrū. i. cognitionē dei/ sui z p̄ximī. Cognitio dei ca/ uet desperationē: cognitio sui vitat p̄sumptionē: cognitio p/ ximi mouet ad cōpassionē. Frē oportet q̄ habeat iacobū. i. lu crā/ cōtra mūdū: p̄tra carnē: p̄tra diabolu. Exo. iij. f. Scio q̄ rex egypti nō dimittet vos nisi i manu valida. Nec iacob an/ geli b̄ndictionē habuit nisi p̄ luctā: Gen. xxxij. g. ij. Timoth. ij. a. Nō coronabit nisi q̄ legitime certauerit. Frē oportet q̄ habeat iohannē. i. gr̄as: sine q̄ nec cognitio nec lucta aliqd̄ va let. Gñ. j. Cor. xij. a. Si habuero p̄bitā z nouerim mysteria oia z oēm scientiā: etsi habuero oēm fidē ita vt montes trāsfe ram: charitatē autē zc. Et. j. Si distribuero omnes facultates meas zc. et si tradidero zc. Hoc quo ad luctam. Item p̄ hoc q̄ dicit: Ascendit in montē vt ozaret: inuult q̄ qui vult effica/ citer ozare/ debet mentē ad supna leuare: z gloriā nō in mūdo s̄ i cęlo q̄rere. Col. iij. a. Si surrexistis cū christo zc.

Mea: facie autē meā videre nō poteris. Vestit⁹ ei⁹ ē humanitas. Esa. liij. a. Quare rubrum est indumentum tuum zc. **M**o rali ter: Species vultus christi ē cętus plator: q̄ in oratio/ ne debet fieri sicut sol seruētes z lucētes. Eccl. xxvij. b. **M**o mo sensat⁹ i sapia manet sicut sol. Eccl. viij. a. Sapia hois luctet i vultu ei⁹. Vestit⁹ eius ē cętus oim iustoz: q̄bus quasi vestimēto vario vestit⁹ dñs. Martyres sūt vestis rubra: Cō/ sessores vestis lucida: Virgines vestis alba. Esa. xlix. e. **T**u uo ego dicit dñs: quia his oibus velut ornamento vestieris. Est z dñs vestis iustoz. Gal. iij. d. Quorū baptizati estis christū induistis. Job. xl. a. Esto gloriofus et speciosus indue re vestib⁹. Est autē vestit⁹ dñi alb⁹ p̄ innocentia/ refulgēs p̄ bo nū exēplū. Job. xv. b. Quis ē hō vt imaculat⁹ sit z vt iustus appareat nat⁹ de muliere? Cant. v. c. Dillect⁹ meus candidus et rubicūdus. Sequit⁹: **E**t ecce duo viri loq̄bantur cū illo. Erāt autē moyses z helias vili i maiestate. i. in trāsfiguratiōe: vel in loco in q̄ apparuit maiestas dei: nō q̄ ipsi in maiestate apparuerūt. De moyse et helia vartē sūt opi niones: quō apparuit aia i suo corpore vel alieno. Rab. **T**ua mens tm̄ ex portio corpis inuenit in loco. Iohānes scotus. Helias nō in suo corpore: nō i aliq̄ sensibili materia aliūde assū pta apparuit / sed quadā ineffabili f̄tute solī deo cognita/ inui sibilis spūs visibilis fact⁹ ē. Alij Amb. in Glo. Sciēdū non corpa vel aias helię et moyfi apparuisse sed ex aliq̄ subiecta creatura illa corpa fuisse fo: mata. Pōt etiā credi āgelico mini sterio illud factū esse: vt angeli eoz p̄sonas assumerēt. Chryf. Nulla aia i inferno locata inde extiuit/ nisi christo ad inferos descēdēte: Itaqz credibile ē aias laçari ad iferos si descēdisse tā suscitādi. S; q̄re hos magis assūpsit q̄ alios: Chryf. **E**t dixerat: Si q̄s vult p̄ me venire tollat crucē suā: Moyses z heliā qui p̄ plebe se tradiderāt i mediū ducit. Etenī ad tyran/ nos vterqz liberā p̄sentia/ habuit/ z p̄o ingratias hoib⁹ vterqz idiora/ vterqz renūciās possessiōib⁹. Hiero. **D**at dñs signū de cęlo/ helia inde descēdēte quo ascēderat: z moyse ab iferis resurgēte q̄ descēderat. Esa. vij. b. Vere tibi signū a dño deo tuo in pfundū inferni siue in excelsum supra. Ecce multę ra tiones q̄re cū dño apparuerūt moyses z helias. Prima: quia p̄ plebe se morti exposuerūt. Secda: qz simplices fuerūt. Ter/ tia: qz oib⁹ abrenūciauerūt. Quarta in testimoniu/ alter de cę lo/ alē de inferno/ tertio testis fuit de terra. s. apli. Et omēs isti veniēt ad iudiciū: de cęlo/ de inferno/ de mūdo. Pbil. ij. b.

Et in noīe eius omne genu flectatur: cęlesti/ terrestri/ i/ i/ ferno. Quinta ratio ē: quia turbe dixerāt christum esse / alij heliam: alij iohānē baptistam. s. eodem. Sexta: vt appareat seruoꝝ z dñi differentia. Septima: quia dicebant christū esse transgressoꝝ legis quasi inimicū moyfi: et ideo legislatoꝝ moyses z legis cęla/ toꝝ helias q̄si testes et amici cū eo appa/ ruerunt. Octaua: qz volebat ap̄los fieri mansuetos vt moy/ ses/ z cęlates vt he/ lias. Nonā: vt disce/ rent apostoli ipsum christum mortis et vitę habere potestatem: ideo vn⁹ viū⁹ et vnus mortuus cum eo apparuerunt. Decima vt ostenderef christus moriturus z iterum victur⁹: ideo vnus viuus z alter mortuus apparuerunt. Apoc. j. d. Ego sum viuus z fui mor tuus: z ecce sum viuus in secula seculoz. Undecima: vt nos si volumus esse cum eo in mōte simus viui z mortui simul: vt ui deo/ mortui mundo. Col. iij. a. **D**ortus estis z vita vestra abscondita est cum christo in deo. Duodecima: quia vterqz ozauit pro peccatoꝝ z persecutoꝝ suis. Moyses: **M**u/ meri. xij. d. Helias. iij. Regl. xvij. g. **T**ertiadecima: qz moy ses et helias omnes regeneratos significant: moyses mor/ tuus/ iam mortuos: helias viuos illos qui viui reperentur. **Q**uartadecima: quia significant duas regeneratiōes. **M**oy/ ses enim aquaticus interpretat⁹: z significat illam que fit in aq̄ baptisimi. Helias interpretat⁹ ascendens dñs: et significat se/ cundam: que fiet in fine mundi: in qua omnes boni ascendent cum dño. **Q**uintadecima: vt doceret quales socios debet ha bere plati. Ps. Ambulans in via imaculata zc. Seneca. **C**ū **P**s. 100. his versare qui te melioꝝem facturi sunt. **E**t dicebant excessum eius: id est excellētem eius humilitatē: qua vsqz ad mortē crucis se humiliavit. **Z**breñ. iij. c. **R**ecordare pau/ pertatis z transgressionis meę. **Q**uem completurus erat in hierusalem: vt sic impleteretur illud propheticum: **O**peratus est salutem in medio terre. **P**etrus x̄o et **q**ui cum illo erāt grauati erant somno: **F**orte cū eo pernoctauerant in oratione. Scdm Chryf. et Amb. somnū vocat lucas reuerberationē seu repressionē oculozū disci/ puloz ex splendore incōprehensibilis claritatis demōstratē. **U**nde Chryf. **O**culi ex superabūdantia luminis obtenebran tur. **E**t p̄hs. **E**xcellētia corrumpit sensus. In quo notat fra gilitas humanę conditionis: quā per peccatum primoz parē tum incurrit. **U**nde Greg. In quantam miseriam cecidit ho mo: lumen ad quod natus est videre non potest. **D**icit ergo: **E**t grauati erant somno: id est depressi nimio splendore demonstratē claritatis. **E**t euigilantes: id est a domi no p̄ortati: qui erexit eos: vt dicit **M**att. xvij. b. **A**u/ derunt maiestatem eius: id est formam glorificatam ipsi us christi. Chryf. **S**i voluerimus / videbimus et nos chris tum multo splendidi⁹ q̄ tūc illi. **T**ūc venit cū moyse z heliā post veniet cum milibus angeloz z plebium: non nube super caput ei⁹: sed cęlo p̄tracto/ sic vela iudicis retrahunt vt pos/ sit adiri tempore causarum. **E**t duos viros qui sta/ bant cum illo: viderunt suple. Glo. Helias prophetarū eximi⁹ zc. **C**ōtra i plogo Ps. **D**avid p̄phetaz eximi⁹. **R**e/ spondeo. **D**avid eximi⁹ / p̄phetię sublimitate/ regia dignitate/ vera humilitate: Helias eximi⁹ vitę aspirate/ vitę diuturnita/ te/ redarguēdi auctoritate seu audacitate zc. **A**phystice. **E** **D**ystice

Et in noīe eius omne genu flectatur: cęlesti/ terrestri/ i/ ferno. Quinta ratio ē: quia turbe dixerāt christum esse / alij heliam: alij iohānē baptistam. s. eodem. Sexta: vt appareat seruoꝝ z dñi differentia. Septima: quia dicebant christū esse transgressoꝝ legis quasi inimicū moyfi: et ideo legislatoꝝ moyses z legis cęla/ toꝝ helias q̄si testes et amici cū eo appa/ ruerunt. Octaua: qz volebat ap̄los fieri mansuetos vt moy/ ses/ z cęlates vt he/ lias. Nonā: vt disce/ rent apostoli ipsum christum mortis et vitę habere potestatem: ideo vn⁹ viū⁹ et vnus mortuus cum eo apparuerunt. Decima vt ostenderef christus moriturus z iterum victur⁹: ideo vnus viuus z alter mortuus apparuerunt. Apoc. j. d. Ego sum viuus z fui mor tuus: z ecce sum viuus in secula seculoz. Undecima: vt nos si volumus esse cum eo in mōte simus viui z mortui simul: vt ui deo/ mortui mundo. Col. iij. a. **D**ortus estis z vita vestra abscondita est cum christo in deo. Duodecima: quia vterqz ozauit pro peccatoꝝ z persecutoꝝ suis. Moyses: **M**u/ meri. xij. d. Helias. iij. Regl. xvij. g. **T**ertiadecima: qz moy ses et helias omnes regeneratos significant: moyses mor/ tuus/ iam mortuos: helias viuos illos qui viui reperentur. **Q**uartadecima: quia significant duas regeneratiōes. **M**oy/ ses enim aquaticus interpretat⁹: z significat illam que fit in aq̄ baptisimi. Helias interpretat⁹ ascendens dñs: et significat se/ cundam: que fiet in fine mundi: in qua omnes boni ascendent cum dño. **Q**uintadecima: vt doceret quales socios debet ha bere plati. Ps. Ambulans in via imaculata zc. Seneca. **C**ū **P**s. 100. his versare qui te melioꝝem facturi sunt. **E**t dicebant excessum eius: id est excellētem eius humilitatē: qua vsqz ad mortē crucis se humiliavit. **Z**breñ. iij. c. **R**ecordare pau/ pertatis z transgressionis meę. **Q**uem completurus erat in hierusalem: vt sic impleteretur illud propheticum: **O**peratus est salutem in medio terre. **P**etrus x̄o et **q**ui cum illo erāt grauati erant somno: **F**orte cū eo pernoctauerant in oratione. Scdm Chryf. et Amb. somnū vocat lucas reuerberationē seu repressionē oculozū disci/ puloz ex splendore incōprehensibilis claritatis demōstratē. **U**nde Chryf. **O**culi ex superabūdantia luminis obtenebran tur. **E**t p̄hs. **E**xcellētia corrumpit sensus. In quo notat fra gilitas humanę conditionis: quā per peccatum primoz parē tum incurrit. **U**nde Greg. In quantam miseriam cecidit ho mo: lumen ad quod natus est videre non potest. **D**icit ergo: **E**t grauati erant somno: id est depressi nimio splendore demonstratē claritatis. **E**t euigilantes: id est a domi no p̄ortati: qui erexit eos: vt dicit **M**att. xvij. b. **A**u/ derunt maiestatem eius: id est formam glorificatam ipsi us christi. Chryf. **S**i voluerimus / videbimus et nos chris tum multo splendidi⁹ q̄ tūc illi. **T**ūc venit cū moyse z heliā post veniet cum milibus angeloz z plebium: non nube super caput ei⁹: sed cęlo p̄tracto/ sic vela iudicis retrahunt vt pos/ sit adiri tempore causarum. **E**t duos viros qui sta/ bant cum illo: viderunt suple. Glo. Helias prophetarū eximi⁹ zc. **C**ōtra i plogo Ps. **D**avid p̄phetaz eximi⁹. **R**e/ spondeo. **D**avid eximi⁹ / p̄phetię sublimitate/ regia dignitate/ vera humilitate: Helias eximi⁹ vitę aspirate/ vitę diuturnita/ te/ redarguēdi auctoritate seu audacitate zc. **A**phystice. **E** **D**ystice

Enangelij scdm Lucam

Et cor meū vigilat deo. In hoc somno grauant oculi aliquā do pze nimia claritate visorum. Sicut enī ad litterā tātū splē dozem non sustinent oculi corporis: sic in deitatis contempla tione deficit fragilis acies humanę mēt. Unde Esa. xxxvij. c. Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelso. Tū in hoc somno videtur male

7 Ps. 126.

stas. Unde Ps. Cxi dederit dilectis suis sōnū: ecce hereditas dñi rē. Vel/ Som no grauantur: id est grauamen somni su stinent: vt per hoc si gnificetur/ quia post somnū: id est quietem corporum in sepulchris/ dei maiestate intuebunt. Et duos viros rē. Docerit iresurrectioe: qz tunc perfecte videbunt quomodo lex r prophete implera sūt in chriso/ vt nec vnum iota remanserit in expletum. Matth. v. b. Donec transeat cęlum r terra: iota vñū aut vn^o apex nō p̄teribit a lege donec omnia fiant. Itē: Non veni soluere le gem sed adimplere.

a Et factum est cum discederēt ab illo: ait petr^o ad iesū: P̄re ceptor bonum ē nos hic esse: e Et faciam^o tria tabernacula: vnum tibi/ et vnum moysi/ et

qd diceret: qz regnū dei i terra possidere putabat. Job. xviij. g. Regnum meum non est hinc. Mora Blo. Tres testes ha bemus de terra / apostolos: tres de cęlo/ moysen et heliam et ipsum patrem rē. Cōtra moyses in inferno erat et helias i ter restri paradiso. Sol. De cęlo: id est aliunde q̄ de terra: moy ses i inferno erat: he lias tñ quodāmodo de cęlo: quia raptus est in cęlum. Sequit in Blo. Cum soleat sufficere testimoniū triū/ h ē testimoniū plurimoz. Deut. xix d. In ore duoz aut

f vnum helie: Nesciens quid diceret. Hec autem illo lo quente/ facta est nubes r obū brauit eos: et timuerūt in tran tib^o illis in nubem. Et vox fa

trium testium stabit omne verbum. g Hec autem rē. Petr^o nesciens qd diceret/ ait: Faciam^o tria tabernacula rē. Dñs autem statim obumbravit eos nube lucida/ ad diffe rentiam nubis et bere qz solet aera obumbrare. Ideo autē obumbravit eos: vt ex ipsa obumbratioe nobis ostēderet pe trū errasse: ac si aperte diceret ei: Tu erras q̄ materiale tab naculum queris in ęterna beatitudine: vbi sancti nō materia libus sed spiritualib^o tabernaculis sunt protegendū: id est sola proteccioe spiritus sancti: que significata est per nubis obum brationem. Unde et virgini dictum est. S. j. d. Spiritus sanct^o superueniet in te r virtus altissimi obumbrabit tibi. Hac sola obumbratioe protegentur sancti in ęterna beatitudine: qz nō erit ibi materiale tabernaculū. In cui^o rei significatione iohā nes refert se vidisse/ Apoc. xxj. a. ciuitatē sanctam hierusalē nouā descendentem de cęlo rē. Et. j. g. Et templū non erat i ea: quia dñs deus omnipotēs est templū illi^o. In quo signifi catum est q̄ in ęterna beatitudine non erit templum nisi spi rituale. Tñ Blo. Hec Quia materiale tabernaculū que si uit nubis accepit obumbraculū: vt discat in resurrectione nō tegmine domozum sed spū sancti gloria sanctos esse protegē dos. Dicit ergo lucas: Hec autē illo: id est petro/ h Ro quente facta est nubes: supple lucida. k Et obum brauit eos: quia tātū fulgore nō poterat sustinere: quan tum viderunt in transfiguratione. Qd ergo dicit Interliū. qz maiori luce suffudit: sic intellige et p̄tina b̄ modo: l Pa cta est nubes: supple lucida. Et vere lucida: qz maiori luce suffudit: non maiori q̄ fuit in transfiguratione/ sed maiori q̄ p̄us vel q̄ solet habere nubes et herea. Mora in nube sepe le gitur domin^o apparuisse. Exo. xix. b. Jam nunc veniam ad te in caligine nubis rē. Item Esa. xix. a. Ascendet dominus super nubem leuem r in gredietur ęgyptum rē. Act. j. a. U dentibus illis eleuatus est r nubes suscepit eum ab oculis eo rum. Ps. Nubes r caligo in circuitu eius. Item Ps. Qui ponis nubem ascensum tuum rē. Mystice. In istis aucto ritaribus per nubem significatur caro chrisi: triplici ratione. Prima est: quia a mari oritur nubes: r caro chrisi de maria. Iij. Reg. xviij. g. Ecce nubecula parua quasi vestigium ho minis. Secunda: quia nubes ardore solis mitigat per sui in terpositionē: r caro chrisi iram patris compescuit per suam oppositionem: quia in se sustinuit ictus. Esa. liij. b. Discipuli na pacis nostre super eum r liuore eius sanati sumus. Tertia quia a nube pluuia emanat: et a carne chrisi duplex pluuia emanauit. Pluuia aque ad nostram ablutionem: et pluuia san guinis ad nostram redemptionem. Eccl. xliij. c. Medicina omnū in festinatione nebulę. Quarta etiam ratio est: quia si cut sol sub nube absconditur: ita chrisus in carne. Esa. xlv. c. Uere tu es deus absconditus/ deus israel saluator. Mora/ liter/ autem per nubem significatur hic gratia refrigerās. S. j. d. Vir^o altissimi obumbrabit tibi. Hec nubes obumbrat: dum petrus loquitur: quia dum p̄dicator loquit/ gratia dei cordibus subditorum frequenter infunditur. Act. x. g. Ad buc petro loquente/ cecidit spiritus sanct^o super omnes q̄ au diebant verbum rē. l Et timuerunt/ apostoli his visis. m In nubem. i. dum a nube p̄gerent. o Et vox facta ē de nube dicēs: hic ē rē. id est quādo fuerūt sub nube audita voce

Doraliter

Et factum est cum discederēt ab illo: id est chriso. Ait pe trus ad iesum/ P̄receptor bonū est nos hic esse. Chryf. Quia audiuit eum mozturū in hierusalem: ideo dicit: Bonū ē nos hic esse: Mō enī audebar manifeste dicere: Propitius esto tibi: quia redargutus fuerat super hoc: Matth. xvi. d. Item Chryf. Caue ne querās q̄ circūspectus r q̄ ardēs circa chri stum erat petrus. Et dicit Interliū. Mō improbū petri vo tum sed inordinatū: quia non in carne mortali intratur ad glo riam. Moraliter. Heda. Qui ad mōrana cōscenderat: nō vult amplius ad terrena descendere: sed semper in sublimi p seuerare. Ex quo patet q̄ nunq̄ montana cęlestia conscendit: qui terrenis negocijs libentē icumbit. j. eodē. g. Nemo mittēs manum ad aratrum rē. Multi etiam claustrales postq̄ se mel culmen p̄templationis ascenderunt/ r aliquid de cęlestiū sapore gustauerunt: postea nolunt ad laborem actiue descen dere. Duos significat petrus dicens: Bonum ē nos hic esse: sed nesciebat quid diceret: quia aliquando oportet ad actiua descendere propter proximū. Numeri. xxxij. b. Filij ruben voluerunt remanere vltra iordanem/ sed moyses respondit il lis: Nunquid fratres vestri ibunt ad pugnam r vos hic sede bitis. i. in ocio p̄templationis: e Et faciam^o rē. Chryf. Timens petrus increpari p̄mittit: Si vis: Matth. xvij. a. Amb. Impiger operarius continuū obsequi ministeriū polli ceret dicens: Et faciamus tria tabernacula: vñū tibi r vñū moysi r vñū helie. Blo. Amb. Quomodo noscūt quos ante nō viderūt: Per maiestātē sup eos venientē: sicut in futura resurrectione vnusquisq̄ alterum cognoscer r desi derata alter in altero per charitatem intelliget. Nesci ens/ petr^o. i. quid diceret. Tria tabernacula facit: qui legem r prophetas r euangelium diuidit. Et male facit: quia petrus nesciebat quid diceret. Heda. Adhuc hodie imperi tie notatur quicunq̄ legi/ prophetis et euangelio tria tab nacula facere cupit: cum huiusmodi nequa q̄ valeant ab inui cem separi. Hiero^o. Vñū tabernaculū est euangeliū: si tria fa cere cupis: fac vnum quasi tria patri r filio r spiritui sancto. Arrius tria faciebat/ tres gradus ponens in trinitate. Vñ cū p̄us in ecclesia diceret: Gloria patri: gloria filio: glia spiritui sancto: ne saperet illud arrianū/ statutū fuit vt diceret: Glia semel/ p̄i r filio r spiritui sancto. Moralit^o aut tria taberna cula in nobis facimus: si posse nostrum patri: nosse filio: velle spū sancto p̄paramus ad inhabitandū. Job. xv. a. Si quis in me manserit rē. f Nesciēs quid diceret: quasi ebit/ us de vna gutta vini cęlestis quā biberat vel viderat/ volebat facere tres tabernas: i quo inuui liberalitas r largitas para dist: quia petrus non sibi sed alijs vult edificare. j. Cor. xij. b. Caritas non querit que sua sunt. Nesciebat etiā petr^o qd diceret: quia speciem glorię quā viderat/ veram gloriām est i mabat. Esa. lxiij. b. Oculis non vidit rē. Item nesciebat

Doraliter

Nota dñs legit app in nube

Ps. 96. Ps. 101. Mystice Per nubem significatur caro chrisi

Doraliter

Nube iudicia voce patris timuerunt de insolita visione: et etiam ceciderunt: ut dicit **Matth. xvij. a.** Sed cum eadem vox audita fuerat in baptismo: **Matth. iij. d.** quare hic et non ibi timuerunt et ceciderunt apostoli: **Chryf. respondet** quod altitudo motus et solitudo et silentium et transfiguratio horrore plena erat hic. **Breg. In qua** tam miseriam cecidimus qui ipsum bonum ferre non possumus ad quod creati sumus. **Daniel. x. b.** Vidi visionem hanc grandem et non remansit in me fortitudo. **a**

a cta est de nube: dicens: **Hic est filius meus dilectus: ipsum audite.** **c** Et dum fieret vox: inuenit est iesus solus: et ipsi tacuerunt: et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his

Hic non moyses non helias. **Hiero.** Moyses et helias si ferui: quod nobiscum debent in cordibus domino tabernaculum preparare: et ideo dicit discretive: **Hic est filius meus dilectus.** **Chryf.** Dilectus: quia **ὁ υἱός μου**. i. eiusdem mentis. **b** **Ipsu** audite: non aliu. Et reuera alius non est audendus nisi dilectus a deo. **Nota Glo.** Vox patris etc. Et est summa: quia in baptismo et in monte mysterium trinitatis ostendit: ex quo nobis mystice insinuat: quia sicut in baptismo confitemur trinitatem: sic in resurrectione intuebimur. Item in baptismo spiritus sanctus in columba: in transfiguratione in nube apparuit: in quo insinuat: quia sicut hic trinitatem confitemur in simplicitate: ita eam contemplabimur manifesta veritate. Et nota quia duplex fuit usus nubis: Nam in nube tanquam in subiecta creatura spiritus sanctus apparuit: et de nube vox patris intonuit. **Et dum fieret vox inuenit est iesus solus:** ut sciretur de quo facta est vox: et quia ipse est sufficientia omnium. **i. Cor. xv. d.** Ipse est omnia in omnibus. **Beatus Bern.** Rationabili plenitudo lucis: percipibili abundantia suauitatis: irascibili multitudo pacis: et quod euauit umbra legis et prophetie: lumen vere intelligentie apparuit etc. **Ap. ystice:** per hoc quod in transfiguratione modo tres modo vnus tamen videtur: significat duo sicut in **Glo.** ostendit. Per hoc quod primo tres postea vnus christus videtur significat mystice: quod omnes fideles in fide christi vniuntur. **Al** per hoc quod primo vnus postea duo: deinde vnus videtur significat mystice quod christus fuit in lege et prophetis tanquam caput legis et prophetarum et in ipso christo consumant: et sic a christo incipiunt et in christo desinunt. **Roma. x. a.** Finis autem legis christus est etc. **d** **Et ipsi tacuerunt.** **Chryf.** Difficile est silere quod delectat. **e** **Et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his que viderant:** domino iubente: ut nemini diceret donec a mortuis resurrexisset: ut dicit **Matth. xvij. b.** Sed quare precepit dominus? **Triplici** ratione. Prima: ne gloria futuri regni preostensa incredibilis esset propter ignominias in ipso futuras. Secunda: ne apud rudes sequens crux scandalum faceret. Tertia: ut doceret nos neminem laudare dum vult. **Eccl. xj. d.** Ante mortem ne laudes quenquam: quoniam in filiis suis agnoscat vir. **Eccl. iij. b.** Est tempus tacendi et tempus loquendi. **Hiero.** Atque doctoris est audientium considerare personas / ne prius irideat quam audiatur. Quarta ratio est moralis: quia non debent christum predicare transfiguratum: qui nondum sunt transfigurati: quod non ostendunt in se videndum quod dicunt audiendum. **i. Cor. xv. f.** Sicut portauimus imaginem terreni: sic portemus imaginem celestis. Sequitur: **f** **Factum est autem etc.** **Lucas** pariter hic aliqua que ponit **Matth. xvij.** Sed hoc facit causa breuitatis. **Qu** autem discipuli nunc cum christo ascendunt in montem / nunc descendunt de monte: significat quod doctores et predicatorum et prelatorum nunc debent ascendere ad culmen contemplationis: nunc descendere ad laborem actus. **Joh. i. g.** Amē amē dico vobis: videbitis celum apertum et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis. **P. Ascendunt** montes et descendunt campi: id est predicatorum qui in ascensu contemplationis sunt motes: in descensu actionis sunt campi. **Determinat** autem **Heda** satis breuiter officia contemplationis et actus dicens: quod dominus in monte orauit et docuit: maiestatem suam monstrauit: patris vocem apostolis pandit:

descendens a turba excipitur: miserorum fletu pulsatur: infidelitatis peccata exprobat: malos spiritus expellit: Etiam apostolis descendens turba multa occurrit. Similiter si doctores et predicatorum velint descendere per humilitatem: multum occurrerent illis. **Unde P. Inclina** celos tuos et descende.

f que viderant. **Factum est autem in sequenti die descendentibus illis de monte occurrit illi turba multa: Et ecce vir de turba exclamauit dicens: Adā**

quos sanasse. **Dicit ergo: Factum est autem in sequenti die: non post transfigurationem / sed post ascensum in montem.** **g** **Descendentibus illis de monte occurrit illi turba multa.** **Rab.** Quia alij sequebantur dominum causa discipline et amoris / ut discipuli: alij causa iudicij et obseruationis / ut scribe et pharisei: alij causa curatiois / ut infirmi: alij causa curiositatis: id est causa videndi noua miracula / ut leues et curiosi: alij causa experientie / volentes experiri verum esset quod de ipso dicebat: alij causa veteris: quia comedebant de panibus / ut pauperes et egeni: alij causa societatis aliorum / ut pueri: alij causa pietatis / ut mulieres: que ministrabant ei et discipulis. **h** **Et ecce vir de turba exclamauit: id est ex corde clamauit: Dices: magister.** Sic vocat eum: quia credebat eum esse purum hominem. **An** de **Chryf.** Valde infirmus fuit hic homo: ut patet ex multis.

Obsecro te respice in hunc virum etc. **Moralis:** Vir iste cuius filius erat infirmus significat platum: quod debet esse vir. i. maritus / non adulter: quod fructum non voluptatem. **Phil. iij. d.** Non quia quero datum sed requiro fructum abundantem in ratione vestra. Item debet esse vir: id est masculus / non femina: ut possit generare etiam alios per predicationem et doctrinam. **i. Cor. iij. d.** In christo iesu per euangelium ego vos genui. Item debet esse vir gratum / non puer. **P. Nemo** iuuenes eligit sibi duces. Sed heu et pueri et femine tam regnant in ecclesia. **Esa. iij. a.** Dabo pueros principes eorum etc. Item debet esse vir a virtute: id est prouus / non timidus. Timiditas enim prelatorum iusticiam aufert. **Eccl. vij. a.** Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irripere iniquitates. **Deut. xx. b.** Quis est formidolosus et corde pauido: vadat et reuertat in domum suam / ne pauere faciat corda fratrum suorum sicut ipse perterritus est. Filius huius viri est populus subditus: qui est lunaticus: sicut **Matth. xvij. c.** **Surdus et mutus** secundum **Barum. ix. c.** **Demoniacus** secundum **Lucam** hic. Per lunaticum significat instabiles et auari: qui sicut luna mutantur. **Unde Eccl. xxvij. b.** Stultus ut luna mutatur. **Joh. xij. a.** Et nunquam in eodem statu permanet. Lunatici incremento lune infantunt: sic auari incremento temporalium. **Proverb. j. d.** Prosperitas stultorum perdet eos. Per surdum significat inobedientes. **Eccl. xij. b.** Obsurdescet omnes filie carminis. **Esa. xlij. c.** Quis surdus nisi ad quem nunci os meos misi: Per mutum significatur qui nec laudes nec peccata confitentur. **Eccl. xv. c.** Non est speciosa laus in ore peccatoris. **Esa. lvj. d.** Uniuersi canes muri. Per demoniacum significatur superbi: qui per superbiam de celo corruunt. **Esa. xlij. c.** Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane orie baris etc. **Pro isto filio** rogat pater: id est prelatorum dicens: **Ad si obsecro te respice in filium meum.** In quo verbo notantur tria bona que sunt in bono prelato. **Primum** est reputatio insufficientie sue: per hoc quod vocat eum magister. **Eccl. iij. c.** Quanto magnus es humilia te in omnibus. **Secundum** est fides in deum: per hoc quod dicit: obsecro te. **Tertium** est pietas in proximum: per hoc quod dicit: respice in filium meum. **Prelatus** enim omnes subditos suos quasi filios debet diligere. **Dicit ergo: h** **Vir de turba: id est cum subditis et inter subditos manens.** **Eccl. xxxij. a.** Rectorem te posuerunt: noli extolli: esto in illis quasi vnus ex ipsis etc.

E 4 * Quia vnicus est

Ps. 145.
E
Matth. 17. c.
Marci. 9. c.
Al. tullis

Moraliter

1172

Obsecro respice in filii mei: respectu misericordiarum eius: et respectu super electos illius. b Quia unicus est mihi: Ideo plus diligendus a me: et citius sanandus a te. c Et ecce spiritus i. demonium: d Apprehendit illum et subito clamat: filius meus. i. vel spiritus clamare facit. e Et elidit et dissipat eum cum spuma. i. ra. fuit elidit eum quod spumare facit. f Et vir discedit. i. vir cessat a vexatione et elisione. g Dilaniat eum. h

Matt. 17. c. Marc. 9. c.

Et rogavi discipulos tuos. Beda. Latente discipulos accusat impossibilitatis: cum impossibilitas aliquando non ad curatorem sed ad curandum referat. Un ad significandum quod quicquid vitium curandi impedit curationem: dicitur ait Matt. viij. b. Fiat tibi secundum fidem tuam: ac si diceret: si non crederes infidelitas tua esset impedimentum tuae sanationis. s. eodem. a. Dedit eis potestatem super omnia demonia etc. Chrysostomus. Infirmari sunt discipuli: sed non omnes: Colunt enim ille non aderant. Infidelitas peccatis. Marc. ix. d. Si potes credere etc. Vitium egri. Marc. viij. c. Homines video sicut arbores. Magnitudo morbi. Job. xj. e. Infirmum spiritus et turbavit seipsum etc. Incredulitas curatoris. Matt. xvij. c. Quare nos non potuimus etc.

Ca tarde curatio

Doraliter *

Ps. 101.

Ps. 140.

Quia unicus est mihi. Contra illos qui habent plures ecclesias: Quot enim habet ecclesias: tot habet populos: et tot filios infirmos. Qui ergo unum curare non sufficit: quod curabit plures: Ecce. viij. c. Non spondeas supra virtutem tuam: quod si superponderis quasi restituens cogita. c Et ecce spiritus apprehendit illum etc. Septem verba ponit lucas: quorum actus significant septem effectus diaboli in peccatore. Primo apprehendit eum per consensum. Thren. i. a. Omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias. Secundo clamare facit per impudentiam. Esa. iij. b. Peccatum suum sicut sodoma praedicauerunt nec absconderunt. Tertio elidit per elationem. Ps. Eleuasti alluisti me. Job. xxx. c. Eleuasti me et quasi superuentum ponens elidisti me valde. Quarto dissipat per auariciam. Job. xvij. c. Cogitationes meae dissipatae sunt torquentes cor meum. Proverb. xv. c. Dissipant cogitationes ubi non est consilium. Quinto facit spumare per luxuriam. Hiero. Venit meo gustans etc. Osee. x. b. Transire fecit samaria regem suum quasi spumam super faciem aquae. Sexto vir discedit pro amore peccati vel peccati consuetudine. Unde. s. vij. dicit Beda. Quanto diutius possidet: tanto difficilius recedit. Septimo dilaniat ruere faciendo de peccato in peccatum. Unde Gregorius. Peccatum quod per penitentiam non diluitur: mox suo pondere ad aliud trahit. h Et rogavi discipulos tuos. Sic multi cum peccata sua non possunt negare accusant maiores suos. Gen. iij. c. Mulier quam dedisti mihi etc. Ps. Non declines cor meum in verba maliciae etc. i Et non potuerunt. Matt. xvij. c. Hoc genus non eijcitur nisi in oratione et ieiunio. Unde patet quod ex crapula et ebrietate incurrerat morbum. Unde Chrysostomus. Nihil ita demoni est amicum ut ebrietas et lasciuia. Et. j. Asinus et equus moderantiae terminum nouit: et quibus decem cogentes fuerint non sustinet ultra bibere vel manducare. Et. j. Laues summetis tuis ut eis non noceat superfluitas: quare te ipsum estimas viliozem: Et. j. Impossibile est lasciuientem

erui ab infantia. Hiero. viij. g. Nunquid non est resina in galad etc. Hiero super Marc. ix. Non sanat oculus quod sanatur calcaneum: ieiunio passionis corporalis: oratione sanantur pestes mentis. Sequitur: k Respondens autem iesus dixit illis: O generatio infidelis: qui non creditis et falso arguitis discipulos. l Et per uersa. i. i peiore parte uersa. m Quia quod ero apud uos: per corporalem praesentiam: per miraculorum efficaciam: per necessarium praesentiam: per infirmitatis uestrae sustentationem: per imperitiam uestrae instructionem. Tot Matt. xv modis debet esse praesentia cum suis subditis. n Et patiar uos: id est infidelitatem uestram. Beda. Non est ratio as-

et dissipauit. Et increpauit iesus spiritum immundum et sanauit puerum: et reddidit illum patri eius. r Stupebat autem omnes in magnitudine dei. Oibuscum mirantibus in omnibus quae faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponite uos in cordibus uestris sermones istos. Filius enim hominis: futurum est ut tradatur in manus hominum. At illi ignorabant uerbum istud: et erat uelatum ante eos ut non

fectus dominus: nec iratus homini: sed uitio. Sicut medicus quando uidet egrotum contra praecipua sua agentem: increpat illum: cur artis suae industriam faciat perire: se aliud uolente: illo aliud perpetrante. Sicut puerum unum iudicem infidelitatis arguunt: quod notat in hoc quod dicit: O generatio infidelis etc. o Adduc huc filium tuum. Et cum accederet: uoluit eum discipulis non ad ostentationem licet turba percurreret sed propter ipsum praesentem. Beda. Vitium diaboli: ut qui opera eius dimittunt artius temptando impediatur: et in periculo si potest retineat: vel si potest uiciscat se derelictum. Exo. xij. Pharaon persequitur filios israel de egypto fugientes. q Et increpauit iesus spiritum immundum etc. Nota: non puer uim patientem: sed diabolum uim inferentem increpat dominus: Sic qui peccatore uult sanare: uim debet arguere et depellere: homines homo amando fouere. Un Aug. Un alium corrigat et iudicet et accuset cum dilectione hominum et odio uitioy. Greg. Nos debemus naturae compassione: uitijs destructione: uera iusticia compassione: non indignatione. Debet et praedicator sanatus peccatorum redere christo: qui est pater pauperum. Hiero. iij. b. Salte amodo uocame per me: uox uirginitatis meae tu es. r Stupebat autem omnes in magnitudine dei. i. i magno ope dei. Sic operari debet platus: ut stupere faciat uidentes. s Omnibuscum mirantibus etc. vsqz ubi dixit ad discipulos suos: separati. Ecce per quod non per praesentem fide sanauerat: et ut in laude dei credentes amplius proficerent. t Ponite uos in cordibus uestris sermones istos: qui sequuntur. q. d. alij mirantur facta diuinae potestatis quae ego facio: uos autem qui estis discipuli et secretarii mei in mente uestra recondite facta humilitatis quae facturus sum pro toto genere humano. Ecce quomodo letis tristitia semper adiungit: ut cum uenerint quasi praeparata uisa minus ledant. u Filius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum. Matt. xvij. c. dicit: quod hoc dixit dominus discipulis in galilea: quod satis congruit mysterio. Galilea enim: transmigrationis facta interpretatur: Ideo sibi factura praedicitur transmigrationis christi: sicut in monte strata est gloria. s. eodem. d. x At illi ignorabant uerbum istud. Praesentis enim amore non poterant ipsum credere moriturum. Unde Beda. Hec ignorantia non tam de tarditate quam de amore nascitur: quia adhuc carnales et mysterium crucis ignari: quem deum crediderunt: moriturum credere nequeunt: id est abhorrent. Putabant etiam quod figurat loqueretur de sua traditione: sicut sepe ipsum audierant loquentem. y Et erat uelatum ante eos: uelo ignorantiae et carnalis amoris: qui multum uelant. ij. Cor. iij. c. Velamen ponebat moyses super faciem suam etc. z At non sentiret illud. i. intelligerent: postea bene senserunt. Phil. ij. a. hoc sentire in uobis.

¶ Quicumque... Chryf. Frequet dñs patit discipulos nec recte dicere nec recte petere: vt ex illoz culpa occasiões inueniat docedi regulam pietatis: nec e error periculosus presere magistro. Et. j. Error salutaris q toni mundi soluit errore. Si isti non errassent: vnde poteram scire q no omne qd videtur bonu/ bonu e desiderare: a Qui cumq suscepit pueru istu i noie meo. i. quicumq pro me receperit humi/ les. i. paupes: me re

cipit. Et est sensus: Quicumq pro nomie meo paupib? bñfecerit/ mibi in paupibus benefacit. Matth. xxv. d. Qd vni ex minimis meis fecistis mibi fecistis. Vel aliter: vt puer sit nomie gratis: nec tñ fiat demonstratio ad substantiam pueri/ sed ad qualitatē/ hoc modo. a Quicumq suscepit puerum istum: et supplebis in se. i. quicumq puerilem innocentiam quā habet puer iste beneficio etatis siue humilitatē trāsfo: maue- rit in se beneficio virtutis. b In nomine meo. i. ppter me: me recipit. Chryf. Non dicit regnum recipit / sed me qd maius est. Uersus. Est puer incultus/ simplex/ humilis/ cito credit: Nō meminit lesus/ timet et tacet estq pudicus. c Et quicumq me recipit: supple fin humanitatē et deitatē. i. qd habet fidem virtutis. d Recipit eū qui me misit: quia idem sum cū illo. e Nam q rē. Dñs ab ambitioe pmar? discipulos verbo et exemplo reuocat et ad humilitatē inuitat. Postq ergo docuit eos exemplo: docet eos verbo. q. d. nolite ambire pmarū / sed estote humiles. Nam q minor. i. humilior / f Est inter vos oēs / ex subiectione seruitutis: hic maior est. j. Regl. xv. d. Mōne cū paruulus esses in oculis tu- sis/ caput i tribub? isrl fact? es: Chryf. Quicumq desiderat p- matū celestē: sequat humilitatē terrestre. Non enī qui maior fuerit i honore/ ille iustior est: sed qui iustior / ille maior. Job. xxij. d. Qui humiliat? fuerit erit in gloria. Ecclj. iij. c. Quanto maior es/ humiliat te in omnibus. Ideo dñs papa nūcupat se seruum seruorum: quia quanto humilior est: tanto maior est in conspectu domini.

Doraliter * Sexta e q amant se mutuo: i hoc mutua charitas. Ecclj. xlij. c. Omne animal diligit simile sibi: sic et omnis homo proximum sibi. Aug. Vita nostra dilectio est/ odium mors: hominem vincis humana felicitate: diabolu vincis iūmici dilectioe. Nihil deo specialius est virtute dilectiois. Vñ Job. xij. d. In h cognoscet oēs q discipuli mei estis rē. Septima est: qz nō pñdit in se/ sed in pte suo: ad quē oēm clamorē reponat: in hoc pñdentiā in deo. Uiere. xvij. a. Baledict? q confidit in hoie. Et. j. Benedictus vir qui pñdit i dño rē. Ps. In dño confido rē. Octaua est q nō est sollicit? de aliquo. Mat. vj. d. Ne sitis solliciti animę vestre qd manducet: aut corpi vro dei: omnē sollicitudinē vram pñcietes in eū: qm ipsi cura est de vobis. Nona e qz verax est: i h veritas que falsitatē et vanitatem excludit. Eph. iij. f. Anusqscq loqmini veritatē cū primo suo. Prouerb. iij. a. Disceda et veritas nō te deserat. Prouer. xij. c. Labiū veritat? firmū e i perpetuū. Decima e qz cito placat et pro mīno: in hoc benignitas que cito intur- as remittit. Eph. iij. f. Sol nō occidat sup iracundiā vram. Matth. vj. b. Dimitte et dimitte vobis. Ecclj. xxvij. a. Re- linque primo tuo nocenti te rē. Undecima e: qz psonatos ho- mines expauescit: in hoc verecūdia siue reuerentia. Seneca. Pueri hos amant cū quib? ludere psueuerūt: si personatos videant expauescūt. Ecclj. xij. b. Aduocat? a potētiore disce- de. Seneca. Verecūdia bonū in adolescēte signū. Duodeci- ma est: qz nō pudet eū medicare vel rogare panē: in h recog- tatio ppię paupertatis. Thren. iij. a. Paruuli petierūt panē. Tertiadecima e: qz simplex e. Roma. xvj. c. Volo vos eē sa- plētes i bono et simplices i malo. Matth. x. b. Estote prudē- tes sicut serpētes et simplices sicut columbę. Prouerb. xj. a. Simplicitas iustoz dirigit eos. Quartadecima e: qz hilaris est. Ecclj. xxvj. a. Diuiti? et paupis cor bonū/ in oī tpe vultus

bilaris. Prouer. xvij. d. Anim? gaudēs floridā facit gratem. Hi sūt qstuo: decim anni puertie spūalis: quos qd habet vere puer est: Et hūc dñs apprehendit et statuit iuxta se. Esa. iij. d. scdm altā trāslationē: Ecce puer me? exaltabit et eleuabitur et sublimis erit valde. Et signanter dicit lucas: Statuit cum secus se: quia vera humilitas stabilis est vt terra: que est infimū elementorum: et i medio qst centrū qd est mimū. Dum i

edificij spiritalis: et est quasi centrum virtutum: immo hu- militas e virtus vel circulus / cui? centrū vbiq? e circūferētia nulq. Vbiq? enī sit humilitas/ semp cor suū est i mo et nulq? in supmo. Sequit: Respondēs aut iohānes. Hora vnde hęc rātio iohānis traxerit originē: dum dñs argueret discipulos de primatu disputates: inuitās eos ad humilitatē: iohannes respondit/ nō dño sed suę cogitationi: Audierat enī pceptū a dño/ humiles recipiēdos: ideo per contrarium putat oēs nō humiles excludēdos: nec tales debere vti beneficio/ qui non vtebant christi obsequio. Videbat q? ei excludendū esse a bñficio discipuloz/ qui non esset discipul? vnde quēdā eicientē demōes prohibuit. Et errauit: qz nemo a bono qd iā i parte habet. phibendus e: sed vt pñficiat adiuuā- dus. Prouerb. iij. d. Noli phibere bñfacere eū qui potest: si vales et ipse bñfac. Phil. j. c. Quid enī: dū omni modo siue p occasione siue per veritatē christi annūciat: et in hoc gaudeo sed et gaudebo. Hora quia ille qui in noie christi eiciebat de- monia et faciebat alia bona/ potest gerere personam quozor- dam malozum in ecclesia. Sunt enim quidam mali in ecclesia nō pzelati: qui in criminalib? sunt: et ideo mali sunt: tñ vt dicit Aug? / a pijs precibus non recedunt: nec a bonis operib? desi- stunt. Nec e eis pzedicandū q non profint illis opera illa: qz si nō profunt ad vitam/ profunt ad ventiam. Isti a bonis que faciunt non sunt reuocādi / sed ad amplioza prouocādi: et pau- latim a malis trabēdi. Vel potest gerere personam malozum pzelatorum. s. mercenarioz: qui propter cōmoda et lucrati- uozalia pzedicant veritatē: nec tñ ppterea prohibēdi sunt. Et nota quia tria genera sunt. s. pastozes: mercenarij / lupi: pastozes diligēdi sunt: mercenarij tolerandi: lupi fugiē- di. Vel potest gerere personam imperfectoz in ecclesia: quia licet non sint apostoli: id est perfecti: tñ non sunt excludēdi. Istas tres sententias distingue in duabus Glo. Glo. Jobā- nes diligens deum rē. Infra. Ideo docetur neminem a bo- no qd ex parte habet arcēdum esse rē. Meminim. s. malum/ q non sit pzelatus. Infra in Glo. Tales etiā ob aliozorum salutē admittēdi esse censent. Tales intellige: id est pzelari mercē- narij: qui tales sunt qualis erat ille qui in nomine christi de- monia eiciebat: et tñ malus erat Ita ipsi bona et bene dicūt et tñ mali sunt. Tertiam sententiā distingue in illa Glo. Non reprehendit iohannes rē. Iohannes gerit hic typum illorū qui omnes sibi dissimiles purant esse malos: De quibus dicitur Esa. lxx. a. Qui dicunt: recede a me/ nō appropinques mi- hi: quia immundus es: Isti fumus erūt in furore meo: ignis ardens tota die. Recte autem ponitur hic error petri et iohā- nis: qui interfuerant transfigurationi domini: ad significandū q sepe post celestium visionem et etiam in ipsa celestium visio- ne contingit errare vt peccare. Unde in ipsa prosecutiōe trās- figuratiōis posuit lucas errorem petri: et post errorem iohā- banis. Paulus etiam post raptum in tertium cęlum / carnis stimulo et angelo sathane colaphicatur. ij. Cor. xij. b. Belli- as etiam post mortui suscitatiōe: pphetarum baal inter- sectionem: et ignis celestis impetratiōe / timore mulieris fu- git. iij. Regl. xvij. d. et. xvij. f. et. g. et. xix. a. Et nō pñdat bo- mo de celestium contemplatiōe aut miraculozorum operatiō- ne. Atrunq? em habuit iudas: et postea tñ tradidit saluatozē et laqueo se suspendit. Ideo lucas inuitans nos ad humilita- tem/ que e custos virtutū: errozē tanti discipuli. i. iohannis p- libans ait: Respondens autem iohannes: supple cogitationi suę

Euangelij scdm Lucam

Jerusalem: a paucis recipitur et a multis contemnit. Gen. xlvj. d. Detestant egyptij ocs pastores ouiu: id est custodes strutu .i. viros iustos. Gen. xliij. g. Illicitu est egyptijs comedere cu heb: eis. Eccl. xij. c. Sicut comunicabit lup cu agno etc.

23. q. 4. c. q. christus et s. sedē dent. et. c. ea videtur. Wamb. 18. b.

Quum vidissent autē discipuli eius iacob et iohannes. f. q. nolebant eos recipere in hospitium. b. dixerunt: dñe vis dicimus: id est vis ut dicamus: c. Et ignis descendat de celo et consumat illos. Hoc dixerunt non ex amore correctionis sed ex luore vindicte: et ideo increpauit eos dñs.

Dixerunt autē hoc in similitudinē helie: qz sic legit. iij. Regl. i. b. sedens i vertice montis carmeli/duos qnqgenarios ad se missos igne de celo impetrato consumpsit: cum tertio ad regem descendit. Si militer et. iij. Regl. xvij. f. legitur: ignis ad petitionē eius descendisse et consumpsisse holocaustum: et ipse post omnes prophetas baal interfecit. Similitē vindictā modo querebāt apostoli. Et dicit Amb. in quadam glo. ipsos non peccasse. Beda autē in alia glo. vult ipsos peccasse. Et si in hoc dissentiant non multū videt inconueniēs: facile tñ potest determinari. Amb. enī dicit: Nō peccāt apostoli q legē sequūt. i. qz lege vtūt. Lex enī vidictā grēbat: qz talis erat in lege. In hoc ergo q celo legis et intuitu iusticie vindictam querunt non peccant. Et b dicit Amb. Sciebāt etiam phinees reputatū esse ad iusticiam q sacrelogos interfecerat: Numeri. xxv. c. Beda hō dicit eos peccasse in b q ex odio quēserunt vindictā. Et ita nō ē ibi strarieras: cum alter dicat peccatū/alter non peccatū in b. In b autē facto significāt iacobus et iohānes quosdā p̄latos nimis p nos ad excomunicatiōes faciēdas. Contra quos dicit Bar. xij. d. Sinite vtraqz crescere vsq ad messē/ine forte colligentes cicania eradictis cū eis simul et triticum. Ibi glo. Ecce longanimitas que vsq ad finem necessaria est in ecclesia. ij. Cor. vi. d. Exite de medio eoz etc. Ibi glo. Aug. Exire ē facere qd ptinet ad correctionē maloz quantū licet pro gradu cuiusqz salua pace: qz tolerādi sunt mali qñqz pro pace ecclēsie. Beda. Non semper in eos qui peccāt est vindicandū: qz nō nunqz amplī prodest clementia: tibi ad patientiā/lapso ad correctionē. Deniqz sic samaritani citi crediterūt: Job. iij. f. a qbus hoc loco ignis arecē. Sequit: d. Et puerus increpauit illos/ et dixit: nescitis etc. qz voluerunt vindictā/ideo increpauit. Primitiua enī ecclesia fūdāta erat per patientiam tormētorum: vnde non erat tūc vindicandū. Similitē nec credo placere dño q aliqui nimis defacili volūt alios excomunicare: qd nunqz esset faciēdū nisi cū magna dīcretiōe. Eccl. xv. c. Omne execrumentū erroris odit dñs: et non erit amabile timētib dñm. Esa. xliij. b. Maldictio vorabit terrā et peccabūt habitatores eius. Iere. xliij. b. A facie maledictionis luxit terra. Proverb. xxvj. a. Maldictū frustra platū i quēpiā supueniet. e. Nescitis cui spūs estis. i. cui spūs signati estis. Amb. Perfecta virt nō hz studiū vlt onis: nec vlla ē iracūdiā vbi ē charitatis plenitudo. Beda. Cui spūs signati estis et acta imitemini/ nūc pte p̄suleret. i. i p̄feti patētā habētes. Bar. xj. d. Discite a me etc. s. i futuro iuste iudicātes cū sedebit sup sedel et iudicabit. Fili: qñ n debet i p̄feti vidictā petere sed mites esse. Fili: enī hoīs/ que de betis imitari: Non venit aias pdere sed saluare. Eccl. xxxij. c. Nolo mortē impij etc. Bar. xx. d. Filius hoīs nō venit ministrari s ministrare et dare aiaz suā redēptiōnem p multis. Et i b gerūt episcopi officii christi: vt. f. que rant et pcurēt salutē aiariū. Act. xx. f. Attēdite vobis et vniuerso gregi in q vos spūs sc̄tus posuit ep̄os regere ecclesiā dei quā acq̄siuit sanguine suo. j. Pet. ij. d. Eratis sicut oues errantes etc. Et abierūt i aliud castellū. b. Factum est

autē etc. Recapitulatio est quā hic facit lucas: Quod enim hic sequitur: non continue post precedentia est factū: licet continue intersertum. Lucas enim non sequit ordinē historię sed mysterij. Quā non ait: Post b: sed ait: Factū est. Ordo autē historię hic est: Post incarcerationem iohannis/ elegit dñs duodecim apostolos in monte: descendens de monte ventens capharnaum in via sanauit leprosum: cum introisset capharnaū sanauit seruum centurionis: nocte in domo sanauit socrum simonis feruicantem: mane confluentib ad eum turbis iussit discipulos transfretare: et tunc accessit ad eum vulpilosus iste. Et dicit hoc habet Bar. Wamb.

perdere sed saluare. Et abierunt in aliud castellū. Factū est autem ambulans illis in via/ dixit quidam ad illum: Sequar te quocūqz ieris. Et ait illi iesus: Vulpes foueas habēt: et volucres celi nidos:

ctendi demones/ curandi languozes: vt sic deinde lucraretur. Quis ergo quantū ad historiā post precedentia non sequat: tñ quantū ad mysteriū congruit precedentibus: et eleganter continuatur. In proximo enim egerat de receptione humilitū: nunc congrue subiungit de abiectione superbiorū: Dominus enim superbos abicit: humiles recipit. Sicut q dñs suscipiēs paruuium exemplo docuit humiles esse recipiēdos: sic non accipiēns vulpilosum istum superbos docet abiciēdos. Et facit hic dominus mentionem paupertatis sup: qd frequent facit. Bar. xvij. d. quando misit petrum ad mare p̄starber: quia nō habuit vnde solueret tributum. Item Bar. xj. b. dicitur: Cū p̄dicasset vsq ad vesp̄am circūspiciebat si quis inuitaret eum ad hospitiiū nec inueniebat. Vnde Ps. Considerabam ad dexteram etc. Dicit ergo lucas: b. Factum est autem ambulans illis in via dixit quidam ad illum. Non nominat eū: quia malus erat et cupiditatis causa hoc dicebat. Sequar te quocūqz ieris. Et ait illi iesus: Vulpes etc. Verbum illius videbat bonū: ideoqz dominus non respondet verbo: sed cogitato dicit: Vulpes foueas habent et volucres celi nidos:

Vulpes foueas habēt. Moralit Vulpes fit stulte mulier: i collo albe: i dorso rubeg: circa pedes caudate: Rubore et cadoze attrahūt et allicūt incautos: s cauda cōbūt: qz ignis ē i caudis eaz. Judic. xv. a. Lepit sanctō treccras vulpes caudasqz eaz iunxit ad caudas et faces ligauit i medio: quas igne succendens dimisit vt huc illucqz discurrerēt: que statim perrexerunt in segetes philistinoz et succenderunt eas. Et nō solum mulieres caudas gerunt: sed etiam quidam clerici etiā theologj. Eccl. xij. a. Quasi vulpes in deserto prophete tui. Cant. ij. d. Capite nobis vulpes paruulas q demoliatur vineas: id est ecclesias. Iste vulpes foueas habent: id est occultas domos et occultas fornicatores qui fouent eas. Ite vetule stupri p̄litrices/ vulpes sūt. Proverb. xxij. b. Profunda fouea os alieng: cui iratus est dominus incidet i eam. Et iste vulpes foueas habent: id est domos subterraneas et occultas in quibus iniqua fiunt. Eccl. xij. d. In labijs suis inducat inimicus et i corde suo insidiatur vt subuertat te in fouea: id est in domū vetule. Et volucres celi nidos. Volucres celi sūt clerici: qui debent volare in celum: sed ipsi q si pulli sine pennis virtutum tenent se i nidis suis: id est i pluribus beneficijs: que recte nidis comparātur: quia i alto sūt. In hoc notatur superbia clericozum beneficiatoz. Abdig. j. b. Si exaltatus fueris vt aquila et inter sidera posueris nidū tuū: inde detrahā te dicit dñs. Ite ibi generant pulli edaces: in quo significat eozū gulositas. Ite ibi sūt stercoza: in quo notatur eozum luxuria. Job. j. d. Cōputruerūt iumenta in stercore suo. Item nidi molles sunt interius et asperi exteri: in q notat eoz hypocrisis. Bar. xj. a. Ecce q mollis nō

Decima pars

* Filius autē hominis non

Filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Exponitur dupliciter. Primo ad litteram sine omni metaphora. q. d. dñs: erras q me vis sequi p multiplicandas diuitias. Qui enim voluit multiplicare opes. i. diuitias non debent sequi pauperes s diuites: ego autem sum pauper in omni aialiu: vt cu qz aialia pntas habeat mansiones: ego non habeo domuculas vbi caput reclinet. Ecclj. xxxvi. d. Qui credit q non habet nidu: et deflectet. Hiero. xliij. b. Quasi colonus factus es in terra et quasi viator declinans ad manedum. Chrys. Ruder dñs ad mentem q. d. qd me sequis p pecunias: q vides neq tantu mihi diuersoru esse quatu auib: Et infra. Ille non rudit: sequar te pauperem: hoc enim processit. i. xij. g. Dicite vulpi illi. q. d. qui insidiatur mihi galline: Matth. xliij. d. Alii exponit. Et sequitur idioma palestine regiois: cui e pntu loq p metaphoras. Iste forte miraculose magnitudie motus volebat eu sequi cupidie inaniglorie qd significat p aues: et ita p istu significat hypocrite et auari et fraudulentu et inaniglorie cupidi: qd patet p aues et vulpes: vt p vulpes hypocrite/auari/fraudulenti: per aues inaniglorie cupidi siue elati accipiant. Animo enim elato quodammodo e auis et sup se volat. Est g sensus. **Vulpes et c.**

Filius autem hominis et c. i. in homini vultuosis et fraudulenti per superbiam et inanegloriam elatis non habet vbi quietetur. i. delectetur: quia non quietetur nisi in mansuetis. Esa. vlt. a. Ad que respiciam nisi ad pauperem et tritum spu et tremetem sermones meos: **Vulpes et c.** Hiero. Iste hac intentione volebat sequi iesum q simon magus desiderabat hie pntu miracula faciedu: Act. viij. c. vt. i. de miraculis diuitias lucraretur. Et ideo recte significat hypocritas et hereticos q exteri vident sequi iesu: sed interi psequunt. An recte comparant vulpi: q dolosa e et toruose incedit. Dat. viij. c. Attende a falsis prophetis et c. Hi sunt gabaonites qui videntes filios isrl pperari et dominari: sedus interit cu eis: sorulares veteres et ex pitacis cofutos habentes: panesq duros et muscitas portantes: Josue. ix. a. Ita hypocrite aspere induunt exteri: et viuunt: sed cognita eorum fraude admittendi sunt sicut aqrij et lignarij non sicut fratres: heretici et omnino destruendi.

Filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet: quasi pauper homo qui vix recipit in hospitio: si si diues e apud ei viraq ianua. Jaco. ij. b. Deo elegit pauperes in humido: vos autem et honorat pauperes: quasi electio diuine rebelles. It e eode. a. Si introierit iuentu vrm vtr anulū aureū habēs i veste candida: introierit autem et pauper et c. Et nota q dicit: **Filius hominis.** In beninora christi humilitas: qz ex pte inferiori noiat se et parentela sua. Eps qda sacrabat se hie decē reges i genere suo: et coputari septē nō potuit inuenire plures: et dixit quidā: Ego scio alios tres reges colonie. Ecclj. x. b. Quid supbis tra et cinis: Hester. ij. b. noluit indicare patriā suā et pplm. Sequit: **Autem ad alterum: sequere me.** De isto q hic vocat vt sequat dñm / apud Matth. viij. c. legit: **Alii autem de discipulis et c.** ait illi et c. Et dicit qdā q fuerit philippus: sed nō est autēti cū. Amb. Attēde dñm nō culpā aspemat s fraudes: q repudiat fraudulētū / elegit innocētē et c. i. nō p quālibet culpā dominū eū respuit sed p fraudē. Ex q mystice pōt intelligi q nō pnt culpā veniales respuit dñs pētores: sed p criminales. Et nota q nō quēlibet eligit dñs: sed eū cui pater mortuus est. i. in q mortuus e mundus vel diabolus: q dicit pater: **Ecce xvij. a. Pater tuus amare.** Job. viij. f. Vos ex pte diabolo estis. **Ille autem dixit: dñe pmitte mihi p mū ire et sepelire ptem meū.** Isidorus. Nō respuit esse discipulus sed expleta pietate paterni funeris vult libertor sequi. Simile tū. Reg. x. d. Visit helias palliū suū sup helisū: qui statim relicto bobus cucurrit post heliā / et ait: osculer oro te patrem meū et sic sequar te. Sic multi dicunt: disponā de patre

meo: vt post mortē parentū intrabo claustrū. **Chrys. Vult** ex his q viuere estimant a mortuis nihil differunt: etsi corpus corruptū non vides / anima saniam sustinet ampliozem. Corpus enim per paucos dies fetet: his autem est os cloacis in mundus. **Dixitq illi iesus: sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade et c.** Non reuocat eu a sepultura nisi qz erant qui sepelirent patrem ei: ideoq non vgebat necessitas. Itē nota qz pater istius infidelis erat. **Est g sensus**

tu sepeliat mortuos suos: tu autem vade et c. **Et ait autem: Sequere te dñe s p mū pmitte mihi renunciare his q domi sūt.** **Ait ad illū iesus: Nemo mittet manū suā ad aratrum**

et c. **Sine vt mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade et c.** Non reuocat eu a sepultura nisi qz erant qui sepelirent patrem ei: ideoq non vgebat necessitas. Itē nota qz pater istius infidelis erat. **Est g sensus**

De pe. dist. 2. c. Pennata

in aia. i. infideles **sepeliat mortuos. i. infideles alios.** **Chrys. Nūqd nō e maxie ingratitude abesse cū sepelit pater: Nō phibuit honorare parētes: sed monstrat celestibus negocijs nihil esse preponendum.** Nota duas Interitū. sibi ex quo respōdēt. **Amb. Hoc pfortibus reliquit. i. infidelibus vt sepeliant infideles.** **Alia. Hoc mādat electis: itellige annūciare. i. predicare regnū dei.** **Breg. Mortuus mortuū sepelit: quando peccator peccatozem blandimentis et adulationibus allicit artū in peccatis.** **Tu autem vade et annūcia regnū dei.** **Amb. Docet dñs minora bona mortuū vtilitate maior esse ptermittēda.** **Vatius enim est aias mortuoz predicando suscitare: qz corpus mortuū in terra abscondere.** **Deut. xxxij. a. Qui dixerit patri suo et matri sup: nescio vos: et fratribus suis ignoro illos: et nescierunt filios suos.** **Hiero ad paulinū. Festina quēso et herēti i salo nauicule suam magis pscinde qz solue.** **Memo renūciatur seculo bñ potest vendere qz ptempit vt venderet.** **Chrys. Neqz cōtingens temp' perdere oportet.** **Et nota q dicit: Regnū dei: non fabulas Quidij nō vanitates phoz / non ingenū tuū: s regnū dei qdruplex.** **Sacra scriptura. Matth. xxi. d. Ausere a vob regnū et c.** **Gratia. j. xvij. c. Regnū dei intra vos e.** **Vtilitas ecclesia. Marc. xij. c. Nō lōge es a regno dei.** **Gloria. Marc. x. b. Sinite paruulos venire ad me et ne phibeatis: Taliū enim est regnū celozum.** **Matth. xi. b. Regnū dei vim patitur et violenti rapiunt illud.** **Et alter ait: sequar te domine / sed primum pmitte mihi renunciare his q domi sunt.** **Ait ad illum iesus: Nemo mittet manū suā ad aratrum et c.** **Per illum q bono affectu vult sequi dñm / sed prius vult sepelire patrē suū / mystice instruū / tur humiles recepiti a dño: quia debēt eligere potiora et postponere minora.** **Est enim bonū opus sepelire: et septimū est in operibus misericordie: sed potius est euāgelizare.** **Per istum ho qui dñm vult sequi nō inuitatus: sed pntio vult renūciare domui suę / mystice instruū humiles recepiti a domino: qui postq inceperūt dñm sequi: nō debent respicere vt quāsi canis ad vomitum redire / ne cum vxore loth intrent in statuam salis.** **Matth. xliij. b. Qui in tecto est non descendat tollere aliquid de domo sua: et qui in agro est non reuertatur tollere tunicam suā.** **Talis cogitatio quā reuera diabolus immitit sub quadam discretionis specie / multos auertit a bono proposito: et mltis fuit occasio perditionis.** **Hiero cūdam tali: Si habes i potestate rem tuā / vende: etsi nō habes provice: Tollenti tunicam et pallium relinquēdum est.** **Torū deo dedit qui seipsum obtulit.** **Postoli tm nauē et retia reliquerunt. Et postea subdit: Facile relinquit omnia qui se semper cogitat moriturum.** **Hoc etiam est cōtra claustrales: qui sine magna necessitate frequenter visitant domos parentum suozum.** **Ho. Bede. Si discipulus dñm secururus arguit q domui renūciare velit: qd fiet illis q nulla vtilitate sepe visitant domos suozū quas reliquerant: Quasi si tam dure arguit q nondū fuerat dñm securus: quid erit de regularib' illis q tora die qbusdā modicis occasiōib' visitāt domos parētū: Taliū g dicit dñs. **Nemo mittet manū ad aratrum / pdicationis.** **Deec. x. d. Arabit iudas: confringet sibi sulcos iacob.****

In prologo bñ blic. c. 8.

Dystice

In plogo biblic

Et aspiciens retro

Et aspiciens retro aptus est regno dei...
a et aspiciens retro aptus e regno dei. Capi. X.
b Ost hec autem desig...
c P nauit dñs et alios sep...
tuagintaduos: et mi...

A

et aliud lignum cui vomer infigitur. Per lignum ergo cui aras inritur...
et aliud lignum cui vomer infigitur. Per lignum ergo cui aras inritur...

P

Ost hec autem zc. In pcedenti capitulo egit lucas de missione duodecim apostolorum...
Ost hec autem zc. In pcedenti capitulo egit lucas de missione duodecim apostolorum...

sunt: sic i arcam. i. in vnione ecclesie missuri erant apst: z col...
lecturi per sacramentu baptismi z pdicatione hoies a pcepto...

f sit illds binos ante faciem suam in omnem ciuitatem z locum...
Et dicebat illis: Messis quidem multa: operari autem pauci.

Operari autem i. apst z eorum sequaces: pauci. Et est in sus: Licet multi sint...

sparsa semina dissipent. s. vij. a. Matth. xij. a. Moralit: Messis multa est...
sparsa semina dissipent. s. vij. a. Matth. xij. a. Moralit: Messis multa est...

P. 145

Rogate q. q. d. q. opari si pauci: Ergo rogare dñm messis. i. christi: b. Et mittat oparios i messem suam. Interli. vel vinea. Oparios. i. pdicatores magis ope qz ore pdicantes. Efficacior e eni pdicatio opis qz oris: vt dic bñs Herf. Est eni pdicatio gladi: q nisi teneat manu no terret aduersarios.

De bonis pdicatoribus d: i Ps. Exultationes dei i gutture eorum: et gladii rē. Cant. iij. c. Lectulus salomonis rē. Sed

Rogate q dñm messis vt mittat oparios i messe sua. Itē: ecce ego mittō vos sic agnos inf

lupos. Nolite q portare sacculū neq perā neq calciamē tar: nēminē p viā salutauerit.

signati estis. Joh. xij. d. In hoc cognoscent oēs q discipuli mei estis: si dilectionē habueritis ad inuicem. Cant. viij. b. Pone me vt signa

de illis q dicūt mīta r faciūt pauca dicūt i Ps. Et gladi i labijs eoz: qm quis audiuit. Sed qre se vult rogari dñs vt mittat oparios i messem suā: imo rogat vt roget: et rogat oparios vt roget eū: Rñdeo. Per b ostēdit desiderū suū circa animas puerēdas: qz rogat vt roget. Per qd etiā ostēdit desiderū pdicatoris circa salutē aiarū: vt etiam roget mitti: nec aliter debere pdicare nisi missi. Roma. x. c. Quō pdicabit rē. Per b idē ostēdit dñs q gra pdicādi donū dei est: qd p̄bus dat: nō studio vel ingenio humano. Jaco. i. a. Si qd vim indiget sapiētia postulet eam a dño. Itē: ecce ego rē. Ego discretiue. Dñs messem dixerat paratā. i. corda hominū ad recipiēdū verbū: et ideo p̄perat discipulis vt rogarēt dñm messis vt mittat oparios in messem. Sed qz ipse erat dñs messis: vt b ostendat: statim illud facit p quo faciēdo p̄perat vt rogarēt. Cū subdit: Itē. Et leges ita fram: vt dicatur iterato: Mitte nos: ergo Itē. Vodo repetit: f. Mitto vos in quā sicut agnos inf lupos. Matheus. x. b. dicit hęc verba post electionē dicta aplis: Lucas asserit esse dicta septuagintaduob. Possūt q̄ intelligi dicta esse vtrifq. Est tñ ibi modica mutatio p̄boz. Nā aplis dictū est: Mitto vos sicut oues: Septuagintaduob discipulis: Mitto vos sicut agnos. i. tanq simplices r māfuetos. b. Int lupos: inf detractozes scribas. f. et phariseos. Chryf. Fortior e dei gra qz rerū natura. Chryf. q. d. monstrabo virtutes: cū oues lupos supauerint. Chryf. Qu fuerim oues vincim: et si multi sint lupi: si autē effimur lupi / vincimur et cessat a nobis pastoris auxiliū. Nō eni oues: s lupos pascit. Chryf. Quaqueq bestia ynū habet r p̄pū malū: homo autē malus omnia. Nota: Itē dicit non equitate. Ps. Eūtes ibant rē. Eccl. j. d. Bialia ibat r reuertebant rē. d. Ecce. In hoc notat celeritatē pdicatoris. Esa. vi. c. Ecce ego mitte me. Pro verb. vi. a. Discurre festina / suscita amicu iusi. e. Mitto vos: hoies / suos / discipulos / electos: ideo debet ire. Exo. iij. d. Ecce ego vadā ad filios israel: r dicā eis: Deus patrum vroz misit me ad vos. Mitto vos: alit nō debet ire. Mat. xxij. d. Nō mittebam p̄phetas r ipsi currebāt. Joh. x. b. Quorūq venerūt / sua volūate nō missi a dño: fures sūt r latrones. Mitto vos. Mittit vt aduocatos ad defendendū causam sponsē suę. i. ecclesie. Esa. j. c. Querite iudiciū rē. Itē vt testes in causa sua r ecclesie. Esa. xliij. b. Vere vos testes mei dicit dñs. Act. j. a. Et eritis mihi testes. Testes autē debent esse certi: iurati: nō p̄ducti: nō subornati: nō infames: nō p̄ueri: certi de visu r auditu. Mat. xj. a. Renūciate iohan / ni q̄ audistis r vidistis. Act. iij. d. Nō possum q̄ vidim: et audim: rē. j. Joh. j. a. Qd vidim: oculis nris rē. Joh. iij. b. Qd scim: loqmur: r qd vidim: testamur. Itē iurati: vt nec p̄ce: nec p̄lo: nec amore: nec odio: nec timore dicāt falsitatem vel taceāt veritatē. Ps. Iurauit r statul custodire iudicia iusti cte tuę. Itē non p̄ducti mercede tpali. Esa. xliij. d. Suscūrabo super eos medos qui argentum non querant rē. Mat. x. b. Nolite possidere aurū neq argentū neq pecuniā. Si p̄hibent hęc: multo fort: accipe. Itē nō subornati: lepore verbo rē. Eccl. iij. d. Nō abscondas sapiētiā tuam in decore eius. j. Cor. ij. a. P̄dicatio mea nō in p̄suasibilib: humanę sapiētię verbis rē. Itē non infames. j. Timoth. iij. b. Oportet illum habere testimoniu bonū ab his q foris sunt: vt non includat in opprobriū r in laqueū diaboli. Itē nō p̄ueri s̄ adulti.

culū sup cor tuū. Pictura p̄ridis est paupras / tribulatio / famēs / et h̄mōi: in quib: est imago christi in terra cōuersantis. Gal. vi. d. Stigmata dñi iesu in corpore meo porto rē. Itē Mitto vos: vt milites pugnaturus pro fratrib. Josue. j. d. Trāsite armati rē. Sicut agnos. i. innocentes / humiles / māfuetos. Esa. lx. b. Brietes nabatoth ministrabūt tibi. Nabatoth p̄pheta. i. filij p̄phetarū. Cant. iij. a. Dentestui. i. pdicatores: sicut greges tonfarum que ascenderunt de lauacro. b. Inter lupos. Amb. i. hereticos: qui gregem dñi diripere nitunt nocte tribulatiōis seu aduersitatis. Beda dicit: Lupi sūt scribę r pharisei: qui sunt clerici iudeorum. q. d. Lupi sunt clerici. Sopho. iij. a. Iudices eius lupi vespere: non relinquēbant in mane. Esa. lxv. d. Lupus r agnus pascēt simul. Eccl. xij. c. Sicut cōmunicabit lupus agno aliqñ rē. Glo. Lupi r agni simul pascēt: r de lupis ad q̄s mittent agni p̄uertent: et ita q̄ prius erant lupi / eodē cibo reficient cū agnis. f. cibo verbi dei. Nolite q portare sacculū / ad reponendū pecuniā. Neq perā / ad reponendū escā. Neq calciamēta. Omne sollicitudinē temporalē amputat a pdicatore. Nam q̄ contemptū mūdi pdicant: debent r ipsi p̄mit p̄remere. Cū Beda et Amb. Lanta debet pdicatori esse fiducia in deo: vt p̄sentis vitę sumptus eisi non p̄uideat sibi: tñ certissime non detecturos sciat. i. credat: necdū occupat mens ad tpalia: min: pdicet eterna. j. xxij. d. Qñ misit vos sine sacculoz pera: nūq̄ defuit vobis aliqd: At illi dixerūt: Non. Abstice. Pecunia in sacculo est sapientia clausa in aia: que non erogat proximo: et ideo vel inutilis vel noxia est. Eccl. xx. d. et. xij. c. Sapiētia abscondita r thesaurus inuisus rē. Proverb. xi. d. Qui abscondit frumēta rē. Per peram significantē negocia seculi: sicut dicit Amb. que non debet portare pdicatores christi: qui contemptū mundi pdicant. j. Timoth. ij. a. Memo militans deo implicat se secularib: negocijs. S. ix. g. Memo mittēs manū suā ad aratū: id est pdicatiōis assumēs officiū: r respiciēs retro / ap̄tus ē regno dei pdicādo. Per calciamēta significant mala exempla: que p̄cedūt ex malis opib: sicut calciamēta sunt ex mortuis pellib: Exo. iij. b. Solue calciamenta de pedib: tuis: locus eni in quo stas terra sancta ē. Et nēminē p viā salutauerit. Ad litterā / non p̄hibet saluationē cum sit officiū humanitatis: sed obstaculum pdicatiōis r deuotionis impedimentū. p̄hibet. i. ne causa p̄fabulādi aliq̄s in viā salutent: ne ipsa p̄fabulatio eoz deuotionē impediat: r a destinato negotio retrahat. Cū Amb. Festinato iubet p̄cedere: ne alicui obuij p̄fabulatiōe reflectant ab iniūcto officio vel munere rē. Et j. Et qñ mādant diuina: paulisper sequestrent humana. Aliē in Nēminē per viā salutauerit. i. nēmini salutē vitę optauerit. i. mūdānā p̄peritatē: que multis est causa mortis. Vel Nēminē per viam salutauerit. i. nolite salutare quēq̄ eo modo quo p̄sueuerūt hoies facere salutiōes i viā. i. tñ ex p̄suetudine non ex salutis optatione. Et hęc expositionē habes in Glo. Bedę et Amb. que talis ē: Omnis q̄ in viā salutatur / occasione itineris salutatur: id est tñ ex consuetudine non ex intentione habendę eiusdem salutis. Vel aliē. Nēminē p viā salutauerit. i. p̄t viā. i. p̄t tp alia ne p̄ciet siue nēmini salutē pdicabit: occasiōe lucrādi tpalia: sicut q̄ in viā salutatur aliqñ p̄fabulādi vel alia causa salutar: nō q̄ ei salutē intēdat. Itē similis expositionē potes hęc ex pdicta Glo. Simile. iij. Reg. iij. e. Et si occuerit tibi hō: ne salutes eū.

Abstice

Salus aut patrię

Euangelij scdm Lucam

Salus aut patrie omnib' est optanda et pro illa pdicandum. Ps. 43. Ecclj. xxij. d. Amicu salutare ne confundaris. Ps. Tu es rex meus et deus meus q mandas salutes iacob. Chryp. Non est sola saluatio s bndictio. Un episcopi scribunt: Salute et bndi ctione. Ps. Et no dixerut q pterib' : bndictio dñi sup vos

Mattb. 10. b. In quam cuq' domu intra uerit / causa hospiti tandi. b. Dumu dicite: Pax huic domui. i. pacē ho spiti et familie pdice tis: ut appareat vos esse nūcios et batulos pacis. Esa. luj. b. D' pulchri sūt sup mon tes pedes annūcian tis et pdicātis pacē. Mattb. v. a. Beati pacifici. c. Et si ibi fuerit fili' pa cis / recedat sup illū par uia. i. ob lato pacis. i. si aliq' fuerit ibi pdestinat' ad pacem eternā habendā / suscipiet paci fice uiam pdicationē.

Matth. 10. b. Et si ibi fuerit fili' pa cis / recedat sup illū par uia. i. ob lato pacis. i. si aliq' fuerit ibi pdestinat' ad pacem eternā habendā / suscipiet paci fice uiam pdicationē. d. Si naut. i. si noluerit aliq' audi re vos nec acq'escere uobis. e. Ad uos reuertet. i. non erit uobis inutilis: qz pdicatiois et laboris uestri merces uo bis a deo recōpēnsabit. f. In eadē autē domo manete. Hic phibet dñs discursum pdicator: q aliqui mutare solent hospitiā causa uentris. Beda. Alienū est a pdicatore per do mos cursitare et hospitiū mutare. Ecclj. xxi. d. Pes fatui faci lis in domū p'imi. Prouer. xxv. c. Subtrahē pedem tuū de domo p'imi tui. g. Edētes et bibentes q apud illos sūt: non quērentes diuersa fercula. Ecclj. ij. a. Omne quod tibi applicitum fuerit accipe. j. Cor. x. f. Omne quod apponit' ur uobis māducate nihil interrogantes ppter conscientiam.

Matth. 10. b. Dign' est enī opari' mercede sua: duplici. Una in uia ad sustentationē: altera in patria ad remunerationē. Dat th'us dicit: Dign' ē cibo suo. i. p'atētem habet accipiēdi neces saria uite: ab his qb' pdicat. j. Cor. ix. b. Dñs ordinauit his q euangeliū annūciāt: de euangelio uiuere. Gal. vj. b. Cōmu nicet is q rē. Deut. xxv. a. Non alligabis os bouis trituran tis rē. Un diacono deserēt euangeliū / alius desert puluinar. Cant. ij. b. Leua eius sub capite meo. Beda. Qui saccum et peram prohibuit: sumpt' ex pdicatioē pcedit: sic tñ ut obla to cibo et potu sint p'tenti. i. ne quērant supflua. i. Nolite trāsire de domo i domū. Ideo b phibet dñs: qz sepius mutatio hospitiōz mutabilitatē indicat animoz. Amb. Non est de domo in domū uaga facilitate demigrādū: ut in hospi tali amore seruet p'stantia: ne collata amicitie necessitudo faci le dissoluat. Nota q dicit necessitudo: qdā enī necessitate astrī gimur erga amicos. Ecclj. xxix. d. Necessitudine domus meę hospitiō mibi fact' es frater. k. Et in quācūq' ciuitatē intrauerit' et susceperint uos rē. Hiero. Quia hoib' rusticantis et absq' eloquij uenustate nemo crederet pollicēti bus regnū cęloz: dat p'atē miracula faciendi. l. Et dicite illis: appropinq'bit i uos regnū dei. i. chris' vel uita eterna / v' sacrarū scripturarū sciētia. Dat. iij. a. Agite peni tētiā rē. m. In quācūq' autē ciuitatē intrauerit' et no susceperint uos / exeuntes i plateas ei' dicite: etiam puluerē pedū / qui adhesit nobis de ciuitate uia ex tergim' i uos: ut sic ostēdatis q nihil terreni cōmodi quē ratis / sed tñ aiarū salutē. ij. Cor. xij. e. Nō quēro q uia sūt sed uos. Hiero. In testimoniū q pdicatio iplozum puenit vsq' ad illā ciuitatē: et ita non habeat excusationē. Job. xv. d. Si nō uenissē et non pdicassē eis: p'ctm nō h'ent: nunc autē rē. Itē in signū laboris inanit' expens. Puluis enī in pedib' signū est itineris et laboris: excussio sō significat laboris in utilitatē: qz inutilia solēt excuti et abijci. Itē sic: Excute pul

In quācūq' domū intraue ritis / p'imum dicite: pax huic domui. Et si ibi fuerit fili' pa cis / requiescet super illū par uia: Si autē ad uos reuer tetur. In eadē autē domo manete: edentes et bibentes q apud illos sunt: dignū est enim operarius mercede sua. Nolite trāsire de domo i do mū. Et in quācūq' ciuitatez intraueritis et susceperint uos / manducate quę apponuntur

uerē de pedib' uis. i. minima itineris et laboris uis quę p ill sustinuitis exponite illis: ut si uos recipere noluerint / sit eis in testimoniū maioris dānatiois. Si autē receperint: sit maioris dilectionis occasio rē. Mystice. Per pedes aploz signifi cant affect' pdicator: qb' aliqui adheret puluis uanę gloria

vobis / et curate ifirmos qui i illa sunt: et dicite illis: appropinquabit in uos regnū dei. In quācūq' autē ciuitate intraueritis et non susceperint uos / exeuntes i plateas ei' / dicite: etiam puluerē qui adhesit nobis de ciuitate uia ex tergim' i uos. Tñ hoc scitote qz appropinq'bit regnū dei. Dico uobis: quia sodomis i die illa remissius erit q illi ciuitati. Ue tibi corozaim: uę ti

tiōis. Memo enī tā tē est pfectionis cui' animo non surrepat aliquantula affectio humane laudis. De q puluere dicit Ps. Gloria meā in pul uerē deducat. Aliq' puluis supbe indig nationis: aliq' pul uis cupiditatis. De q Dicheg. vij. d. Lin gent puluerē sic ser p'tes. Prim' puluis adheret pedib' pdi cator: qñ libent' au diunt. Ex h' enī sepe gl'iant. Admōi pul uerē dñs excutiēdū

docuit: ubi pedes discipuloz lauit: significans affect' mentis / v' puluere inq'ntos. Excute aut puluis iste p sui p'fide rationē: qz nihil habet a se: etiā qd libent' audis / non ē a se. j. Cor. iij. b. Quid habes qd non accepisti rē. Dat. x. c. Nō uos estis q loq'imini rē. Hiero. ix. g. Nō glorie sapiens rē. Ecclj. x. b. Quid supbis terra et cinis: Secūd' puluis ad heret: qñ nō libent' audiunt. Ex h' enī aliqui indignat' pdicato res. Un Greg'. P'dicatio uix sine aliquo admisso implet: aut enī indigne feret si contēnit' pdicator: aut gloria si uerabit. Sed hic puluis excutit p chris' cōmemorationē: cuius pdicatio p'empta fuit. Et certe nō debet indignari dñs / puluis si p'termiss' ex quo chris' qui est sum' m' p' p'emptus fuit. Job. xv. c. Remēto te sermonis mei quē dixi uob: Nō ē seru' maior dño suo: Si me p'secuti sūt et uos p'lequent: Si f'monē meū fuauerūt et uest' seruabūt. Tert' puluis adhe ret: qñ pdicator doctrinā uel pdicationē inclinā ad cōmo dū tempale. Quē maxie excuti uoluit dñs a pedib' aploz. Un Dat. x. b. Nolite possidere aurū rē. Et etiā in huius signū lauit pedes eoz: Job. xij. a. Tñ hoc scitote rē. Quasi licet nō recipiatis nos: tñ b' annūciat' uobis. i. q ap propinquat regnū dei. Un: Tñ hoc scitote qz appropi quabit regnū dei. i. cito ueniet dies iudicij qñ regnū dei dabit electis: et tūc uellet' uos recepisse uos. Dico uob qz sodomis i die illa. i. die iudicij. p' Remiss' erit q illi ciuitati. Remiss' supple i h' qz nō intrā de i hospitālia te sūt arguēdi. Nō enī tales et tātos hospites respuerūt: qles et quātos iudei. s. aplos et p'phetas. Licet etiā magni p'ctores fuerūt: tñ pdicationē uerbi dei nō p'pserūt: qz nec tales pdi catores habuerūt qles iudei. Job. xv. d. Si nō uenissē rē. ij. Pet. ij. d. Dell' ē uia rē. j. xij. f. Cui plus cōmittitur rē. Iaco. iij. d. Scienti bonum facere et non facienti rē. q

Ue tibi corozaim rē. Ad litterā: Corozaim et bethsaida et capharnaū erāt religiosis q duriores sūt laicis. Un Esa. j. a. Vos cognouit rē. Hiero. v. a. Dixi forsitā paupes sūt et stulti / ignozātes uis dñi et iudiciū dei sui: ibo igit ad optimates rē. Corozaim / iter p'raf mysteriū meū: v' secretū mibi: et significat clericos qb' reuelat dñs i scptur' secreta sua. Amos. iij. b. Nō faciet dñs de' p'bis nisi reuelauerit secretū suū ad suos suos. p'bal rē. Job. xv. b. Itā nō dicā uos seruos s' amicos rē. Dat. xij. b. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei: ceteri autem in parabolis. Bethsaida / iter p'raf dom' frugū / v' dom' uenator: et sig nificat claustrū: ubi illis quos pōt uenari dñs fruit qñ fru ge p'ria. Esa. xxiij. a. Semē nili mellis fluminis. i. spūscati fruges ei'. Tyrus iter p'raf angustia: et significat rusticos: q

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Et capharnaui erant clustates iudeoz: quib' cominat dñs: qz auditis multis pdicationib' / r visis multis miraculis chisti: non penituerut de peccatis suis. In illis eni multa legif fecisse miracula i initio pdicationis sue: r qz no receperut / ideo specialit' illis cominat. **Matth' b' hic magis sequit' historia: Lucas dimisso ordine historie sequit' magis ordine mysterij. Dic ergo: Ue tibi corozaim. i. eterna dñatio e tibi ventura. Ue tibi bethsaida: similiter: b. Quia si i tyro et sidone facte fuisset rē. vsqz ibi: in cilitio r cinere sedētes peniterēt. Tyrus et sidō ciuitates erāt gētiliū: i qb' si pdicasset dñs et fecisset miracula que fecit in alijs / egisset penitentia. Quare ergo non pdicauit eis dñs: Roma. xi. d. O altitudo diuitiarū rē. His aut' pdicauit. pp' qtuoz. Primū diuina volūtas: secundū pmissi veritas: tertiu latēs vilitas: quartū paucorum bonitas. Verū tamen tyro r sidoni remissius erit i iudicio q' vobis. Sequitur: **Et tu capharnaui vsqz ad celū exaltata. i. famosa miraculis r insignita. Et quia his credere noluit: ideo vsqz ad infernum demergeris. Vel exaltata superbe resistendo mee pdicationi: et ideo rē.****

Multis angustijs opprimunt. Sidon interpretat venatio: r significat milites: q sunt venatores / ad litterā: et p rapinā multa venant. Et certe si istis tantū pdicare / quātū pdicaf clericis: ipi si penitentia agerent de pctis suis: r plura bona facerent q' clerici faciūt. **Matth. xij. d. Stri niniuite surgēt i iudicio cū generatiōe ista r pdemnabūt eā: qz penitentia egerūt i pdicatione ionę: r ecce plus q' ionas hic. Idcirco: Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: id est vobis o clerici r vobis o religiosi. b. Quia si i tyro rē. Nec dicit: Ue vobis corozaim r bethsaida / sed diuisim: Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: qz singulis sua p'ria pena reddet. Gal. vj. b. Unusqz on' suū portabit. **Matth. xij. d. Colligite ctianta et alligate in fasciculos ad cōburendū. Irē nota q' bene iungunt tyrus r sidon. Veda. Apud alios ē vsus diuitiarū: diuitib' nomē tm cedit r sollicitudo. c. In cilitio rē. Nota tria. Cilitiū / cinerē / sessionē. Vp' eni tria penitentib' pgruunt. i. vt induant cilitio: sedeāt in cinere. i. ad terrā. Nō eni debet discubere ad mēsam / sed i terra habētes mātile super genua. **Diero. Cinis r cilitiū arma sūt penitentiu. Per cilitiū pcti memoria intelligit: Nam pūctio vestimēti reuocat in memoria punctionē peccati: qd semp debet hē hō in memoria ad volendū. Per cinerē / mortis memoria expmif. Unde r captiua penitentiu cinere aspergunt: vt reducat ad memoriā: quia mortales sunt r incinerabunt. **Uñ Eccl. x. b. Quid superbis terra r cinis: Diero. vj. g. Filia populi mei accigere cilitio: r aspergere cinere: luctum vngentis fac tibi planctū amarum. Sessio humilitatē expmit: quā p'cipue debet homo chisto exhibere. j. **Pe. v. b. Humiliamini sub potētī manu dei rē. e. Remissus erit i iudicio q' vobis rē. j. xij. f. Seruus sciens voluntatē dñi rē. **Et tu capharnaui rē. Capharnaui / villa piguedinis / v' villa pulcherrima: cētus plato rū. **Abdij. j. b. Si exaltat' fueris vt aqla r inter sidera posueris nidum tuū inde detrahā te. Amos. ix. a. Si ascēderit vsqz ad celos ide detrahā eol. Job. xx. a. Si ascēderit i vsqz ad celū supbia ei' r caput ei' nubes tetigerit: qñ sterq'ntis i fine p'detur. **Diero. xlix. d. Qui habitas in cavernis terrę rē. Seq' h. Qui vos audit rē. Ne videret' alicui ex p'cedentibus q' illis tm ciuitatib' cominare dñs ve eternū q' ipsū resp'erunt in p'ria p'sona / sed etiā illis q' discipulis r altos pdicatores p'temū: fit illa cominatio: ideo subiūgit: Qui vos au-****************

dit me audit: q loquor i vobis. ij. Cor. xij. a. An expimen tū queritis ei' q in me loquit' chisti: q nō infirmat in vobis: **Et q vos spernit: nō recipiēdo ad pdicationē vel ad hospitalitatē / vel faciēdo iurias / v' inferēdo p'tumelias. **Eccl. ij. b. Domus israel noluit audire te: quia noluit audire me. **Ue spernit. **Gal. xxv. d. O diu nō fecistis vni ex m'v nimis h'is: nec mibi fecistis. **Qui aut' me spernit: spernit eū qui me misit: qz ego r p' vñ sum: **Job. x. f. m. **Reuersi sunt rē. **Secūda pars **Scda ps. P' pdica tione r facta miracula reuertit' ad dñm. **Uñ dicit: Reuersi sunt autē septua-********************

gintaduo cū gaudio: de pfectu pdicationis r p'ersione pctoz. Gaudebat etiā de p'ate miraculoz sibi collata: Unde sequit': **n. Dicētes: dñe etiā demonia subiiciuntur nobis i noie tuo. i. in inuocatiōe r p'ute nois tui: qd non fiebat i lege vt i noie alicui' eijcerent' demones. **Abdialit' **Doraliter **Reuersi sūt aut' rē. **Hic docent' pdicatores r oēs bñ agētes in trib'. **Primo / vt de bono facto p eol nō supbiāt me ritis ac virib' suis aliqd ascribēdo: sed reuertunt' ad dñm eius grē totū attribuēdo r grās referēdo. **Eccl. j. b. Ad locū vnde exiit flumina reuertunt'. **Job. xxxvij. d. Nūqd mittes fulgur rē. **Ibi glo. **Uadūt fulgura / cū pdicatores miraculis cō ruscant: r supna reuertētia auditoroz corda trāsfīgunt. **Reuertentia vero dicit' assum' / cū nō sibi s' dei p'utib' attribuat' qd qd se forit' egisse cognoscūt. **Talis erat **Esaias. xxxvj. c. **Dia opa n'ra opat' es i nobis dñe. **Talis. **David. **Nō nob' dñe si nobis: s' noi tuo da gloriā. **Talis **Paul'. j. Cor. ij. b. **Meq' q plātar neq' q rigat aliqd ē: sed q incrementū dat de'. **Talia ipse chisti'. **Job. vij. b. **Dea doctrina nō est mea rē. **Scdo: vt nō cessent donec p'ecerint opus suū. **Matth. x. c. **Qui p' uerauerit rē. **Gal. vj. c. **Bonū faciētes nō deficiam' rē. **Tertio vt de bono gaudeat. **Roma. xij. d. **Gaudere cū gaudētib'. **O **Demonia subiiciunt' nob. i. sapientes phi. **Qui noie tuo. i. in pdicatiōe nois tui / vel ad honorē nois tui. **ij. Cor. x. b. **Arma militię n're nō sūt carnalia sed potentia deo ad destructionē munitiōnū p'illa destruētes r oēm altitudinē extollentē se aduersus sciētā dei: r in captiuitatem redigētes oēm intellectū in obsequiū chisti. **Sequit': **Et ait illis: videbā sathanā sic fulgur de celo cadentē. **Berñ. **Age nūc: sequere ducē tuū / multiplica p'bedas / accelera ad archidiaconatū / ad epatū aspira: paulatim ascēdis: s' nō paulatim descēdes. **Uidebā sathanā qñ fulgur de celo cadentē. **Uñ p'hibent' discipuli i b. i. q' satebant' demonia sibi subijci i noie chisti: s' qz vidit dñs aliquātulā elationē s'borā i animis eoz / ex sbiectiōe demonū r miracul: iō borta tur eos ad humilitatē exēplo luciferi: q p' supbiā corruit de celo. **Uñ dicit: **Uidebā. q. d. me p'sente factū est. **Præfens eni erā / qñ lucifer corruit. **Et pōt duplicif' p'strui qd sequit'. **Præfice: **Uidebā sathanā cadentē de celo sic fulgur. i. velociter / terribilit' / irreuocabilit'. **Et ē sensus. q. d. dñs: ne supbiast' de p'ate vobis data / ne cadat' sic sathanas. **ij. **Pe. ij. a. **Si deus angelis peccatib' nō peccit: sed rudētib' inferni detra ctos i tartarū tradidit cruciados: supple nec vob parceri si peccauerit' supbiēdo. **Esai. xlij. c. **Quō cecidisti rē. **Apoc. xij. b. **Prolect' est draco ille magnus. **Et. **Et angeli eius. **Aliter **Uidebam sathanā sicut fulgur. i. q est sicut fulgur: de celo cadentem. **Fulgur eni lucidum est: r diabol' ali qñ se trāsfīgurat i angelū luc. ij. **Cor. xj. c. **Irē fulguri nihil resistit: r diabolo pauci possūt resistere. **Job. xij. d. **Non est p'ras sup terrā que possit ei compari. **Ecce dedi vobis p'ratē calcādi sup serpētes r scorpiones. **Serpētes. i. **f demones: q habent**

Doraliter

Ps. 113

Dicit cui preceptum est: sed cui voluerit revelare. Et in h notatur eade voluntas patris et filii: et ita perfecte ostendit cognationem patris et filii in potentia/in sapia/in voluntate. **Itē Chryf.** Pbi de deo querere predices/nihil aliud se inuenisse pessi sūt nisi q incongnoscibilis ē deus: Sic q in nauigabile oceanū vsurpat nauigare: vbi nō pōt trāsire necesse ē vt p eandē viam reuertat: sic illi ab ignorātia ceperit et ignorātia finierit. **Et. j.** Mō ad disculsiōne suā: s ad bono rē suū te creatur: nec iudicē te voluit esse actū suoz: s seruū pceptoz. **Eccl. iij. c.** Altra te ne qstieris

Et puerus ad discipulos suos dixit: Hecati oculi qui vident q vobis videt. Dico enim vobis q multi pphē et reges voluerūt videre q vobis videtis et nō viderūt: et audire q audiret et nō audierūt. Et ecce q-

dum: quia doceri volebat non seruire: et tñ nolebat esse discipulus eius quem magistrū vocabat. Unde in principio sermonis sui suam fallaciā manifestauit. Chryf. Significat laudatores sanctorū non imitatores. **Quid faciēdo vitam eternā possidebo: Chryf.** Mō dixit: quid credam: Prim a u-

sticia est cognoscere deū: nouissima face re bona opera. **Et. j.** Virtus faciēdi cog- **Matt. 22. d.** nitio est dei. **Job. vj** **Marci. 12. c.** d. Quid faciem? vt opemur bona opera **E** dei: q **At ille dixit ad eū: In lege qd scriptū est: Quō legis: Itē legisperit? animo ter**

giuerandi dixerat: Dominus aut interrogat: vt ex eius respōsione pbeet an iustus sit. Matth. xij. c. Et verbis tuis iustificaberis. **Abystice:** Per istū legisperitū significant arrogātes: q sepe in specie humilitatis laudē venā humanā. **Uñ Greg. sup Job. xxij. a.** Sepe arrogātes se fugere arrogātiā simulāt: et priuate singulis quasi latent loquunt: vt sicut de sensu: ita de pceptu arrogātiē glorient. Ita facit iste legisdoctor quasi humilis interrogat: quid faciēdo vitam eternā possideat. **Chryf.** Pceptum vstrum iuvenile gloriatio: qui amplius vult videri q esse: i toto vult videri nō esse. **Chryf.** Iuuenis hic pinguis terra erat: sed spinarum multitudo sem suffocabat. Per hoc autē q dicit: qdā: et non noiat ipsum: ostendit eius indignitatem. Per hoc q dicit: surrexit: ostenditur eius leuitas. **Greg. d.** Totus corpus ostendit leuitatem mēris. **Eccl. xix. d.** Ab occurso faciet cognoscit sensatus.

Dystice

Quid faciēdo vitam eternā possidebo: Mō dicit q liter disputādo aut qnt loquēdo vel audiēdo: cū tñ hęc bona sint: sed bona opatio necessaria ē ad salutē vbi eam necessitas nō excludit. Roma. ij. b. Non enim auditores. **Jaco. j. d.** Estote factores verbi. **Sap. x. b.** Iustū deduxit dñs p vias rectas: et ostendit illi regnū dei. **Et nota q dicit: possidebo: per qd notat vitā eternā esse hereditatē hominū iure hereditario possidendā: nō in pnti sed i futuro. Ps. Labores manuū tuarū qz māducabis. in futuro. In lege qd scriptū est: De lege quā docebat interrogat eū dñs: vt legi ignarū ostēdat: cui se mgrm faciebat: et grauē puniendū: qz qd nesciebat docere psumebat. **Jaco. iij. a.** Nolite plures magistri fieri fratres mei: scietes. **Quō legi: Dōdū legēdi qrit dñs a mgrō legi: inuēs nō eūdē modū legēdi in esse oib? mgris. Quidā enī legūt legē seu docēt ore tñ. Uñ Dat. xxij. a.** Sup cathedrā moysi. **Dicūt enī et nō faciūt. Alij legūt siue docēt manu tñ: vt simplices iusti et boni mulieres: qru vitā mgrā ē mult: et efficac? docēt q multi mgri. Hūs Bern. Efficacior ē pcatio exēpli q verbi. Act. xij. g.** Paul? stās i gradib? anuit manu ad plebē. **ij. Thessal. iij. d.** Salutatio mea manu pauli. **Alij legūt seu docent ore et manu: vt mgri q faciūt qd docēt. Dat. v. c.** Qui fecerit et vo cuerit sic. **Dat. vij. d.** Admirabant oēs sup doctrina ep?: Erat enī docēs eos sic ptatē habēs: nō sic scribē et pharisei. **Hoc tertio mō nō legebat iste mgr legi: ideo qrit dñs: Quō legi. i. quō docēs discipulos tuos: qui adhuc nescis p qd veniat ad vitā: Dat. xi. c.** Si vis ad vitā ingredi serua mādata.**

Ps. 12. 7.

Ille rñdēs dixit: Diliges dñm deū tuū. Uñ rñdēt qd legerat: sed nō qd fecerat: qd patet p h q vocat eum mgrm nō deū dñm: qz nec colere vt deū: nec venerari vt dñm volebat: sed potius docere vel doceri. Et nota lucā ponere qtuor: in modo dilectiōis dei: Tñ moyses **Deut. vj. a. **Et Dat. xxij. d.** nō ponūt nisi tria. Sed forte lucas attendit quattuor: rationes ppter quas diligēdus ē deus: et ppter quālibet supra oia. Prima: qz ē creator ad eē. Scda: qz pseruator in esse. Tertia: qz recreator i bñ esse. Quarta: qz gloriator i optimo eē. **Et qtuor ad tria reducunt: vt istud mēbz: Et ro tis yirib? referat ad qdlibet alioz triū qñ mod?: vt sit sēsus.****

F 2 Diliges dñm deū

Et puerus ad discipulos suos ait: Bti oculi et supra reddidit dñs grās pū: qz sacramēta q supbis abscondit: humilib? seu paruulis reuelauit: Nūc ostēdit q sūt illi paruuli. s. discipuli et seqces eoz. Nec ē pñēda illa reuelatio: qz beatū facit. Uñ dicit: **Bti oculi: interiores et exteriores: nō solū vñ sed et oim. Qui videt q vobis videt. i. re: cre cognoscit illa sacramēta q vob paruulis sūt reuelata. Et vere beati: Dico enim vobis: paruulis qb? me et piem reuelauit. s. multi pphē: futura pdicentes. Hic copulat nouū testamētū veteri. Et reges: se et alios bñ regēs. h. Voluerūt videre: oculo corpali. i. Que vos videt. i. me et miracula q ego facio vobis. Et nota q que nō ē ibi substitutiū tñ: sed tenet etiā qntatiue. Que videt. i. qnta et qnt videt. Abzā enī vidit q ipsi: sed nō eodem modo. Uñ **Job. viij. g. Abzā desiderat videre diē meū: vidit et gauisus ē. **Et audire q audiret. i. doctrinā et p-dicationē meā. Et nō audierūt. Reuera beati fuerunt oēs illi q veracit et humilit viderūt et audierūt iesū pñentialit loquentē: et miracula faciētē: qd nulli antiqz pcessū fuit quātū utis meriti et tñ multum desiderabāt. Numeri. xxij. c.** Oriet stella ex iacob. **Et postea. Deu qui victur? ē qñ ista faciet dñs: Esa. lxij. a.** Utinā dirupes celos. **Ero. liij. d.** Mitte diē. **Aggei. ij. b.** Veniet desiderat? cūctis gētib?. **Can. j. a.** Osculetur me osculo. **Et. vij. a.** Quis mihi det te fratrem meū. **Et qñs ita desiderarēt: nō tñ viderūt nisi alōge p qsdā species visionū. Ben. xvij. a.** Abzā tres vidit et vñū adora/uit. **Job. vij. g.** Abzā exultauit vt videret. **Ero. iij. a.** Vidit rubū ardētē nō cōburi. **Ero. xxxij. d.** Moytes vidit posteroza dñi. Sic bti dicūt apli: qz viderūt dñm pñentialit. **Bti etiā q non viderūt et crediderunt: Job. xx. g.** **Abystice: etiā b. Bti oculi q videt: in scriptura vel p rectā intelligētā vel p fidē. Que vos videt: modo in gloria p speciē. Uñ regina saba. iij. Reg. x. b.** Dixit salomoni: Bti viri tui: et beati serui tui: hi qui stant corā te semp et audiūt sapiam tuā. **Et mlti reges. Istud pōt dici theologi q mltā bona audiūt et pauca faciūt. Et multi sūt i mūdo reges et comites: q si audirēt partē: plura facerēt. Esa. xlij. d.** Qui vides multa nōne custodies: q aptas habes aures nōne audies: **m. Et ecce. Quarta ps capitulū in q agit de pdenatiōe hypocrisis. Dicit g: Et ecce qdā legisperit? Amb. Verba legis tenēs: vim legi ignorās. Uñ nō dicebat perit? quātū ad spīritualē legis intelligētā: sed quātū ad lralē peritiā. **Sur-rexit: vt mel? audiret: vel vt iust? videret. o. Tēptās illū: dicens: Magister. In h surrexit q mgrm fate/bat: in h non surrexit q deū tacebat. Dgrm aut vocauit nō********

Dystice

arta pars

Euangelij scdm Lucam

Diliges dñm deum tuum / ex totis virib' / totius cor / dis. Ex totis virib' / totius animę. Ex totis virib' / totius mentis. a. Ex toto corde: quia dñs. b. Ex tota anima: quia deus. d. Ex omi mēte: quia tuus. Aliter exponitur. a. Ex toto corde. i. ex toto intellectu: vt omnis intellectus tuus subdi / tus sit intellectui de deo. b. Ex tota anima. i. tota volū tate: vt ois volūtas tua subdita sit volun tati diuine. d. Ex omi mente. i. tota memoria. N. autem

Leuit. 19. d. Ro. 13. c. Jaco. 2. b.

Ex oibus virib' tuis: Hoc modo implet i via. Vel sic fm Aug. a. Ex toto corde. i. toto intellectu sine errore. b. Ex tota anima. i. tota volū tate sine pira rietate. Ibi volūtas se totam colligit: vbi ei nihil ē p rariū. d. Ex tota mēte. i. memoria sine difficultate / vel sine obli uione. Hęc non possunt impleri in via. Hñs Verū. a. To to corde. i. sapienter. b. Tota aia. i. dulciter. d. Tota mente / foriter. Chrys. a. Tota corde: vt cor tuū ad nul lius rei dilectionē magis sit inclinātū q̄ dei. b. Tota aia: vt certissimū animū habeas in veritate z firmissimū in fide. d. Tota mente: vt omnes sensus tui deo vacent: intellect' cogitatur / sapientia / memoria. Quidam sic: a. Tota cor de: vt omnes cogitationes in deū dirigas. b. Tota aia: vt oēs affectiones ad deū retorqueas. d. Tota mente: vt oēs opationes ppter deum facias. Greg. a. Ex toto corde / ex tota aia / ex tota mēte. i. sup oia: z ē incōculca tio verbor: que significat excellentiā amoris. Hugo de sanc to victore. a. Ex toto corde. i. deuotione / quo ad virgi nes. b. Ex tota anima. i. discretionē / quo ad cōfessores. d. Ex tota mente. i. pfeuerantia / quo ad martyres. Sequi tur: e. Et proximū tuū sicut teipsum. Leuit. xix. d. Diliges amicū tuū sicut teipsum. Septuaginta: Proximum dicit Interlū. ibi. Sicut teipsum. i. ex quo. i. ex charita tis affectu z effectu. Item in quo teipsum. i. in deo. Itē ppter qd teipsum. i. ppter deū. Item ad qd teipsum. i. ad grām in p sēnti z gloriā in futuro. Item quō teipsum. i. supra res z cor pus p rium z citra deum. Qui sic diligit proximū / legē imple uit: Roma. xiiij. c. Matth. xxij. c. In his duob' mā datis to ta lex pendet z pphete. Moie autē p rimi intelligit omnis ho mo: vt dicit Aug. Solet distingui sic. Militans diligit milī tantem ad id ad qd seipsum. Triūphans diligit triumphan tem in eo in quo seipsum Et alternatim: militans diligit triū phantē i eo ad qd seipsum: et triūphās diligit militantē ad id i quo seipsum. Eph. v. e. Viri debent diligere vxores suas vt corpa sua. Ibi Hiero. Viri diligāt vxores suas sic seipso: Que ē differētia int' vxoris et p rimi dilectionē? Sol. In p rimo / sicut: aduerbiū est similitudinis: in vxore hō p rter simi litudinē dicit approbationē z p rimationem z indulsionem. g. Dixit illi dñs: recte rñdisti: hoc fac z viues. q. d. hoc doces / sed nō facis: si vis viuere vita gēna / hoc fac z vi ues. Cū q dñs dicit: Recte rñdisti: non factū ē / sed respōsū laudauit: sic multoz sba laudabilia sūt / sed facta vitupabilia. Beij. xxvij. c. Vox qdē vox iacob ē: s man' / manus sūt esau. h. Ille autē volēs iustificare seipsum. i. iustū demōstra re / putans se ante hoīem qui tñ exteri' videt / nō ante deū q̄ videt interi' stare. Et multos habet p similes: quib' d: Mat. vj. a. Attēdite ne iusticiā vram faciatis corā hoīb' vt videamini ab eis. Itē Matth. xxij. c. Ne vobis scribe z pharisei q̄ estis similes sepulchris rē. i. Dixit ad iesū: Et q̄s est me' p rimi? Beda. Nemo ē p rimo: hoī q̄ de' q̄ intrinse cus z extrinsec' nouit z oia curare pōt. Sed ois incredul' vel rēptator nec deū nec hoīem p rimiū habet. k. Suspiciēs aut iesus dixit: Homo qdā descē dēbat a dño q̄s esset su' p rimi'. Hoc autē querebat vt iustificaret se ipsum. i. se iustū ostēderet. Nā si dñs rñderet ei: Judē ē pro ximus tu': ipse statim rñderet dño se diligere omnes iudeos:

Col. 3. d.

et ita oēm p rimiū. Proxim' reuera ē ois hō: sed iudē nemi nē sibi p rimiū reputat nisi iudē: immo de alijs nationib' oēs appellabāt alienos. Et inde illa sba sic interpretant: Nō sgerab' p rimo tuo. i. iudē sed alieno. i. gentili vel christiano. Dñs ḡ p rima fronte rñdere poterat: Proxim' tuus ē ois hō: sed p r'elegit p quandā simi litudinē id latentē infi nuare. Unde primo ostēdit legis p rito inimi cū: p rimiū esse inimi co: vt q̄s a maiorē puincat oēm hoīem p rimiū ē ois homi ni. Inducit ḡ simili tudinē de eo / q̄ descēdit a hierusalē i hiericho z incidit i latro nes: et hoc potuit esse ad sram. Est enī ad sram in h hierusalē z hiericho desertū a latronib' frequētātū / hoies trāsēntes in terficiētib' vnde etiā appellatū ē domin: qd̄ inter p rtaf sanguis: et videt sonare sanguinis effusione. Intelligēdū est q̄ qd̄ descēdit de hierusalē in hiericho z spoliat' ē a latronib' z vul nerat' fuerit hierosolymita. Sacerdos q̄ z leuita fuerit hierosolymite: licet h ex textu euāgelij nō habeat. Ex rñsione er go legis p riti arguit dñs samaritanū esse p rimiū hierosolymi tano: z ita inimicū inimico. Samaritan' enī inimicabant hierosolymitanis: Nā sicut habet i historijs: quēcūq̄ alię gen tes infestabāt iudeos: samaritani adherabant eis nec vniq̄ ab eoz interfecōe desistebāt nisi cū nō habebāt oportunitatē. Sic ḡ ex rñsione ipsi' legis p riti probat dñs samaritanū esse p rimiū iudē: z ita iudē samaritano. Proxim' enī relative dicit: vt dicat p rimi' p rimo p rimi': et sic tacite pbat dñs q̄ ois hō p rimi' est ois hoī. Sed quō leuita z sacerdos z samari tan' q̄ trāsibant p illud desertū nō fuerūt occisi a latronib' sic ille: Forte in societate erāt: et ille solus. Prop' qd̄ d: Ecce sū. c. Et soli. Itē quō trāsierūt leuita z sacerdos: nulla facta misericordia: z samaritan' q̄ erat alienigena z late' fecit i illū misericordiā: Nā deo. Iudei naturalit' auari sūt: z clerici auar iores: q̄si p uenti semp accipe z nunq̄ dare: et tñ d: Act. xx. g. Multo beat' est dare q̄ accipe: et isti. i. sacerdos z leuita iudei erāt z clerici: et ideo nō ē mirū si sine misericordia trās ierūt. Itē quō dicit samaritanus alligasse vulnera sauciati et oleū z vinū infudisse: cū prius debeat infūdī vinū ad lauādū vulnera: z postea oleū ad mitigandū: z deinde fit alligatio: Sed potest dici q̄ multas plagas habebat ille: et quedam est plaga que nō indiget lotionē: hāc alligauit. Alia q̄ indiget mi tigatioē z nō lotionē: vt ē tumor: et super hāc infudit oleum. Alia que indiget lotionē simul z alligationē z mitigationē: et sup hanc infudit vinū z oleū: et postea alligauit. Vel pōt dici q̄ lucas non fecit vinū in ordine dictionū: vel q̄ respexit my sterij ordinē zc. Mystice. Per istū hoīem significat adam vel genus humanū: q̄ peccādo descēdit a statu celestis felicitatis ad miseria z defectus huius vite mirabilis: et per h̄ inci dit in latrones. i. in potestātē demonū ac maloz motuū: atq̄ maloz p ratorū z hereticoz v' maloz theologoz. Itē supbo rum. Itē detractorū. Oēs quippe isti dicit latrones: vt patet in notula. Qui miserū adam in filijs suis spoliatū vestimētis virtutū z substantia rerū z plagis multis peccatorū impositis semitiuū relinquit. Et h̄ est: Homo qdā. i. adam: in eo totū gen' humanū: m. Descēdebat peccādo: n. Ab hierlm. i. a paradiso trāsit' z statu felicitatis z immortalitatis. q. In hiericho. i. in miseria z defect' hui' vite mūdang. Et incidit i latrones

in hiericho. i. a diuitijs in paupratē / a p speritate i aduersi tatē. Hoc quotidie fit: qz rota fortune p rime voluit: et qdam ascendūt z alij descēdūt. Eccl. x. b. Sedes ducū supboz zc. i. Regl. ij. a. Dñs mortificat z viuificat: deducit ad inferos z reducit. Dñs paupem facit z ditat: humiliat z subleuat: p dū uerfis. Ideo dicit Eccl. xvij. c. Demēto paup' in temp' abūdantię: z necessitatē paup' in die diuitiarū. Et subdit causam: S mane vsq̄ ad vesperā immutabil' tps: et hęc oia

* citata i ocul' del.

Diph

Doralf

Doralf

Et incidit in latrones: in demonu pates: q dicunt la trones: quia clam insidiantur.

Demonos. Job. xix. b. Simul venerut latrones elus et fece/ runt zc. Esa. i. f. Pricipes tui infideles zc.

Prclati mali. Dattb. xxii. a. Sup cathedra zc. **Diere.** vij. b. Nuqd spelica latronu facta e domo ista? Job. x. a. Qui no intrat p ostium zc

Theologi mali. Roma. ij. c. Qui aliu doces zc. **Osee.** vij. d. Galaad ciuitas opantiu idolum zc.

Heretici. ij. Regl. iij. a. Duo viri pncipes latronu erant filio Supbi. iij. Regl. v. a. De syria egressi fuerant latrunculi et captiu duxerant de terra israel puellam. i. animam.

Detractores. Osee. vij. a. Fur ingressus est spolians latruncu lus foris. Sequitur:

Qui etiam de/ spoliauerunt eu: id est indumenta vir turu z immortalitatis et innocetie abstule/ runt Un Job. xix. b. Spoliavit me glia mea dñs. i. i. spolia/ ri me pmisit: z abstu lit mibi coronā d ca pite meo: destruxit me vndiq z pereo.

Et plagl imposu. i. naturalib/ vulnerat/ z debilitat/ per pctm. **Abierut:** no cessando ab insidijs. **Un. i. Det. v. b.** Aduersari/ vester diabolus zc. **Semiuiuo relicto. i. vita nature tm relicta:** vitā grē ab stulerut: et ita cū plius viueret duplici vita. i. vita nature z vi ta grē: nunc vnica tm vinit: amissa similitudie imagine ret/ nuit miserādā. **Un. Ps. Verutu in imagine pertrāsit homo.**

Accidit aut vt sacerdos qdā descēderet zc. Sa cerdos legē significat: q descēdit in mūdū p moysen. Leuita chorus ē ppharu: q post moysen venerut. **Hi viderut saucia/ rūs:** sed nulla impēsa miscōia trāsieit: qz lex z pphē vulnera lā guentis mūdi z pctā gener/ humani monstrauerut z argueit sed nō sanauerut. **k Samaritan/ aut qdā iter faciēs venit secus viā/ v/ eū: et vidēs eū miscōia mor/ est**

Et approprians zc. Forē i deserto erat ad litteram sta bulū: qd fecerat forē pastores. **Et curā ei/ egit. i. cl/ ca egroru sollicit/ fuit:** ne medici pcepta trāsgereret. **Sama/ ritan/ aut q custos interpretat/ chru/ dñs ē.** De q dicit Ps. **M/ si dñs custodierit ciuitatē zc.** Et Esa. xxi. c. Custos qd de no cte: custos qd de nocte: **Hic descēdit:** qz p nos in mūdū ve nit. Job. xvi. f. Descēdi a pte z veni i mūdū. **Venit aut sec/ vulneratū:** qz i similitudinē carnis pcti venit. Roma. viij. a. **Ditēs de/ filiu suū in similitudinē carnis pcti/ z de pctō dā nauit pctm.** **Hic vidit sauciatum oculo miscōie:** Et alligauit vulnera eius sacramentorū appositione. **Infudit oleum p/ dicationis cōsolatorie.** Dattb. iij. c. **Agite pnam:** appropi quabit eni regnū celoꝝ. **Uel Oleū:** id est spem bntudinis et/ p: qz oleū lene qdā est z iocūdū vulnerib/: Sic spes quādā lenitatē z iocūditatē pstat fidelium mentib/. **Vinum/ infu dit increpationis cōmiatione.** Dattb. xxij. **Ue vobis scribe zc.** **Vinū mordax ē vulnerib/:** sic terror etne pēne mordax ē humanis mētib/. **Uel/ p/ Alligauit vulnera/ pctā di/ mittendo:** vel peccati consuetudinē cohibuit: vt qui alligat vulnera pstringit. **Infūdēs oleū:** gram pferēdo **Et vinū/ spūalē leticiā tri/ uēdo** **Sup iumentū suū/ vul neratum imposuit:** id est super carnem pnam vulnera nostra

ptulit. i. pnam p pctis **Et in cidit i latrones. i. in manū medicor/ q ad infirmitatē:** et in manū diuitū/ q ad paupratē: i manū aduocatoꝝ/ q ad aduersi tarē. **Paup eni indiget auxilio diuitū:** infirm/ auxilio z p silio medicor/ tert/ indiget auxilio aduocatoꝝ p aduersarios su os. **Sed oēs. i. diuites mūdi z medici z aduocati/ latrōes sūt:** qz diuites paupes spoliāt z opprimūt. **Un Eccl. xij. c.** **Uenatio leōis onager i heremo:** sic pascua diuitū sūt paupes. **Simi lit medici infirmos spoliāt pecunia z occidūt:** qz magna salaria

accipiūt z sepiissime nihil p sūt: imo aliqui obsūt. **Darc. v. c.** **Erat mulier i pfluuio sanguis zc. ij.** **Paral. xvj. d.** **Egrorauit asa dolore pedū zc.** **Similit/ aduocati oēs quos pnt spoliāt z paupes z diuites.** **Proverb. xxj. a.** **Qui pgregat thesauros lingua mēdacij/ van/ z excoꝝ ē: z impinget ad laqueos mortis.** **Jo de oib/ pquerit dñs Esa. iij. b.** **Populū meū exatoꝝes sui spoliauerūt.** **Et hē qd sequit/:** **Qui etiā despolia/ uerūt eū.** **Osee. vij. a.** **Fur igressus ē spoliās/ latrūcul/ for/ iij.** **Regl. xxij. a.** **Immisit dñs latrūculos chaldeozum zc.**

Et plagl imposu. i. multiplici tristitia cordis inflicta. **Eccl. xxv. c.** **Dis plaga tristitia cordis ē.** **Abieit/ sic lu pi satiari recedūt a cadauere.** **Ezech. xxij. f.** **Pricipes i medio ei/ qñ lupi rapiētes p dā ad effūdētū sanguinē z ad pdēdas aias z auare secrādo lucra.** **Semiuiuo relicto.** **Suba eni rerū appellat/ cō/ munit/ vita homis.** **Eccl. xxxij. d.** **Pa/ nis egētū vta pau/ peris ē zc.** **Diabeg ih. a.** **Comedeit car nes pñi mei zc.** **f**

Accidit aut vt sa cerdos qdā def/ cederet eadē viā: qz aliqui paup z infirm/ fuit: et iō magis deberet eē misericors: **Sed m illō:** **Vir idigēs misericors ē.** **g Proverb. 19. c.** **Et vilo illo pteriuut:** nulla facta miscōia: cū tm iō iungant man/ sacerdotū vt affuāt miscōia. **Eccl. xxix. d.** **Quē habes i manu ciba ceteros.** **h Similit/ z leuita cū eēt sec/ lo/ cū. i. nōdū p mor/.** **i** **Et videret eū/ paupem z infirmū:** pertrāsijt: **In q notatur auaricia oim clericoꝝ z sacerdotū:** qz nec sacerdos nec leuita mor/ ē miscōia i paupem z infirmū. **Diere. vij. c.** **Extēdā manū meā sup habitātes terrā dic dñs:** **Amiore qppe zc.** **Et a ppha vsq ad sacerdotē cūcti faciūt do lū:** qz ea q habēt pauperū sūt/ z dolose ea retinēt. **Eccl. iij. a.** **Declina paup aurē tuā sine tristitia z redde debitū.** **Prover. xxvij. d.** **Qui dat paupi nō idigebit zc.** **k Samaritan/ aut qdā. i. laic/ pcepta dei custodiens.** **l** **Iter faciēs. i.** **legē que ē via siue iter veniēdi ad deū.** **Proverb. xij. a.** **Am bulās recto itinere z timēt deū despiciē ab eo q infamū gradit/ via. i. custodiēs legē dei despiciē ab ipijs.** **Eccl. i. d.** **Execra tio pctōꝝ cultura dei.** **m** **Venit sec/ eū/ vilitans corpale infirmos.** **Iaco. i. d.** **Religio scā z imaculata apud deū z pa trē zc.** **Job. ij. d.** **Audiētes tres amici iob oē malū zc.** **n** **Et vidēs eū miscōia mor/ ē:** qd nō sacerdos aut leuita. **Pro/ uerb. iij. a.** **Miscōia z veritas nō te deserāt.** **o** **Et appro piās/ mēte z corpe:** nō prāsēs sic sacerdos z leuita. **p** **Al ligauit vulnera ei/:** necessaria tribuēdo. **q** **Infūdēs oleū/ cōpassiōis.** **r** **Et vinū/ spoliatiōis.** **Trā dic:** **Spzo plaur:** alligauit vulnera: infudit oleum z vinū. **In p notatur subuētio corpis:** in scōo cōpassio cordis: i tertio spoliatio oris. **De pmo dicit Esa. lviij. c.** **Frāge esuriētī zc.** **De scōo i codē. ca.** **Eū effūder/ aiaz tuā esuriētī z repleuer/ zc.** **Proverb. xxj. c.** **Theaur/ desiderabilis zc.** **De tertio/ Eccl. xvij. b.** **Mōne ar dorē zc.** **Prover. xxxj. a.** **Date sicerā mētib/ zc.** **s** **Et i/ ponēs illū i iumentū suū. i. portās p cōpassionē z sbuētionē on/ ei/:** qz certe laici vbi clerici nihil faciūt portāt onera pau/ pū z infirmoꝝ: fm q dicit apls **Gal. vj. a.** **Alē alter/ zc.** **Roma. xij. d.** **Inuicē supportāt ref.** **Un laic/ tal/ vere pōt dicere cū Ps.** **Ut iumentū fact/ sū apud te zc.** **Jo dicit Job. xij. b.** **Introga iu mēta z docebūt te/ exēplo. i. meli/ q clerici pbo.** **Eccl. iij. d.** **Quis nouit si spūs filioꝝ adā. i. clericor/ ascēdat surū p elatio nē vl/ ambitionē: et si spūs iumētoꝝ. i. laicoꝝ descēdat deorsū p cōpassionē z miserationem: q. d. hoc nouit dñs.** **v** **Puxit i stabulū. i. i domū suā.** **Esa. lviij. c.** **Egenos vagosq induc i domū tuā.** **Dicit aut dom/ viri misericordis stabulū a stabili tate:** quā opat miscōia. **Eccl. xxxj. b.** **Stabilita sūt bona illi/ i dño zc.** **Itē qz iumēta z oues. i. paupes ibi reficiunt.** **Numē/ ri. xxxij. c.** **Accēdētes ppe filij ruben. i. ad moysen/ dixerunt:** **Caulas ouū fabricauim/ z stabula iumētoꝝ.** **x** **Et curā**

f 3 * ei/ egit. i. sollicitē pcurauit

Et in cidit i latrones. i. in manū medicor/ q ad infirmitatē: et in manū diuitū/ q ad paupratē: i manū aduocatoꝝ/ q ad aduersi tarē. **Paup eni indiget auxilio diuitū:** infirm/ auxilio z p silio medicor/ tert/ indiget auxilio aduocatoꝝ p aduersarios su os. **Sed oēs. i. diuites mūdi z medici z aduocati/ latrōes sūt:** qz diuites paupes spoliāt z opprimūt. **Un Eccl. xij. c.** **Uenatio leōis onager i heremo:** sic pascua diuitū sūt paupes. **Simi lit medici infirmos spoliāt pecunia z occidūt:** qz magna salaria

Ps. 72.

Euangelij scdm Lucam

per tulit. i. pena p peccatis nris. An. j. Pet. ij. d. Qui peccata nra prulit i corpe suo sup lignu: vt peccatis mortui iusticie viuamus. Sumetur carne significat: cui p fidei aia qst iumeto. Illu etia iumeto supponit: cui fidem incarnatiois infundit. Strabulu in qd portauit eu / est p fens ecclesia: i q sancta aialia. i. fideles i p sepe sacre scripture .i. pane verbi dei re- ficiunt. Prius aute i iumetu ponit qz in strabulu ducaf: quia anq aliq i ecclesia inducaf / oportet vt puf bapticez z corpi christi. i. ecclesie p fi-

dem incarnatiois vnaf. Sed qz no vacabat christo diuiti in fra morari z obseq egroti: qz ad pzem eu redire oportebat: ideo sequit: a Et altera die. i. post resurrectione: vt qst vnu die intelligas tps quo puerfat est dei fili in terra: cuius respectu dicaf altera dies tps post resurrectione. No eni pz cesserat ad qd fieret relatio p altera: nec erat metio habita de die. b Protulit duos denarios / z dedit stabulario. i. duo testameta edidit z coz intelligetiam aplis dedit / vt essent stabularij. i. custodes stabuli. i. ecclesie. Stabulari etia est p lar cui ecclesia e comissa: z illi tradit saucia in cura z custodia. ij. Reg. xx. g. Custodi viru istu. Proverb. xj. d. Qui suscipit aias sapiens est. i. esse debet. Proverb. xvij. c. Homo stult plaudet manib cu sponderit pro amico suo. Per du os denarios designant duo testameta: i qb nom reg z ima go. i. imitago pntef. In vtroqz eni exep lu imitatiois christi pponit. In duob testameta tota sacra scriptura p sst: ideo qz solet designari noie arcus. In arcu eni sut duo lignu z chor da. Et sicut mollicies chorde duricia ligni inflectit: sic lenitas noui testameti veteri austeritate temperat z emollit. Nam si qs colligeret ligna i sabbato / p modico. i. delicto sine miseri cordia lapidaret: modo in maximis scelerib reis parcutur. Hos duos denarios. i. hec duo testameta dedit dñs plato ad faciendu z docendu. Eccl. xlv. a. Dedit moysi dñs coz ad pcepta z lege vite z discipline docere iacob testametu z iudv cia sua israel. d Et ait: Curam illius habe. Hoc pater.

e Et qd cuq superogaueri. i. sup addideri. f Ego cu rediero redda tibi. Ac si diceret dñs aplis z alijs pla tis: Ego tradidi pauca vobis: sed vos pro viz discretiois ar bitrio sup addite: z reddet vobis merced tanq seruis fidelib. Mat. xxv. b. Euge serue bone z fidelis: qz sup pauca fuisti fidelis zc. g Quis horu triu videt tibi primu fuisse illi q incidit i latrones: Beda. Iuxta lram patet q alle nigena hierosolymite: cui miscdia impedeo. primoz fuit qz sa eerdos v leuita genti eiusde. Un subdit. At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Amb. Cognatio no facit primu: sed miscdia: qz miscdia fm naturam e. Nihil eni tam fm natura est qz nature iuuare pfort. Et nota qz dñs hic alit videt accipe primu qz nos soleam accipe. In illo em madata: Diliges primu: noie primi ois ho intelligit. Dñs aut hic stricte primu accipit: vt eu primu dicat q implet le gem naturalē. i. q facit alij qd sibi vult fieri. Et ait illi ie sus: vade z tu fac similit. Et pcludit h dñs qz ois homo primu e. q. d. si samaritan z alienigena tanta impedit hie ro solymite indigenti misericordia: et ex h ei primu fuisse credit q an fuerat inimic: z amic primu e amico: patet qz ois homo primu debet esse oi ho. Sic q legisperito. m Vade z tu fac similit. i. vt vere te primu sic teip su dilgere manifestef: z no solu iudeo s et alijs bñfacias zc. Mystice. Christus nri primu e pp nature pformitate: q vulnera nra curauit sic pdictu e. Diliged e q vt de z dñs z diliged vt primu.

cuus eggit. i. sollicitate pcurauit eu. No sicut multi cum aliq paupes i domo sua receperint / quo postea pcurant no curat. Jaco. ij. c. Si frater z soroz nudu sunt z indigeat victu quoti dianu: dicat aut aliqs de vobis illis: ite in pace caleficimini et saturamini: non dederitis aut eis q necessaria sunt cozpoz quid proderit vobis: a Et altera die: qz no semel s fre-

quent: immo semp faciendu est op misericordie i paupes q semp idiget. Job. xij. b. Paupes semp vobiscum habebitis. Deut. xv. c. No deerunt pauperes in terra habitatiois tue. Eccl. ix. b. Oles de capite tuo no deficiat. i. pietas de mere. b Protulit duos denarios. i. voluntate z facultate. ij

Cor. vij. c. Si vo luras pmpa e fm id qd habet accepta est. Et dedit stabulario. i. chris to q e custos stabuli z nar i stabulo: cui daf quicqd paupib datur. Mat. xxv.

d. Ad vni ex mimis meis zc. d Et ait: curam illi habe. Hoc e: orauit etia p paup christu / vt ei curam hiet. Na. Tibi delicta e paup: orphano tu eris adiutor. e Et qd cuq superogaueri. i. sup me erogaueris. Sepe eni ho in cipit paupes adiuuare z de pficit qd no pot ho. i. bat santra te vt pspere: qd vir misericors sibi factu reputat. Un seq tur: f Ego cu rediero / ad facultate tribuedi vel subueni endi. i. cu loc z tps fuerit reddam tibi in alijs paupibus vt graf referedoz ita vir misericors se obligat p bonis alioz chris to. g Quis horu triu. i. sacerdotis / leuite / et samaritan: id est platoz / clericoz / z laicoz: h Videt tibi primus fuisse illi q incidit i latrones / pdictos. i. in pratē medico ru pp infirmitate: in pratē aduocatoz pp aduersitate: in por testate diuitu pp necessitate. At ille dixit: q fecit mi sericordiam in illum. i. samaritan. i. laic / no sacerdos / no leui ta: Ideo dicit eis: Infirmitate sui z i carcere zc. Tre in suppliciu gternu zc. Mat. xxv. d. Et ait illi. i. mgfo legi. Ne sus: q semp vult saluare. Eccl. xxxij. c. Nolo morte impij zc. Eccl. xvij. g. Nolo morte mozier. j. Timoth. ij. b. Hoc est bonu z acceptu cora saluatore. m Vade z tu / mgfo le gis. n Fac similit. q. d. no tm doceas oze miscdia / sed fac as ope. Mat. vij. c. No ois q dicit mibi dñe dñe zc. j. Cor. xij. a. Si linguis hoim loqr z angeloz / charitate aut no habe am zc. o Factu est aut du irer zc. Nota e historia: cu dñs ambularet de galilea i hierusalem suscep e in hospitium marie z marthe. Bñficus fuerat dñs eis: qz septem demonia eiecerat de maria: et fluxu sanguinis restrinxerat in martha. Hec est enim fm Amb. mulier illa emoz roissa que racu sim bze dominici vestimenti / a profuuto sanguinis est sanata. Propz bñficia q eis collata habebat familiare hospitiu in do mo z i castello eaz. Qu aut ista susceptio facta sit: ex serie euā gelice historie no pot haberi. Qu aut pcedeb quatu ad hi stozia no pntue / ipse glosator videt sentire. Reddit eni cau sam qre pcedeb pntue: qd non solet facere quatu ad serie historie: vbi recte aliud post aliud sequit: sed quatu ad myte riu. Sup iuitauit dñs legisperitu ad dilectione dei z primi: ponēs exep lu de samaritano q fecit misericordia in saucia tu: Sed qz h exep lu tm ad dilectione primi pntue videt: nunc ponit aliud exep lu apertius de vtraq dilectioe in duab so rozib: quatu altera dñm recepit hospitio. i. martha: altera re cepto astitit audiēdo / z iuxta pedes illi sedēdo. Per istas du as sorozes significat due vite spuales. Per marth sedēte et audiēte dñm / significat pteplatiua. Hec qst specialit referur ad dilectione dei: licet dilectione primi no dimittat. i. ptepla tiua: q oib exteriorib postposit / solis sponsi aplexib z oclu lis vacat: ipsu videre z audire delectat. Per marth mstratē significat actiua: q quasi specialit referit ad dilectione primi: et charitate pxio sociaf. Distinguit aut fm officia no fm p sonas. Memo eni est pteplatiu q qnq no fiat actiu: et sic est referēda dilectio ad diuersitate officioz. Nam alia sūt officia actiue: alia pteplatiue. Officiu actiue e opa miscdie pxio mi sericordie exhibere. Actiua eni esuriēti panē cozpalē / ignoratū panē spuale tribuit: erratē corrigit: pficiēte adiuuat: deficiēte sbleuat: singul necessaria p posse dispēsar. Officiu pteplatiue e soli deo vacare: de solo deo meditari. Que aut sint ptes e p pietates vtriusq vite: z q sit dignior: patet i notula sbiecta.

Actiue pars

Mystice

Moraliter *

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Actus pars } Superior } Prædicatio
 Lectio.
 Inferior } Exhibito misericordiæ.
 Dispositio familiæ.

Et nota q lectio ad doctrinã vel ozo ad tutelã: nõ est meditatio cordis. Nam lectio ad doctrinã/ oratio ad tutelã: potius ad officium pertinent actus rē.

Contemplatus pars } Superior } Consideratio supernozũ.
 Inferior } In spiritu sancto gaudiũ.
 Scripturę meditatio.
 Vocal' decantatio v' laus.

Activa } Feruentior } Futurnoz
 Fructuosior } Laboriosior } Securior
 Periculosior } Periculosa } Jocundior
 Periculosa } Periculosa }

Uersus. Uer' germin' / caumate / ple / labore Practica vita h'it
 secuta diutina leta. Paret itaq: qz b qd d' pcederit' cõtinuat:
 nõ qz post p'dicta seqt
 quãrum ad historiam.

Uodo psequere l'fam
 fm mysteriũ. a **Factu**
 est autem dum

irent: iesus et discipuli eius. b **Et ipse intravit in quod-**
dam castellũ: et mulier qdam martha noie excepit il-
lũ in domũ suã: et huic erat soroz noie maria. Elo. In
 trãte iesu in domũ rē. quasi in domo quam intrat iesus sũt duę
 sorozes: per qd mystice innuit qz si alicui' p'sciẽtiã de' intravit:
 inde prauitas vitę si ibi fuerat excludit: et duplex vita introdu-
 citur. i. actiõis et p'ceptiõis: et inf eas ē ch'ist' medi' .i. vtriusqz
 cõmunis. Del

beata a **Factum** est autem rē. Sed qz beata virgo perfecta fuit
 in vtraz vita: ideo hoc euangelũ legit in assũptione ei' qn re-
 cepta fuit i castro dñi: q' eti' p' recepta i castello suo. Licet q' n' b'it
 bil p'tineat ad eã quãtũ ad historã: specialit' tñ p'inet ad eã quã-
 tũ ad mysteriũ. Ipsa ē eni castellũ qd iesus intravit. i. in q' tabna
 culũ posuit q' diabolũ pugnatur'. In ea eni carnẽ assũpsit: in q'
 diabolũ expugnauit. Ipsa ē etiã q' vtriusqz vitę officia specialit'
 excuta ē: q' etiã opa misericordię misericordi' exhibuit: tanq' q' mũ-
 di redēptozē lactauit: et multã ei diligẽtiã in educãdo impedit: q'
 etiã mag' p'ceptiõis vacauit. De q' dicit' ē: Maria cõseruabat
 oia q'ba hęc rē. s. ij. c. Oia eni verba dñi et facta diligẽt in se-
 creto cordis reposit: et postea scriptozes euãgelicos docuit. Mã
 marth' qui p'm' scripsit euãgelũ: multa ab ea didicit. In hoc
 aut euãgelio multiplic' cõmẽdat h'go brissima. Et qz ois laus
 in fine canit: ideo h' euãgelũ in ei' fine legit. In h' euãgelio ostē-
 dit b'ã virgo: Primo puilegiõz excellẽtia singulari. Secõdo om-
 niũ p'urũ genere munita. Tertio ostēdit i studio actiõis sedula.
 Quarto i p'ceptiõis ocio q'eta. Quinto i optime p'ris electiõne
 discreta. Sexto i eiusdẽ inamissibili adoptiõne b'ã. Singulari ex-
 cellẽtia beatę h'ginis innuit ibi: Intravit iesus in quoddã castel-
 lũ. Quoddã eni notat singularitatē: vt dic' b'rus Greg'. In ca-
 stello notat p'urũ munitio. In martha studiũ actiõis. In maria
 ocũ p'ceptiõis. Discretio electiõis ostēdit ab ipso dño dicēte:
 Maria optimã rē. Inamissibilitas adeptę beatitudinis expri-
 mitur vbi subiungit: Quę non auferetur ab ea. B'ã ergo virgo
 maria d'z qdã castellũ puilegiũ singularitate: castellũ p'urũ mu-
 nitiõne: martha i actiõne: maria i contēplatiõne: discreta i electiõne:
 beata i adeptiõne. In p'mo ē admirabil' et venerãda: pp' octo p'ri-
 uilegia in qb' supat oēs sc'tõs. Primũ est inunitas p'ri. Secũ-
 dũ g'f'e plenitudo. Tertiu' q' ē dei maf. Quartũ / fecunditas vir-
 ginalis / seu h'ginitas secũda. Ista q'ruoz puilegia norant in salu-
 tatione angelica. Primũ in hoc q' dicit: Ave: id est sine v'f. Se-
 cundũ in hoc: gratia plena. Tertiu' in hoc: dñs tecum. Quartũ
 in hoc: benedicta tu inter mulieres: inter quas tu sola es virgo
 mater. Uñ Proverb. xxxi. d. Dulce filię p'gregauerũt diuiti-
 as rē. Quintum puilegiũ fuit excellẽtia humilitatis: De qua
 s. i. d. Ecce ancilla dñi. Sextum fuit cõceptio sine libidine. s.
 j. d. Et virtus altissimi obumbrabit tibi. Hęc est eni virga aa-
 ron: Numeri. xvij. a. Rubus moysi: Ero. iij. c. Uellus ge-
 deonis: Indiel. vij. g. Septimũ fuit part' sine dolore. Octauũ

fuit glorię supemñes magnitudo: qz exaltata ē sup omēs ch'o-
 ros angeloz. Tria quippe sunt genera sanctorz q' habet gloriã
 puilegiatã: Virgines / martyres / doctozes. Et hęc tria habuit
 beata virgo. Fuit eni virgo. Esa. vij. c. Ecce virgo concipiet et
 partet filium rē. Martyr fuit. Unde. s. ij. c. Et tuam ipsi' ant'
 mam pertransibit gladius. Doctor seu doctrix fuit. Esa. vij.
 a. Accessi ad prophetissam et concepit et peperit filium. In
 secundo est laudabilis et amanda. In tertio et quarto et quinto
 et sexto et septimo et octauo spectabilis est et adoranda. Quia
 igitur in festo assũptionis consummata est gloriã virginis:
 recte tunc legitur hoc euangelium in quo sic commendatur.
 Dicit q: a **Factu** est aut' dũ irēt / adã et eua p peccatum.
 b **Et ipse / iesus. i. c. Intravit i quoddã castellũ. i. in bea-**
 tam h'ginē: in quã venit dñs ad pugnãdũ vel poti' ad expugnã-
 dũ diabolũ. Circa b' castellũ q'ruoz attēdunt. i. sit' et munimen-
 ta / fluu' et alimēta. Sit' castelli i alto debet esse: et beata h'go in
 alto fuit sũdata: ita vt oino diabol' accedere nõ valeret. Uñ ip-
 sa dicit Ecclj. xxiiij. a. Ego i altissimis habito. Bar. v. b. Non
 pōt abscondi ciuitas sup
 montē posita. Duni-
 tio castelli i q'ruoz p'fi-
 sit: In mur' et turrib' e
 fossat' et armatur'. Hęc

dam martha noie excepit illũ
 i domũ suã: et huic erat soroz

oia fuerit i b'ã h'ginie. Dur' ē h'ginital: turri humilitas: fossatũ
 paupras: armatura pietas. Cant. iij. b. Sicut turris dauid col-
 lũ tuũ quę edificata ē cũ ppugnaculis: mille dypei pendet ex ea
 ois armatura fortũ. Flumi' g'farũ qui abudant' fluit in castello
 isto: De q' p's. Flumis imper' rē. Gen. ij. b. Flumi' egredieba
 tur de loco voluptat' ad irrigãdũ paradisi. Alimēta sũt panis
 vitę: de q' d'z Prover. xxxi. b. Facta ē quasi nauis institoris rē.
 Sed dicit aliq's: Mõ in solo pane viuit hõ: multo forti' nec bea-
 ta h'go q' ē delicata puella. Et ipsa habet fruct' spũs: Ascendit
 eni in palmã fil' ei' et apphẽdit fruct' ei'. De qb' vtriqz dedit
 mfi sup. Fruct' aut' spũs sũt gaudiũ / par / pat'ntia rē. Felix ea /
 strũ vbi tales fruct' abudãt. Ps. Quis deducet me i ciuitatem
 munitã. i. ad beatã h'ginē: spũs sc'tũs / cui' opatiõne facta ē incar-
 natio vbi. Ps. Spũs tuus bon' deducet me in terrã rectã. i. in
 beatã virginē. Sequit' d **Et mulier qdã martha noie**
excepit illũ in domũ suã. i. beata maria i vterũ suũ. Utere.
 xxxi. d. Nouũ creauit dñs sup terrã: s'gmia circũdabit virum.
 e **Et huic erat soroz nomine maria. Beata h'go / mar-**
 tha est et maria. Martha propter studium bonę actionis: ma-
 ria ppter octum sanctę p'templationis. Martha fuit cum cog-
 natę h'gnanti / p'gnãns et ipsa trib' mensibus ministravit. Mar-
 tha fuit: qz oia pietat' opa q' soler alijs paupib' exhiberi / ipsa fi-
 lio suo paupi exhibuit. Ipsa eni recepit eũ in vtero suo qñ ho-
 spitē i domo / nudũ vestiuit carne: et postea pãnis inuoluit: efluri
 entem et sitientem

laboralis a **Factu** est aut' dũ irēt rē. Castellũ est religio
 i monte sitũ. i. in ch'risto. Bar. v. b. Mõ pōt abscondi ciuitas rē
 Dur' ē abbas et ceteri p'lati. Esa. lxxij. b. Sup muros tuos rē.
 Fossatũ paupras: qd diabol' quantũ potest laborat implere: qz
 alit' nõ potest intrare. Abacuk. j. c. Sup omnẽ munitiõnẽ rēde-
 bit / diabol' .i. et cõportabit aggerē et capiet eã. Fõs / abudãtia
 lachrymar. Zach. xij. a. Erit fõs pat'is domũ dauid rē. Alt'
 mēta s' ibi vigil' / ieiunũ / disciplinę: qb' caro attenuat' / s' aia im-
 pinguat. Ps. Oculi dñi sup metuetes eũ rē. Turris p'ceptiõis.
 Esa. v. a. Uinea facta ē dilecto meo in cornu filio olei: et septuit
 eã: et lapides elegit ex ea et edificauit turre in medio ei'. In h' ca-
 stello sũt martha et maria. Martha sũt officiales: q' solliciti sunt
 et turbant' circa plurima. Maria sũt claustrales: in claustro iux
 pedes dñi residēt. In h' castellũ venit iesus: qñ aliq's cã hospi-
 talitatis declinat ad domum religiosam et suscipit: Uñ dicitur
 est i iudicio: hospes fui rē. Bar. xxv. c. Dic' q: **Factu** ē aut'
dũ irēt: iesus et discipuli ei' p' mũdum in se et in membris suis.
 c **Intravit i quoddã castellũ. i. i religionē: vt ibi recipe' et re-**
 ficeret. d **Et mulier qdã martha rē. Signant' d'z mar-**
 tha mulier: qz officiales qz ē recipe hospites / debēt esse molles
 et mäsueti et seduli circa hospites. e **Et huic erat soroz:**
 nõ dñã / nõ ancilla: qz officiales i claustris nõ debēt esse dñi clau-
 strall' / nec ecõuerso: s' oēs fratres: qz vn' ē p'z ch'ist': vna mäs
 f 4 * regula. Dalach.

Ps. 45

Bat. 5. d.

Ps. 59

Ps. 142

Doraliter

Ps. 32

